

**INTERACCIÓ ENTRE INFANTS I
FORMES D'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA**

**Tesi doctoral presentada per
M. Teresa Segués Morral**

**Dirigida pel Dr. César Coll Salvador
Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Universitat de Barcelona
Desembre, 2006**

CAPÍTOL 5.

LES FORMES D'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA EN LA SEQÜÈNCIA ANALITZADA. RESULTATS DE LA INVESTIGACIÓ (II)

- 5.1. LES FORMES D'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA EN LES FASES DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU
 - 5.1.1. Els segments d'interactivitat identificats en les fases de joc amb el material manipulatiu: primera caracterització.
 - 1.1.1. Els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material
 - 1.1.2. Els segments d'interactivitat de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic
 - 1.1.3. Els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 1.1.4. Els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 1.1.5. Els segments d'interactivitat de Transició
 - 5.1.2. L'evolució dels segments d'interactivitat: el mapa d'interactivitat en les Fases de Joc amb el material manipulatiu
 - 1.2.1. Evolució del segment d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i del segment d'interactivitat de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic
 - 1.2.2. Evolució del segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 1.2.3. Evolució del segment d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 1.2.4. Evolució del segment d'interactivitat de Transició
- 5.2. LES FORMES D'ACTUACIONS DE LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE LES FASES DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU
 - 5.2.1. Identificació i evolució de les formes d'actuacions de les participants en els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic
 - 2.1.1. Les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic
 - 2.1.2. Evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic

- 2.1.3. A manera de síntesi de resultats
- 5.2.2. Identificació i evolució de les formes d'actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 2.2.1. Les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 2.2.2. Evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 2.2.3. A manera de síntesi de resultats
- 5.2.3. Identificació i evolució de les formes d'actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 2.3.1. Les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 2.3.2. Evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments
 - 2.3.3. A manera de síntesi de resultats
- 5.2.4. Identificació i evolució de les formes d'actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de Transició
 - 2.4.1. Les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Transició
 - 2.4.2. Evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Transició
 - 2.4.3. A manera de síntesi de resultats

CAPÍTOL 5. LES FORMES D'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA EN LA SEQÜÈNCIA ANALITZADA. RESULTATS DE LA INVESTIGACIÓ (II)

El capítol 5 completa la descripció i caracterització encetada en el capítol anterior sobre la manera com es construeix i defineix l'activitat conjunta en un context de joc sociodramàtic, associat a un contingut específic sobre el microcosmos fictici dels gnoms, entre dues nenes d'edat similar (7;6 anys).

En el primer apartat, reprendrem l'explicació sobre les distintes formes en què acaba per configurar-se la interactivitat en la fase de Joc amb el material manipulatiu: segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, de representació d'esdeveniments, de transició i de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments. Els segments han estat inicialment presentats i comentats al capítol 4¹.

Descriurem a continuació, l'organització i evolució de cadascun d'aquests segments d'interactivitat al llarg de les sessions que donen cos a la seqüència d'activitat conjunta. A partir d'un mapa d'interactivitat específic per a la fase de Joc amb el material manipulatiu, visualitzarem i constatarem particularment, com es distribueixen i relacionen els diferents segments d'interactivitat identificats per a cadascuna de les sessions i en el seu conjunt.

En el tercer apartat entrarem a caracteritzar cadascun dels segments d'interactivitat. Aconseguirem el nostre objectiu presentant primer, les categories elaborades per tal de classificar les actuacions de les participants²; analitzant després, com s'articulen i evolucionen aquestes actuacions en el decurs dels diferents segments del mateix tipus, sessió a sessió; i identificant, finalment, com es distribueixen entre les participants. Acabarem amb una síntesi de resultats rellevant per als objectius i les hipòtesis directrius del treball.

5. 1. LES FORMES D'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA EN LES FASES DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU

Tal i com s'expressava en la presentació del capítol, reprenem la caracterització dels segments d'interactivitat identificats per a la fase de Joc amb el material manipulatiu. Abans però de continuar amb el nostre propòsit, farem esment d'una qüestió rellevant per tal d'entendre amb més claredat, les anàlisi i els resultats que se'n desprenen per aquesta fase de l'activitat conjunta.

Les fases de Joc amb el material manipulatiu suposen, des del punt de vista del disseny de la investigació, el plantejament d'una activitat de resolució de problemes a través d'una proposta de representació d'esdeveniments extrets de la vida quotidiana dels gnoms. La responsabilitat i el control sobre el contingut i

¹Veure punt 4.1.1. L'estructura de la seqüència d'activitat conjunta: fases i segments d'interactivitat identificats.

² Els criteris emprats en la segmentació de l'activitat conjunta així com els usats en la categorització de les actuacions són als annexos 3.6. i 3.7.

la tasca queden, a proposta de l'observador, a mans de les participants. L'observador redefineix el seu paper en l'activitat conjunta i actua com a supervisor del seu desplegament, sense pretendre ser un participant actiu del procés. Es manté, no obstant, la possibilitat de que les participants s'hi puguin adreçar per a resoldre dificultats molt específiques si és que prèviament no han pogut trobar entre elles una sol.lució. Al llarg de les anàlisi de les actuacions de les participants per a cada segment d'interactivitat, tindrem ocasió de comprovar particularment quina han atribuït les participants a l'observador en la construcció i la definició de l'activitat conjunta.

5.1.1. ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT IDENTIFICATS EN LES FASES DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU: PRIMERA CARACTERITZACIÓ

D'acord a la informació presentada en el capítol anterior³, hem identificat cinc formes diferents d'organització de l'activitat conjunta que impliquen totes dues participants per aquesta tercera fase i que hem denominat:

- segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material,
- segment d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic,
- segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments,
- segment d'interactivitat de transició, i
- segment d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments.

Els segments identificats coincideixen en una part als identificats en la recerca de Colomina (1996). Ens referim concretament, als segments d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i de representació d'esdeveniments. En l'esmentada recerca corresponent a una situació de joc entre una mare i la seva filla sobre el mateix contingut, s'identificaven tres formes diferents d'organitzar l'activitat conjunta: dues s'han correspost a les ja esmentades mentre que la tercera, sense correspondència en els resultats de la nostra recerca es va definir com a *segment d'interactivitat d'aprofundiment en característiques del món gnom i/o humà*, caracteritzat en paraules de la mateixa autora perquè

la mare i l'infant organitzen la seva activitat conjunta entorn a la selecció d'un aspecte o diferents aspectes relacionats amb el microcosmos dels gnoms o bé de l'entorn humà, sobre el qual estableixen una conversa amb gran nombre de comentaris, explicacions i eventuais interrelacions i comparacions entre els dos móns socials. (p.156)

El motiu que adopta la mare en aquest segment és el d'

informar la nena sobre alguns aspectes o característiques del contingut que estan tractant, d'indagar i saber què pensa sobre aquella temàtica

³ 4.1.1. L'estructura de la seqüència d'activitat conjunta: fases i segments d'interactivitat identificats. Capítol 4.

concreta, confirmant els seus suggeriments o no, reprenent les idees de l'infant i relacionant-les amb altres contextos, ampliant-les, etc., de manera que podríem afirmar que el comportament de la mare adopta un rol instruccional. (p.168)

Tornarem a reprendre les diferents formes d'organització de l'activitat conjunta en totes dues situacions en el capítol 7, al fil de la presentació de les conclusions de la nostra recerca, avancem però, l'absència d'intercanvis amb vessant instruccional en les formes d'organització de l'activitat conjunta de les nostres participants.

Passem, un cop presentades, a caracteritzar més detalladament les formes en què l'activitat conjunta es configura en l'àmbit de la nostra recerca. Ho farem en els subapartats inscrits en aquest primer punt. De la seva anàlisi aprofundida, ens n'ocuparem, com s'ha dit, més endavant, en aquest mateix capítol.

1.1.1. Els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material

El segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material és una forma d'organització de l'activitat conjunta que tan sols hem identificat a l'inici de la primera sessió; es tracta doncs, d'un segment d'ocurrència única.

S'enceta en el moment en què l'observador demana a les participants: "que juguin juntes als gnoms amb el material manipulatiu de que disposen". Finalitza quan elles proposen i accepten, passar a la representació d'esdeveniments, amb la qual cosa es tanca i s'inicia un nou segment d'interactivitat.

La finalitat bàsica del segment consisteix en disposar espacialment els elements del material seguint un ordre de conjunt. Mentre els disposen espacialment, van delimitant un escenari físic i simbòlic capaç de permetre'ls, si s'escau, d'altres formes d'organització de l'activitat en moments posteriors de la mateixa sessió. La disposició dels elements del material té, en aquest segment, significat -en el sentit d'entitat- per ella mateixa.

En situar espacialment cada nou element del material, les participants prenen en consideració els elements anteriors, ja disposats espacialment, per tal de seguir un ordre de conjunt. No es tracta doncs, de "col.locar" simplement els objectes, "de posar-los drets", sinó d'integrar-los en un grup seguint criteris de naturalesa diferent: proximitat, relacions funcionals, pertinença a una mateixa família...; els criteris varien en funció dels objectes triats, la qual cosa suposa que les nenes actuen a nivell simbòlic, considerant les característiques físiques i simbòliques dels objectes i de la situació que volen representar. Aquesta finalitat suposa, per part de les participants, identificar els elements del material i explorar-ne les seves característiques físiques i simbòliques com a passes prèvies que poden emergir durant el procés de disposició espacial dels mateixos.

Cal tenir en compte per la manera com s'ha organitzat la recerca, que el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del

material és el primer moment en què les participants entren en contacte amb el material i poden manipular-lo. D'altra banda, una consigna general els proposa que juguin juntes als gnoms però no els en dóna cap més indicació respecte al què s'ha de fer i com. És funció de la Rocío i l'Elena definir-ho.

El procés d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material respon a una activitat altament coordinada entre elles, a un ordre de procediment que emergeix de manera espontània en el decurs d'aquesta primera sessió i que es manté sense masses oscil·lacions en el decurs de les sessions posteriors: primer els arbres, després els animals, seguidament els personatges humans, els gnoms i finalment, els trolls. En tot moment expliciten i comparteixen amb la companya les seves actuacions malgrat es tracti d'actuacions complementàries: hi ha assumpció i, progressivament, una certa distribució de funcions i/o responsabilitats pròpies de la col·laboració entre iguals.

La construcció del segment, suposa contrastar les característiques físiques i simbòliques amb les informacions extretes del marc social i del marc específic de referència: organitzen els elements del material en funció del que han vist en el vídeo i estableixen relacions significatives entre aquests elements en funció dels seus coneixements previs. A través d'aquest procés d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, construeixen un escenari físic i simbòlic que els permetrà una dramatització posterior:

E. la vaca, va con éste [agafa la vaca i un pastor humà que toca la flauta]

R. [mira les actuacions de la seva companya]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1a. sessió)

En el cas de l'exemple anterior el criteri de col·locar junts dos elements es fonamenta en el coneixement social, al·lí a les noves informacions sobre els gnoms i el seu món que s'han donat en el vídeo amb que s'inicia la sessió.

Hem diferenciat dos conjunts de formes d'actuacions de les participants per aquesta tipologia de segments, adreçades o bé, a la identificació i exploració dels elements que formen part del material manipulatiu disponible, primer gran grup de tipus d'actuacions de les participants; o bé, a la disposició i organització espacial dels elements del material, segon gran grup d'actuacions. En tots dos casos les participants poden executar-les de manera coordinada o bé, individualment.

El primer conjunt d'actuacions identificades en relació a la identificació i exploració dels elements del material, es dirigeixen prioritàriament a l'identificació i caracterització dels elements del material. No és que mentre les participants parlin dels elements del material "oblidin" que el que estan fent és distribuir i organitzar espacialment els elements del material, que continua sent la seva activitat principal, sinó que passen aquesta activitat a segon pla i pren rellevància el parlar, l'intercanvi d'informacions sobre les característiques dels elements del material que manipulen amb la possibilitat d'identificar-los i explorar-los. Un primer pas necessari per poder executar qualsevol activitat posterior amb aquest material. Identificar-los, és a dir, poder-los posar en relació amb les informacions que han vist a la televisió, o amb les informacions que ja coneixen procedents del marc social de referència, és necessari per a després poder-los distribuir espacialment de manera organitzada i per a poder realitzar posteriorment si és el cas, cap mena de representació d'esdeveniments. La identificació i exploració

dels elements del material és definida per aquestes participants com un pas essencial necessari per a poder prosseguir amb l'execució de l'activitat conjunta. La identificació i exploració dels elements del material els permet reconèixer un referent simbòlicament elaborat (a través del pantalla televisiva i/o a través de la seva experiència quotidiana).

Prenent com a referència novament el treball de Colomina (1996), entenem per identificar aquelles actuacions de les participants que tenen com a objectiu etiquetar o nominar un element del material manipulatiu

- ja sigui utilitzant el nom comú o propi d'aquest material:

R. ¡Mira!, ¡los trolls! [agafa i mostra l'element a Elena]

E. i aquestos eren els arbres.

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1a. sessió)

- ja sigui posant de manifest la seva funció habitual i/o atribuïda per les participants, com és el cas de l'exemple següent:

R. ¿y éste? [agafa un troll i se'l mira]

E. [mira les actuacions de la seva companya]

R. ¡tin, tin! [el fa caminar]

R. ¿y el jefe?

E. ¡pues ahí! [senyala darrera el castell]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1a. sessió)

L'exploració dels elements del material es relaciona, d'acord amb la mateixa autora (Colomina, 1996, p. 159), amb comentaris sobre les característiques físiques, psicològiques i/o socials d'aquests elements del material.

E. aquest és molt feo, muy feo [referint-se a un troll que té a les mans]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1a. sessió)

La identificació i exploració dels elements del material pot anar acompanyada d'activitat manipulativa per part de la mateixa participant que executa aquestes formes d'actuacions o de la seva companya. Una activitat manipulativa adreçada o bé, a disposar espacialment els elements dels quals estan parlant o bé, a tornar-los a deixar sense col·locar en aquest escenari de conjunt.

Hem assenyalat també que aquesta activitat manipulativa no necessàriament ocupa la mateixa participant. Pot ser que es parli d'un element del material que està sent manipulat per l'altra o pot ser que mentre una de les nenes parla sobre un element l'altra estigui disposant-ne espacialment un altre. En tot cas, el que cal posar de manifest, és que aquestes formes d'actuacions introduïdes per una de les participants i adreçades a copsar l'interès i l'atenció de l'altra sobre aquest element del material en qüestió, estan íntegrament ubicades en un segment quina finalitat essencial és distribuir espacialment els elements del material per tal d'originar un escenari fictici en el qual és possible representar esdeveniments i que pot servir com a context escènic per tal de proposar formes de representacions d'esdeveniments a través de l'acció de les participants. Té per tant, una lectura dinàmica.

La preocupació per la correcta distribució espacial dels elements del material la posen de manifest formes d'actuacions destinades a fer propostes sobre la seva correcta distribució i la insistència en col·locar tots els elements del material que van seleccionant. Perseveren en disposar espacialment tots els elements del material que seleccionen (posar-los drets i en ordre) per tal de confegir un possible escenari inicial. El fragment que presentem a continuació ho fa manifest:

[La Rocío i l'Elena estan col·locant un grup d'animalets]

E. ponle esta que tiene mejor, deso... [mostra uns animalets a la Rocío; agafa la gallineta]

R. ¿a donde? [agafa un pollet de l'Elena]

E. ahí a dentro, pero de pié [senyala galliner]

R. ¿a dentro?

E. de pié, ¿eh? [deixa els animalets]

R. éste también [agafa gallineta]

E. ¡sí!, ¡de pié!

R. ¡éste no! [deixa la gallina]

E. ése tiene que ser abajo [agafa la gallina i la posa al costat d'un pollet]

E. [coloca uns pollets al costat]

R. [observa el que fa la Rocío]

R. Los patos abajo, ¿no?

E. los patitos, abajo.

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1a. sessió)

Al mateix fragment es posa de manifest com la disposició espacial dels elements del material no es deixa a l'atzar sinó que respon a un procés de negociació que es fa efectiu en el mateix moment en què se selecciona l'element i es decideix col·locar-lo espacialment. Per aquesta raó, trobem en el discurs de les participants, argumentacions, contrargumentacions i demandes d'acord que justifiquen un procés de presa de decisions. En aquest procés poden sorgir com es veu en el fragment anterior, desacords que cal atendre i resoldre. El procés de presa de decisions no és, doncs, un procés exempt de dificultats, sinó que construeixen i comparteixen un procediment a partir de la seva acció.

1.1.2. Els segments d'interactivitat de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic

Emergeix durant la segona sessió i l'identifiquem també en la resta de sessions que configuren la seqüència d'activitat conjunta. Cadascuna d'aquestes sessions: segona, tercera i quarta, s'inicia amb aquest tipus de segment quina durada és variable i desemboca en la representació d'esdeveniments.

Per les seves característiques, que tot seguit comentarem, és un segment vinculat d'una banda al segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material; i d'una altra, al segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments.

L'objectiu de les participants en aquest fragment de l'activitat conjunta és construir un escenari en el que sigui possible una posterior dramatització o representació d'esdeveniments. Per aquesta raó, les nenes seleccionen i disposen espacialment elements del material seguint un ordre de conjunt.

Aquesta finalitat l'aproximaria sens dubte al segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material.

D'altra banda s'hi diferencia, precisament per les seves relacions amb el segment de representació d'esdeveniments en el moment en què no és possible seleccionar qualsevol element del material per a disposar-lo espacialment ni aquesta col·locació pot efectuar-se de manera qualsevol sinó que cal seguir un ordre de conjunt, marcat per les consignes i més concretament, per les coordenades de la història o situació problema que se'ls demana representar.

Per a complir la consigna les participants han de seleccionar (agafar, explorar, identificar) i disposar espacialment (seguint un ordre de conjunt) els personatges i objectes necessaris per a construir un escenari inicial adient en el que sigui factible la posterior actuació històrica. El segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic és al servei de la representació d'esdeveniments, finalitat que el diferencia del seu predecessor el segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material del qual per finalitat en suposa una evolució.

Les consignes específiques per aquestes tres darreres sessions canalitzen més estretament les actuacions d'identificació i exploració dels elements del material i de disposició i organització espacial que continuen caracteritzant aquest segment, vers la representació d'esdeveniments. Per a cada sessió, se'ls formula un situació imaginada diferent, i se'ls demana que la resolguin adoptant uns papers i representant la seva resolució⁴.

En el cas de la primera sessió, tal i com s'ha explicat extensament en relació a la descripció del segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, no hi ha un referent d'història ben definit per a ser representat. Ni tan sols es fa manifest per part de l'observador i les participants que calgui representar cap esdeveniment a través del joc sociodramàtic. És una decisió que prenen les participants en el decurs de l'acció conjunta⁵. No hi ha per tant, a priori, cap referent compartit respecte a com les participants han d'usar el material manipulatiu més enllà de la demanda que juguin juntes als gnoms. No passa el mateix a les tres sessions restants, que confegeixen la totalitat de l'activitat conjunta. Per a la segona, tercera i quarta, la construcció del segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, suposa actuacions d'identificació, exploració i disposició espacial que contrastin les característiques físiques i simbòliques dels elements del material, amb les informacions extretes del marc específic de referència. Per exemple, identifiquen i caracteritzen els elements gnoms en funció del paper que poden representar quan executin la història que se'ls ha proposat a través de les consignes; organitzen la resta d'elements del material en funció del que han vist en el vídeo i estableixen relacions significatives entre aquests elements.

A través d'aquestes actuacions construeixen un escenari físic i simbòlic apropiat per a la representació posterior. Comparteixen un referent inicial i tracten de generar una estructura de participació compartida que els permeti al seu torn,

⁴ Veure annex 3.4.

⁵ Veure descripció del segments d'interactivitat de transició al respecte, en aquest mateix capítol.

construir significats compartits sobre com gestionar el procés de dramatització proposat.

Com en el cas del segment anterior, les actuacions de les participants es presenten altament coordinades entre sí, amb una distribució d'actuacions complementàries que pot ser assumida tàcitament o bé atribuïda de manera explícita en funció de com s'ha actuat en el mateix segment en una sessió precedent o de manera novedosa:

E. venga,
E. tú pones los pollitos que los has puesto muy bien.
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2^a. Sessió)

En aquest segment la proposta s'articula fent referència a una distribució anterior de funcions, d'acord al que s'ha fet en el segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial identificat a la primera sessió.

A l'igual que en el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, són possibles els desacords o les incomprensions de distinta magnitud vinculats a la negociació de significats i/o a la gestió de l'activitat conjunta.

Així per exemple, identifiquem en la segona sessió, desacords importants sobre quin dels elements del material pot actuar com a Lisa en la ficció. Estem encara dins del procés d'exploració i identificació dels elements del material:

R. és aquesta la novia? [mostra una gnoma a l'Elena]
E. no, crec que no [agafa i col.loca espacialment el paller]
R. ¿es ésta cuando va a coger el menjar! [mostra a l'Elena la gnoma amb un cistell]
E. ¡sí!, ¡sí!, ¡ésa es la que va a coger el menjar!
R. pero, la que pusastes ahir, cuál era? [busca dins la bossa]
E. ¡ésa es! [senyala la gnoma del cistell]
R. ¡ésa no puede ser! [agafa i inspecciona la gnoma amb un cistell]
E. pues ésta, la que estaba dando un morreo [mostra la gnoma amb davantal a la Rocío]
R. ¡no, ésta no! [agafa i deixa la gnoma amb davantal]
E. ¡sí!
E. ¡qué no hay más!
E. ¡vamos a hacerlo! [aboca el material que hi ha dins d'una bossa]
R. ¡ésa! [agafa la gnoma que duu una cassola]
E. ¡no!
R. ¿ésa? [mostra la gnoma amb davantal a l'Elena]
E. ¡sí!
R. pero hay muchas, ¿eh?
R venga, ponemos ésta cuando lo hace [mira la gnoma que duu un cistell i deixa la gnoma amb davantal]
E. ¡sí!, pero primero ésta que se van a casar [agafa la gnoma amb davantal]
E. después...
E. ¿vale?
E. venga
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2^a. Sessió)

En aquest fragment s'il.lustra com el desacord i l'acord entre les participants es construeix amb arguments exportats de la trama que se'ls ha proposat representar. En aquesta segona sessió són un gnom i una gnoma que s'han de

casar i construir una casa per viure. Demanen ajuda a la Lisa i el David en aquest procés.

A diferència del segment precedent, emergeixen a partir de la segona sessió tot un conjunt d'actuacions vinculades a l'adopció i/o distribució de rols entre les participants que no diferenciem de les actuacions d'identificació i caracterització dels elements del material perquè identifiquen, adopten i atribueixen rols alhora que disposen espacialment aquests elements del material. No suposen per tant, encara, un trencament amb el segment de delimitació de l'escenari malgrat puguin ser complementades amb formes d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments com pot ser per exemple, l'adopció espontània d'un rol.

A través d'aquestes formes entenem que les participants expliquen el que està passant per tal d'argumentar les seves propostes de disposició espacial dels elements del material. Hi ha contaminació evident de la història a representar en la configuració del segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic.

1.1.3. Els segments de Representació d'esdeveniments

S'inicien un cop les dues participants entren en la ficció, efectiva és a dir, en la representació d'esdeveniments, i finalitzen en el moment en què accepten una proposta de canvi o de tancament de l'activitat formulada per una d'elles.

El segment es caracteritza perquè les participants adopten rols i executen actuacions de representació sociodramàtica o d'escenificació d'esdeveniments. Es tracta però, d'una *representació per delegació* (Colomina, 1996, p. 162) consistent en prestar la seva veu als elements del material, manipulant-los per tal de donar-los vida i acomplir amb els esdeveniments o les accions que pretenen representar.

Acompanyant aquest procés de representació per delegació, les participants a l'igual que en els resultats obtinguts en l'anàlisi de la interacció mare filla presentats per Colomina (1996, p. 156), les participants utilitzen el recurs de la *narració*, entenent per narració la descripció feta per les participants sobre el que ha passat i molt especialment, sobre el que està passant o ha de passar a continuació. Són formes d'actuacions que els permeten ordenar i orientar les seves accions temporalment en relació a la trama que estan o pretenen representar. La narració forma part del discurs de les participants i pot desplegar-se a manera d'una conversa entre les nenes mentre exploren i/o disposen elements del material o bé, en el moment en què manipulen i fan actuar els personatges que prèviament han assumit com a rols a representar. Cal destacar que el recurs a la narració suposa, per part de les participants, sortir momentàniament de la representació efectiva dels esdeveniments. Són, en aquest sentit, metaenunciats.

Tornarem a ocupar-nos en detall d'aquestes formes d'actuacions en l'apartat de resultats corresponent a la identificació i evolució de les formes d'actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments (punt 5.2.2. d'aquest mateix capítol); cal senyalar però, la seva importància en el marcatge de la direcció que pot prendre l'activitat conjunta i ens interessarà doncs, conèixer el paper que juguen totes dues nenes en aquest procés.

L'objectiu de la narració i la representació per delegació és desenvolupar una trama o argument que pot haver estat prèviament proposada i acordada per les participants i l'observador en el segment de presentació de les consignes. Ara bé, la pròpia activitat lúdica de les participants fa possible que un cop tractada aquesta proposta o en absència de la mateixa, com és el cas de la primera sessió, les participants assumeixin una nova iniciativa, incrementant les que ja tenien i siguin elles les que, a títol personal, generin propostes de representació d'esdeveniments donant lloc a un nou segment del mateix tipus.

Internament, els segments de representació d'esdeveniments, s'organitzen en forma de seqüències o escenes temàticament relacionades en les que els esdeveniments s'encadenen entre sí. Les escenes temàticament relacionades permeten identificar un plantejament, un nus i un desenllaç, com en qualsevol història teatral. La seva durada és variable. Des d'aquesta perspectiva, el segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments pot definir-se com una *estructura d'esdeveniments* (Nelson, 1988). En paraules de la mateixa autora:

Una estructura de sucesos es una representación general de acontecimientos derivada de contextos sociales y aplicada a ellos. La persona construye estructuras de sucesos al participar en rutinas sociales o al conocerlas por otro medio como, por ejemplo, a través de la televisión. Al aumentar el conocimiento sobre dichas estructuras, la regularidad de la rutina proyecta significado sobre las partes que componen la totalidad y, al mismo tiempo, invoca su necesidad: lo que acaba convirtiéndose en lo que debe ser. (p. 53)

Seguint amb la mateixa definició:

(...), una estructura de sucesos es básicamente una secuencia ordenada de acciones adecuadas a un contexto espaciotemporal concreto organizado en torno a una meta y está compuesta por casillas y condiciones que deben cumplir los elementos que puedan llenarlas. Las estructuras de sucesos especifican papeles y elementos de apoyo y definen acciones obligatorias y opcionales a realizar por los actores que representan papeles recíprocos. En cada casilla hay valores por defecto que se adoptan cuando no se especifica la persona, objeto o acción pertinente al actualizar la estructura de sucesos en un contexto particular. (p. 53)

Una estructura d'esdeveniments prescriu uns objectes, papers i successos que poden esperar-se d'una situació que poden o no presentar-se en un seqüència precisa d'esdeveniments en funció de si existeix o no entre ells un enllaçament causal (Abelson, 1981 citat per Nelson, 1988, p.54).

D'altra banda i seguint amb les propostes de Nelson (1988) una estructura d'esdeveniments està configurada per *escenes*, que són cadascuna de les parts que conformen la seqüència d'una estructura d'esdeveniments amb entitat pròpia:

(...) podemos afirmar que una escena es una serie coherente de acciones que tienen lugar en un entorno único y que implican la misma meta, personas y objetos. Así si cambia alguno de los componentes -metas, lugar, personas u objetos-, la escena también lo hará. En un restaurante, pedir la comida, comer la sopa, el segundo plato y el postre, y pagar la cuenta serán escenas separadas, puesto que implican diferentes objetos.
(p.54)

Així, un canvi en algun d'aquests quatre elements donaria lloc a un canvi d'escena.

En conclusió, i en relació a la nostra investigació, una seqüència d'esdeveniments pot definir-se en relació a uns objectes -elements del material-, uns personatges -gnoms, trolls, animals, humans- i unes accions que són dutes a terme per la interrelació d'aquests personatges i la resta d'elements del material. Tot plegat permet identificar un relat, una història amb un plantejament, un nus i un desenllaç com ja més amunt apuntàvem. Per exemple, una festa de gnoms al voltant del naixement d'uns infants en una comunitat determinada (tercera sessió).

Aquesta seqüència pot organitzar-se internament en termes d'escenes, que tenen entitat en elles mateixes a través d'uns personatges, unes accions, uns objectes i unes finalitats que els donen entitat com a tals i que preses en el seu conjunt, entreteixeixen un mateix esdeveniment. Aquest formar part d'una mateixa totalitat, les ajuda també a prendre un significat en l'entramat de l'activitat conjunta de les participants.

Seguint amb l'exemple anterior de la tercera sessió, les escenes que hem identificat en la mateixa seqüència d'esdeveniments referides a la festa dels gnoms són per ordre d'aparició: la visita de la gnoma Susanna als seus oncles informant-los de l'infantament d'uns gnoms; la partida i el viatge de la Susanna i el seu oncle cap a la festa; l'infantament dels gnoms; el seu bateig; el desplegament de la festa; l'atac dels trolls i el viatge de tornada a casa. Val a dir que aquestes escenes convergeixen en part, amb els successos vistos en l'episodi de dibuixos animats amb que s'encapçala la tercera sessió. Se n'afegeixen d'altres com per exemple, el bateig dels infants⁶.

En la seqüència d'esdeveniments, els personatges principals són pràcticament els mateixos no així els secundaris com tampoc els fets o successos que s'estan explicant o els objectes que envolten cada escenari.

⁶ Veure annex 5.1.

Val a dir que aquesta seqüència d'escenes relacionades temporalment, casualment i espacialment, s'articula a través de la conversa i l'actuació fictícia a la manera d'una estructura dialògica (Wertch, 1991, p.73-74). Personatges, objectes, fets i finalitats han de poder ser negociats entre les participants malgrat es puguin dependre de les seves experiències i coneixements previs. La negociació és més o menys explícita a l'igual que el pas d'una a un altra escena dins la cadena d'esdeveniments que pot efectuar-se

- automàticament a través de l'assumpció directa d'un rol:

R. "me voy a buscar comida"
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2^a. Sessió)

Emprant aquest recurs les participants inicien la seqüència d'esdeveniments referida al segrest de la Lisa pels trolls, i el seu rescat posterior per en David i la seva guineu.

La distribució de rols ha respost a un procés de presa de decisions previ a la representació d'esdeveniments, i característic dels segments d'interactivitat associats a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, encastats o no.

- a proposta d'una de les participants que espera sigui acceptada per l'altra:

E. ara que hacemos,
R. ¿ya está?, ¿no?
(...)
E. ara el David dejaron los niños y construyó una casa muy bonita
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2^a. Sessió)

- a partir d'un canvi de personatges, immediat o negociat:

E. ¡Uhhh!, ¡éstos no existian!, ¡fuera ya! [aparta uns trolls]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2^a. Sessió)

En tot cas, i això ens possibilita ampliar els nostres comentaris inicials sobre les formes d'actuacions que permeten caracteritzar els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments, l'inici i el tancament d'una nova escena suposa, en un cert grau, una redefinició física i/o simbòlica de l'escenari inicial. Apareixen nous personatges secundaris i canvia l'espai físic on es produïa l'acció principal immediatament anterior. Tot plegat permet que hi juguin un paper essencial les actuacions relacionades amb l'exploració, la identificació, la disposició i l'organització espacial dels elements del material. A diferència dels segments d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, les actuacions que s'identifiquen a l'interior del segment de representació d'esdeveniments, estan directament relacionades amb el desplegament de les escenes que configuren la representació: permeten fer-la possible.

Temporalment parlant, el gruix de formes d'actuacions d'aquest tipus pot ser tant important o significatiu, que derivi en un trencament del flux de l'activitat conjunta, fent possible l'emergència del que hem acordat en definir com a segment d'interactivitat encastat en una altra modalitat de segment d'interactivitat

que li dóna sentit. En aquesta recerca en concret, per aquestes formes d'actuacions particulars i en relació al segment en què s'inscriuen, hem identificat segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments. Ens n'ocupem de la seva descripció immediatament, en el proper subapartat d'aquest mateix punt, val a dir però, que la finalitat d'aquest tipus de segments encastats, és la d'establir les condicions mínimes però necessàries, des del punt de vista de les participants, per a poder desenvolupar sense entrebancs la trama del joc inicialment acordada. Així, les participants, de manera conjunta, seleccionen disposen o resituen espacialment, determinats elements del material: aquells que millor poden representar en la ficció, els personatges o les situacions que s'han proposat; d'altres queden fixes: arbres, cases i animals fonamentalment i d'altres simplement, són eliminats, tornant a la pila del material.

1.1.4. Els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments

Sorgeixen des de la primera sessió i es mantenen constants en el decurs de la seqüència d'activitat conjunta. A diferència de la resta de segments identificats per aquestes participants, no són independents sinó que apareixen clarament associats al procés de representació d'esdeveniments i més concretament, al procés de redefinició d'un escenari físic i simbòlic generat en el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material o de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, en el que la dramatització -la seva continuïtat- sigui possible. Per tant, la seva finalitat consisteix en construir una nova definició compartida de l'escenari inicial incrementant-ne la seva funcionalitat sempre des del punt de vista de la instrumentalització de la ficció.

Les participants poden aturar l'actuació histriònica, executada per mitjà dels elements del material, quan ho valoren convenient i reprendre el procés de construcció d'un escenari. En presentem un exemple:

R. Mira, en vez de jugar vamos a ordenarlo todo [mira els elements disposats espacialment al seu voltant]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 4arta. sessió)

L'escenari inicial pot ésser avaluat com a incomplet o poc ajustat en relació a l'escena que es pretén representar, el que comporta modificar-lo, ja sigui incorporant, ja sigui extraient objectes i personatges o només, reubicant els ja disposats espacialment, ajustant aquest escenari inicial a les noves escenes que, per exigències del guió, s'han de poder representar. És el guió explicitat o no per les participants i la seva consecució el que genera l'emergència d'aquesta tipologia de segments. Adapten l'escenari construït i usat a l'inici de la dramatització a les exigències del procés de representació, el tornen en aquest sentit, més funcional. Suposen doncs, segments enfilats en la representació d'esdeveniments. Formen part del seu desplegament i alhora el permeten.

En aquest projecte d'ajustar l'estat actual de l'escenari -fruit del que acaben de fer- al que pensen que ha de ser -respecte al que pretenen que s'ha de fer-, hi juguen un paper essencial el gruix de coneixements compartits entre les

participants sobre els gnoms i el seu món així com les experiències, vivències i coneixements vinculats al seu propi entorn social

Des del punt de vista de les formes d'actuacions que el caracteritzen com a segment encastat, senyalar que s'aproximen tant a les ja identificades i descrites per als segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic com a les que corresponen als segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments en els que s'insereixen, encara que en menor mesura en aquest segon cas (veure punt 5.2.3. Identificació i evolució de les formes d'actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments).

Per a reconfigurar l'escenari inicialment construït les participants fan ús de les actuacions associades a la disposició i organització espacial dels elements del material. Actuacions que poden servir per a:

- disposar espacialment els elements del material que s'havien "guardat" per un altre moment (l'escenificació) en el segment de relimitació de l'escenari físic i simbòlic precedent;
- re-distribuir aquells elements del material que ja estaven "col.locats" espacialment però sobre els quals ha sorgit algun problema (no estan ben espaiats, han caigut, etc.); i
- disposar espacialment nous elements que es consideren ara necessaris i que s'havien obviat en la delimitació de l'escenari inicial (personatges per a representar una cerimònia: casament, bateig).

Són per tant, formes d'actuacions que, al contrari de les que hem identificat per als segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, permeten preparar escenaris per a representacions immediates i específiques, en funció de la dinàmica que prengui la dramatització. La seqüència d'aquestes escenes no ha estat negociada ni decidida a priori per les participants; malgrat les consignes i els coneixements previs relacionats amb les filmacions puguin fer-les en part, predictibles, no es coneixen fins el moment en què les participants decideixen representar-les i ho fan explícit a través del seu comportament. La seva posta en marxa requereix com descrivíem anteriorment, modificar en algun grau l'escenari actual.

Alhora que disposen o redispensen espacialment els elements seleccionats, poden identificar-los i/o caracteritzar-los. Ara bé, la remodelació de l'escenari pot estar centrada més que en la col.locació o recol.locació d'alguns dels elements que formen part del material que poden manipular, en la seva identificació i caracterització. L'objectiu d'aquest canvi en l'orientació de les actuacions de les participants és aconseguir el suport físic més adient per als nous personatges principals o secundaris que, per exigències del guió seguit en la dramatització, o bé s'han d'introduir o bé, s'han de renegociar. Aleshores i paral.lelament, les actuacions associades a la disposició espacial dels elements del material, són les acompanyants de les actuacions adreçades a la identificació i caracterització dels elements del material. L'organització espacial dels elements del material queda en segon terme, deixa de ser rellevant per a les participants i, de vegades, ni tan sols necessària.

D'altra banda, i entrem ja a caracteritzar el tercer tipus d'actuacions que ajuden a perfilar el segment de redefinició de l'escenari encastat, acompanyant el procés de resignificació física i/o simbòlica de l'escenari, les participants poden enunciar i/o comentar les accions implicades en la representació d'esdeveniments o bé, ocupar-se de la distribució dels nous personatges o bé, gestionar una distribució inicial feta en un segment diferent a l'encastat. Ens estem referint a formes d'actuacions associades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols.

El comentari de les accions implicades en la representació d'esdeveniments pot efectuar-se des de dins o bé des de fora de la mateixa ficció, mitjançant l'adopció i execució d'un rol.

A través d'aquesta tipologia d'actuacions es fa explícit quin és el marc de referència de les participants: es defineix, en el pla social, un marc específic de referència altament compartit en el que ubicar-hi futures execucions histriòniques sense que calgui, un cop represa la ficció, tornar a fer-ne pràcticament, cap referència.

Establerta aquesta reconstrucció de l'escenari inicial i definides les accions que han de confeir l'escena o escenes a representar a l'interior d'una seqüència d'esdeveniments pot reiniciar-se la representació d'esdeveniments.

Les accions comentades actuen com a propostes de representació d'esdeveniments entesa com a "l'intent per part d'una de les participants de dirigir l'atenció de l'altra vers un esdeveniment concret a representar amb la intenció que es constitueixi en l'objecte de l'atenció i l'activitat conjuntes" (Colomina, 1996, p.160). Les anticipacions sobre les accions permeten definir simbòlicament els nous escenaris i crear aquesta referència compartida per a guiar l'activitat conjunta.

1.1.5. Els segments d'interactivitat de Transició

Són segments de curta durada que únicament s'identifiquen a l'acabament de la primera sessió. Serveixen de pont entre segments de naturalesa diferent: una de les participants proposa el tancament d'una forma d'activitat conjunta i l'inici d'una nova proposta.

Les actuacions característiques del segment de transició responen a un procés de negociació entre participants sobre el que poden fer a continuació i com fer-ho, en un intent de donar continuïtat a l'activitat conjunta. La seva funció és altament rellevant respecte a les formes d'activitat que acaben per caracteritzar el joc amb el material manipulatiu. La consigna de joc prou general,⁷ les obliga a concretar una situació imaginària: identificar-ne una trama, uns papers i unes accions per tal de desenvolupar-la. Tanmateix, requereixen d'unes regles que en regulin la seva posta en marxa i la seva participació en el desplegament de la nova activitat conjunta.

⁷ Reproduïm la consigna amb la que s'obre el joc amb el material manipulatiu a la primera sessió: "Amb el material de que disposeu heu de jugar juntes als gnoms".

Hem identificat dos segments de transició: el primer, emergeix un cop les participants han acabat de disposar espacialment els elements del material. El segon, un cop finalitzen un joc amb el material manipulatiu. En totes dues ocasions les participants podien haver donat per acabada la sessió no obstant, en tots dos casos, en pretenen la continuïtat i la resolen de manera diferent. Concretament, en el primer segment les participants negocien entorn a la necessitat de fer efectiva -o no-, una representació d'esdeveniments; i, un cop acceptada, sobre com la duran a terme (què representaran, amb quins personatges, qui els assumirà...). En el segon segment del mateix tipus, les participants opten per una redefinició en la disposició espacial dels elements del material: com han fet en el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material? de manera diferent, corregint possibles errors dels que no se n'havien adonat inicialment? tenint en compte si han de representar posteriorment una obra o no?

Com a resultat d'aquesta negociació quedarà establerta des de la primera sessió a través dels dos segments de transició identificats, el que serà l'estructura bàsica que organitzarà la resta de fases de Joc amb el material manipulatiu. Cada fase pivotarà sobre un segment inicial de disposició espacial dels elements del material que donarà pas a un o varis segments de representació d'esdeveniments. Les participants, a través d'aquesta estructura, no tan sols organitzen i seqüencien l'activitat conjunta, sinó que informen també sobre les finalitats dels segments i del seu paper respecte a la demanda que els efectua l'observador: aconseguir adequadament amb la demanda que els formula la consigna.

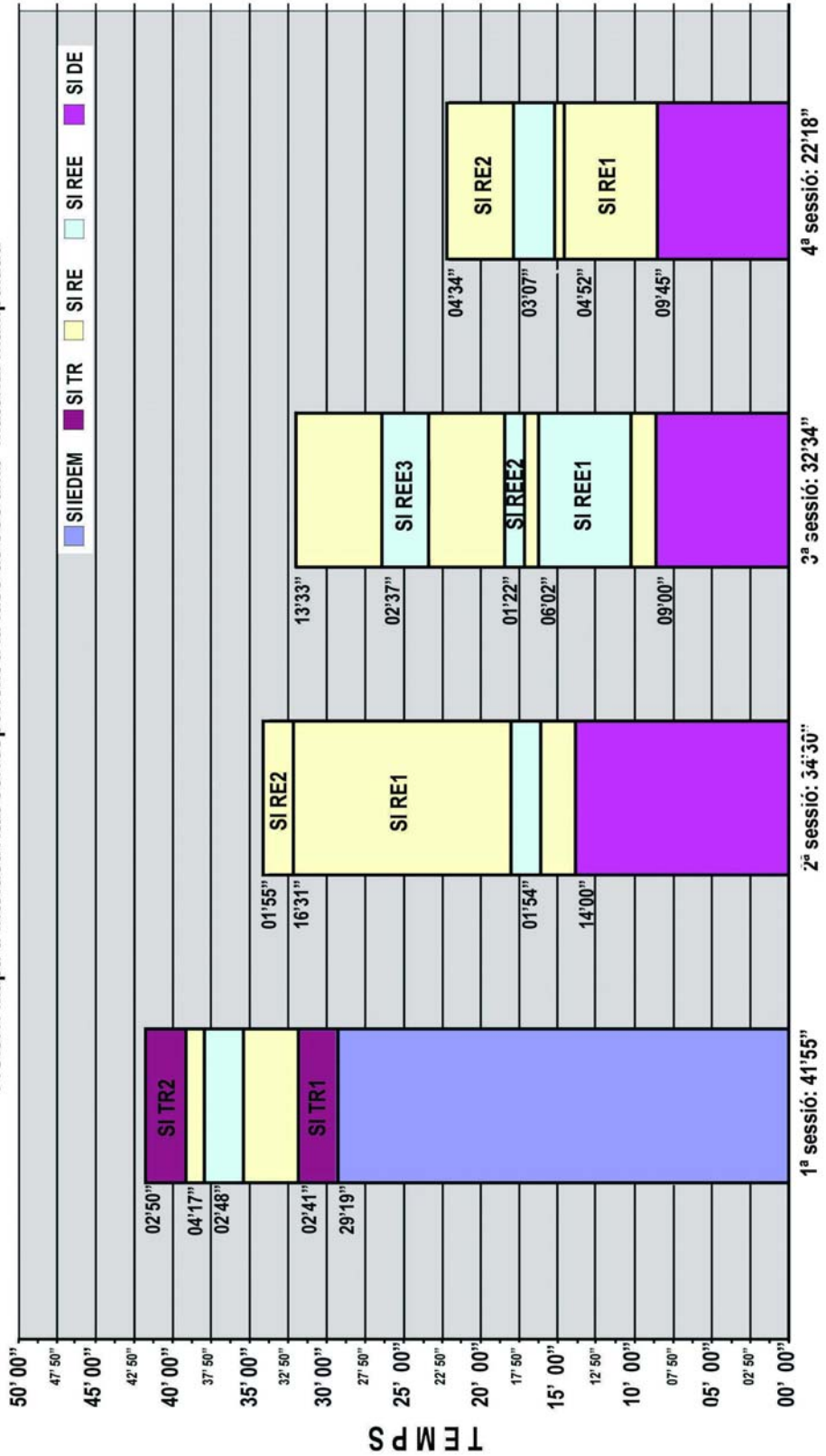
Passem en l'apartat següent, a detallar l'evolució dels segments d'interactivitat que caracteritzen les fases de Joc amb el material manipulatiu.

5.1.2. L'EVOLUCIÓ DELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT: EL MAPA D'INTERACTIVITAT EN LES FASES DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU

La presentació i descripció dels diferents segments d'interactivitat amb que hem iniciat aquest segon capítol de resultats, ens ha permès identificar la varietat de formes en les que s'ha organitzat l'activitat conjunta de les participants en la fase de Joc. Tanmateix, s'ha remarcat la relació que mantenen aquests tipus de segments entre sí, lluny de la seva independència, alhora que es mostraven sengles trets sobre la seva evolució particular. Tot plegat s'evidencia gràficament en el mapa d'interactivitat específic per a la fase de Joc (figura 5.1.): el tipus de segments d'interactivitat identificats, la seva distribució i organització així com la seva evolució en el decurs de la seqüència de l'activitat conjunta.

En aquest apartat ens ocuparem en detall de la presentació i comentari d'aquesta representació gràfica (5.1.) amb la finalitat d'obtenir indicadors sobre possibles regularitats en torn a l'organització dels segments i les seves possibles variacions.

FIG.5.1. Mapa d'interactivitat corresponent a la fase de Joc amb material manipulatiu

La presentació de les informacions obtingudes a través el mapa d'interactivitat es farà en termes de

- i) presència o absència dels segments d'interactivitat en el conjunt de les sessions,
- ii) ordre i moment de la sessió en què apareixen els diferents segments d'interactivitat, i
- iii) temps invertit per els participants per a cada segment d'interactivitat.

Pel que fa a la presència o absència dels segments d'interactivitat en el conjunt de les sessions, primer dels eixos dels que ens hem dotat per a la interpretació del mapa d'interactivitat senyalar que:

- Observem per cada sessió, un nombre de segments d'interactivitat similars: cinc a la primera i tercera sessions; quatre a la segona i quarta.
- Únicament dos dels cinc tipus de segments d'interactivitat identificats estan presents en les quatre sessions de joc: el segment de representació d'esdeveniments i el segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments.
- El segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material així com els segments de transició, apareixen exclusivament a la primera sessió.
- El segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic apareix per primer cop, a la segona sessió i es manté present en la resta.
- Apareixen dos tipus de sessions amb estructures ben diferenciades:
 - la primera, en la que trobem quatre dels cinc segments identificats per al conjunt de les sessions;
 - la resta de sessions en les que hi apareixen tres dels cinc segments identificats per al conjunt de la seqüència en la fase de Joc.
- En totes les sessions es repeteixen segments del mateix tipus. A la primera sessió ho fan els segments de transició, a la segona i quarta ho fan els de representació d'esdeveniments i a la tercera, els de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments. En cap cas el segment repetit correspon a la delimitació de l'escenari físic i simbòlic.

Pel que fa a l'ordre i el moment de la sessió en el que apareixen els diferents segments d'interactivitat, segon dels eixos emprats per a la presentació dels resultats, s'observen pràcticament les mateixes regularitats en les quatre sessions:

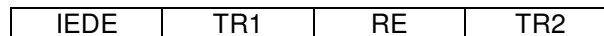
- El segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic o en el seu defecte, el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (primera sessió), obre totes les fases de Joc amb el material manipulatiu.
- Els segments de representació d'esdeveniments succeeixen els segments de delimitació de l'escenari o un segment del mateix tipus. A la primera sessió van precedits d'un segment de transició.
- Els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment de representació d'esdeveniments, se situen sempre per definició a l'interior dels segments de representació d'esdeveniments.

- Els segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats tendeixen a no duplicar-se, a excepció feta de la tercera sessió, en la que es tripliquen. Habitualment, es presenten poc després de l'inici del segment de representació en el que s'hi insereixen.

Així, i a la vista dels resultats anteriors, l'estructura de les distintes sessions quedaria configurada bàsicament per un segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic (DE) seguit d'un segment de representació d'esdeveniments (RE) que en alguna sessió pot duplicar-se (segona i quarta). Gràficament:

A la primera sessió, aquesta articulació bàsica entre segments hauria d'ésser matisada perquè la representació d'esdeveniments (RE) està abraçada pels segments de transició (TR), la precedeixen i succeeixen temporalment. El segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (IEDE) al seu torn, precedeix el segment de transició que dona pas al segment de representació d'esdeveniments. Gràficament:

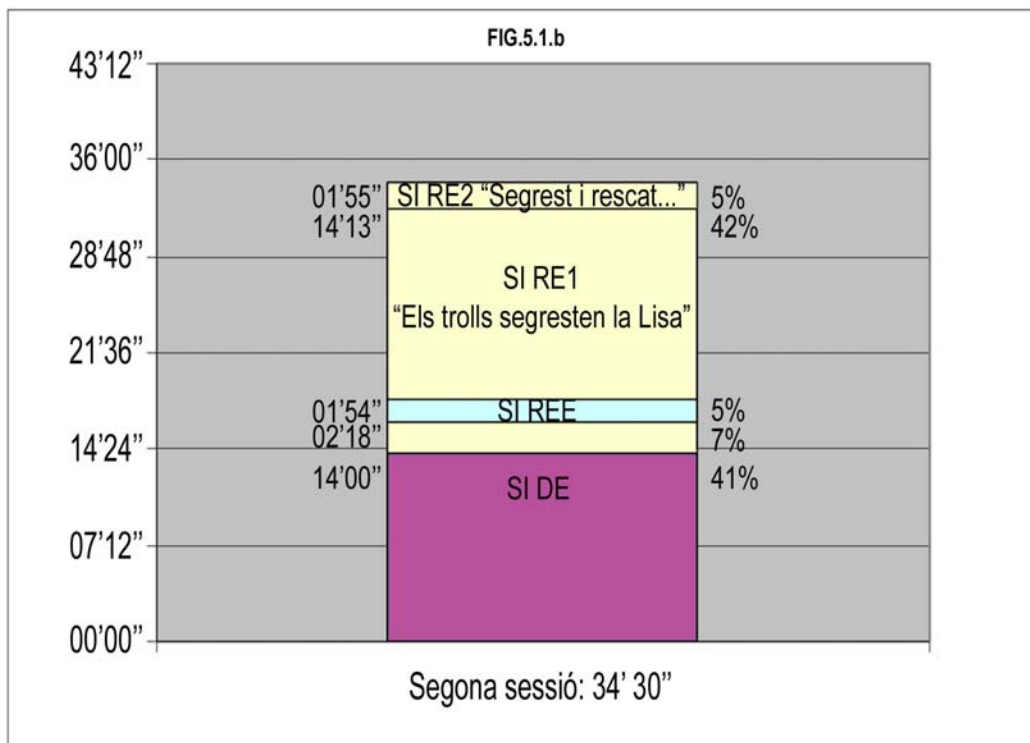
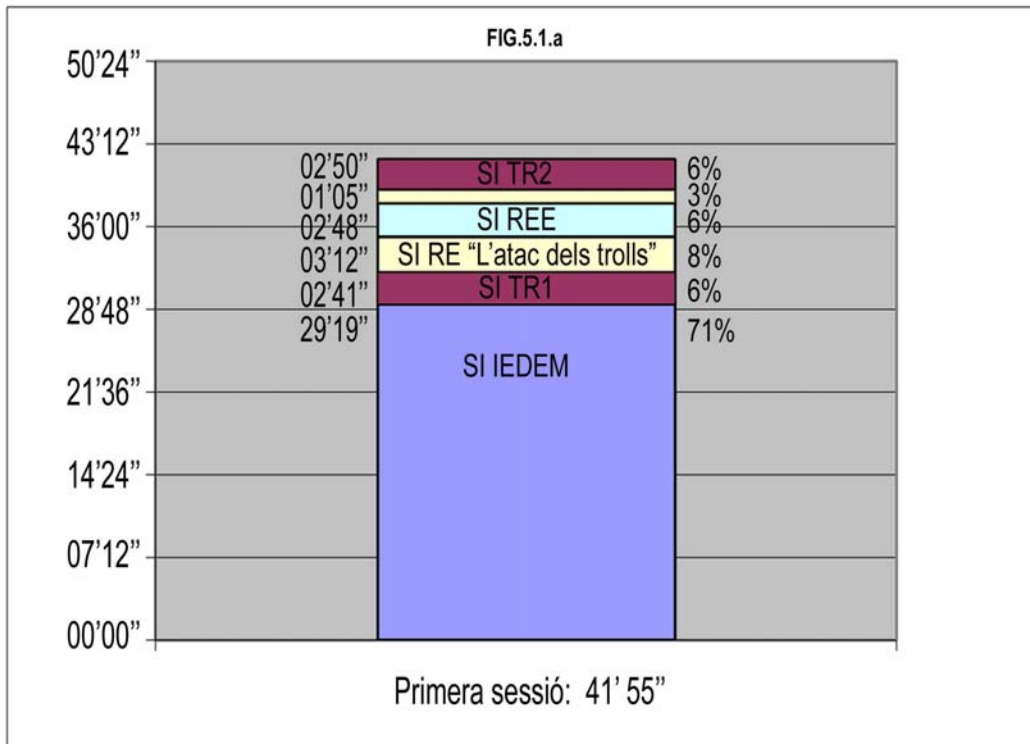

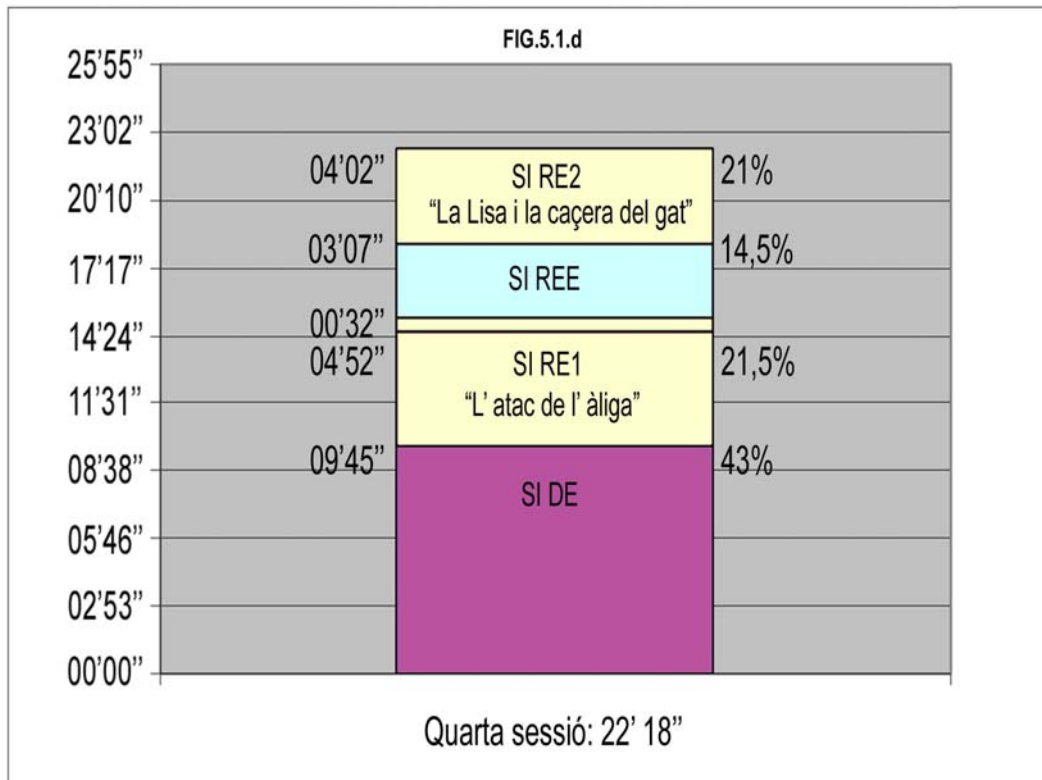
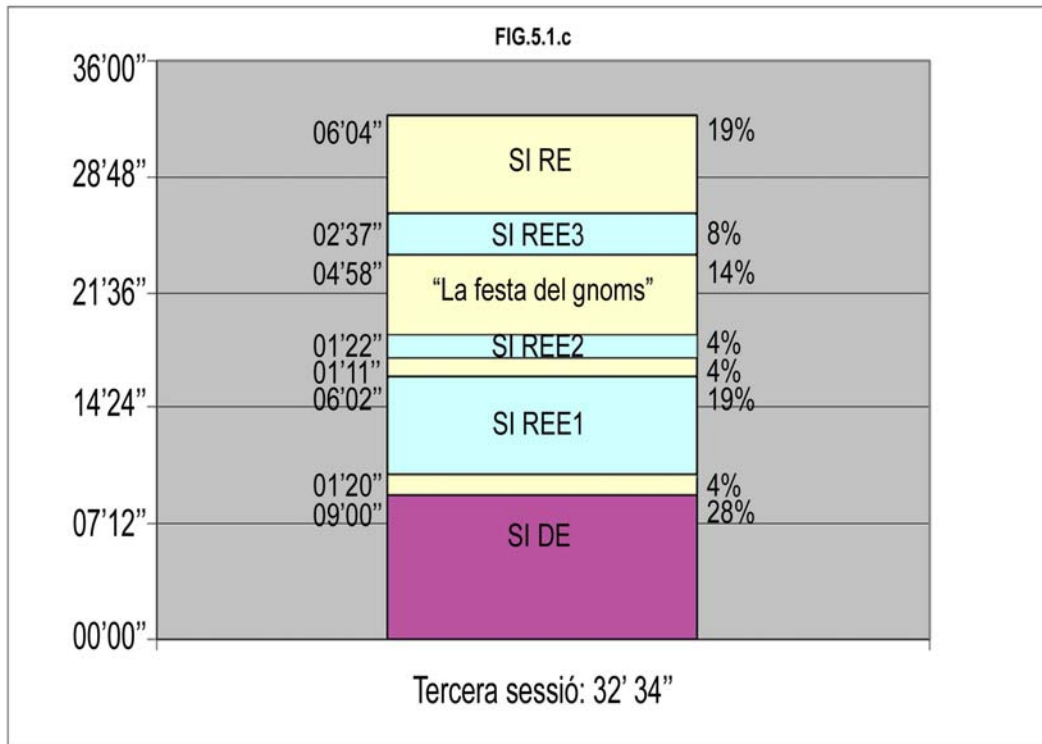
Les estructures considerades poden al seu torn incrementar la complexitat si es prenen en consideració els segments encastats que caracteritzen els segments de representació d'esdeveniments (sessions primera, segona, tercera i quarta):

En el detall de les figures següents s'observen les estructures que han acabat configurant per a cada sessió, les fases de Joc amb el material manipulatiu.

En consonància a les articulacions anteriors i al contingut atribuït a cada segment d'interactivitat identificat, la disposició espacial dels elements del material sembla jugar un paper necessari i imprescindible com a activitat prèvia a qualsevol dramatització efectiva posterior ja que suposa seleccionar i organitzar un material cada vegada més orientat per l'activitat de representació que les participants es proposen, considerant les consignes i les aventures seguides en el vídeo.

La rellevància d'aquesta tasca ve recolzada no únicament pel fet observable de que totes i cadascuna de les sessions s'obra amb un segment orientat per aquesta doble finalitat: S.I. d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i S.I. de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, sinó també per la presència en proporció com hem vist variable en cada segment de representació d'esdeveniments de segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic.

Aquests són resultats i interpretacions coincidents amb els treballs de Colomina (1996) i García Olalla (2002).

A diferència dels treballs anteriors, no es desprèn de les dades obtingudes, un increment en la segmentació de l'activitat conjunta malgrat constatar que el segment de representació d'esdeveniments identificat a la tercera sessió presenta el major nombre de segments encastats. Tampoc identifiquem un canvi d'ordenació en la seva presentació. L'estructura de l'activitat conjunta tendeix doncs, a mantenir-se estable com a forma en què s'organitzen les actuacions de les participants acabada la primera sessió, resultat que no permet suposar per contra, la inexistència de canvis a l'interior de cada segment d'interactivitat, associats a la pròpia evolució de les intencions i funcions que els caracteritzen i que, externament, a través del mapa d'interactivitat no són directament observables.

Respecte al darrer dels eixos del que ens hem dotat per al comentari dels resultats associats al mapa d'interactivitat corresponent a la fase de Joc amb el material manipulatiu: temps invertit per els participants per a cada segment d'interactivitat (veure figura 5.1. i successives), observem com:

- El segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material ocupa el 71% del temps que dediquen les participants a resoldre la tasca proposada durant la primera sessió. El 29% del temps restant es distribueix entre la resta de segments identificats per aquesta sessió, ens referim als segments de transició 1 i 2: el 12%; el segment de representació d'esdeveniments: el 8%. D'aquest darrer cal descomptar-hi un 6% del temps destinat al segment de redefinició de l'escenari encastat.
- Si considerem el segment d'identificació i el segment de redefinició encastat conjuntament, entenent que la seva funció és organitzar o preparar un escenari inicial o de continuïtat en el que sigui factible representar algun esdeveniment; constatem com el 77% del temps s'esmerça en la selecció, exploració, identificació, col·locació i organització en definitiva, dels elements del material, el que deixa només per a la representació d'esdeveniments un 11% de la sessió.
- Els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, ocupen entre un 41% i un 43% del temps de joc a la segona i quarta sessions, respectivament. A la tercera el percentatge és menor, entre un 13 i un 15% menys concretament, del 28%.
- El contrast en el temps destinat per les participants a aquests segments i el gastat en el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material és destacable. Les participants destinen entre un 30 i un 28% menys del seu temps a la preparació de l'escenari inicial a la segona i quarta sessions. La diferència s'incrementa si prenem en

consideració el temps esmerçat per les participants en la mateixa tasca a la tercera sessió, sent aquesta respecte del segment d'identificació, del 43%; superant el temps que podria constituir un segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic mitjà d'aquestes participants seguint les tendències de distribució temporal observades per a les sessions segona i quarta.

- El temps dedicat per les participants a la representació d'esdeveniments, sense diferenciar ni el nombre de segments del mateix tipus ni els segments de redefinició que s'hi encasten, segueix una tendència contrària a la comentada per als segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. S'incrementa, notablement entre la primera i segona sessions (del 17 al 59%), també entre aquesta i la tercera (del 59 al 72%) disminuint entre la tercera i la quarta sessions (del 72 al 57%).
- El canvi de proporció entre l'organització d'un escenari i la representació fictícia, es localitza en el trànsit de la primera a la segona sessions. Hi ha una inversió visible a la segona sessió, en el temps que ambdues participants destinen a cadascun dels segments: del 71% al 41%; del 17% al 59% per a l'organització de l'escenari i la dramatització, respectivament. Aquesta inversió és manté per a la resta de sessions.

Els resultats anteriors poden ser matisats prenent en consideració els segments de redefinició de l'escenari encastats quina finalitat consisteix en reconstruir un escenari inicial en el que pugin les participants donar l'adequada continuïtat a la representació fictícia.

- La durada i presència de segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en segments de representació d'esdeveniments és variable. Disminueix d'un 1% entre la primera i segona sessions, mentre s'incrementa per a la tercera i quarta.
- El temps que les participants destinen durant la tercera sessió a la redefinició de l'escenari a l'interior de la representació d'esdeveniments (31%) és el més elevat, si el comparem amb la resta: 6%, 5% i 14,5%, per a la primera, segona i quarta sessions, respectivament. El percentatge es distribueix únicament per aquesta sessió en tres segments del mateix tipus quina durada és variable: 19%, 4% i 8% del temps de representació.
- El percentatge disminueix novament a la quarta sessió, ocupant el 14,5% del temps destinat a la representació, un 16,5% de temps menor que a la tercera sessió.

Si destriem el temps que les participants destinen a la construcció d'un escenari de continuïtat, obtenim el temps que inverteixen de manera efectiva en la representació d'esdeveniments, el que suposa, al seu torn, noves relacions amb la distribució temporal dels segments de delimitació de l'escenari, essencialment.

- A la segona sessió la representació efectiva ocupa un 54% del temps de les participants en aquest segment. És un temps superior al destinat a la delimitació de l'escenari (28%) comparat al que succeïa a la primera sessió en relació al segment de representació d'esdeveniments i d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. La mateixa relació continua sent vàlida si afegim el temps destinat a la

redefinició de l'escenari físic i simbòlic a la delimitació de l'escenari inicial: el 46% del seu temps les participants l'esmercen en construir un escenari inicial o de continuïtat en el que sigui possible la representació d'un guió.

- A la tercera sessió la representació d'esdeveniments suposa un 13% més del temps dedicat a la delimitació de l'escenari. Ara bé, en el moment en què considerem conjuntament el temps destinat a la redefinició de l'escenari inicial i al seu establiment, la relació de preferència es capgira i reprèn la tendència identificada a la primera sessió: Les participants dediquen bona part del seu temps a organitzar i disposar espacialment un escenari de conjunt en el que sigui factible representar algun esdeveniment, concretament, un 59% del seu temps, un 18% més del que dediquen a la representació efectiva dels esdeveniments en qüestió (41%).
- Els resultats de la quarta sessió apunten a una presència equilibrada entre la delimitació de l'escenari i la representació efectiva: 43% i 42,5% del temps destinat a tots dos segments. El temps de redefinició de l'escenari conjuntament considerat amb el de delimitació de l'escenari torna a situar la preparació de l'espai físic i simbòlic en el punt de mira de les participants destinant-hi un 57,5% del seu temps, 16% més respecte a la dramatització.

En conjunt constatem, doncs, com a mesura que avança la seqüència d'activitat conjunta, les tendències que s'observen són en termes generals d'un augment progressiu del temps dedicat al segment de representació d'esdeveniments fins a la quarta sessió en la que descendeix, mentre minva el temps destinat per les participants a la delimitació de l'escenari físic i simbòlic, també fins a la quarta sessió en la que s'incrementa sense fer variar les tendències observades en les tres primeres sessions; i una corba de descens primer, d'ascens després i novament de descens entre la tercera i quarta sessions en el temps destinat al segment de redefinició de l'escenari a l'interior dels segments de representació d'esdeveniments en els que s'encasten.

Els segments de transició no tenen continuïtat més enllà de la primera sessió.

Les regularitats i canvis en el temps i l'ordre d'aparició dels segments que es desprenen de la lectura dels gràfics fins aquest moment comentades, poden ser interpretades considerant l'evolució de l'activitat conjunta i, més concretament, dels segments que la configuren, a raó de la funció que cadascun d'ells compleix específicament, respecte a la totalitat de la seqüència; i considerant les consignes associades a cada sessió, quina finalitat és contribuir a regular les actuacions de les participants amb els elements que poden manipular, en línia amb els continguts proporcionats per l'aportació d'informació i els intercanviats durant els segments de discussió⁸.

1.2.1. Evolució del segment d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i del segment de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic

El segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material té, com s'ha dit en aquest mateix capítol, la funció atribuïda

⁸ Veure annex 3.4. per a conèixer les consignes associades a cada sessió.

per les participants d'explorar, identificar i/o disposar espacialment els elements del material següent, en aquest darrer cas, un ordre de conjunt; aquest permet, al final del procés, disposar d'un escenari físic i simbòlic en el que pot ser possible la representació fictícia de qualsevol esdeveniment associat als gnoms i al seu món.

En la mesura en què s'aconsegueix aquesta finalitat es construeix un primer nivell d'intersubjectivitat entre les participants sobre que és i com pot fer-se servir cada element del material seleccionat en relació als seus coneixements previs, estiguin o no vinculats a l'entorn fictici dels gnoms. Tanmateix, han construït una seqüència d'actuacions -un procediment- per a ordenar espacialment aquests elements del material.

El fet que les participants obrin l'activitat conjunta amb aquesta tipologia de segment i ocupi el 71% del temps de la sessió (veure fig. 5.1.a.) fa pensar en la necessitat de les actuacions que el caracteritzen poder donar pas posteriorment, si s'escau, a qualsevol altra modalitat d'activitat productiva compartida entre totes dues. Sembla que per la Rocío i l'Elena, primer cal conèixer el material, les seves possibilitats per a ser usat simbòlicament, per a després poder-hi jugar i explotar aquestes possibilitats.

Aquesta orientació de l'activitat conjunta destinada a construir un primer nivell d'intersubjectivitat sobre els significats del material i el procediment a seguir per a disposar-los espacialment en un ordre de conjunt, sembla coincidir amb els resultats obtinguts per Colomina (1996) i García Olalla (2002) en les seues estudis respectius. En totes dues situacions els participants un adult -mare o pare- i un infant -filla, en tots dos casos- implicats en una tasca de joc sociodramàtic per a la que disposen d'elements del material -amb o sense significació simbòlica a priori- que poden ser manipulats, ocupen el primer segment d'interactivitat de la seqüència d'activitat conjunta a conèixer i explorar les seves possibilitats.

Un cop establert aquest primer grau de coneixement compartit sobre el material, poden usar-lo com a referent per a les següents sessions, sense que calgui repetir tot el procés. En conseqüència, el que fan les participants i el que suposa la transformació del segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material en un segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic arribada la segona sessió i retrobat en la resta, és orientar la seva atenció cap a d'altres aspectes igualment prioritaris per a la delimitació d'un escenari i més concretament, sobre aquells que tenen a veure amb els personatges i els objectes que poden ser usats per a fer efectiva una proposta de representació d'esdeveniments.

Les propostes d'esdeveniments i d'escenes per a ser representades, s'extreuen de les consignes i es sustenten en les informacions vistes i sentides des de les filmacions. A mesura que avancen les sessions, les nenes actuen seguint amb major fidelitat els esdeveniments i les escenes que els presenta la pel·lícula triada per a cada segment d'aportació d'informació.

Així la segona, tercera i quarta sessions, es caracteritzen perquè la selecció, identificació, col·locació i ordenament dels elements del material, es guida cada cop més per la representació d'esdeveniments que transmeten les filmacions i les consignes.

Aquesta reorientació de l'atenció de les participants cap a elements més decisoris de l'activitat conjunta, no suposa deixar de banda com hem apuntat anteriorment, coneixements previs ja compartits sobre els elements i el procediment seguit per a col·locar-los; les participants utilitzen els mateixos procediments i col·loquen els mateixos elements per a crear un escenari bàsic de partida que pugui acabar de completar-se amb personatges i elements específics de cada seqüència a representar. Així, per exemple, el bosc, és una constant en tot escenari construït per les participants se'n faci o no esment en les consignes o en les filmacions. Les participants demostren que tenen coneixement sobre l'entorn natural en el que transcorre habitualment, l'existència dels gnoms, a través de les seves accions. Més endavant, si cal, perquè així ho demana el guió construït per les participants per a la representació, hi amagaran els trolls o hi col·locaran un gnom llenyataire.

Observem també com la necessitat de concretar encara més les propostes consignades per dramatitzar porta les nenes a seleccionar els personatges en funció de l'escena en què han d'actuar. Els canvis d'escena poden revertir en canvis de personatges, si més no, obligar l'actor a ajustar-se a les característiques externes del personatge representat. Així, per exemple, la gnoma que és caçada pel gat a la tercera sessió no pot després d'aquest fet, aparèixer amb un cistell a la mà doncs, suposadament, l'ha perdut al bosc quan aquest animal li ha donat caça. Conseqüentment, cal col·locar espacialment una gnoma alternativa.

El comportament de les participants esdevé, a mesura que es vincula a les filmacions i les consignes, més adaptatiu i estratègic. La nova informació s'incorpora al fons al coneixement comú que des de la primera sessió van construint les participants sobre el microcosmos gnom, i que podria explicar la disminució en el temps que les participants dediquen a aquesta forma d'organització de l'activitat conjunta tal i com es manifesta en el mapa d'interactivitat corresponent a aquesta segona fase de l'activitat conjunta.

1.2.2. Evolució del segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments

Com expressa el treball de Colomina (1996) al que venim fent referència:

els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments presenten dos tipus d'exigències mínimes i ben diferents per concretar-se i desenvolupar-se. La primera exigència fa referència a que és necessari que en l'activitat conjunta anterior les participants hagin organitzat mínimament el material; la segona exigència es refereix a la necessitat que hagin negociat i compartit sobre què faran la representació. (p.188)

Ambdues exigències sembla que queden cobertes per les actuacions de les participants en els segments precedents, de delimitació de l'escenari físic i simbòlic en el cas de la segona, tercera i quarta sessió, de transició¹ en el cas de la primera sessió.

Les participants entren en la ficció en el moment en què saben i han establert públicament, la seqüència inicial d'escenes que pretenen representar. El coneixement esdevé un referent explícitament compartit per totes dues, pel que pot ser usat com a instrument regulador de les seves actuacions amb el material manipulatiu alhora que emprat com a eina per a regular el comportament de l'altra.

En el primer segment de representació d'esdeveniments simulen un atac dels trolls cap el gnoms. Han acordat representar aquest esdeveniment al llarg del segment d'interactivitat de transició¹.

Les referències usades per a definir aquesta trama es vinculen a algunes de les informacions i escenes que s'han presentat en el segment d'aportació d'informació i més concretament, a aquelles que fan esment dels trets distintius dels trolls i de les relacions que mantenen amb els gnoms i la resta d'habitants dels bosc. No usen com a referència per aquest primer segment les aventures en què s'explica la professió del David i les actuacions associades a aquesta tasca que comporten l'atenció i cura de diferents animals, malgrat ocupar un temps substancial en l'episodi de dibuixos animats. Seleccionen per a la dramatització una part de la informació, aquella que ha suscitat la seva atenció i que és compatible amb la consigna general de jugar juntes als gnoms.

En els segments de representació d'esdeveniments identificats a les sessions segona, tercera i quarta, els elements referencials que passen a ser prioritàriament considerats per les participants a l'hora de confeir la dramatització es localitzen precisament en les aventures proporcionades en l'aportació d'informació en què s'impliquen els personatges principals de la sèrie: David i Lisa, tal i com posa de manifest la correspondència entre la temàtica de l'esdeveniment representat per les nenes, recollida al mapa d'interactivitat i l'estructura del vídeo (annex. 3.1.); de tal manera que les actuacions de les participats es desvien cap a la seva reproducció en el curs de dur a bon terme les consignes presentades per l'observador. Les consignes s'interpreten i es compleixen a través d'una reproducció progressiva de les escenes i els esdeveniments vistos a la pantalla. Aquesta definició del que s'ha de representar, entesa com "allò que s'ha vist a la pantalla", es fa palesa des de la segona sessió. Les participants en procuraran una reproducció el més fidedigna possible.

D'igual manera, els segments de representació² identificats a la segona i quarta sessions sorgits un cop les participants estimen les consignes acomplertes, evolucionen cap a la reproducció d'aquestes escenes i esdeveniments.

Tal i com expressa el mapa d'interactivitat, la ficció incrementa el seu pes específic respecte als segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic a partir de la primera sessió. Una tendència que no continua com hem vist a la quarta sessió en la que totes dues modalitats d'actuació de les participants ocupen en percentatges un temps similar: el 43% (veure fig. 5.1.d.).

Considerant la primera de les exigències a les que hem fet esment: la necessitat d'una organització mínima del material, cal dir que les participants enceten l'actuació histriònica quan estan d'acord en què l'escenari inicial és l'adequat per a la representació temàtica que es proposen. Durant la representació efectiva

poden seguir seleccionant, caracteritzant i organitzant el material cal dir però que aquestes actuacions són sempre al servei de la representació acordada, dels personatges i les accions preteses. L'expansió temporal d'aquestes formes d'actuacions pot conduir les participants a prioritzar temporalment, l'arrenjament de l'escenari inicial adaptant-lo a les noves escenes o esdeveniments, el que ha permès identificar l'emergència de segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en segments de representació d'esdeveniments. En considerem tot seguit la seva evolució específica.

1.2.3. Evolució del segment d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'intractivitat de representació d'esdeveniments

L'evolució del segment d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic es relaciona amb l'evolució dels segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic que apunten l'estructura de l'activitat conjunta.

El progrés de la representació d'esdeveniments a mesura que avancen les sessions, cap a la reproducció fidedigna del que s'ha vist a les filmacions condiciona en conseqüència, no únicament les formes d'actuacions associades a la representació d'esdeveniments i la gestió de rols sinó també, a les vinculades a la selecció, caracterització, disposició i organització espacial dels elements del material.

Els segments de redefinició encastats recullen aquesta intenció de les participants d'adequar el context físic i simbòlic per ajustar la dramatització. Podríem afirmar a través del que hem observat en aquesta tipologia de segments, que la consecució de l'objectiu de les participants passa per una revisió i redefinició de la forma física i simbòlica de l'instrument que els ha de permetre materialitzar les seves accions, l'escenari, amb els objectes i personatges que el configuren.

No identifiquem un canvi doncs en la finalitat principal del segment encastat associada com hem dit, a la identificació i caracterització de personatges i/o a la reorganització espacial dels elements del material, justificades per les escenes o esdeveniments que pretenen representar, el que sí s'observa és un increment encara que amb progressió irregular, del temps que dediquen les participants en el segment de representació a l'ajustament de l'escenari inicial durant les sessions tercera i quarta, tal i com s'indica al mapa d'interactivitat per aquesta fase de Joc: 29,18% i 13,84%.

A la primera i segona sessions, el temps que hi destinen les participants és similar, tot i detectar-ne una disminució d'un 1% en el temps invertit a la segona sessió (6% i 5%, respectivament).

Coincideix i així ho relata novament el mapa d'interactivitat a la tercera sessió, la disminució del temps que inverteixen les participants en la delimitació de l'escenari físic i simbòlic (28%) amb l'increment del temps que esmercen en la seva redefinició un cop encetat el segment de representació d'esdeveniments (31%) (veure fig. 5.1.c.). Alhora que el procés de redefinició es presenta fraccionat en tres segments distribuïts en espais diferents de la dramatització.

D'altra banda, a la quarta sessió, el segment encastat efectua la seva aparició en relació al segon segment de representació d'esdeveniments que hi hem identificat. El temps que les participants destinen a la delimitació de l'escenari que precedeix el primer segment de representació d'esdeveniments incrementa la seva durada respecte a les sessions segona i tercera: 43% respecte a 41% i 28%.

Els resultats semblarien indicar una certa relació del segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments, amb l'evolució vinculada als segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. Així, a més de la seva funció principal d'ajustar l'escenari inicial a l'escena o esdeveniment concret o immediat que es pot o s'ha de representar, es fa manifest a la tercera sessió, com el segment de redefinició pot ser usat per les participants per a reprendre i concloure una feina no ben acabada al segment de delimitació, de tal manera que cal acabar de col·locar espacialment objectes i personatges que potencialment seran necessaris per a la dramatització posterior i que no han estat considerats en un inici en la configuració de l'escenari tal i com correspondria a l'adaptació progressiva, manifestada en el segment de delimitació de l'escenari, en relació a l'argument que les participants es proposen representar d'acord al que han vist a les filmacions i se'ls proposa a les consignes.

1.2.4. Evolució del segment d'interactivitat de Transició

Tal i com es representa al mapa d'interactivitat corresponent a la fase de Joc, el segment d'interactivitat de transició és un segment que s'inicia i acaba en la primera sessió de les quatre que configuren l'activitat conjunta. No té continuïtat doncs, més enllà d'aquesta primera el que no en permet identificar un procés d'evolució que superi els límits de la mateixa sessió.

Els dos segments que hi hem identificat prioritzen finalitats diferents de les participants tal i com ha quedat explicitat en la seva caracterització inicial (punt 1.1.5. d'aquest mateix capítol). Ara bé, tenen en comú que responen a un procés de presa de decisions, introdueixen un compàs d'espera per a definir quina ha de ser la nova finalitat de l'activitat conjunta un cop exhaurides les inicials. En el segment de transició¹ el que mou les participants és decidir si s'ocupen o no, de representar esdeveniments un cop conegut i col·locat espacialment els elements del material; en el segment de transició² el que mou les participants és decidir si s'ocupen o no, de reprendre l'organització d'un nou escenari per a tornar, si és el cas, a reprendre una nova actuació fictícia.

La manera com es duen a terme aquestes motivacions és diferent per cada segment, el que genera, en correspondència formes d'actuacions ben diferenciades, excloents en bona part en funció del segment. Les úniques formes d'actuació que hem identificat transversalment comuns a tots dos segments, han estat les que guarden relació amb la proposta de canvi d'activitat i les repliques que se'n poden ocasionar; i aquelles que suposen comentar o bé, les característiques dels elements del material quan es seleccionen o bé, el procés de disposició espacial d'aquests elements. Aquestes formes d'actuacions permeten tant usar-se per a representar alguna cosa, perquè suposen seleccionar i disposar personatges per actuar –potencialment– en la ficció, com

per tal de generar un escenari bàsic en el que, si es considera oportú, desplegar una actuació histriònica.

5.2. LES FORMES D'ACTUACIONS DE LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE LES FASES DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU

Un cop presentats en l'apartat anterior els cinc tipus de segments d'interactivitat identificats per aquesta fase, la seva distribució, articulació i evolució en el decurs de la seqüència d'activitat conjunta, passarem a ocupar-nos de les actuacions de les participants, de la seva tipologia, articulació, distribució i evolució. Iniciarem aquesta nova presentació amb els segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, continuarem amb els segments de representació d'esdeveniments, de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments i, finalment, tancarem aquest apartat amb els segments de transició.

L'anàlisi de cadascun dels segments d'interactivitat es tancarà amb una síntesi de resultats rellevants per a la interpretació de les hipòtesis directrius del treball.

5.2.1. IDENTIFICACIÓ I EVOLUCIÓ DE LES FORMES D'ACTUACIONS DE LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT D'IDENTIFICACIÓ, EXPLORACIÓ I DISPOSICIÓ ESPACIAL DELS ELEMENTS DEL MATERIAL I DE DELIMITACIÓ DE L'ESCENARI FÍSIC I SIMBÒLIC

2.1.1. Les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic

En general, les actuacions de les participants identificades al llarg d'aquesta tipologia de segments es caracteritzen per la selecció, exploració, identificació i disposició espacial dels elements del material, amb la finalitat ja coneguda de definir un escenari físic i simbòlic a partir del qual fer plausible una representació d'esdeveniments sobre l'entorn fictici dels gnoms.

Eventualment, és possible identificar actuacions de les participants vinculades a la representació d'esdeveniments com ara: propostes de temes a representar, propostes de repartiment de rols per a la ficció, o adopcions espontànies de rols dins o fora de la temàtica a representar.

Recollim aquesta varietat de formes d'actuacions en el quadre 5.1.

QUADRE 5.1. Categories d'actuacions identificades per les participants en els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic

<i>(a) Observa les actuacions de l'altra participant.</i>
<i>(b) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques</i>
<i>(c) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(d) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre les seves característiques</i>
<i>(e) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(f) Formula espontàniament una proposta sobre com procedir en la disposició i organització espacial dels elements del material (i en requereixen de l'altra participant la seva acceptació)</i>
<i>(g) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de com procedir en la disposició espacial dels elements del material formulada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(h) Formula espontàniament comentaris sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(i) Formula espontàniament un requeriment sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(j) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre la disposició espacial o sobre les característiques d'un element del material</i>
<i>(k) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(l) Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant</i>
<i>(m) Formula un requeriment dirigit a l'observador sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material</i>
<i>(n) A requeriment de l'observador, formula comentaris sobre la disposició espacial o les característiques d'un element del material prèviament seleccionat per ella</i>
<i>(o) Formula espontàniament una proposta de tancament de l'activitat</i>
<i>(p) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de tancament de l'activitat efectuada per l'altra participant</i>
<i>(q) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(r) Formula espontàniament comentaris sobre els esdeveniments representats a la pel·lícula o en el segment anterior</i>
<i>(s) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre els esdeveniments comentats prèviament per l'altra participant</i>
<i>(t) Formula espontàniament una proposta de representació d'esdeveniments o de distribució de rols</i>
<i>(u) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de representació d'esdeveniments o de distribució de rols efectuada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(v) Altres formes d'actuacions</i>

Procedim, seguint la presa de decisions efectuada en el primer capítol de resultats, a presentar a manera il·lustrativa la descripció de la primera categoria d'actuació elaborada per a les participants en aquest tipus de segment d'interactivitat. En l'annex 5.1. es presenten detalladament cadascuna de les categories identificades.

(a) Observa les actuacions de l'altra participant

Es tracta d'una categoria d'actuacions a través de la qual les participants de manera espontània, aturen la seva activitat manipulativa i presten la seva atenció a les actuacions de l'altra. Del seguiment de les actuacions de l'altra no se'n desprèn necessàriament, cap intercanvi comunicatiu.

- E. ¡y ésto qué! [mostra un tronc tallat a la Rocío]
E. [dóna el tronc tallat a la Rocío]
R. [agafa el tronc tallat i revisa l'escenari per tal de col·locar-lo]
E. [segueix amb la mirada el que fa la Rocío]
R. aquí mismo [col·loca el tall de tronc al costat d'un arbre i d'una pedra]
E. [agafa el castell]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

Informa sobre la dimensió iniciativa.

2.1.2. Evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic

A continuació descriurem quina ha estat l'evolució de les formes d'actuacions de les participants a l'interior dels segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, amb l'objectiu d'obtenir indicadors sobre com es va construir l'activitat conjunta, el seu grau d'articulació i el nivell de responsabilitat i de control de cada participant en aquest procés. Per assolir aquests objectius organitzarem aquest apartat en dos subapartats diferents. En el primer, analitzarem les formes d'actuacions corresponents a aquesta tipologia d'actuacions globalment considerades; en el segon, tindrem en compte com es distribueixen les formes d'actuacions identificades entre les participants a l'interior de les distintes tipologies de segments localitzats, sessió a sessió.

No hem considerat oportú, doncs, en la primera de les aproximacions esmentades, diferenciar els resultats de les participants en funció del segment de referència, ja sigui d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (primera sessió), ja sigui de delimitació de l'escenari físic i simbòlic (segona, tercera i quarta sessions); la raó és que malgrat obeir a funcions diferents, la tipologia d'actuacions que caracteritza ambdues formes d'organitzar l'activitat conjunta és substancialment idèntica.

1.2.1. Aproximació global l'evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic

La taula 5.1. recull les freqüències d'actuacions obtingudes per totes dues participants en les dues tipologies de segments associats a l'organització espacial dels elements del material amb la finalitat de contribuir a la construcció d'un escenari inicial en el que sigui possible representar esdeveniments, al llarg de les quatre sessions d'activitat conjunta⁹.

TAULA 5.1. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions identificades per a totes dues participants. SI IED i SI DE

Acs	1ª S IED	2ª S DE	3ª S DE	4ª S DE	T	% SAC
(a)	20	11	13	7	51	3,8
(b)	94	68	41	34	237	17,67
(c)	79	34	15	14	142	10,58
(d)	12	12	5	4	33	2,46
(e)	55	14	13	8	90	6,71
(f)	23	9	1	2	35	2,6
(g)	6	5	0	0	11	0,82
(h)	79	50	25	29	183	13,64
(i)	26	25	22	6	79	5,89
(j)	29	32	36	9	106	7,9
(k)	75	22	25	24	146	10,88
(l)	23	6	6	8	43	3,2
(m)	5	1	0	0	6	0,44
(n)	5	0	0	0	5	0,37
(o)	2	0	4	1	7	0,52
(p)	2	0	3	2	7	0,52
(q)	7	3	5	6	21	1,56
(r)	3	7	2	7	19	1,41
(s)	0	2	3	16	21	1,56
(t)	0	2	5	11	18	1,34
(u)	0	1	6	43	50	3,72
(v)	24	14	12	3	53	3,95
T	569	318	242	234	1341	
% SAC	42,43	23,71	18	17,44		

⁹ Cal dir que tal i com s'ha procedit en els apartats d'anàlisi de les formes d'actuacions dels participants identificades per a les fases prèvies al joc amb el material manipulatiu (I i II), les taules específiques que suposen un desplegament de taules generals com la 5.1. es presentaran en un annex. Per als segments d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic l'annex a consultar serà el 5.5. (taules 5.1.a, 5.1.b., 5.1.c, 5.1.d. i 5.1.e.).

La lectura de la taula 5.1. ens fa adonar de:

- La notable diferència en el nombre total de freqüències en les formes d'actuacions identificades per la primera sessió: 569 i les tres posteriors: 318, 242 i 234.

Cal recordar que la durada del segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material és lleugerament superior a la mitjana obtinguda per als segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic: 29 min. 19 seg. per al segment corresponent a la primera sessió i un interval entre 9 i 14 min. Aproximadament, per a la resta de segments¹⁰;

- Una tendència a la baixa de les formes d'actuacions de les participants ocorregudes i registrades en el segment corresponent a la primera sessió. Fins i tot pel que fa a (v) d'altres formes d'actuacions;
- Una certa devallada en les formes d'actuacions de les participants vinculades a la selecció, identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. Categories: (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h), (i), (j) (k), (l), (m) i (n);
- L'aparició i l'increment progressiu d'algunes formes d'actuacions a partir de la segona sessió, vinculades als esdeveniments que apareixen en les pel·lícules o a la representació d'esdeveniments. Categories: (r), (s), (t) i (u);
- La desaparició, a partir de la segona sessió, de formes d'actuacions aparegudes a la primera sessió que impliquen interacció entre les participants i l'observador al voltant de la selecció, identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. Categories: (m) i (n).

La diferència existent entre el nombre d'actuacions enregistrades per a totes dues participants en el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i els segments de delimitació de l'escenari, que emergeixen per primera vegada durant la segona sessió, pot ser relacionada amb el paper que atribueixen les participants a aquesta primera sessió en el procés d'establir una definició inicial compartida sobre la nova situació d'activitat conjunta que se'ls proposa.

Cal novament recordar que és en aquesta primera sessió quan les participants entren per primer cop en contacte directe amb la tasca de jugar juntes als gnoms i amb la possibilitat d'usar el material manipulatiu que l'acompanya. Suposa novament per l'observador, una retirada de la intervenció participativa de l'activitat conjunta.

Anem a veure amb més detall aquests primers resultats a través d'aproximacions successives a les diferents formes d'actuacions que configuren la taula 5.1.

La mateixa taula permet un reagrupament de categories en funció de temàtiques més específiques al voltant de la selecció, exploració, identificació, disposició i organització espacial dels elements del material, que al seu torn i atenent a les dimensions implicades en cada forma d'actuació possibilita incrementar el

¹⁰ El mapa d'interactivitat elaborat per a la fase de Joc ens dona més informació al respecte. Veure doncs, l'apartat 5.1.2. d'aquest mateix capítol.

coneixement sobre com s'organitza l'activitat conjunta per als segments d'interactivitat que ens ocupen en termes de patrons d'actuacions estables de les participants.

El quadre 5.2. recull gràficament l'esmentat reagrupament de categories, les dimensions i els patrons d'actuacions configurats identificats en el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i en els de delimitació de l'escenari físic i simbòlic¹¹.

Si revisem les formes d'actuacions predominants de les participants en aquests dos tipus de segments (taula 5.1.) ens adonem que, globalment considerades, s'agrupen a l'entorn de (b), (h) i (c): comentaris sobre les característiques o la disposició espacial dels elements del material, siguin aquests elements del material seleccionats per la mateixa participant que formula els comentaris (iniciativa) o per la seva companya (interconnexió); i (k): directives d'acció adreçades a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material (iniciativa).

Les taules que usarem com a suport als comentaris sobre els resultats que apareixen descrits a la taula 5.1. (5.1.a, 5.1.b., 5.1.c., 5.1.d.,5.1.e.), es faran ressò de les diferents tipologies d'actuacions que, agrupades temàticament, permeten analitzar el que aporten al gruix de l'activitat conjunta (veure annex 5.5.).

Val a dir que aquestes taules responen a la diferenciació ja traçada en la presentació del segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, de dos grans grups d'actuacions associades d'una banda, a la identificació, exploració, disposició i organització espacial dels elements del material i, d'una altra, a la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols.

Una lectura de les informacions detallades a la taula 5.1., permet constatar com les formes d'actuacions predominants de les participants [(b), (h), (k) i (c)] es dirigeixen d'una banda, a comentar les característiques o la disposició espacial dels elements del material que manipulen elles o la seva companya [(b), (h) i (c)] i d'una altra, a dirigir el comportament de l'altra en el procés de d'ubicació d'aquests elements [(k)].

(b)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques, és l'actuació dominant: 237/1363 (17,38%). El 39,66% d'aquestes actuacions esdevé al segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (94/237). Progressivament, disminueix la seva contribució al conjunt d'actuacions identificades (29%, 17% i 14%). No obstant, el percentatge d'actuacions en cadascun dels segments identificats, es manté en un interval força constant malgrat les oscil.lacions evidents sobre tot, a la segona sessió: 16,52%, 21,38%, 16,94% i 14,52%.

Aquestes oscil.lacions així com la importància que tenen aquestes formes d'actuacions en cadascun dels quatre segments analitzats, poden ser interpretades per diferents raons.

¹¹ Podeu consultar-lo a l'annex 5.5.

En el cas de la primera sessió, hem de recuperar el fet per a la interpretació, que és la primera ocasió en què les participants entren en contacte amb els elements del material i que per tant, necessiten conèixer-los, identificar-los i elaborar una definició socialment compartida per a cada element del material; una necessitat que explicaria també l'elevada presència de formes d'actuacions que tenen com a objectiu comentar les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material que selecciona l'altra participant: (h) -amb 79 actuacions, el 43% sobre el total d'actuacions d'aquest tipus identificades, 183- (veure taula 5.1.a.).

Els resultats anteriors mostrarien que, per aquestes participants, no importa tant qui selecciona cada element del material, sinó el que és aquest element del material, el que està significant o el que pot significar en relació a la resta d'elements ja que, a través de la seva identificació i caracterització, és possible establir relacions amb d'altres elements del material i facilitar el procés de construcció d'un escenari inicial que sigui significatiu per a totes dues participants en relació al que posteriorment poden coincidir en voler representar.

Les participants comenten pràcticament tots i cadascun dels diferents elements del material que es van seleccionant i disposant espacialment; aquesta forma de procedir permet construir un significat compartit -en algun grau- sobre el que pot representar cada element o cada conjunt d'elements del material, al qual podran referir-s'hi sense necessitat de tenir-los físicament presents, en properes fases i segments de l'activitat conjunta. Aquest establiment d'acords en el que representa cada element del material, és altament funcional per a les participants en relació als personatges principals o a les funcions d'alguns d'aquests elements, com per exemple, determinats trolls.

En la segona, tercera i quarta sessions, més que comentar les característiques dels elements del material per tal de definir què és o que no és i/o quines són les seves propietats o funcions en general, la funció que adopten aquestes formes d'actuacions [(b) i (h)], és la de seleccionar i identificar els elements del material que haurien de jugar un paper destacat en la representació posterior dels esdeveniments. Així per exemple, a la tercera sessió, s'inicia el segment de definició de l'escenari físic i simbòlic seleccionant i col.locant espacialment els arbres en els que suposadament, s'hi han de situar els trolls; observem doncs, a partir de la segona sessió, un gir important en aquestes formes d'actuacions orientades estratègicament, a la representació dels esdeveniments que des de les consignes se'ls proposa, i que prenen com a referent, les informacions sorgides de les filmacions. Es tracta com s'ha exemplificat, d'identificar qui pot o no ser protagonista en els successius esdeveniments a representar; quins elements han de configurar l'escenari físic i social en el que es representaran aquests esdeveniments i quins n'han de quedar al marge; qui pot adoptar determinats papers secundaris...

Les formes d'actuacions de les participants vinculades a la caracterització dels elements del material són majoritàriament orientades per la representació dels esdeveniments. Suposa, en aquest sentit, un grau d'elaboració superior sobre el nivell de coneixement compartit a la primera sessió, molt més contextualitzat i/o diferenciat. Això no significa però, que decisions adoptades ja des de la primera sessió respecte a la identificació i caracterització d'alguns elements del material, no es mantinguin estables en el decurs de les següents sessions. Així, sembla clar que hi ha un gnom que pot representar millor que la resta el personatge de David o el de Lisa, la seva esposa; que una guineu pot representar millor que una

altra l'amiga i companya de viatges d'en David; que un dels trolls pot esdevenir millor que la resta cap dels trolls; que un castell pot esdevenir millor que d'altres habitatges la casa del David i la Lisa.... I aquestes identificacions resten estables en el decurs de les quatre sessions enregistrades. Hi ha doncs, un procés de construcció d'una referència compartida naixent de la manipulació dels elements del material, que dóna certa estabilitat i consistència a l'activitat conjunta en aquestes participants. Es prenen decisions des de la primera sessió, respecte als actors dels esdeveniments i a les funcions de determinats elements, que es mantenen estables per a la resta de segments del mateix tipus, tal i com les dades ho confirmen.

Paral·lelament al que acabem de senyalar, hi ha una especialització progressiva d'aquestes formes d'actuacions orientada a la tasca, tal i com aquesta va sent definida per les participants. Són, en aquest sentit, formes d'actuacions al servei d'una estratègia de procediment més general.

(c) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial, és una de les quatre categories de presència elevada en el conjunt d'actuacions recopilades per aquesta tipologia de segments: 142/1363 (10,58%).

Com en el cas de (b), el major percentatge d'actuacions d'aquesta naturalesa l'obtenim durant la primera sessió: el 56% (94/237). Per sessions, la distribució és variable, novament té una presència més elevada a la primera sessió: el 13,88%; per anar disminuint progressivament a la resta: 10,69%, 6,19% i 5,98%.

Són, com sabem, formes que acompanyen la col·locació dels elements del material, per tant, poden o no acompanyar-les. Des de la primera sessió les participants tendeixen a col·locar en un escenari de conjunt tots els elements del material; de fet, és en el decurs del segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material a l'inici de la primera sessió, que s'estableix entre les participants un procediment a seguir en aquest procés. Procediment que restarà pràcticament invariable en els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic posteriors: primer, col·loquen els arbres i/o els animals en un espai físic determinat (el paller, la tanca, el galliner...); segon, els elements humans: el pastor prop de les ovelles, l'humà que toca la flauta prop del bou...; es deixa per al final la disposició espacial dels elements susceptibles d'esdevenir actors de les històries a representar: els gnoms i els trolls. Especialment els primers. És també en relació a la disposició espacial d'aquests elements del material que poden aparèixer més discrepàncies entre les participants i donar lloc a discussions força intenses com analitzarem en moments posteriors d'aquest mateix treball. De fet són aquestes discussions les que porten des de la segona sessió, a posposar-ne la seva col·locació i a prioritzar la col·locació dels animals. Ens cal també senyalar que aquesta manera de procedir és respectada per totes dues malgrat hi ha la tendència en els segments posteriors a la segona sessió sobre tot, a buscar i col·locar en un primer moment els personatges i materials directament vinculats a la representació d'esdeveniments que se'ls proposa a través de les consignes. Val a dir que aquesta orientació és molt clara a la tercera i quarta sessions, de fet, arribats a la quarta sessió les participants seleccionen i únicament disposen espacialment aquells elements del material que han sortit al vídeo i/o què s'han citat a les consignes i que, per tant, els seran clarament útils per als esdeveniments que pretenen representar. S'esdevé, com esmentaven ja en relació a les formes d'actuacions que impliquen fer comentaris sobre les

característiques dels elements del material que manipulen, una major presència de la representació d'esdeveniments en la direcció de les seves actuacions. En la primera sessió les participants prenen en consideració essencialment les característiques físiques i simbòliques associades als elements del material per a fer una proposta de distribució espacial; mentre que a la resta, aquests agrupaments i aquestes relacions són més laxes i estan principalment mediades com senyalàvem més amunt, pels esdeveniments a representar. Així, per exemple, a la segona sessió cada gnoma té un paper en la representació i en funció d'aquest paper i de l'escena en què ha d'aparèixer en relació a l'esdeveniment se la situa o no espacialment.

En la primera sessió els criteris de disposició espacial d'aquests mateixos elements són com hem explicat, les seves característiques físiques. Així, la gnoma que porta una escombra es posa al costat del paller escombrant, les gallines i els pollets es col.loquen al costat del galliner i els elements humans al costat dels animals amb els que es poden relacionar, els arbres es posen junts a certa distància configurant un bosc, la resta d'animals en una tanca seguint l'exemple de qualsevol granja...

Observem a més, una certa especialització de les participants en els elements que poden col.locar espacialment. Així per exemple, és la Rocío qui a proposta de l'Elena s'encarrega de disposar els pollets en l'escenari o assumeix espontàniament col.locar junts un gnom en posició assegurada i uns nens-gnoms al seu costat (atribueixen al gnom la tasca de cuidar-los). L'Elena tendeix al seu torn, a col.locar prioritàriament els arbres, encara que aquesta tasca acaba sent conjunta.

Una nova observació d'interès per a comprendre el sentit de les actuacions de les participants respecte a l'activitat conjunta, és que si bé a partir de la segona sessió com venim afirmant en paràgrafs anteriors, és la consigna qui guia la selecció dels elements a disposar espacialment i la manera com cal disposar-los, a la segona sessió es pot també copsar a través de les actuacions de les participants, el que s'ha fet a la primera sessió és també un referent vàlid per a la construcció de l'escenari inicial.

Algunes de les decisions preses en la primera sessió guiaran la col.locació dels elements del material en la segona i darreres sessions. Així, per exemple, es procedeix sempre a col.locar els pollets junts dins o al voltant d'un galliner. Això voldria dir la importància que té per les participants, definir i respectar un determinat marc de referència compartit que guiï l'activitat conjunta definint en cada moment què es pot fer i la manera com s'ha de fer, la qual cosa dota d'una certa continuïtat a l'activitat conjunta i en permet una certa estructura o organització interna.

Cal senyalar per acabar amb el seguiment d'aquestes formes d'actuació, que els comentaris sobre la disposició espacial dels elements del material pot efectuar-les una participant sobre l'element que ella mateixa selecciona o el que selecciona la seva companya, en tots dos casos els comentaris són espontanis, sense el requeriment de l'altra.

Les formes d'actuacions (f) *Formula espontàniament una proposta sobre com procedir en la disposició i organització espacial dels elements del material*, i (g) *Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de com procedir a la*

disposició i organització espacial dels elements del material formulada prèviament per l'altra participant, ens ajuden a reforçar el que acabem de considerar.

La seva presència i progressió en el conjunt de les sessions (veure taula 5.1.a), pot ser interpretada en relació a les consideracions establertes entorn a (c): poden deixar de ser necessàries a partir dels dos primers segments vinculats a la selecció i disposició espacial dels elements del material perquè el procediment de disposició espacial dels elements del material ha quedat clarament establert per a les participants; han aconseguit construir una referència el suficientment compartida sobre aquest aspecte de l'activitat de joc. L'establiment d'un procediment en la disposició espacial dels elements del material el suficientment genèrica i específica alhora en relació al món dels gnoms, permet a les participants focalitzar la seva atenció sobre d'altres aspectes més rellevants per a resoldre la tasca, aquells vinculats a la representació efectiva dels esdeveniments que proposen les consignes.

Senyalar que entre (f) i (g) és possible identificar un patró d'actuacions articulat entre participants -interconnexió-: els resultats expressats a les taules 5.1. i 5.1.a. posen de manifest que les rèpliques a les propostes inicials (f), s'incrementen entre la primera i segona sessions, malgrat el volum de propostes global minva: 6/23, un 26% a la primera sessió i 5/9, un 55,5% a la segona. Desapareixen les rèpliques a la tercera i quarta sessions.

Sense sortir encara de els formes d'actuacions de les participants vinculades a la caracterització i disposició espacial dels elements del material, ens disposem a comentar les formes d'actuacions que sobre aquests mateixos temes formulen les participants en termes de requeriments i respostes a aquests requeriments, posant novament de manifest la interconnexió entre les seves actuacions i, més en concret, el grau en què es potencia la participació de l'altra (veure taula 5.1.b., en l'annex 5.5.).

En la taula 5.1.b. queden recollides les freqüències totals dels cicles de preguntes i respostes entre participants a propòsit de les característiques i la disposició espacial dels elements del material. Hi apareixen igualment registrats els percentatges que suposen aquestes freqüències respecte al total de les formes d'actuacions que caracteritzen el segment d'identificació exploració i disposició espacial (1ª sessió) i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic (resta de sessions).

Les categories (d), (e) i (i) recullen els requeriments que espontàniament efectuen les participants adreçats a l'altra en relació o bé, a un element del material que elles mateixes estan manipulant, ens referim a (e) i (d) o bé, a un element del material que ha estat seleccionat per la seva companya, (i).

(j) recull les respostes de les participants a qualsevol de les formes de requeriments senyalades.

Una primera dada que copsa la nostra atenció respecte dels resultats, és constatar un desajustament existent entre el nombre de requeriments que s'adrecen les participants i el nombre de respostes que generen: la freqüència de requeriments és més elevada que la de les respostes.

Dels 202 requeriments produïts a l'entorn de les característiques i la disposició espacial dels elements del material [(e), (d), (i)], identifiquem 106 respostes, el que significa que el 52,47% dels requeriments són recollits i contestats per l'altra. Un 47,53% resten però, pendents d'una resposta efectiva.

La interpretació del percentatge anterior necessita fer referència a la naturalesa dels requeriments identificats en les actuacions de les participants (annex 5.1.). La seva revisió ens fa adonar que bona part dels requeriments que versen sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material són, en realitat, falsos requeriments en el sentit en què no suposen realment una cerca de nova informació d'allò que no saben les participants, sinó més aviat l'objectiu en la seva formulació és el de compartir una determinada informació ja sigui sobre les característiques dels elements del material, ja sigui sobre la seva disposició espacial. Recullen doncs, percepcions, impressions i/o preses de decisions intrasubjectives que pretenen compartir amb l'altra, incrementant el grau d'intersubjectivitat existent entre elles al voltant del procés de selecció, identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. Són, en aquest sentit, un recurs per tal d'establir un espai d'atenció conjunta, amb la qual cosa es pot fer innecessària l'elaboració d'una resposta associada.

Identifiquem alhora, tota una sèrie de requeriments vinculats a la localització espacial d'una part dels elements del material.

Les participants expliciten aquesta preocupació en veu alta, a través d'un requeriment, sense que necessàriament requereixin o esperin una resposta efectiva de l'altra. Són requeriments que poden ser interpretats com una mostra del procés de resol.lució de la tasca que segueixen les participants. La seva forma externa permet mantenir la referència compartida: conèixer en tot moment que s'està fent, es vol fer o les raons que ho sostenen, ja sigui en una vessant individual o col.lectiva, i sempre en relació a la caracterització i disposició espacial dels elements del material.

Senyalar encara l'existència en menor proporció, de requeriments que no reben una resposta immediata per part de l'altra participant sinó que la dilaten en el temps. Les raons poden ser diverses: perquè la participant a la que s'adreça el requeriment no troba la resposta adequada o, bé simplement, perquè no creu oportú donar-la.

En aquest segon supòsit la participant obvia donar la resposta directament o bé, actua introduint alguna mena d'element distractor en la conversa, habitualment un nou tema quina finalitat més immediata és reorientar l'atenció conjunta per tal de distreure l'altra dels seus interessos inicials. És el cas de l'exemple que mostrem a continuació:

[La Rocío està buscant el nen-gnom. Sap que l'Elena l'ha agafat en un moment anterior en el procés d'ubicació dels elements del material.]

R. ¿dónde lo has puesto? [es desplaça al voltant del material que l'Elena ha separat de l'escenari inicial]

E. [mira la Rocío]

E. ¡mira, el padre estaba en casa y le dijo al hijo: “¡hijo, ves a por leña, leña, leña!”

R. [mira l'Elena]

(S. I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

La Rocío insisteix en la seva pregunta i finalment l'Elena acaba entregant-li el nen-gnom sense cap mediació verbal al respecte.

Els requeriments amb resposta associada, corresponen a una modalitat d'intercanvi en la que es demana i es rep ajut ajustat per tal de tirar endavant la selecció i/o la caracterització dels elements del material i/o la seva disposició espacial. Els arguments que solen esgrimir les participants a l'hora de respondre a aquests requeriments es vinculen a les informacions que han aparegut a les filmacions o a les que es comenten en segments precedents.

Afinant una mica més en aquesta lectura i primera interpretació de resultats, ens adonem que segons la taula 5.1.b, la distribució d'aquestes formes d'actuacions entre la primera i la resta de sessions és força desigual. Així per exemple, pel que fa a les formes d'actuacions que suposen un requeriment sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat per una participant [(d) i (e)] són, conjuntament, més freqüents que les formes d'actuacions que suposen un requeriment adreçat a l'altra participant sobre els mateixos continguts però respecte a un element del material que selecciona la participant a la que se li adreça aquest requeriment [(i)]: 123/79, el 61%.

Tanmateix, en termes absoluts, són més elevades les freqüències d'aparició de requeriments vinculats a la disposició espacial d'un element del material que selecciona la mateixa participant que formula el requeriment, que no pas els referits a les seves característiques [(e) i (d)]: 90 i 33, el 73%; potser perquè aquestes característiques són, en certa forma, més evidents o es fan més fàcilment perceptibles a través de l'aspecte físic dels elements del material; d'altra banda, molt ben caracteritzats, i que permeten l'establiment de paral·lelismes, semblances i/o identificacions amb el que s'ha vist a la pel·lícula i per tant, al que les participants es poden representar sobre els gnoms i el seu món. Tenen, a través d'aquestes representacions personals, molta més capacitat per decidir qui és qui o qui pot fer què o anar amb qui de manera individual, sense l'ajuda de l'altra. No passa exactament el mateix amb la seva disposició espacial ja que malgrat l'existència de possibles referents en el vídeo o en el seu propi entorn social més immediat, necessita ser més clarament negociada a partir dels referents que cadascuna de les nenes ha elaborat i que intueix forma part també del marc intrapsicològic de l'altra; el que permet identificar un possible marc interpsicològic de referència.

La presència habitual de requeriments sobre la disposició espacial dels elements del material que selecciona l'altra participant [una part dels requeriments categoritzats com a (i)], redundaria en aquesta interpretació. Normalment s'intervé per qüestionar aquesta disposició espacial. La taula 5.1.b. posa de manifest com a la segona i tercera sessions, el nombre de freqüències associades a (i) s'incrementa a nivell intra sessió: 7,86% i 9,09%, per a cadascuna d'elles, respectivament. A nivell intersessió les actuacions de les participants són força constants en les tres primeres sessions, a l'entorn de 22-26 actuacions sobre un total de 79. Baixen ostensiblement a la quarta sessió amb només 6 actuacions.

Cal assegurar que la ubicació dels elements del material s'efectua correctament, per això, quan les actuacions de l'altra participant no s'adeqüen al que una d'elles espera o pressuposa i creu que ha de ser compartit per l'altra, intervé per tal d'interpretar i, si cal, reorientar el comportament de l'altra. Aquestes intervencions

poden prendre la forma d'un requeriment i apareixen sota aquesta forma amb més freqüència quan hi ha una certa divisió del treball entre les participants, de tal manera que si per uns moments cadascuna d'elles centra la seva atenció en un aspecte de la tasca deixant de banda la part de l'altra –en perden el contacte visual-, quan recuperen la perspectiva global del que s'ha col·locat espacialment - el contacte visual perllongat- és quan se'n poden adonar de les diferències de criteri en la disposició espacial dels elements del material emergent una confrontació de perspectives que cal resoldre conjuntament. Suposadament no s'han respectat aquests criteris que haurien d'ordenar la disposició espacial dels elements del material i que ambdues participants poden atribuir que és compartit.

Aquesta necessitat de seguiment i cert control avaluatiu o valoratiu de les formes d'actuacions efectuades per l'altra per tal d'assegurar que s'actua tal i com està previsiblement previst per les participants, es palesa en el decurs d'aquests segments en totes i cadascuna de les sessions analitzades a través de diferents formes d'actuacions. Recollim aquestes formes d'actuacions a la taula 5.1.c. (annex 5.5.).

La taula 5.1.c. fa referència a les formes d'actuacions associades a l'observació del comportament de l'altra (a), a la formulació de directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material (k) i als comentaris que poden en conseqüència derivar-se d'aquestes directives d'acció efectuades prèviament (l).

En relació a les formes d'actuacions que suposen un seguiment del comportament de l'altra (a), ens adonem que l'aportació majoritària és a la primera sessió: 20/51, el 39,21%. Minva progressivament: 11/51, 56%; 13/51, 25,49% i 7/51, 13,72%, malgrat l'increment detectat a la tercera sessió.

A nivell intrasessió el percentatge en el que apareixen és força similar, al voltant del 3%, a diferència també de la tercera sessió que suposa un 5,37% de les actuacions que hi hem identificat (veure taula 5.1.c.), aproximadament un increment del 2% respecte als percentatges intern a les sessions primera, segona i quarta.

La tercera sessió es caracteritza perquè les participants mantenen discussions freqüents sobre la disposició espacial dels elements del material: no es posen d'acord amb els elements que han de figurar en l'escenari físic i simbòlic inicial.

L'Elena, defineix la selecció dels elements del material que poden ajudar a configurar l'escenari inicial prenent com a referent les consignes de representació d'esdeveniments el que comporta discriminar entre elements que s'hi poden i s'han de situar i elements que no hi han de ser; de tal manera que aquests darrers queden relegats de l'escenari que conjuntament construeixen ambdues participants. L'Elena en les seves propostes de disposició espacial dels elements del material i de les exhortacions que se'n desprenen al respecte, ofereix la possibilitat de que algun dels elements que seleccionen ella o la seva companya, no es disposin espacialment sinó que apareguin en escena en moments posteriors de la representació efectiva. Aquesta manera nova i unilateral de definir la selecció i ubicació en l'escenari inicial de determinats elements del material: gnoms i trolls essencialment, genera un trencament amb la manera de procedir de totes dues participants (primera i segona sessions). Un trencament que dificulta la interpretació de la conducta de l'altra i la orientació de la pròpia en el

cas de la Rocío i que les obliga novament a redefinir el procés a seguir per a la selecció i disposició espacial dels elements del material.

Posteriorment retornarem a aquesta redefinició que fan les participants del segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic a la tercera sessió, val a dir però, que al segment del mateix tipus identificat a la quarta sessió, ambdues participants es mostren d'acord en no disposar espacialment aquells elements del material que no tenen relació directa amb les consignes o que no han aparegut a la pel·lícula vista amb anterioritat. Ha canviat doncs, entre la tercera i quarta sessions, el que és possible fer o no fer amb els elements del material en aquesta tipologia de segments i, essencialment, els criteris que en permeten la selecció i disposició espacial, referents per a la construcció d'un marc de referència compartit orientador de l'activitat conjunta.

La nova manera de definir l'activitat conjunta, pot portar associada l'observació continuada de la conducta de l'altra, el que explicaria l'increment de (a) com una necessitat de mantenir vigent l'elevat grau d'intersubjectivitat que requereix el procés de construcció de l'escenari inicial.

La vigència d'aquest grau elevat d'intersubjectivitat en la construcció de l'escenari inicial seria per extensió la responsable de l'emergència d'altra banda, d'actuacions destinades a regular el comportament de l'altra: (h) *Formula espontàniament comentaris sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant;* (i) *Formula espontàniament un requeriment sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant;* (k) *Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material.*

Segons resultats de la taula 5.1.a. (annex 5.5.), el percentatge d'actuacions de les categories (i) i (k) s'incrementa a la tercera sessió respecte de l'anterior i posterior. No passa el mateix amb (h):

- (i) suposa un 9,09% de les actuacions del segment mentre que en els segments anteriors i el posterior les freqüències oscil·len entre el 8 i el 2%;
- (k) suposa un 10,33% de les actuacions del segment, una freqüència similar a l'obtinguda també per a la quarta sessió (10,25%), superior a la segona: 6,9%, inferior però a la primera: 13,18%; i, finalment,
- (h) suposa el mateix percentatge que (k), un 10,33% de les actuacions del segment la freqüència és clarament inferior a la que ocupa la mateixa actuació a la primera, segona i quarta sessions amb el 13,88%, el 15,72% i el 12,39%, respectivament.

Ara bé, cal dir que no en totes i cadascuna de les ocurrències de (a) se'n desprenen noves formes d'actuacions associades. (a) suposa per les participants actuar com observadores de la conducta de l'altra, l'objectiu és mantenir una referència compartida a partir d'un contacte sostingut amb el que fa i diu l'altra participant; mentre efectuen aquest paper supervisor, no deixen d'actuar com a companyes de joc, les regles de participació els permeten assumir el paper d'espectadores que poden, si ho creuen oportú, intervenir i reorientar el comportament de l'altra cap a vies més properes als seus interessos particulars.

Pel que fa a les directives d'acció (k), el seu objectiu és clarament el de dirigir i per tant regular, el comportament de l'altra en relació al procés de disposició espacial dels elements del material. La participant que les fa efectives, deixa que sigui l'altra qui col·loqui certs elements del material però, la supervisa en aquest procés. A través d'aquestes formes d'actuacions les participants poden assegurar la correcció de la disposició espacial, una correcció que es defineix en correspondència a les suposades definicions intrapersonals de les participants en aquest moment concret del procés, l'origen del qual s'ha de situar sens dubte en el marc de l'activitat conjunta. Hem de pensar que les intervencions de les participants tenen sempre com a finalitat la definició d'un escenari físic i simbòlic inicial a partir del qual sigui factible la posterior representació d'esdeveniments, per aquesta raó s'ha d'organitzar –des del punt de vista de com les participants han anat definint l'estructura de l'activitat conjunta- des de paràmetres compartits que poden fer referència tant al que han vist a les pel·lícules, al que s'ha discutit en el segment d'interactivitat corresponent, al que s'ha tramés a través de les consignes com al que obviament, s'ha compartit en segments precedents del mateix tipus.

Les freqüències expressades a la taula 5.1.c. (annex 5.5.) mostren una oscil·lació en la presència de (k), variable sessió a sessió. Els percentatges més elevats són a la primera i tercera sessions: 75/146, 51,36% i 25/146, 17,12%; els més baixos a la segona i quarta: 22/146, 15,06% i 24/146, 16,43%, pel que fa al total d'actuacions del mateix tipus identificades en el conjunt de l'activitat conjunta.

A l'interior de cada segment, els percentatges d'ocupació segueixen la mateixa distribució en el benentès -ja comentat- que la presència és pràcticament equivalent a la tercera i quarta sessions: suposen aproximadament, un 10% de les actuacions que s'hi exhibeixen.

La identificació d'un menor nombre d'exhortacions a la segona sessió, podria relacionar-se amb el fet que, durant la primera sessió, les participants han pogut establir una carta de navegació inicial per tal de procedir en la disposició espacial del material i en la seva organització més general, unes orientacions globals que semblen respectar les dues participants malgrat una d'elles, l'Elena, comença ja a argumentar en relació a la disposició espacial dels elements del material la conveniència o no, de seleccionar i col·locar espacialment elements del material que posteriorment no tenen perquè actuar en la representació d'esdeveniments si se segueix el guió de les aventures explicades a les filmacions i/o les informacions donades a través de les consignes. Les discrepàncies emergeixen bàsicament en la selecció i disposició espacial dels gnoms.

Com a resultat general a destacar a partir dels resultats que estan sent fins ara objecte d'anàlisi i interpretació, senyalar, el paper rellevant que semblen jugar els segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, corresponents a la primera i tercera sessió essencialment, en la definició dels paràmetres que poden guiar la direcció de l'activitat conjunta, en el sentit en què marquen criteris i procediments a seguir per a la construcció d'un escenari físic i simbòlic bàsic i inicial que els permeti donar continuïtat a l'activitat conjunta en coherència a una futura representació d'esdeveniments proposada per les consignes, prou oberta per a permetre'ls el seu tancament.

Una part de les directives d'acció corresponen precisament, a exhortacions per a que l'altra participant no descuidi la tasca de selecció i disposició espacial dels elements del material, d'acord als procediments acordats.

Pot ser que durant el procés la Rocío o bé l'Elena es "distreguin" d'aquesta tasca principal, en el sentit que destinin el seu temps a explorar característiques d'elements del material que, en aquell moment, poden no ser rellevants per a la tasca de disposició espacial considerada per totes dues com a prioritària, que s'agafi i s'explori per exemple, un element gnom quan les participants han acordat i efectivament ho fan, ocupar-se dels arbres; o bé optar per col·locar d'altres elements que normalment es deixen pel final com són trolls i gnoms.

Ambdues maneres de procedir poden ser interpretades per l'altra com el trencament d'una regla de participació social i, per tant, actuar per redirigir el comportament de l'altra cap el que suposadament és adequat de fer. Es tracta de redefinir novament quins són els objectius immediats i prioritzats per l'activitat conjunta i, a través d'ells, restablir una definició compartida de la situació.

Cal senyalar al respecte que la discussió i el treball col·laboratiu en la resolució de la tasca proposada porta les participants no simplement a posar de manifest els seus desacords en la manera com pot definir-se l'activitat conjunta i a resoldre'ls individualment, sinó que insten la companya per a que adopti una perspectiva diferent i hi actuï en conseqüència, és a dir, les participants no opten per prendre els elements del material a la seva companya i recol·locar-los elles mateixes espacialment, sinó que li demanen que sigui ella qui hi actuï, en conseqüència, insten i impliquen la seva companya en noves formes d'actuacions que poden traduir nous significats i nous sentits en relació ja no només a la disposició espacial dels elements del material, que és l'activitat més immediata, sinó també en relació a la representació dels esdeveniments que, pel que s'ha explicat en apartats anteriors, aixopluga i per tant, dóna sentit i significat a l'activitat conjunta.

Ens ocupem immediatament dels comentaris a les directives d'acció formulades per l'altra participant (I) (veure taula 5.1.c.; annex 5.5.).

L'anàlisi de les dades ens fa adonar a l'igual com s'expressava en relació a les respostes donades als requeriments formulats per una de les participants sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material, que no totes les directives són comentades per la participant que les rep: de les 146 directives d'acció recollides per al total de les quatre sessions analitzades (k), únicament 43 en són replicades (el 29,45% del total) la qual cosa ens indicaria la tendència de les participants a acceptar els suggeriments de l'altra i a comentar únicament aquelles directives que s'oposen a les seves pròpies maneres d'entendre la disposició espacial dels elements del material.

Si fem un seguiment de la seva presència en cadascun dels segments vinculats a la selecció i disposició espacial dels elements del material per a la construcció d'un escenari físic i simbòlic inicial general, ens adonem que, percentualment, la seva freqüència d'aparició respecte a la resta de formes d'actuació pel mateix tipus de segment és força reduïda: entre un 2 i un 4%.

La freqüència més destacada és a la primera sessió (4%); la més baixa a segona (2%). La tercera i quarta es mantenen entorn al 2,5 i el 3,5%.

El 53% de les actuacions del mateix tipus registrades, s'ubiquen a la primera sessió (23/43); el 47% restant es distribueix de manera similar entre els segments de la segona i tercera sessions (14%), mentre que al quart es recullen el 19% de les freqüències enregistrades (8/43).

D'igual manera i en relació al nombre total de directives d'acció comptabilitzades (k), molt poques són comentades, entre un 33 i un 24% (23/75, 31%; 6/22, 27%; 6/25, 24% i 8/24, 33% per a cadascuna de les quatre sessions, respectivament), sent la primera i quarta sessions les que n'acumulen un major nombre.

En el cas de la primera sessió coincideix que s'hi recullen també, com ja ha quedat dit, el major nombre de directives respecte al total de les identificades per al conjunt de la seqüència d'activitat.

L'increment detectat a la quarta sessió pot vincular-se a la perspectiva que pren el segment, molt orientat per la representació d'esdeveniments que, posteriorment, es pretén encetar: les participants inicien el segment adoptant i atribuint a l'altra els rols dels diferents actors que han de participar de la representació dels esdeveniments, discuteixen sobre el que han de col·locar i com ho han de fer i sobre el que han de representar amb els diferents personatges que seleccionen; tot plegat els permet espais per dirigir i ordenar els comportaments de l'altra, a la vegada que possibilita l'emergència de desacords sobre aquestes directrius.

Els desacords -que poden ser parcials-, tornen a caracteritzar la presència o no de comentaris sobre les intervencions de l'altra participant, en el sentit en què les participants tendeixen a usar el seu torn de rèplica únicament quan estan en obert desacord amb les propostes de l'altra. Hem d'entendre que la manca de rèpliques es deu a l'acord de les participants amb les directrius que es donen i/o en la manca d'interès per discutir sobre un tema determinat i per tant, accepten el que l'altra participant els proposa, sense que tingui cabuda la possibilitat d'una pol·lèmica al respecte.

Per a finalitzar la presentació dels resultats vinculats a les formes d'actuacions que tenen a veure amb la caracterització i disposició espacial dels elements del material predominants en aquests segments, ens referirem a les formes d'actuació que impliquen les participants i l'observador: (m) *Formula un requeriment dirigit a l'observador sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material* i (n) *A requeriment de l'observador, formula comentaris sobre la disposició espacial o les característiques d'un element del material prèviament seleccionat per ella* (veure taula 5.1.d.; annex 5.5.).

Ambdues formes d'actuacions apareixen bàsicament a la primera sessió i en proporció força reduïda en relació al conjunt d'actuacions que per a cada sessió caracteritzen els segments vinculats a la selecció i la disposició espacial dels elements del material.

(m) i (n) s'han d'entendre dins del procés de traspàs del control i la responsabilitat que fa l'observador cap a les participants en relació al desenvolupament de la tasca.

L'observador és un component important en la definició dels segments d'interactivitat que hem identificat en relació a les fases de Preparació per al joc: els segments d'interactivitat de discussió i de presentació de les consignes. En les

fases de Joc amb el material manipulatiu deixa de ser co-participant de l'activitat conjunta per passar a supervisar el comportament de les nenes en el desplegament de la nova proposta d'activitat. Les nenes en tenen coneixement, n'han estat informades prèviament pel mateix observador. Alhora, saben que poden fer ús de l'observador com a element extern que pot ajudar-les en el procés de donar sentit i significat a l'activitat conjunta.

La primera sessió com hem senyalat en nombroses ocasions és el primer contacte de les participants amb els elements del material i una part molt important de la seva feina és identificar i col·locar aquests elements. Davant els dubtes que els pot plantejar aquest procés les participants tenen una doble opció: consultar amb la seva companya de joc i/o consultar amb l'observador. Les participants el que fan habitualment durant la primera i segona sessions en què hem identificat aquestes formes d'actuacions [(m) i (n)] és intentar resoldre les seves dificultats amb la disposició espacial d'un element del material o amb els seus desacords en relació a la caracterització d'un element del material de manera conjunta però quan no se'n surten o quan el desacord persisteix, opten per demanar el paper mediador de l'observador: el demanen per a que arbitri la situació i en doni una resposta correcta. És el cas de l'exemple següent:

[La Rocío i l'Elena estan disposant espacialment els arbres. La Rocío té problemes en mantenir dret un dels arbres del material.]
R. ¡yo no sé! [no aconsegueix adreçar l'arbre]
E. [mira la seva companya]
R. [somriu]
E. [somriu i pica de mans]
R. ¡ay!
R. ¡Ponlo tu listilla!
E. Es que se tiene que poner [agafa l'arbre i sacseja el tronc d'un cantó a l'altre]
R. [col·loca un matoll]
E. es que pesa mucho [li cau]
R. [observa el que fa l'Elena]
E. Cómo se llamaba
R. Teresa [després de diversos intents més]
E. Teresa aquest no es posa
O. Què li passa?
(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

La tasca de l'observador està clarament definida en el sentit en què retorna les preguntes a les participants; d'aquí els comentaris que emergeixen a requeriment de l'observador en la primera sessió [(n)]. La resposta de l'observador consisteix en exhortar-les per a que expandeixin, elaborin o clarifiquin les seves demandes de tal manera que incrementin la informació disponible per a resoldre autonomament les dificultats identificades.

A la primera sessió el 100% dels requeriments que les nenes efectuen a l'observador permeten un intercanvi d'informacions entre elles i l'observador més enllà de la resposta d'aquest. Cap a la segona sessió (veure taula 5.1.d.). Recordem que a la primera sessió les participants tenen dificultats persistents en la disposició espacial d'un element del material. Hi ha un seguiment del procés fins el moment en què es resol satisfactòriament.

Comentats en detall els resultats identificats per a les formes d'actuacions vinculades a la identificació, exploració, disposició i organització espacial dels elements del material, passem immediatament a presentar i discutir el segon gran grup de resultats associats a les categories d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols. Són les formes que hem categoritzat com a (q), (r), (s), (t) i (u) (taula 5.1.e.; annex 5.5.).

La seva presència és clarament inferior al conjunt de categories vinculades a la caracterització i la disposició espacial dels elements del material que configuren aproximadament el 85,61% de les actuacions identificades en els segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari (1167/129). La seva menor presència (un 9,46%) no significa que tinguin una importància igualment menor en el conjunt dels segments als que fem referència, ans el contrari, perquè són decisives per entendre l'evolució que pren el sentit i el significat de l'activitat conjunta al seu interior .

En termes generals ens adonem d'un increment progressiu d'aquestes formes d'actuacions a partir de la primera sessió, algunes d'elles apareixen per primera vegada en la segona sessió, com és el cas de les propostes de representació d'esdeveniments i/o de distribució de rols i els comentaris al respecte que fa l'altra participant: (t) i (u), respectivament.

(q) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant. Són formes d'actuacions la presència de les quals s'incrementa lleugerament en la tercera i quarta sessions, després d'haver davallat a la segona. Tal i com comentaven en la caracterització d'aquestes formes d'actuacions, el que fan les participants quan actuen a través de la representació d'esdeveniments en aquest segment és explicar mitjançant la representació o la ficció, el que fan els objectes que van col.locant espacialment; és entenem, una manera d'explorar-ne les seves característiques. De vegades però les participants també aprofiten aquesta caracterització dels personatges per a representar algun aspecte de la trama en què hi estan implicats aquests elements del material. És el cas de l'exemple que presentem a continuació i que pot generar confusions en l'altra participant en el sentit en què pot pensar que hi ha un interès per passar a la representació d'esdeveniments:

[S'estan distribuint els personatges durant la disposició espacial dels elements del material. La Rocío vol ser la guineu i el nen; l'Elena tres personatges diferents]
E. [agafa uns pollets i els col.loca sobre de la taula]
R. "¡turururu! [agafa la guineu i la fa correr en direcció al nen gnom]
R. "Hola nene, vámonos, monta" [puja el nen gnom sobre la guineu]
R. "¡ruuuu!" [agafa el nen gnom i la guineu i els deixa a la seva dreta]
E. ¡Espera, aún no Rocío! [mira el que fa la Rocío]
R. [mira la guineu i el nen gnom i riu]
R. "¡tururuttutut!" [fa correr endavant els personatges que manipula]
E. ¡Quien existe y quien no existe!
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. Sessió)

Observem com a través d'aquestes formes d'actuacions la Rocío porta a terme un petit fragment del que podria ser la representació de l'esdeveniment que se'ls ha demanat representar: un nen que es perd al bosc i al que el seu pare ha de buscar i trobar. Ara bé, els motius que guien l'activitat conjunta en el segment de

delimitació de l'escenari físic i simbòlic fan que, a ulls de l'observador, el comportament de la nena s'hagi d'interpretar més com a criteri d'exploració i caracterització d'un dels elements del material que potencialment pot convertir-se en un personatge principal a la ficció, que no pas com a veritable canvi en l'orientació de l'activitat conjunta que signifiqui efectivament un pas cap a la representació de l'esdeveniment. Amb les seves actuacions però, genera un malentès en la seva companya que la porta a interpretar el que fa en termes d'una proposta de canvi d'activitat. Aquesta interpretació subjectiva de la conducta de l'altra s'enfronta o es contraposa a la pròpia definició de la situació: encara s'ha de col·locar espacialment elements del material rellevants per a la posterior representació d'esdeveniments. Hi ha al nostre entendre un trencament d'una de les regles que guia l'activitat conjunta i que ha estat consensuada per les dues participants en segments anteriors: abans d'iniciar la representació dels esdeveniments –actuar la història que se'ls demana– cal disposar els elements necessaris per a representar-la en un escenari físic i simbòlic de conjunt. La representació dels esdeveniments ocupa un segon lloc en la planificació de l'activitat conjunta per part de totes dues. Quan aquesta regla implícita es trenca en aquest cas a parer d'una de les participants, es demana a la persona que suposadament la transgredeix que rectifiqui el seu comportament; d'aquí la demanda de l'Elena per a que la seva companya reprengui l'activitat conjunta i l'ajudi a decidir quins elements del material poden o no existir i per tant acabar o no formant part d'aquest escenari inicial.

El lleuger increment d'aquestes formes d'actuacions en les dues darreres sessions pot ser entesa a partir de l'orientació que prenen el segments de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic com a passa prèvia per a la representació d'esdeveniments. Les participants enceten pràcticament aquests segments identificant els personatges que s'hauran de fer servir per a representar el guió de la història que se'ls proposa.

(r)Formula espontàniament comentaris sobre els esdeveniments representats a la pel·lícula o en un segment anterior de representació d'esdeveniments. Té una presència major a la segona i quarta sessions. Aquesta major freqüència en l'aparició pot estar vinculada al paper que semblen jugar en la seqüència de l'activitat conjunta. Així, la segona sessió suposa un canvi qualitatiu en la consigna que reben les participants en la qual se'ls demana que representin una història concreta. A la vegada, acaben d'establir una determinada manera de procedir amb els elements del material: primer col·locaran i organitzaran el material i després hi jugaran representant. És per aquesta raó que trobem en aquesta segona sessió intervencions de les participants que prenen com a referència els esdeveniments representats en el segment anterior a través de la seva distribució espacial. Per exemple, la manera com s'han de disposar espacialment uns pollets.

En la quarta sessió tota la disposició espacial gira al voltant del personatges i elements que s'han de disposar espacialment d'acord al que posteriorment han de representar. El guiatge de les imatges vistes a través del vídeo pren força en l'orientació de les formes d'actuacions d'aquestes participants en aquesta darrera sessió. Les participants tendeixen a seguir fil per randa la seqüència d'esdeveniments ocorreguts al vídeo i pretenen reproduir-la de la manera més literal possible. Aquesta literalitat no obstant s'acobla a les informacions que donen les consignes, la qual cosa pot permetre petites variacions en la trama final que s'acabarà representant conjuntament i, sobre tot, en relació al segment de

delimitació de l'escenari físic i simbòlic que ens ocupa, en els personatges que s'acabaran seleccionant i disposant espacialment.

Aquesta primera interpretació de resultats estaria recolzada per les freqüències de (s) *Formula espontàniament comentaris o un requeriment sobre els esdeveniments comentats per l'altra participant*: 2, 3 i 16 actuacions a la segona, tercera i quarta sessions (veure taula 5.1.e.); l'increment de rèpliques als comentaris de l'altra a la quarta sessió posa de manifest el seu desacord sobre tot pel que fa a la selecció i distribució dels personatges i a la seva disposició espacial en un escenari de conjunt inicial.

(t) i (u) fa referència d'una banda, a les propostes de representació d'esdeveniments o de distribució de rols i d'una altra, als comentaris de l'altra participant sobre aquestes propostes. Emergeixen i prenen sentit a partir de la segona sessió moment en el que, com ja hem explicat, les consignes prenen una forma concreta en termes de demanda de representar o explicar quelcom a través de la ficció per part de l'observador a les participants. Les participants seleccionen els personatges, se'ls distribueixen i discuteixen sobre el que han de representar amb els diferents elements que seleccionen. L'increment progressiu d'aquestes formes és força evident a la quarta sessió on els comentaris a les propostes de representació i de distribució de rols fetes per l'altra participant tenen un pes important: 43 actuacions, un 18,37% de les actuacions del segment i el 86% sobre el total d'actuacions identificades per a la seqüència de l'activitat conjunta (veure taula 5.1.e.). Totes les propostes són objecte de comentari i en alguns casos de contrarèplica. Això ens explicaria el ventall ampli d'actuacions del mateix tipus identificada a la quarta sessió, la qual cosa significa que les participants negocien els personatges i el que a través d'ells es pot o vol representar. Els arguments que regulen aquestes negociacions són en bona part extrets de les informacions que visualment o oralment han aparegut al vídeo i/o s'han explicat a les consignes. Les participants tornen a posar sobre la taula un marc específic de referència que permeti donar sentit a les seves propostes i fer valer les seves contrapropostes sobre les propostes d'altri.

En termes generals l'evolució del segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic sembla decididament orientat a la representació d'esdeveniments, els criteris que segueixen per a l'organització i disposició espacial dels elements del material, l'increment de referències als esdeveniments i personatges que han vist a les filmacions així com l'emergència de propostes concretes d'esdeveniments per a representar basades en les filmacions i les consignes així ho sustenten. Les nenes evoquen alhora que actualitzen el coneixement suposadament compartit, creant un elevat grau d'intersubjectivitat inicial a partir del qual sigui possible desenvolupar la representació d'esdeveniments, els cal recórrer al coneixement compartit per a continuar construint nou coneixement que pugui donar resposta correcta a la tasca proposada. El recurs a la informació donada continua mostrant-se necessària davant d'una tasca oberta que les participants han de definir. La percepció de la seva utilitat per a resoldre la tasca les empeny a continuar-la usant el que els permet una actuació progressivament més estratègica a mesura que avança l'activitat conjunta.

1.2.2. Distribució i evolució de les actuacions identificades en els segments d'interactivitat d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic per a cadascuna de les participants.

Un cop abordada globalment, l'evolució de les formes d'actuacions identificades per aquests segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, passem a analitzar la manera com la Rocío i l'Elena participen en la definició de l'activitat conjunta; aquesta aproximació a les dades ens permetrà tant entendre quin és el grau d'interconnexió entre les actuacions de les participants així com quin és el grau de control i de responsabilitat que cadascuna d'elles juga en la definició de l'activitat conjunta a través de la freqüència d'actuacions acumulada en cadascuna de les tipologies identificades.

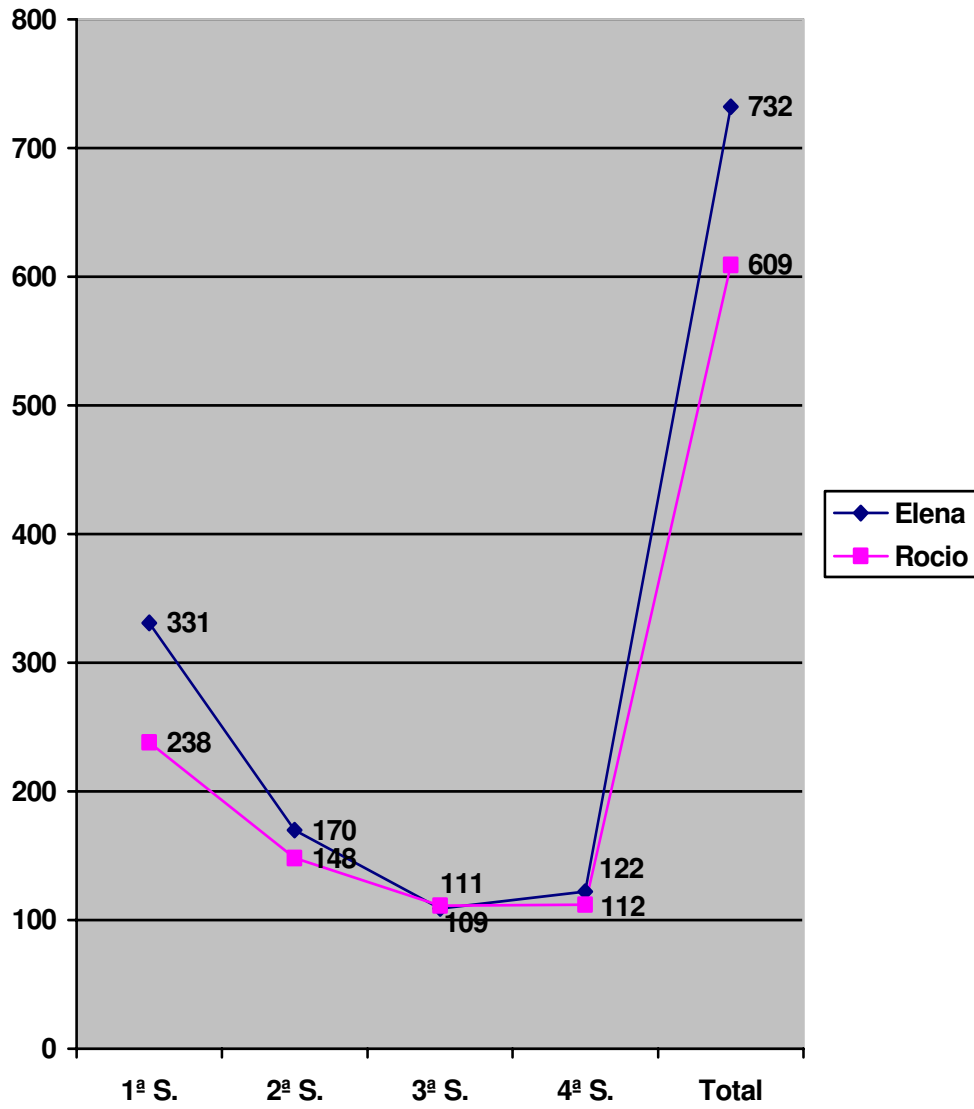
Si donem un primer cop d'ull a la taula 5.2. (pàgina següent), ens adonem que el nombre de formes d'actuacions de l'Elena és superior al de la Rocío (un 54,5% i un 45,41%, respectivament). Hi ha per tant, un major nombre d'intervencions d'aquesta participant al llarg de la seqüència de l'activitat conjunta. Ens adonem també que són poques les formes d'actuacions en les que la freqüència d'aparicions és força similar entre les dues [(d), (g), (h), (u) i (v)], la tendència és que hi hagi diferències contrastades entre el que aporta cadascuna d'elles a la definició de l'activitat conjunta.

De les 22 categories que permeten caracteritzar els segments de definició d'un escenari inicial 10 són majoritàries per a l'Elena, 7 ho són per la Rocío i 5 tenen una distribució equivalent entre les dues participants. Únicament tenim una categoria d'actuacions en la que una de les participants no hi fa cap aportació: *(m)Formula un requeriment dirigit a l'observador sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material, que queda totalment en mans de l'altra participant.* Més endavant ens hi tornarem a referir.

TAULA 5.2. Formes d'actuacions distribuïdes per a cadascuna de les participants. SI IED i SI DE

Acs	1ª S. IED		2ª S. DE		3ª S. DE		4ª S. DE		T		
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T
(a)	10	10	2	9	7	6	4	3	23	28	51
(b)	57	37	34	34	20	21	16	18	127	110	237
(c)	55	24	21	13	8	7	11	3	95	47	142
(d)	5	7	6	6	2	3	3	1	16	17	33
(e)	26	29	6	8	6	7	3	5	41	49	90
(f)	21	2	5	4	0	1	2	0	28	7	35
(g)	2	4	3	2	0	0	0	0	5	6	11
(h)	41	38	26	24	10	15	14	15	91	92	183
(i)	10	16	9	16	3	19	1	5	23	56	79
(j)	19	10	25	7	12	2	3	6	59	25	84
(k)	49	26	12	10	17	8	12	12	90	56	146
(l)	6	17	3	3	2	4	6	2	17	26	43
(m)	5	0	1	0	0	0	0	0	6	0	6
(n)	4	1	0	0	0	0	0	0	4	1	5
(o)	2	0	0	0	4	0	0	1	6	1	7
(p)	0	2	0	0	0	3	2	0	2	5	7
(q)	2	5	1	2	4	1	0	6	7	14	21
(r)	3	0	7	0	2	0	6	1	18	1	19
(s)	0	0	0	2	1	2	7	9	8	13	21
(t)	0	0	2	0	3	2	7	4	12	6	18
(u)	0	0	0	1	3	3	23	20	26	24	50
(v)	14	10	7	7	5	7	2	1	28	25	53
T	331	238	170	148	109	111	122	112	732	609	1341
%SAC	58,17	41,82	53,45	46,54	49,54	50,45	52,13	47,86	54,58	45,41	
	569		318		220		234		1341		

FIG.5.2. Freqüències d'actuacions de cadascuna de les participants. SI IED i SI DE

La figura 5.2., recull la distribució de les freqüències d'actuació globalment considerades per a totes dues participants en el decurs dels segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic en el decurs de les quatre sessions que configuren l'activitat conjunta. La seva distribució permet alhora obtenir informació sobre l'evolució de l'activitat conjunta i el grau en què totes dues hi contribueixen.

La distribució gràfica del total d'actuacions de les participants en cadascuna de les quatre sessions que configuren el conjunt de l'activitat conjunta permet constatar com a partir de la segona sessió és produïx una certa equilibració entre el que cadascuna d'elles aporta al segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. L'equilibració progressiva entre el que aporten la Rocío i l'Elena a l'activitat conjunta és possible per l'existència d'un cert "mecanisme compensador": mentre que el nombre d'actuacions de l'Elena tendeix a disminuir a partir de la primera sessió, en el cas de la Rocío passa tot el contrari, incrementa la seva presència en la definició de l'activitat conjunta. En termes globals, la major presència de formes d'actuacions de l'Elena en tres dels quatre segments, ens pot ajudar a pensar en què segurament juga un paper molt rellevant en la definició de l'activitat conjunta i per tant, en la seva organització a l'interior dels segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. Una anàlisi detallada en la distribució d'aquestes formes d'actuacions per a cadascuna d'ambdues participants ens permetrà donar més llum a aquesta pressuposició inicial sobre les participants i el seu grau de control en la direcció que pot prendre l'activitat conjunta a l'interior d'aquesta tipologia de segments.

Cal fer evident que les diferències més importants entre les dues es situen a la primera sessió és a dir, en relació al segment d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. Així, centrant primer la nostra atenció en aquest tipus de segment, és possible comprovar d'una banda, una major presència en el total de formes d'actuacions de l'Elena respecte a les aportades per la Rocío (58,17% sobre 42%, el 16,17%); i d'altra, una distribució desigual entre les formes d'actuacions identificades (veure taula 5.2.).

Així, obtenim una major presència de formes d'actuacions vinculades a la identificació i caracterització dels personatges i a la seva disposició espacial en totes dues nenes.

De la mateixa manera hem pogut identificar certes tendències en el seu comportament en relació a la configuració del segment que es mantindran en el decurs de les tres sessions posteriors a l'interior dels segments de delimitació de l'escenari. Una relació entre formes d'actuacions i participants ens ajudarà a fer-ho manifest.

(b), (c), (f), (h,) (j), (k), (m), (n), (o) i (r) són tot formes d'actuacions que dominen el perfil exhibit per l'Elena durant la primera sessió. (b), (c), (f), (k), (o) i (r) denoten iniciativa en el seu comportament (187/331), (h), interconnexió (41/331) i (j), (m) i (n) participació potenciada en forma de pregunta [(m)] i en forma de resposta [(j) i (n)] (28/331) (veure quadre 5.2. i taula 5.2.).

L'anterior distribució de resultats permet interpretar com, a través de les seves actuacions espontànies, l'Elena està prenent un paper decisiu sobre tot en el

procés de construcció d'un possible escenari físic i simbòlic en el que sigui possible qualsevol representació posterior d'esdeveniments. De fet, en cada disposició espacial s'està ja representant alguna cosa: un bosc, un galliner amb uns elements determinants, uns personatges gnoms que es col·loquen en funció del que físicament se'ls ha associat...; ja s'estan representant els guions que han construït les participants al voltant dels gnoms i el seu món que com ja hem comentat en apartats anteriors, poden guardar certs paral·lelismes amb el món social humà que elles coneixen i que per tant aquests guions més propers a les seves experiències de vida quotidiana les poden ajudar també a resoldre la tasca que se'ls proposa.

Aquestes actuacions de l'Elena dirigeixen en part la forma que pot prendre l'activitat conjunta i són decisives com a primeres aportacions a partir de les quals és possible continuar construint una definició interpsicològica que orienti la resta de l'activitat conjunta de les participants. Un seguiment de les aportacions de l'Elena i també de la Rocío en el decurs dels tres segments de delimitació de l'escenari ens permetrà adonar-nos de com per exemple és l'Elena qui clarament té el control sobre la manera de disposar els elements del material, en el ben entès que les decisions sobre aquesta distribució espacial són claus per a després poder-hi representar alguna cosa perquè suposen posar a l'abast de les participants els objectes que podran ser instrument de manipulacions posteriors quan es decideixi representar per delegació alguna cosa.

El fet de buscar cert recolzament en l'observador d'aquesta feina, per iniciativa pròpia, encara pot ser que l'autoritzi més davant la seva companya en aquest paper de monitorització de la disposició espacial dels elements del material.

És la mateixa participant que introdueix com a referent bàsic que pot guiar el procés de selecció i disposició dels elements del material i que pot ser usat com a justificació o argumentació de les decisions preses o proposades davant la seva companya els esdeveniments que han passat a la pel·lícula [(r)]. A través d'aquestes referències és possible establir una certa continuïtat entre l'activitat conjunta emmarcar el que poden fer amb el material que manipulen en el paraigües del que s'ha explicat en el mitjà audiovisual. Emmarquen en el sentit en què contextualitzen i per tant donen sentit a la seva activitat conjunta en els referents audiovisuals.

El perfil de la Rocío en quant a les formes d'actuacions amb més ocurrencies respecte a la seva companya, en aquesta primera sessió, es vinculen a la formulació espontània de requeriments: sobre les característiques o la disposició espacial dels elements del material que ella mateixa selecciona [(d) i (e)] i sobre les característiques o la disposició espacial dels elements del material que selecciona la seva companya [(i)]; a comentaris a propostes o directives fetes per l'Elena [(g), (l), (p)] i a actuacions espontànies de representació d'esdeveniments fetes al marge de les actuacions de l'altra participant [(q)] (veure taula 5.2.).

L'anàlisi d'aquestes formes d'actuacions predominants ens mostraria una participació en la definició de l'activitat conjunta molt vinculada a les aportacions i a les propostes de l'altra participant, el grau d'interrelació entre aquestes dues participants és força important; no parlariem en aquesta situació específica de participacions bàsicament potenciades a partir dels requeriments de l'altra com pot ocórrer en un context educatiu formal, sinó d'intervencions espontànies que prenen com a referència les intervencions de l'altra per tal de construir sobre elles

definicions més acurades sobre algun aspecte de l'activitat conjunta. Val a dir que bona part dels comentaris efectuats per la Rocío respecte a les directives d'acció formulades per l'Elena o a les propostes de disposició espacial dels elements del material o de tancament del segment, que la mateixa Elena formula, suposen actuacions de rèplica que obliguen a les participants a negociar aquestes propostes ja sigui en el sentit de generar-ne de noves, diferents a les inicials; a argumentar i justificar aquestes propostes per a fer-les més convincents o bé a posposar-ne la seva posta en marxa dins del mateix segment de referència.

La dimensió interconnexió és un indicador que des del nostre marc teòric i metodològic de referència es perfila com a indicador rellevant respecte al grau d'actuació articulada i per tant, conjunta entre les participants.

La única categoria que exhibeix un mateix nombre d'ocurrències per la Rocío i l'Elena durant la primera sessió és (a) *Observa les actuacions de l'altra participant*. A través d'ella ambdues participants mostren interès pel comportament de l'altra en relació a la disposició espacial dels elements del material. Tenen l'oportunitat de mantenir la referència compartida i conseqüentment, de regular el seu comportament i/o el de la seva companya si fos necessari. L'observació és per aquestes participants un instrument autorregulador personal i mutu.

També en aquesta primera sessió dèiem que podíem identificar certes tendències que es mantenen en les properes sessions per als segments de delimitació de l'escenari. En el cas de la Rocío, les formes d'actuacions en les que reiteradament obté freqüències acumulades més elevades que la seva companya l'Elena són les categories (e) i (i), que impliquen la formulació d'un requeriment dirigit a l'altra sobre la disposició espacial dels elements del material amb independència de la participant que hagi seleccionat aquest element; i (s) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de tancament de l'activitat formulada per l'altra participant* (veure taula 5.2.).

En relació a l'Elena les formes d'actuacions que la caracteritzen, en el sentit en què es mantenen en una freqüència d'aparició més elevada respecte a la Rocío, en els mateixos segments són: (c), (r), (t), (m) i (n) (veure taula 5.2.).

És indiscutible doncs, el paper que juga l'Elena en la direcció de la disposició espacial dels elements del material en el decurs d'aquests segments en les quatre sessions que configuren la seqüència de l'activitat conjunta, però també ens adonem del paper rellevant que prenen categories d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments [(r), (t) i (u)]. Categories d'actuacions que tenen un pes especial en els segments de delimitació de l'escenari posteriors a la primera sessió.

Val a dir, i ho analitzarem amb més detall en l'apartat destinat a la representació d'esdeveniments, que l'Elena juga també un paper rellevant en el fet que l'activitat conjunta s'articuli bàsicament a través dels segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i de representació d'esdeveniments.

Acabem de veure quina és la distribució de les formes d'actuacions de la Rocío i l'Elena en la primera sessió, i hem constatat certes tendències en el seu comportament que es mantenen constants en la resta de sessions. Seguint amb aquesta idea transversal, ens adonem que les formes d'actuacions que es perfilen com a pròpies no són necessàriament les de major freqüència d'aparició, així per

exemple i en relació a l'Elena, (c) és una categoria que ocupa el tercer lloc en el seu rànquing personal (95/732); (r), (t), (m) i (n) encara tenen freqüències més baixes d'aparició: 18, 12, 6 i 4 actuacions respectivament, sobre un total de 732. Hem d'entendre que aquestes baixes freqüències no són un destorb a l'hora d'analitzar les aportacions de l'Elena a l'activitat conjunta, en el marc dels segments de delimitació d'un escenari.

La mateixa afirmació podem fer-la en relació a les categories identificades per a la Rocío i la seva freqüència d'aparició: (e), (i), i (s). (i) amb una freqüència de 56 aparicions sobre 609, ocupa el tercer lloc en el seu rànquing personal; (e) el quart lloc (49/609), a una certa distància de les anteriors la categoria (s) amb una freqüència d'aparició de 13 ocurrences (sobre 609).

Seguint amb aquesta distribució de formes d'actuacions entre les participants en els decurs dels quatre segments que estem analitzant, trobem categories que per la seva freqüència i distribució en els decurs de les sessions podríem atribuir a l'Elena o a la Rocío, ajudant-nos a definir encara més el perfil d'actuacions de cada participant.

Seguint amb la Rocío ens trobem amb (p)*Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de tancament de l'activitat prèviament formulada per l'altra participant*, amb 5 ocurrences sobre un total de 7 (el 71,42%) i (q)*Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació al marge de les actuacions de l'altra participant*, amb 14 sobre 21 actuacions (el 51,85%) (veure taula 5.2.).

Situant-nos en l'Elena les formes d'actuacions que tendeixen a perfilar-ne també el seu comportament perquè recullen un nombre major d'ocurrences en relació a la seva companya (veure taula 5.2.) són: (f), (j), (k) i (o).

Aquesta assignació de les diverses formes d'actuacions torna a posar de manifest el paper desigual però complementari entre les participants en relació a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i a la delimitació d'un escenari físic i simbòlic amb aquests elements del material.

Cal també assenyalar que en aquesta distribució de formes d'actuacions particulars es posa de manifest que el que les diferencia són sobre tot, formes d'actuacions vinculades no a la identificació exploració i disposició espacial dels elements del material, sinó en relació a les propostes de representació d'esdeveniments i/o de distribució de rols. A banda de que l'Elena monopolitza els intercanvis que hi ha únicament a la primera sessió amb l'observador.

De la mateixa manera que hem parlat d'actuacions que es mantenen constants en el perfil que caracteritza la participació de l'Elena i la Rocío en l'activitat conjunta o que se'ls pot atribuir degut a la seva elevada freqüència d'aparició; també ens és possible identificar un altre grup de categories d'actuacions que no podem atribuir a cap de les dues participants com a pròpies. Estem parlant de les formes d'actuacions: (a), (b), (d), (g), (h), (l) (u) i (v). Les freqüències en aquestes categories són pràcticament idèntiques. D'aquest grup inicial de formes d'actuacions encara en podem efectuar subagrupacions específiques en funció de si són categories que posen de manifest la iniciativa de les participants, la potenciació de la participació de l'altra o la interconnexió entre actuacions.

Observem majoritàriament que són categories d'actuacions que expliciten aquesta interconnexió entre les formes d'actuacions de les participants, és el cas de (g), (h,) (l) i (u). Són totes elles formes d'actuacions que impliquen resposta a una actuació iniciada per l'altra participant, ens remetria per tant a patrons d'actuacions entre les participants.

(a), (b) i (d), denoten iniciativa de les participants; (a) suposa fer un seguiment de l'actuació de l'altra conseqüentment, la informació obtinguda pot ser utilitzada per a dirigir-ne el seu comportament, per a orientar-ne el propi o bé per a totes dues finalitats el marc de referència per a les seves valoracions pot vincular-se a les consignes, les informacions discutides amb l'observador, les rebudes des del vídeo, el que s'ha fet amb anterioritat a l'interior d'aquest segment en sessions precedents, o al seu marc social i personal particular de referència.

Centrant-nos en la categoria (b) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques*, seria una categoria que posaria de manifest el grau d'iniciativa de les participants. Cal remarcar-ne la seva importància i el fet que sigui present en les actuacions de totes dues participants en un grau similar en el decurs de les diferents sessions. Aquesta presència equivalent pot ser explicada per la rellevància que prenen aquestes formes d'actuacions a l'hora de decidir que es pot posar espacialment, on es pot posar i sobre tot si s'ha de posar o no en relació al que es pretén representar. Aquests elements del material, alguns d'ells sobre tot, seran els que després es podran manipular per a representar els esdeveniments, per tant, són susceptibles de ser personatges i de ser manipulats per les participants, la qual cosa esdevé primordial per tal de decidir qui es vol ser en la representació dels esdeveniments, té conseqüències en la seva participació posterior en la representació dels esdeveniments (adopció de rols).

Pel que fa a (d) *Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment sobre les seves característiques*, la darrera de les categories esmentades, seria un exemple de la participació potenciada, en el ben entès que es demana ajuda a l'altra per a una tasca que com acabem de senyalar és força important per a totes dues participants, identificar els elements del material i sobre tot caracteritzar-los en relació als personatges que poden formar part de la representació posterior dels esdeveniments. Es demana la intervenció de l'altra per a identificar els personatges. A través d'aquestes ajudes és possible regular la pròpia activitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic: saber que és cada cosa, les seves possibles relacions, saber quin personatge poden arribar a representar en relació a les demandes de la consigna...

Passem a sintetitzar els resultats més destacats un cop efectuades les anàlisis sobre els segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic.

2.1.3. A manera de síntesi de resultats

L'anàlisi de les actuacions de les participants en els segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, ha permès descriure'n l'activitat conjunta, la seva organització, evolució i funcions, així com definir-ne el que hi aporta cada participant a la seva construcció, establint semblances i diferències entre les

seves actuacions i identificant la manera i el grau en què aquestes actuacions es vinculen o articulen entre sí.

L'Elena i la Rocío actuen conjuntament per a construir un escenari físic i simbòlic en el que sigui possible representar-hi un argument fictici si així ho desitgen les participants.

El material per a la construcció de la història i l'entorn físic i simbòlic que l'ha de sustentar, l'extreuen les participants de les informacions que prèviament i per a cada sessió aporten les filmacions i les consignes en segments precedents (marc específic de referència).

La construcció de l'escenari, és doncs, particular a cada sessió. Un resultat que permet identificar elements de continuïtat entre el conjunt d'escenaris particulars construïts en el decurs de la seqüència d'activitat conjunta. Així, s'hi ha reconegut elements que s'agrupen en unitats significatives i es reproduïxen escenari rera escenari com per exemple: un bosc, una tanca que conté animals de granja al seu interior o la mateixa parella protagonista, en David i la Lisa. El contingut específic -l'entorn fictici dels gnoms- permet fe significatives aquestes unitats i usar-les a ingredients de qualsevol escenari particular.

Tanmateix, les participants estableixen un procediment a seguir en el procés de selecció i disposició espacial dels elements del material. Un procediment consistent en seleccionar i disposar espacialment primer, els elements o unitats més genèriques: animals, arbres, cases..., i ocupar-se després dels personatges principals i/o secundaris: gnoms i trolls essencialment.

A la tercera sessió revisen i regulen en un cert grau l'efectivitat del procediment, a iniciativa d'una de les participants, l'Elena. El resultat, suposa un gir en la definició de l'activitat conjunta al voltant de la selecció, identificació, disposició i organització espacial dels elements del material: es fa més dependent de les propostes a representar i més ajustada al que s'ha vist i sentit durant les filmacions.

L'objectiu és seleccionar i organitzar un escenari físic i simbòlic inicial amb aquells elements del material que siguin realment significatius per a la trama que es pretén representar. S'inclou a més la possibilitat que l'escenari pugui ser modificat per la incorporació, desaparició o redesignació d'algun d'aquests elements d'acord a la pròpia dinàmica de la ficció, és a dir, un cop encetada la representació d'esdeveniments. La introducció de modificacions podria arribar a suposar la reducció dels segments vinculats a la selecció, identificació, disposició i organització espacial dels elements del material a favor dels segments de Representació d'esdeveniments i dels segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic que s'hi poden encastar, una tendència que s'obté a la tercera sessió d'acord al que s'expressa en el mapa d'interactivitat específic.

La proposta de modificacions futures en l'escenari original l'efectua la mateixa participant, l'Elena.

El coneixement específic sobre el món fictici dels gnoms obtingut a través de les filmacions, esdevé el referent prioritzat per totes dues participants per a reorientar estratègicament la resolució de la tasca tant en la seva actuació individual com

conjunta. El marc social de referència s'utilitza únicament com a recurs alternatiu davant la manca de coneixement específic.

L'increment que registren les formes d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments, a les accions i als personatges implicats en els segments de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic corresponents a les sessions tercera i quarta, acompanya l'anterior afirmació.

Respecte a les dimensions implicades en les formes d'actuació de totes dues participants, s'observen les tres modalitats identificades: iniciativa, interconnexió i participació potenciada. Les freqüències registrades individualment exhibeixen un ordre de preferència diferenciat en l'ús d'aquestes dimensions.

L'Elena contribueix preferentment amb formes d'actuacions que impliquen iniciativa seguida d'interconnexió i participació potenciada en forma de resposta a una demanda.

La Rocío mostra prioritàriament actuacions que expressen participació potenciada en forma de pregunta, interconnexió i iniciativa.

Matisant aquests resultats per cada participant constatem en el cas primer de l'Elena, com a la tercera sessió no hi ha cap categoria associada a la dimensió interconnexió que sigui destacable respecte a les exhibides per la seva companya. A la quarta sessió el nombre de categories en aquesta dimensió equipara la seva presència amb les que denoten iniciativa. La participació potenciada en forma de requeriment adreçat a l'altra és present únicament a la quarta sessió.

En el cas de la Rocío s'incrementen progressivament el volum d'actuacions associades tant a la dimensió iniciativa com a la d'interconnexió. La participació potenciada s'enriqueix a la quarta sessió amb l'aparició de formes de resposta a un requeriment.

L'ús diferenciat de les dimensions en la participació de la Rocío i l'Elena perfila tendències i canvis en la gestió i el control de l'activitat conjunta. Sens dubte en els segments d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic localitzats a la primera i segona sessions, l'Elena assumeix quotes de control i de responsabilitat més elevades en la seva gestió. Progressivament aquesta tendència asimètrica inicial és reconduïda per totes dues participants cap a processos de més amplia reciprocitat i corresponsabilitat en la resolució de la tasca.

Les categories que impliquen iniciativa expressen un major grau de control de l'Elena en relació a:

- la disposició espacial dels elements del material: i) comenta les decisions respecte a on situa particularment els elements del material que manipula; ii) efectua propostes concretes sobre la manera de procedir en la disposició i organització espacial dels elements; iii) exhorta i dóna instruccions a la Rocío per a que actuï en una determinada direcció durant la disposició espacial. La representació d'esdeveniments condiona progressivament els elements que es seleccionen i situen espacialment;

- el seguiment de les actuacions de l'altra vinculades a la selecció i disposició espacial dels elements del material a les sessions tercera i quarta;
- els comentaris sobre esdeveniments representats a la pel·lícula o en un segment anterior , i
- les propostes de representació d'esdeveniments i de distribució de rols.

La Rocío al seu torn controla:

- el major nombre de representacions unilaterals dins del procés de selecció, exploració i identificació dels elements del material que poden ser disposats espacialment. En aquest sentit, pot avançar algun aspecte de la trama en què els elements del material seleccionats s'hi poden veure implicats;
- el seguiment de les actuacions de l'altra vinculades a la selecció i disposició espacial dels elements del material a les sessions primera i segona;
- la caracterització dels elements del material que selecciona per configurar l'escenari inicial als segments identificats a la tercera i quarta sessions. Pren en consideració la seqüència d'esdeveniments que acorden representar.

Respecte a la dimensió interconnexió i novament en relació a l'Elena, el major grau de responsabilitat i control l'efectua sobre:

- la caracterització i disposició espacial dels elements del material seleccionats per l'altra participant per formar part de l'escenari inicial a les sessions primera i segona.

El major grau de control per a la Rocío gira a l'entorn de:

- la caracterització i disposició espacial dels elements del material seleccionats per l'altra participant per tal de formar part de l'escenari inicial a les sessions tercera i quarta;
- els comentaris fets per l'Elena sobre els esdeveniments representats a la pel·lícula o al segment anterior; els replica mostrant el seu desacord.

La participació potenciada en el cas de l'Elena l'expressa en forma de:

- resposta a les demandes d'ajut sobre la localització o disposició espacial d'un element del material amb més assiduitat que sobre les seves característiques;
- requeriments en els que sol·licita informació a la seva companya sobre les característiques dels elements del material que seleccionen com a personatges i/o objectes que han de jugar un paper en la representació d'esdeveniments posterior. Unicament a la quarta sessió;
- requeriments i respostes en els intercanvis amb l'observador sobre la disposició i caracterització d'un element del material a la primera i segona sessions.

La participació potenciada suposa major grau de responsabilitat i control per part de la Rocío en relació a:

- sol·licitar informació a la seva companya sobre la localització o disposició espacial dels elements del material que seleccionen. Les demandes poden ser usades per a i) decidir un situar un element, ii) buscar l'acord o l'aprovació de l'altra, iii) qüestionar les iniciatives de l'altra en aquest procés;

- sol·licitar informació a la seva companya sobre les característiques dels elements del material que seleccionen com a personatges i objectes que poden jugar un paper en la representació d'esdeveniments posterior. Primera i tercera sessions;
- contestar les demandes d'ajut sobre la caracterització d'un element del material que ha de ser seleccionat per a formar part de l'escenari inicial. Únicament a la quarta sessió.

Els resultats anteriors són indicadors de com la Rocío aprèn quines són les regles per participar en igual nivell de responsabilitat en la resolució de l'activitat conjunta, contribuint a la seva definició. Assumeix en les dues darreres sessions, un major nombre d'iniciatives vinculades a la caracterització dels personatges i incrementa el nombre de comentaris respecte a la informació i les directives d'acció que li presenta la seva companya sobre la selecció i disposició espacial dels elements del material. Intervencions que suposen tant l'acceptació d'una part de les propostes fetes per l'Elena com l'expressió a través de comentaris de rèplica, de desacords amb la definició de la situació promoguda per l'altra.

Les rèpliques deixen entreveure una confrontació de perspectives moderadament divergents situació que permet a les participants, desembocar en un procés de negociació sobre la manera més adient de perfilar el procés d'identificació i ubicació espacial dels elements del material.

La progressiva incorporació de la Rocío a la gestió de la delimitació d'un escenari físic i simbòlic original sota els paràmetres subjacents a les propostes de l'Elena, s'acompanya d'una disminució també progressiva en el nombre d'intervencions d'aquesta darrera participant. L'Elena incrementa el nombre d'actuacions sota la dimensió interconnexió ancorant les seves aportacions en les de la seva companya.

Ambdues tendències en el comportament de les dues participants permeten un increment de la simetria i la bidireccionalitat en la relació tal i com ho expressen els resultats obtinguts al segment de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic identificat a la quarta sessió, facilitant el procés de co-gestió i co-construcció en grau elevat de l'activitat.

Aquesta evolució no és comprensible al marge de les variacions introduïdes per totes dues participants respecte als paràmetres que poden i han de guiar la configuració de l'escenari físic i simbòlic inicial que, com hem dit, acaba clarament associat a les informacions obtingudes durant els segments d'aportació d'informació i de presentació de les consignes.

D'altra banda, la iniciativa de l'Elena en la conducció de l'activitat conjunta fins la tercera sessió es potencia sens dubte pels requeriments que la Rocío li adreça ja sigui per a demanar ajuda ja sigui per a qüestionar-ne les seves aportacions.

Destacar, per acabar, la presència a les dues primeres sessions, de segles intercanvis conversacionals amb l'observador iniciats per l'Elena amb l'objectiu d'implicar-lo com a mediador en la resolució d'un conflicte entre participants, associat a la localització, caracterització i disposició d'un element del material.

En la seves respostes l'observador emfasitza la capacitat de totes dues participants per a resoldre autònomament i amb èxit les dificultats. Les exhorta a

adoptar una solució de consens. L'observador reforça novament a través de les seves actuacions l'expectativa d'un treball col.laboratiu en la resolució de la tasca.

5.2.2. IDENTIFICACIÓ I EVOLUCIÓ DE LES FORMES D'ACTUACIONS DE LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE REPRESENTACIÓ D'ESDEVENIMENTS

2.2.1. Les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments

El tipus d'actuacions que caracteritzen els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments identificats en el decurs de les quatre sessions que configuren la seqüència de l'activitat conjunta analitzada, poden situar-se dins o fora de la representació efectiva d'esdeveniments. Dins de la ficció, les participants poden desenvolupar la trama proposada de l'adopció i execució d'un rol: *interpretació per delegació*. Poden, però, sortir de la representació delegada per tal de conversar sobre el que estan fent, el que ha passat o amb la finalitat d'enunciar el que els passarà a continuació als personatges. Aquesta segona manera d'actuar és una forma d'interpretació a la que hem donat el nom de *narració*¹². La narració, suposa sortir de la representació mantenint-se però, en la ficció, per tal d'encetar una llarga conversa sobre els esdeveniments que es representen, es volen representar o s'acaben de representar. Habitualment la narració, s'acompanya de manipulacions dels elements del material per tal de resituar-los espacialment. Quan la manipulació dels elements del material disposats o no en l'escenari inicial, passa a centrar l'atenció conjunta per tal de revisar-ne i adequar-ne la seva ubicació, presència o absència, hem acordat delimitar a una nova forma d'organització de l'activitat encastada dins del propi segment de representació d'esdeveniments: els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments. Els segments encastats es generen a demanda de la ficció i se subordinen a ell: l'escenari es revisa i modifica en funció de les escenes que configuren els esdeveniments que són objecte de representació. En l'apartat 5.2.3 d'aquest mateix capítol, ens ocupem en detall de la seva caracterització i funció respecte al segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments.

Presentem en el quadre 5.3. les categories d'actuacions que caracteritzen el comportament de les participants a l'interior del segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments. La diversitat de categories identificades permetrà diferenciar-lo i delimitar-lo en relació a la resta de segments que permeten confegir l'activitat conjunta.

A continuació, procedirem a presentar a manera il.lustrativa, la descripció de la primera categoria d'actuació elaborada per a les dues participants en aquest tipus de segment d'interactivitat. En l'annex 5.2. es presenten detalladament cadascuna de les categories identificades.

¹² Revisar el punt 1.1.3. corresponent al capítol 5, en el que es presenten tots dos recursos: interpretació per delegació i narració.

QUADRE 5.3. Categories d'actuacions de les participants corresponents al segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments

<i>(a) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments</i>
<i>(b) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(c) Observa les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(d) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments</i>
<i>(e) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades per l'altra participant</i>
<i>(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments</i>
<i>(g) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols</i>
<i>(h) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols</i>
<i>(i) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament dels rols</i>
<i>(j) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments i el desenvolupament dels rols</i>
<i>(k) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament dels rols formulades prèviament per l'altra participant</i>
<i>(l) Formula espontàniament un requeriment sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament d'un rol</i>
<i>(m) A requeriment de l'altra participant, formula directives d'acció sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments i al desenvolupament del rol</i>
<i>(n) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques</i>
<i>(o) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(p) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(q) Formula espontàniament comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(r) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques d'un element del material i/o sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(s) Formula espontàniament una proposta de tancament de la representació d'esdeveniments</i>
<i>(t) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de tancament de la representació d'esdeveniments formulada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(u) Altres formes d'actuacions</i>

(a) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments

Impliquen l'adopció d'un rol a través d'un dels elements del material. Es tracta d'una forma d'interpretació per delegació: assumeixen el rol que fan jugar als elements del material, els presten la seva veu i els manipulen de tal manera que donen vida a un material inanimat.

Recull les adopcions espontànies que acorden les participants en relació a les propostes de representació d'esdeveniments.

Hem comptabilitzat aquesta forma d'actuació cada cop que les participants assumeixen un nou personatge. Si durant la representació d'esdeveniments únicament seleccionen un element del material per donar-li vida, anotarem una única freqüència d'aparició d'aquesta actuació per aquesta participant.

Denoten iniciativa en relació a l'adopció de rols i l'execució de la representació.

2.2.2. Evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments

A continuació, descriurem quina ha estat l'evolució dels segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments. Presentarem en primer lloc, l'evolució de les formes d'actuacions que corresponen a aquesta tipologia de segments sessió a sessió, al marge del segment en què es localitzen. Ens ocuparem en un segon moment, de matisar l'evolució interna d'aquestes actuacions prenent en consideració el segment de representació en què apareixen i el lloc que ocupen en cada sessió en la que hi són presents. Conclourem finalment l'explicació considerant el grau de responsabilitat i control de cadascuna de les participants en la gestió de la representació d'esdeveniments.

Les anàlisi anteriors contribuiran a fer comprensible la funció nuclear de la representació d'esdeveniments en relació a la resta de segments que ajuden a configurar l'activitat conjunta. Recordem que els segments de representació d'esdeveniments s'articulen amb segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic -segona, tercera i quarta sessions- o de transició -primera sessió- (veure mapa d'interactivitat específic al respecte). Passem doncs, a ocupar-nos de l'evolució general de les actuacions identificades en aquesta tipologia de segments.

2.2.1 Aproximació global a l'evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments

El quadre 5.4. presenta una relació de les formes d'actuacions identificades en funció de la configuració temàtica que les agrupa, les dimensions que hem utilitzat per a la seva categorització: iniciativa, participació potenciada i interconnexió; i, els patrons de formes d'actuacions en què poden articular-se¹³.

¹³ Veure annex 5.6.

La taula 5.3. recull les freqüències d'actuacions corresponents a cada categoria d'actuació al marge del segment de representació d'esdeveniments en què es localitzi i la participant que les exhibeixi. Són resultats globals que es corresponen a una primera aproximació també més general de les dades, en relació a la comprensió de l'evolució del segment.

TAULA 5.3. Freqüències i percentatges globals de les formes d'actuacions de les participants. SI RE

Acs	1ª S. RE	2ª S. RE	3ª S. RE	4ª S. RE	T	% SAC
(a)	4	15	14	16	49	4,5
(b)	2	5	5	1	13	1
(c)	5	43	40	42	130	12
(d)	18	76	46	28	168	15
(e)	5	33	10	18	66	6
(f)	0	0	4	1	5	0,45
(g)	1	3	6	8	18	2
(h)	0	2	6	5	13	1
(i)	13	78	63	46	200	18
(j)	6	30	25	24	85	8
(k)	0	2	2	0	4	0,36
(l)	1	8	0	0	9	0,82
(m)	1	5	0	0	6	0,55
(n)	9	36	30	11	86	8
(o)	3	37	30	17	87	8
(p)	5	12	15	4	36	3
(q)	3	21	10	9	43	4
(r)	2	9	10	2	23	2
(s)	1	0	2	2	5	0,45
(t)	1	0	4	1	6	0,55
(u)	2	7	20	7	36	3,3
T	82	422	342	242	1088	
%SAC	7,53	38,78	31,43	22,24		

Una lectura atenta de la taula 5.3. permet extreure'n les següents observacions:

- Constatem una diferència important en el nombre de freqüències de les participants comptabilitzades durant la primera sessió i en la resta. 82 són les actuacions identificades a la primera sessió, un 7,53% sobre el total (1088). El nombre s'incrementa de forma rellevant a la segona sessió, on comptabilitzem 422 actuacions (38,78%). S'inicia una devallada progressiva a la tercera i quarta sessions amb 342 i 242 ocurrencies (el 31,43% i el 22,24% sobre el total d'actuacions, respectivament). La devallada en cap cas supera el 7,53% de les actuacions identificades a la primera sessió.
- Cal recordar, d'acord amb el que expressa el mapa d'interactivitat (veure punt 5.1.2.), que el que aporta cada segment de representació d'esdeveniments al total de la fase de Joc és desigual: 12,39%, 59,17%,

44,21% i 42,6%¹⁴, en funció de la seva durada temporal. Observem com a la segona sessió la representació d'esdeveniments suposa el 59% del total de la sessió (el 40,81% restant l'ocupa el segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic).

- Identifiquem un increment en pràcticament totes les freqüències d'aparició de les formes d'actuacions que hem identificat per als segments de Representació d'esdeveniments a la segona sessió i el seu minvament o estabilització progressiva en la tercera i quarta.
- Algunes d'aquestes formes deixen de formar part del repertori d'actuacions de les participants un cop finalitzada la segona sessió és el cas de (l) i (m); d'altres en canvi, únicament no apareixen en aquesta segona sessió i si ho fan a la resta, és el cas de (s) i (t).
- Trobem formes d'actuacions quin punt d'inflexió és a la tercera sessió: (h), (p), (r), (s), (t) i (u).
- (f) apareix per primer cop a la tercera sessió per davallar ràpidament a la quarta.
- (g) progressa de forma ascendent en les successives sessions, la seva freqüència d'aparició més elevada és a la darrera amb 8/18 ocurrences (44,44%).
- (a) té la seva màxima presència a la quarta sessió, malgrat mostrar-se força estable a les tres darreres: segona, tercera i quarta (15/49, 30,6%; 14/49, 28,57%; 16/49, 32,65%).
- Les formes d'actuacions (c) i (j) mantenen certa estabilitat quant a nombre d'ocurrences en les sessions tercera i quarta.
- Ens adonem de la rellevància que prenen algunes d'aquestes categories d'actuacions respecte a la resta. Concretament, les formes d'actuacions que denoten freqüències més altes són (i), (d) i (c).

La diferència en el nombre de freqüències globalment identificades en relació a la primera sessió i la resta, ha de ser interpretada a l'igual que ho fèiem en relació als segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, en funció del paper que li hem atribuït a la primera sessió en el conjunt de la seqüència de l'activitat conjunta.

Com recordarem suposa per les participants, una primera presa de contacte amb el material manipulatiu i la mateixa tasca de jugar juntes als gnoms. En aquest procés tenen la responsabilitat -cedida per l'observador- d'organitzar l'activitat conjunta de la manera que creguin més convenient. El que se'ls proposa és, com ja sabem, "que juguin juntes als gnoms" i aquesta demanda podria concretar-se

¹⁴ Els percentatges corresponen a la representació efectiva dels esdeveniments, és a dir, s'ha descomptat el temps que es dedica al segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments en cas de ser-hi present.

entenen, de maneres molt diferents¹⁵. En el cas de les nostres participants, el que elles fan és iniciar la manipulació dels elements del material explorant-los i disposant-los espacialment. A través de l'exploració els identifiquen i els caracteritzen, els donen, podríem dir, una certa identitat compartida. A través de la seva disposició espacial generen un escenari, una posta en escena inicial que permet, a través dels elements que hi són situats, l'inici de qualsevol forma de representació d'esdeveniments amb la possibilitat de redefinir-se, el que la fa potencialment dinàmica. Les participants opten, no sense abans haver-ho negociat, per passar a la representació efectiva a través de l'adopció i el desempenyament de rols delegats en els elements del material.

No és fins a l'acabament d'aquesta mateixa primera sessió on queda clarament establert per les participants que el segment de representació d'esdeveniments esdevindrà un dels components necessaris per a la configuració del procés de resolució de la tasca que se'ls proposa, que jugarà un paper en la definició de l'estructura de l'activitat conjunta.

Les consideracions anteriors ajuden a entendre el poc temps que les participants acaben dedicant a la representació d'esdeveniments en aquesta primera sessió en contrast al temps que dediquen a discutir-ne la seva existència.

A la segona sessió en canvi, les participants, dediquen un temps prou ampli a experimentar amb la representació d'esdeveniments; el que sens dubte ajuda a definir i caracteritzar aquesta tipologia de segments a l'igual que s'ha fet a la primera sessió amb el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. Un 59,17% sobre el total del temps es destina en aquesta segona sessió a la representació dels esdeveniments (veure mapa d'interactivitat).

Les consignes més concretes que els dona l'observador sobre el que han de fer amb els elements del material, refermen les participants en la seva proposta inicial de que l'organització espacial dels elements del material ha de ser una passa prèvia que les ha de conduir a la representació d'alguns èxits entès en termes d'escenes ben relacionades entre sí i molt ben definides a nivell intern: personatges, objectes i situacions amb les que s'ha d'actuar.

Les aproximacions anteriors reclamen una anàlisi més en detall de les distintes categories i la seva evolució a l'interior dels diferents segments identificats per cada sessió. Les taules 5.3.a, 5.3.b., 5.3.c. i 5.3.d. mostren les freqüències corresponents a les següents configuracions temàtiques d'actuacions en correspondència al que expressa també el quadre 5.4. (veure annex 5.6. al respecte)¹⁶:

- La representació efectiva dels esdeveniments, la seva execució. Inclou les formes d'actuacions (a) i (b).
- La gestió dels esdeveniments i la distribució de rols. Definida a partir de les formes d'actuacions: (c), (d), (e), (f), (g), (h), (i), (j), (k), (l) i (m).

¹⁵ Anàlisis exploratòries d'altres diades de les que també disposem d'informació així ho manifesten.

¹⁶ Com en el cas dels segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, les taules que contribueixen a desenvolupar una taula general són presentades en un annex.

- La identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material: (n), (o), (p), (q), (r) ajudarien a identificar-la.
- El tancament del segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments, que hi vincula les formes d'actuacions categoritzades com a (s) i (t).

Ens ocupem tot seguit dels resultats associats a la representació efectiva dels esdeveniments (taula 5.3.a.; annex 5.6.).

(a) *Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments.* L'adopció d'un rol és el mitjà per poder participar de la representació d'esdeveniments tal i com ho acorden aquesta parella. Com explicàvem en la descripció de les distintes formes d'actuacions, l'adopció del rol recull tan sols aquells personatges als que donen vida les participants en el decurs dels diferents segments de representació d'esdeveniments per sessions. El nombre de personatges que adopten les participants dependrà del nombre d'actors implicats en la representació d'esdeveniments. Aquest nombre d'actors pot venir senyalat per les consignes però les participants poden incrementar-ne o disminuir-ne el seu nombre en funció de les escenes amb les que acabin concretant la representació d'esdeveniments. Les informacions presents al vídeo hi poden jugar algun paper en la seva adopció.

La freqüència és variable segment a segment; la major riquesa de personatges es vincula a la quarta sessió mentre que a la primera el repertori de rols a assumir per les participants es reduït, vinculat essencialment, als gnoms protagonistes i als trolls.

Pel que fa a la segona de les categories identificades en relació a l'adopció d'un rol i el seu desplegament: (b) *Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant*, la seva presència més elevada la identifiquem a la segona i tercera sessions amb un nombre d'ocurrències equivalent: 5, el 38% sobre el total (10/13); disminuint substancialment a la quarta sessió on identifiquem una única ocurrència (1/13, 8%).

Són formes d'actuacions que indiquen una activitat en paral·lel de totes dues nenes. Habitualment es tracta d'actuacions que s'inicien per tal de donar temps a l'altra participant per a que s'impliqui en la representació d'esdeveniments i deixi de banda formes d'actuacions vinculades la major part d'ocasions, a la disposició espacial dels elements del material.

Incrementen la seva presència a la segona sessió en aproximadament un 23% (2 i 5 actuacions respectivament).

La disminució com dèiem és altament significativa la quarta sessió (1/5 o el 30% menys d'actuacions).

Proporcionalment, a l'interior de cada sessió, el grau en què contribueixen a la caracterització del segment de representació del que formen part varien sent més significativa al primer segment (2%) que no pas a la resta. La contribució d'aquesta actuació a la quarta sessió és d'un 0,41%, inferior a l'1% identificat per als segments corresponents a la segona i tercera sessions (veure taula 5.3.a).

Passem a ocupar-nos de les formes d'actuacions de les participants vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió de rols quines freqüències d'actuació hem registrat a la taula 5.3.b. (annex 5.6.).

És en relació a aquestes formes d'actuacions que s'hi poden identificar les categories que acumulen major nombre d'aparicions, fet que permet caracteritzar bona part del que fan i del que diuen les participants en aquesta tipologia de segments. Concretament, les formes d'actuacions que destaquen en funció del nombre de freqüències acumulades sobre la resta són: (i) *Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments o al desempenyament dels rols* (18%), (d) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments* (15%) i (c) *Observa les actuacions de l'altra participant* (12%)

Són mostres d'iniciativa de les participants encara que (d) pot remetre a la participació potenciada sota la forma d'un requeriment adreçat a l'altra participant.

En relació al que cada categoria aporta al conjunt de l'actuació senyalar que les categories (i) i (d) s'incrementen en nombre a la segona sessió acumulant-hi el major volum d'actuacions: el 39% i el 45%, respectivament; per tal d'anar minvant progressivament, a la tercera i quarta: el 31,5% i el 23% per a (i), el 27,38% i el 16,66% per a (d), respectivament.

Pel que fa a (c) la freqüència més elevada es situa novament a la segona sessió: el 33% sobre el total, identificant una petita davallada d'aproximadament el 2% a la tercera (30,76%) i una recuperació similar a la quarta (32,30%). La tendència és doncs al contrari de les categories anteriors a establitzar la seva contribució al total de l'actuació.

A l'interior de cada sessió la contribució d'aquestes categories al conjunt del segment és variable:

- En el cas de (i) entorn el 18 o el 19% respecte als segments corresponents a les sessions segona, tercera i quarta, i del 16% a la primera;
- Una disminució progressiva de la presència de (d): 22%, 18%, 13% i 12% a la quarta; i
- la tendència contrària respecte a (c) que incrementa la seva aportació al segment a mesura que avancen les sessions: 6%, 10%, 12% i 17% a la quarta.

Malgrat l'acumulació d'actuacions a l'entorn de (i), (d) i (c), 498/206 (70,73%) que són la resta d'actuacions recollides en la mateixa taula 5.3.b. i distribuïdes per a la resta de categories consignades són totes elles preses en el seu conjunt, formes d'actuacions que posen de manifest l'interès de les participants per la representació d'esdeveniments.

Com hem comentat en la definició d'aquesta tipologia de segments¹⁷ alhora que en la identificació posterior de les categories d'actuacions que ens permeten caracteritzar-la amb més detall, les participants l'estructuren en termes d'una seqüència d'escenes clarament delimitades i molt ben organitzades a nivell intern: actors principals i secundaris; escenaris i objectes particulars; diàlegs i situacions també particulars. Les relacions entre escenes són, d'altra banda, clarament establertes i cuidades per totes dues participants.

Ja hem comentat que per la Rocío i l'Elena és important seguir un ordre temporal en la seqüenciació d'aquestes escenes i que si una d'elles se n'adona de que alguna d'aquestes s'ha desenvolupat amb excessiva rapidesa o simplement s'ha oblidat es reprèn i s'acaba per desenvolupar en paral·lel si cal a nova escena o simplement, aturant temporalment, l'actual per reprendre-la i acabar amb el que des del seu punt de vista els ha quedat pendent d'una escena anterior.

Tanmateix, inverteixen bona part del seu temps, d'acord a les dades registrades a la taula 5.3.b., a definir el que s'ha de fer i dir per a cadascuna de l'escenes identificades, a enumerar el conjunt d'escenes que poden formar part d'un mateix esdeveniment, així com a perfilar l'esdeveniment que es proposen representar. El que més ens interessa però, des del punt de vista de l'anàlisi de les actuacions de les participants és remarcar la visió general, panoràmica en podríem dir fins i tot, de l'activitat conjunta que demostren les participants en les seves intervencions; és a dir, no únicament "parlen" de les accions implicades en la representació d'esdeveniments que pot ocupar-les a elles o als personatges que individualment manipulen en l'aquí i l'ara, sinó que els seus comentaris són a favor d'un pla d'acció general que implica necessàriament, les actuacions de la seva companya i dels personatges que potencialment pot estar o hauria de poder manipular. Aquesta visió de conjunt, permetria en tot moment, durant el desenvolupament del segment, anar situant les actuacions específiques de cadascuna de les participants alhora que elaborar progressivament un marc de referència comú compartit que els permeti atribuir sentit i construir significat sobre les seves actuacions.

D'acord al que acabem de comentar i reprenent els resultats registrats a la taula 5.3.b., actuacions de les participants com dir en veu alta quines són les accions implicades en la representació d'esdeveniments o avançar quin serà el tema del proper fragment que s'ha de representar [(d)], permet construir uns paràmetres compartits a partir dels quals sigui possible poder valorar les pròpies actuacions així com les actuacions de l'altra participant. Al seu torn, a través d'elles és possible anar edificant l'argument de l'activitat conjunta. Les participants són capaces de sortir de les seves actuacions fictícies o representatives per tal d'enunciar el que s'ha de fer a continuació amb la qual cosa demostren un posicionament més metacognitiu en el sentit en què les seves actuacions no són a l'atzar sinó que responen a un objectiu o objectius concrets, són accions –les que efectuen amb els personatges– orientades a metes i a través d'elles assoleixen també, conjuntament, els objectius que s'han fixat per a l'activitat conjunta.

Hem d'afegir que l'explicitació de les accions o les propostes de noves escenes o fins i tot de nous segments de representació d'esdeveniments, tal i com els hem

¹⁷ Veure apartat 5.1.1. corresponent a la caracterització dels segments d'interactivitat identificats en la fase de joc amb el material manipulatiu.

identificat per aquestes dues participants, ens permeten conèixer en algun grau quina és la composició de les seves representacions intra i interpsicològiques. Unes representacions mentals que s'estan posant en funcionament en el procés – i pel procés- de construcció de l'activitat conjunta i què són susceptibles de ser modificades també en algun grau, en funció de la manera com les dues nenes participen i aprenen a participar d'aquest procés de construcció compartit, així com del coneixement de continguts específics sobre els gnoms i el seu món que se'n deriva. L'existència d'intercanvis al voltant dels comentaris espontanis sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments possibiliten l'emergència de perspectives en algun grau divergents sobre quina ha de ser la seqüència d'accions més adequada que ha de guiar el desenvolupament de l'activitat; alhora aquests intercanvis permeten incrementar el grau d'intersubjectivitat sobre quin ha de ser el guió que ha d'orientar l'activitat conjunta i ser pres en consideració particularment per les participants per tal de monitoritzar les seves aportacions a l'activitat conjunta. Ara bé, aquest increment en el sistema de significats compartits al voltant d'un guió o d'un argument per a l'activitat conjunta, no es construeix essencialment a través del mecanisme de la confrontació més o menys pronunciada de punts de vista divergents al propi, sinó bàsicament des de l'acord i la no divergència de les aportacions de l'altra participant: a voltes des de la confirmació i/o la valoració positiva de les aportacions de la companya; a voltes adoptant i desenvolupant sense més aquestes propostes, és a dir, actuant en conseqüència al que s'ha explicitat sigui quina sigui la participant que n'hagi pres la iniciativa.

Per aquesta raó s'observa com dels 168 comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments (incloses les propostes de temes per a noves escenes o per a nous episodis de representació d'esdeveniments) [(d)], en 66 ocasions únicament (39,28%), se'n formulen comentaris de rèplica al respecte: (e); en 5 ocasions (2,97%) es dona resposta als requeriments que la companya efectua sobre el mateix tema (f).

Els requeriments tenen una freqüència d'aparició molt baixa en el ventall d'actuacions de les participants. Habitualment ho fan en termes de demandes indirectes que busquen la confirmació, l'acceptació o comprovar el seguiment de les propostes, més que no pas en forma de preguntes directes que denotin certa incomprensió del que es proposa.

La consideració conjunta dels resultats anteriors suggereix la baixa freqüència d'intercanvis o de discussió al voltant de les accions implicades en la representació dels esdeveniments (pròxima al 42%). Ha estat possible no obstant, identificar patrons d'actuacions més o menys complexes que impliquen les dues participants i que mostren el grau d'interconnexió establert entre elles: (d)d'una participant-(e)d'una altra i (d)d'una participant-(f)d'una altra).

Seguint la distribució de les freqüències corresponents encara a la taula 5.3.b., el major percentatge de rèpliques a un comentari inicial d'una de les participants sobre les accions implicades a la representació d'esdeveniments [(e)] es localitza a la quarta sessió (18/28, 64,28%); mentre que (f), com a resposta a un requeriment efectiu sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments, no es fa evident fins la tercera sessió (4/5) on hi té un pes rellevant, disminuint el seu percentatge radicalment a la quarta sessió (1/5).

Un seguiment més minuciós d'aquests percentatges i de la seva evolució en el conjunt de la seqüència pel que fa a (e) i la seva vinculació a (d), posa de manifest com a la primera sessió un 27% dels comentaris d'una de les participants són contestats per l'altra; a la segona les rèpliques són d'un 43,42%; a la tercera d'un 21,7% i a la quarta s'eleva al 64,28% que comentàvem amb anterioritat. El diferent percentatge no permet identificar una tendència general sinó més aviat una corba ascendent fins a la segona sessió, el seu descens a la tercera i un nou increment per a la quarta. L'especificitat d'aquestes resultats requereix prendre en consideració el que s'esdevé a l'interior de cada sessió en particular i la seva posada en relació a les anteriors i posteriors. Ens n'ocuparem més endavant en aquest mateix apartat.

(f) és una categoria amb freqüències d'aparició que destaquen poc en el conjunt de les actuacions identificades per al total de la seqüència analitzada: 5/1088, per sota del 0,5%. La qual cosa fa de nou evident la poca presència dels requeriments en la forma que adopten les actuacions de les participants en la dramatització i en relació a les accions implicades en la mateixa. Per als propòsits que expressen les participants no sembla necessari preguntar sobre el que s'ha fet, s'està fent o s'ha de fer a continuació, ni demanar més informació sobre les accions i les propostes presentades, la qual cosa no significa tampoc que siguin totalment acceptades, les participants s'hi poden manifestar a la contra, i això ho posaria de manifest la major presència de (e) que com sabem, recull els comentaris de les participants provocats per les intervencions espontànies de l'altra. La interconnexió de les seves actuacions no es tradueix per aquest segments i per aquesta tipologia d'actuacions interrelacionades, en participació potenciada, les participants únicament fan servir el recurs semiòtic de la pregunta directa quan realment hi ha alguna cosa que no saben o que no entenen respecte a les accions implicades en la representació dels esdeveniments.

Conduint ara les nostres anàlisis a les propostes de distribució de rols: (g) *Formulen espontàniament una proposta de distribució de rols* i (h) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de distribució de rols*, ens adonem de l'increment progressiu de (g) en el decurs de les quatre sessions, tant des del punt de vista del que suposa en el total de les actuacions identificades per aquesta categoria com pel que aporta a cada segment en el que s'identifiquen; i del fet que (h) apareix per primer cop a la segona sessió, segueix una corba ascendent cap a la tercera i es manté pràcticament invariable a la quarta sessió amb 5 actuacions, una menys que el segment que la precedeix.

(g) és la única forma d'actuació de les participants que té la seva màxima freqüència a la quarta sessió.

Malgrat (g) i (h) configuren un patró d'actuacions estable entre ambdues participants no coincideixen en l'evolució de les seves freqüències.

Si ens cenyim als percentatges que tradueixen la proporció en què les propostes de distribució de rols (g), preses en la seva totalitat són contestades per l'altra, (h), ens adonem que es situen sobre el 72% (13/18) el que significa que les participants no deixen passar per alt la possibilitat de rèplica a les mateixes. Per sessions, a la tercera es contesten totes les propostes (6/6) i passa pràcticament el mateix a la segona (2/3). La primera i quarta sessions semblen ser les excepcions. A la primera hi ha una única proposta de distribució de rols que no es represa per l'altra, a la quarta es contesten un 62,5% de les propostes: 5 / 8.

El repartiment de rols per tal d'identificar els personatges que han de desenvolupar la trama a representar i qui els pot personificar es fa habitualment en els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic que precedeixen la dramatització i es pot revisar o reprendre en els segments de redefinició de l'escenari físic o simbòlic encastats en els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments, o en el mateix segment de representació d'esdeveniments¹⁸. Les participants tendeixen a seleccionar els personatges principals i deleguen en les seves companyes els personatges secundaris o els que per alguna raó els desagraden o no els generen a priori cap interès. Per aquest motiu difícilment accepten un intercanvi de personatges principals durant la representació dels esdeveniments, essencialment quan es tracta de David el Gnom, protagonista absolut de la sèrie, i al seu torn, de bona part de les històries que se'ls demana en cada sessió, representar.

Així, les actuacions identificades en el segment de representació d'esdeveniments d'aquest tipus emergeixen principalment per a distribuir-se els personatges secundaris que suporten la dramatització encetada: trolls, guineus, àligues..., i per reivindicar o clarificar l'assumpció de determinats personatges la distribució dels quals estava ja acordada en els segments vinculats a la identificació, exploració, disposició i organització espacial dels elements del material, encastats o no, i que per alguna raó s'incompleix, per part d'alguna de les participants, aquest acord inicial. Les nenes tendeixen a ser poc flexibles amb la possible cessió de personatges principals, no ho són tant en relació a personatges secundaris que són, de fet, menys reivindicats i que poden passar d'una a una altra participant durant la representació d'una mateixa seqüència d'esdeveniments a l'interior d'un mateix segment de representació d'esdeveniments.

Aquesta necessitat de renegociar els personatges principals i de distribuir sobre tot els personatges secundaris en els segments de representació d'esdeveniments, ens ha permès identificar novament patrons d'actuacions que en relació a les categories implicades poden prendre o bé la forma (g)d'una participant-(h)d'una altra; o bé, (a)d'una participant-(h)d'una altra i que denoten un elevat grau d'interconnexió entre les seves actuacions.

El primer dels patrons identificats és el més habitual i està present en els tres segments del mateix tipus que trobem a les tres darreres sessions. Són formes d'actuacions que es vinculen bàsicament amb la proposta de distribució de nous personatges o a propostes per adoptar personatges que ja han estat atribuïts – adoptats- per l'altra participant.

El segon dels patrons identificats és el menys habitual quant al nombre d'ocurrències: apareix amb una freqüència única a la tercera i a la quarta sessions i són en totes dues ocasions, formes d'actuacions que es vinculen al trencament d'acords previs sobre qui ha de personificar determinat personatge en la representació dels esdeveniments.

Respecte a les directives d'acció que s'intercanvien les participants vinculades a la representació dels esdeveniments i el desempenyament dels rols [(i), (j) i (k)] comentar que les directives d'acció suposen dir a l'altra participant el que ha de fer i encara més concretament, com ho ha de fer, per tal de representar correctament les accions implicades en la dramatització a través dels personatges

¹⁸ Veure apartat 5.1.1.

als que dóna vida. Es posa l'accent doncs, en l'adequat desenvolupament del paper (accions i relacions que el caracteritzen).

Requereixen de la participant que rep aquestes directives d'acció, el seu seguiment per tal que es pugui prosseguir correctament amb la part de la seqüència d'esdeveniments que s'està representant, permeten, en aquest sentit i per part de la participant que les exhibeix, canalitzar en un grau força elevat les actuacions de l'altra participant i exigir-ne el seu compliment. És per aquest motiu que les directives d'acció es vehiculen a través d'ordres o exhortacions més que no pas de suggeriments o invitacions a l'acció, que permeten per la seva forma, poca capacitat de rèplica o comentari. No obstant, les participants poden intervenir si hi estan en desacord; són per tant, formes d'actuacions que com en ocasions anteriors s'articulen entre sí i permeten identificar patrons d'actuacions interrelacionades entre participants: (i)d'una participant-(j)de l'altra participant, sent (i) les directives d'acció espontànies dirigides a l'altra participant que formulen les nenes i (j) els comentaris que també espontàniament s'efectuen a aquestes directives inicials.

(i) té una freqüència d'aparició superior a la de (j): 200 respecte a 85; és de fet, la categoria d'actuacions més abundant en el ventall d'actuacions de totes dues participants com queda explicat a la taula 5.3.b. i s'ha comentat en la seva presentació. Suposen un 18,38% sobre el total d'actuacions del mateix tipus identificades al llarg de la seqüència d'activitat (1088). Manté a més una proporció poc variable a l'interior de cada segment del mateix tipus identificat per a cada sessió: 16 i 19% en el cas de la primera i quarta sessions, respectivament; 18% per a la segona i tercera. Per tant, únicament un 42,5% de les directives d'acció formulades per una de les participants reben resposta de l'altra. La qual cosa ens podria indicar dos resultats igualment rellevants per a entendre l'activitat conjunta i la seva ordenació: l'elevat seguiment que fan les participants sobre la manera com l'altra interpreta el seu paper en claus de consistència i veracitat; i l'oportunitat d'aquestes intervencions com a correctores doncs, el comportament que se'n desprèn d'aquestes intervencions en la participant que les rep denota la seva acceptació. Les incorporen sense massa contradiccions a l'interpretació efectiva del seu paper. Una persona externa a l'execució del paper que s'està representant sembla estar en millor posició per adonar-se que una d'elles infringeix la lògica de les accions o de la representació histriònica del paper i pot, per tant, exercir una funció reguladora de l'acció de l'altra que té sens dubte repercussions sobre l'evolució de l'activitat conjunta (Elkonin, 1980, p. 201). Actua com a espectadora amb capacitat directora d'aquesta representació.

(k) suposa respondre a un requeriment efectuat per la participant a qui va dirigida la directiva d'acció per tal de clarificar el contingut d'aquesta ordre: (j). Ajuda com a categoria, a configurar un patró d'actuacions: (i)d'una participant-(j)de l'altra-(k)de la primera participant. Tal i com posa de manifest l'articulació entre aquestes formes d'actuacions, la persona en la que recau la resposta a un requeriment sobre les directives d'acció és la mateixa que les formula. La freqüència d'aparició d'aquest patró és molt baixa, ho veiem a la taula 5.3.b., localitzat únicament a la segona i tercera sessions. No té cap aparició a la primera i darrera. Les quatre ocurrences que hem pogut identificar en les dues sessions a les que ens referim posen de manifest com l'objectiu d'aquestes formes d'actuacions és bàsicament la d'intentar clarificar en algun grau a què fa referència la petició que formula la companya i el motiu per què la formula. Tan sols en una ocasió a la segona sessió, el requeriment original té com a finalitat modificar el contingut de la

intervenció que fa en origen la seva companya amb motiu del seu desacord amb el que li proposa que digui concretament el seu personatge, sembla que no s'hi sent còmoda amb aquest paper. En veiem l'exemple:

R. ¡hala! ¡eso no! [mira l'Elena. Aixeca el gnom de terra]
R. otra cosa, ¿no?
E. entonces què [mira la Rocío. Aixeca la gnoma de terra]
R. por favor, eso no
E. ¡calla! Venga ponte [deixa la gnoma davant seu]
R. por favor no, si eso es una tonteria [deixa el gnom a terra davant seu]
E. "por favor, eres muy guapo. ¿Te querrías casar conmigo?" [toca el gnom amb la gnoma]
(S. I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

El desacord es resol adoptant l'Elena el fragment de diàleg que la seva companya no vol assumir. L'adopta de manera espontània després de les reiterades negacions de la Rocío per a reproduir-lo.

A través d'aquestes formes d'actuacions i de la seva articulació ens és possible accedir a una part de les representacions intrapersonals que tenen les participants sobre com s'ha de dur correctament la representació dels esdeveniments a través del desenvolupament efectiu i correcta del paper adoptat: les participants s'asseguren que mútuament estan complint amb el paper que intrapersonalment atribueixen a cada personatge. La representació d'aquest paper no vol dir tan sols saber el que s'ha de dir o fer en cada moment —no es pot dir o fer qualsevol cosa— sinó també dir-ho o fer-ho d'una determinada manera, amb un determinat to de veu, per exemple. Les informacions que s'han donat a través de les consignes i el que s'ha pogut escoltar i veure a través dels vídeos bàsicament són els referents que les participants porten a col·locació per tal de justificar i ordenar les actuacions pròpies i d'altri.

Poden usar-se com a referents encara que en comptades ocasions i per a situacions o escenes molt concretes els coneixements que tenen d'experiències similars viscudes personalment en el seu àmbit social i cultural de referència com per exemple, el model mental del que és una cerimònia religiosa de casament.

Les formes d'actuació (l) *Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments i/o al desenvolupament del rol* i (m) *A requeriment de l'altra participant, formula directives d'acció sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments i al desenvolupament del rol*, de les que ens ocuparem a continuació, estarien també vinculades a la gestió dels esdeveniments i al desenvolupament del rol (veure taula 5.3.b.). Són formes d'actuacions en les que una de les participants demana explícitament a l'altra que l'ajudi a tirar endavant el paper que ella ha assumit. La major freqüència d'aparició d'aquestes formes d'actuacions és a la segona sessió: el 88,8% de (l) i el 83,3% de (m). A la primera sessió l'ocurrència és única en tots dos casos i totes dues formes d'actuació desapareixen a les dues darreres sessions. Són per tant, formes d'actuacions molt localitzades, altament vinculades a les primeres escenes de representació d'esdeveniments. La seva freqüència d'aparició és també molt baixa si tenim en compte el nombre d'actuacions totals identificades per aquest tipus de segments en el decurs de l'activitat conjunta: el 0,82% i el 0,55%, respectivament.

Les peticions que fan les participants es generen al voltant del seu paper i més concretament del que han de dir o del que poden fer a través dels personatges que manipulen. En posem un exemple:

R. cuala construí, tio [mira l'Elena i al seu voltant]
E. toas [mira i senyala les diferents construccions de l'escenari inicial]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

En aquesta ocasió la Rocío assumeix el paper de David el Gom i segons l'argument de la història que se'ls proposa representar, han de construir la seva casa. La Rocío està demanant a la seva companya el que pot ser objecte de construcció per part del seu personatge.

Com s'observa a la taula 5.3.b. (annex 5.6.) no necessàriament les demandes d'informació reben una resposta immediata, directa i clara de l'altra participant. Pot ser que la resposta consisteixi en què la companya que rep el requeriment continuï despenyorant del seu paper, donant més pistes a l'altra per a què pugui també assumir les seves funcions en l'activitat conjunta. Es tractaria d'una modalitat diferent d'ajuda amb possibilitat d'ajustar-se a les demandes de la participant que la requereix.

No hem senyalat explícitament la relació entre ambdues formes d'actuacions i la seva interrelació malgrat la seva evidència, es tracta de formes d'actuacions que impliquen les dues participants i s'articulen entre sí: (l)d'una participant-(m)d'una altra. Suposen com ja hem comentat anteriorment, l'obtenció d'ajudes ajustades a les demandes concretes de la nena que les sol·licita. La forma que poden prendre aquestes ajudes pot ser molt diferent; des de donar la resposta específica del que s'ha de dir o fer, fins a incrementar el nombre de pistes per a què la companya pugui, de manera autònoma, resoldre la dificultat i aconseguir conseqüentment beneficiar-se de les pistes rebudes.

És potser l'únic patró que hem identificat per al conjunt de les categories d'actuacions identificades que demostra clarament un patró de recerca d'informació i d'ajuda entre participants, la qual cosa tornaria a posar de manifest la idea àmpliament comentada de que les participants únicament recorren a les fórmules directes dels requeriments quan realment els cal la informació per a tirar endavant la tasca que en aquell moment les ocupa, sigui el despenyorament d'un rol sigui la disposició espacial d'un element del material en els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic.

El procés d'anàlisi de les formes d'actuacions de les participants als segments de Representació d'esdeveniments ens condueix a les categories vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. La taula 5.3.c. ens servirà com a referent per a contextualitzar els comentaris que tot seguit presentem.

Les categories que recull la taula 5.3.c. (annex 5.6.) són totes elles, formes d'actuacions que ajuden a la representació dels esdeveniments. Es refereixen a les intervencions de les participants a propòsit de les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material.

Les identifiquen a l'interior de tots els segments de representació d'esdeveniments amb una distribució percentual força homogènia encara que

amb matisacions, algunes d'elles substancials per alguna de les categories representades, veure per exemple (n).

Centrant en primer lloc l'anàlisi de resultats en el nombre d'actuacions registrades globalment per a cadascuna de les categories que configuren la taula 5.3.c., constatem percentatges de distribució diferents entre les categories (n) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques* i (o) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial*, i la resta [(p), (q) i (r)].

La freqüència d'aparició de les categories (n) i (o) es situa al voltant del 8%, amb una equidistància amb la resta d'actuacions del 6% al 4%, el que atribueix a la caracterització i la disposició espacial dels elements del material una funció no gens menyspreable en l'ordenació de la representació dels esdeveniments.

D'altra banda es dona novament la coincidència que la dimensió implicada és la d'iniciativa com a expressió de la participació espontània d'ambdues participants.

Un recompte conjunt de les actuacions corresponents a (n) i (o) suposen 173 actuacions sobre el total (1088), el que significaria en temes del còmput total de freqüències exhibides en els segments de representació d'esdeveniments per les dues participants, el 16% del total de les seves formes d'actuació, el que les situaria immediatament després de la categoria amb més freqüències registrades (veure taula 5.3.): (i) *Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments* (200 o el 18,38% sobre el total); i per davant de (d) *Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments* (168 o el 15,44% sobre el total) i (c) *Observa les actuacions de l'altra participant* (130 o el 12% sobre el total).

Comptabilitzar de manera conjunta la seva freqüència ens ajuda a entendre millor l'interès de les participants per executar de la manera més correcta possible la representació de les escenes implicades en la seqüència d'esdeveniments, en termes de personatges, objectes i successos emmarcats en paràmetres espacials, temporals, intencionals i causals que hi són implicats.

Les nenes tenen cura fins a l'últim detall dels personatges es mostren molt exigents en la seva selecció, no són intercanviables. En aquest sentit, les propietats físiques que acompanyen als elements del material esdevenen simbòliques al relacionar-les amb els personatges que han vist a la ficció. Així, la gnoma que duu un cistell a la mà per exemple, pot encarnar la Lisa quan surt a buscar flors però en el moment en què un gat l'agafa i perd el seu cistell, s'invalida l'objecte i cal triar-ne un altre quines propietats físiques s'adeqüin més a la realitat actual dels personatges. En aquesta situació, la gnoma que porta el cistell és substituïda per la gnoma que porta un davantal i molt significatiu, té les mans lliures, la qual cosa li dona la neutralitat suficient per executar qualsevol acció vinculada al desplegament del seu rol. S'estableixen veritables discussions entre les participants per tal de seleccionar correctament els personatges que en moments temporals diferents a les distintes escenes que configuren l'episodi de representació d'esdeveniments, seran més o menys adequats i per tant, validats en el sentit d'ajustats per a representar un determinat rol.

Simultàniament, les participants són capaces de seleccionar i atribuir un valor simbòlic a un element del material que es manté invariable en el decurs de les

distintes sessions del joc, es tracta bàsicament dels elements que han de representar la Lisa, el David, la guineu i el cap dels trolls. Tots ells es seleccionen durant les dues primeres sessions i com s'ha dit, es mantenen simbòlicament invariables en el decurs dels diferents segments del mateix tipus. Es tendeix a triar aquells objectes que s'acompanyen del menor nombre de símbols externs, d'elements auxiliars que els vinculin a una tasca o a una activitat concreta i que els donin per tant major flexibilitat interpretativa en el sentit en què són personatges susceptibles de representar qualsevol acció o relació amb la resta d'elements del material. Per exemple, difícilment pot representar indefinidament la Lisa una gnoma amb una escombra. La Lisa no està durant tot una seqüència d'accions escombrant -a parer per exemple, de les participants-. Tampoc pot ésser el David un gnom amb una destal. En canvi sí que pot fer aquest paper quan s'explica que un gnom llenyataire envia al seu fill a buscar llenya per a construir un niu (sessió quarta). L'exigència i la manca de tolerància de les participants és destacable en aquest sentit.

D'igual manera, la disposició espacial dels elements del material ha d'estar en consonància a les accions que s'estan representant. Són la conseqüència plàstica de les propostes que decideixen representar. Per exemple, si decideixen representar que els trolls ataquen els gnoms (segments corresponents a la primera i tercera sessions), els gnoms no es mostren inalterables davant d'aquest atac, ans el contrari, tal i com posen de manifest les imatges del vídeo, els gnoms s'amaguen o actuen contra aquests elements. Les nenes representen físicament aquestes accions: amaguen els gnoms en les diferents construccions de que disposen, col.loquen els trolls dalt d'un arbre perquè pugui venir un humà i el talli... Són conseqüents en les seves accions amb el material manipulatiu amb les accions que enuncien verbalment. L'acció física s'acompanya de l'acció verbal i viceversa, són inseparables en aquesta forma d'activitat tal i com la construeixen les participants.

Els resultats fins el moment presentats permeten afirmar que les actuacions subjacents a les categories (n) i (o) estan, en el segment de representació d'esdeveniments, al servei d'aquest procés. En permeten el seu desplegament veraç i eficaç. Recordem que aquestes formes d'actuacions són definitòries dels segments d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, i que en comptes de desaparèixer prenen en el segment de representació, tota la seva força en el sentit en què es subordinen a la ficció, l'ajuden a configurar-se.

Un paper força semblant els atribuïm en els segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en els segments de representació d'esdeveniments, en què també les hem identificades i a les que retornarem més endavant quan ens ocupem de l'anàlisi de l'esmentada tipologia de segments d'interactivitat en aquest mateix capítol¹⁹.

Les formes d'actuacions bàsiques: (n) i (o) denoten com ha quedat dit més amunt iniciativa de les participants en el procés de caracterització, localització i/o disposició espacial dels personatges i objectes pertinents per a la representació dels esdeveniments, poden per aquesta mateixa raó articular-se amb d'altres

¹⁹ Veure l'apartat 5.2.3. en aquest mateix capítol i l'annex 5.3. en els que es tracta la identificació i evolució de les actuacions que corresponen als segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment de representació d'esdeveniments.

formes d'actuacions el que suposaria fer evident la interconnexió entre les seves modalitats d'actuacions a través dels patrons resultants.

Les formes d'actuacions a través de les quals poden emergir nous patrons estables d'actuacions entre participants remetent a (q) *Formula espontàniament comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant*, i els patrons d'actuacions que hem pogut identificar responen al tipus: (n) d'una participant-(q) d'una altra participant; (o) d'una participant-(q) d'una altra participant.

També quan ens ocupem de comptabilitzar la seva presència, es torna a repetir la mateixa casuística que en bona part dels patrons d'actuacions fins ara identificats: el baix nombre de rèpliques als comentaris que efectuen les participants en aquesta ocasió, sobre les característiques i/o sobre la disposició espacial dels elements del material (veure taula 5.3.c.; annex 5.6.).

Són escasses percentualment parlant les intervencions de les nenes orientades a dir alguna cosa sobre les informacions aportades prèviament per la seva companya sobre el mateix tema, ja sigui per a posar de manifest el seu acord ja sigui per posar de manifest el seu desacord.

Del total de comentaris efectuats per les participants sobre aquests temes únicament un 25% dels mateixos són replicats: 43/173, una quarta part. El nombre és poc destacable respecte al total de les informacions que donen les participants sobre les característiques i la disposició espacial dels elements del material.

Altra volta sembla que cal afirmar la tendència en aquestes participants, a acceptar sense crítica les aportacions de la seva companya. De fet s'accepta sense entrebancs addicionals la proposta tàcita de triar per a cada ocasió l'element del material que millor representi l'evolució del personatge a la ficció.

Igualment s'està, sembla, d'acord amb la disposició espacial dels elements del material que tradueix com hem comentat més amunt en aquest mateix apartat, una escenificació de les accions que s'enuncien que es volen o s'estan representant.

Tornem a insistir en la importància que de ben segur té l'existència d'un argument aportat per l'observador i les informacions extretes dels vídeos per tal d'afavorir la continuïtat de l'activitat conjunta i fugir dels desacords. Emergeixen clarament els que responen a punts de vista divergents de les participants. Tan sols en comptades ocasions, doncs, es negocia sobre aquests aspectes.

(p) *Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial* i (r) *A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques d'un element del material i/o sobre la seva disposició espacial* permeten definir un intercanvi de preguntes i respostes entre les participants a través d'un nou patró d'actuacions de tipus: (q) d'una participant (r) d'una altra participant.

El nombre de requeriments comptabilitzats és de 36. Les respostes a aquests requeriments superen el 50%: 23, el 64%.

Respecte al total d'actuacions identificades en els segments de representació d'esdeveniments les actuacions subjacents a un intercanvi de preguntes i respostes suposen un 5,41%. Una freqüència escassa respecte a d'altres formes d'actuacions que denoten iniciativa i interconnexió en les seves actuacions, el que significa que la participació potenciada en forma de pregunta o de resposta no és una opció preferent per aquestes participants reservant-la únicament per quan realment els és d'utilitat per a la continuïtat de l'activitat conjunta: quan busquen alguna cosa i no la troben o quan hi ha alguna cosa que no saben o no poden resoldre.

Retornant a la taula 5.3.c.i a la distribució per sessions d'aquest conjunt de formes d'actuacions relacionades amb la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, comprovem com hi ha un increment remarcable dels comentaris espontanis de les participants ja siguin sobre les característiques dels elements del material que manipula (n) ja siguin sobre la seva disposició espacial (o) a la segona sessió per anar disminuint a la tercera i quarta. De fet les diferències entre la segona i la tercera són més matisades, entre 6 i 7 actuacions. Les majors diferències entre sessions se situen per a totes dues categories entre la primera i la segona sessió. Recordem que els segments de representació d'esdeveniments de la segona i la tercera sessions són els més duradors en relació a la resta.

A nivell intrasegment les seves aportacions són variables: similars entre la segona i la tercera sessions i dispars en relació a aquestes, la primera i la quarta. Així la proporció més alta respecte al que aporta (n) al segment de representació la trobem a la primera sessió (11%), la menor a la quarta (4,54%). Per a (o) les diferències entre la segona i tercera sessions respecte a la quarta és del 2%, 9 i 7%, respectivament, la menor representativitat de l'actuació es localitza a diferència de (n) a la primera sessió (3,65%).

En relació als comentaris espontanis que fan les participants sobre les característiques i la disposició espacial d'un element del material seleccionat per l'altra (q) -que com ja sabem s'articulen amb qualsevol de les dues formes d'actuacions anteriorment esmentades: (n) i (o)- també localitzen el major nombre d'aparicions a la segona sessió, sent d'un 49% sobre el total (21/43). Disminuint progressivament a les dues sessions restants: 23,25% i 20,93%. Sent del 6,97 (3/43) a la primera sessió.

Intrasegments, la major presència d'aquesta tipologia d'actuacions és a la segona sessió (5%), mentre que les aportacions a la resta de segments mantenen una proporció poc variable entre el 3 i el 4%.

Aquests darrers resultats posen també de manifest que no tots els comentaris de les participants [(n) i (o)] són replicats per l'altra i que aquesta distribució és diferent en funció de la localització dels segments de representació d'esdeveniments en les distintes sessions que configuren l'activitat conjunta així, a la primera sessió, 3 dels 12 comentaris identificats són replicats per alguna de les participants (25%); a la segona 21 dels 73 identificats (28,76%); a la tercera 10 dels 60 (16,66%) i finalment, a la quarta sessió, són 9 les rèpliques exhibides per les participants en correspondència als 28 comentaris prèviament identificats (32,14%). El major nombre de rèpliques ens apareixen a la segona i quarta sessions, les que també es corresponen segons el mapa d'interactivitat identificat

amb les sessions en què el segment de representació d'esdeveniments es duplica.

A propòsit dels requeriments que s'efectuen a la companya sobre els mateixos temes (p) i les respostes que s'hi donen (r), ens adonem d'una major presència dels mateixos a la tercera sessió (veure taula 5.3.c.). La tendència de les participants és a respondre als requeriments que els efectuen encara que no ho facin en la seva totalitat si més no explícitament. Es contesten un 40% dels requeriments a la primera sessió, un 75% a la segona, un 67% a la tercera i un 50% a la quarta. Observem com el nombre més elevat de formes d'actuacions articulades entre participants apareix a la segona sessió. Un resultat que és coincident amb el major nombre d'escenes representades per totes dues participants. Aquest nombre d'escenes és similar a la tercera i quarta sessions.

Tot seguit ens ocupem de les formes d'actuacions de les participants que permeten tancar els segments de representació d'esdeveniments. La taula 5.3.d., presentada a l'inici d'aquest apartat, recull les freqüències i els percentatges d'aparició d'aquestes categories en els segments de representació d'esdeveniments corresponents a les distintes sessions de l'activitat conjunta.

(s)Formula espontàniament una proposta de tancament de la representació d'esdeveniments i (t)Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de representació d'esdeveniments, són dues categories que posen de manifest un patró articulat d'actuacions de les participants. La seva presència és molt baixa en totes les sessions i és d'esperar que així sigui doncs es tracta d'intervencions quin objectiu és donar per acabada la representació d'esdeveniments i, a través d'ella, la possible finalització de la sessió d'activitat conjunta.

Són les nenes les que proposen el tancament del segment de representació d'esdeveniments però saben que necessiten el vist i plau de l'observador per tal de donar per acabada la sessió. Així, el que s'acaba definint a través de les propostes de tancament és que un cop elles han decidit finalitzar amb el segment i la sessió de representació passen a comunicar-ho a l'observador. La distribució de freqüències i la seva naturalesa articulada posa de manifest aquesta construcció conjunta del tancament de l'activitat de representació d'esdeveniments.

A la segona sessió, on notem l'absència d'aquesta categoria d'actuacions, és l'observador qui les incita al tancament. Les nenes han acabat el que se'ls ha proposat representar i passen a discutir sobre el que poden fer amb els elements del material. El temps per al joc s'ha exhaurit i s'ha de donar per acabada la sessió.

La tercera sessió implica una certa complexitat en la formulació del seu tancament: una de les participants formula una proposta per tal de constatar l'acabament de la representació. La seva companya no la contesta, el que provoca la insistència de la participant inicial per tal de donar per acabada la representació. La resposta de l'altra és ara de dubte, sembla que no saben si tenen o no la facultat per donar per acabada l'activitat. L'observador intervé per ajudar-les a prendre aquesta decisió. Entenem que la intervenció de l'observador a la segona sessió pot haver condicionat la indecisió de les participants respecte al que poden o no poden fer a l'hora de donar per tancada la representació dels esdeveniments.

La quarta sessió suposa un tancament conjunt per part de les dues nenes: una d'elles fa la proposta i l'altra l'accepta, un cop d'acord comuniquen a l'observador la seva decisió, el punt en el que es troba la seva activitat conjunta.

Hi ha una cessió del control de l'observador a les participants en el desenvolupament de les fases de joc manipulatiu però en el moment del seu tancament la responsabilitat es retorna a l'observador. La intervenció de l'observador a la segona sessió contribueix sens dubte a aquest retorn. A la primera sessió, el segment de representació d'esdeveniments el tanquen les participants obrint tot seguit un segment de transició que novament les participants donen per acabat preguntant a l'observador el que han de fer a continuació.

Tal i com posa de manifest la taula 5.3.d., totes les propostes de tancament són repeses i comentades per l'altra participant. De fet, en dues de les tres sessions en les que fan explícitament una proposta de tancament, la seva resolució és conjunta, a través de fórmules que demanen ser completades per l'altra. En mostrem un exemple de la seva construcció:

R. ¡al final acabaron felices! [Riu. Mira l'Elena]
E. ¡y comieron perdices! [Mira la Rocío]
(S.I. de Representació d'esdeveniments2, 4arta. sessió)

La manera com les participants acaben amb els dos segments de representació d'esdeveniments posa en relleu quin ha estat el sentit que han atribuït a la seva activitat conjunta: han il·lustrat un conte, una història, algun espectacle vinculat a la ficció. Acaben amb la representació fent ús d'una frase feta totalment ajustada a la situació que les ocupa. La complicitat entre elles és evident.

Volem comentar en darrer terme i de manera molt sucinta, l'emergència de les formes d'actuacions que hem categoritzat com a (u) *Altres formes d'actuacions*.

Durant les sessions poden aparèixer intercanvis en els que es parla d'altres coses: el temps, alguna cosa vinculada als deures, a algun objecte de l'habitació al·lié Són formes d'actuacions de naturalesa verbal que s'han considerat no rellevants per a l'anàlisi del segment d'interactivitat i per tant, no n'hem fet cap tractament específic més enllà de senyalar-ne la seva presència.

Els resultats fins ara presentats ens animen a interpretar els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments com un segment nuclear en l'activitat conjunta.

A partir de les formes d'actuacions descrites de les participants, les funcions d'aquest segment s'orienten cap a la resolució efectiva de la tasca a través de la representació per delegació, d'una seqüència d'esdeveniments. La literalitat i la correcció en el procés de representació caracteritza les aportacions de totes dues participants a l'activitat conjunta: són altament rigoroses en el repartiment de rols; cuiden la selecció i la disposició espacial dels personatges en consonància a les accions, escenes o esdeveniments objecte de representació; procuren actuar en el fons i també en la forma, d'acord al que és esperable als rols assumits en el marc de la ficció... Els intercanvis conversacionals entre les participants denoten iniciativa, la suma d'aportacions permet donar coherència i continuïtat a la història representada. Els fets es succeeixen amb fluïdesa i una certa rapidesa. Els

comentaris sobre les accions implicades en la representació dels esdeveniments permeten la construcció progressiva d'un sistema de significats compartits sobre la trama que es representa i marca la direcció del que pot continuar-se representant, no és una història tancada sinó que són històries de procés obert que poden ser tancades per les decisions preses per les participants durant el seu desplegament.

La fluïdesa i rapidesa en el desplegament de la ficció, tret que palesa la bona entesa entre les dues participants, no emmascara els desencontres entre elles ni el grau de control que procuren exercir sobre el comportament de l'altra. Els desencontres es localitzen com hem vist habitualment en la distribució de rols, ja que la seva assumpció dona la pauta sobre el grau de representativitat de cada participant en la construcció de l'argument de la ficció, en defineix la modalitat de participació social. Es pretenen quotes de control sobre els papers equivalents.

Les directives d'acció i el seguiment del comportament de l'altra són un recurs que permeten regular la participació de l'altra alhora que la pròpia participació, d'acord amb un model mental que se suposa socialment compartit de les participants.

El pes d'aquest model mental compartit té un pes progressivament més important en la configuració de la ficció, de l'argument que l'articula i de les accions i relacions que se'n desprenen. Progressivament les participants tendeixen a usar com a referent principal de les seves actuacions i per tant, de l'actuació conjunta les informacions vistes i sentides al material audiovisual. Acoblen les consignes a la informació obtinguda durant l'aportació d'informació. La revisió d'aquest material durant la discussió juga sens dubte un paper destacat en la consistència d'aquest model mental compartit sobre els gnomes i el seu món.

Feta aquesta primera aproximació als resultats passem a ocupar-nos de les actuacions de les participants en els diferents segments de representació d'esdeveniments que han pogut ser identificats a l'interior de cada sessió de les quatre que configuren la seqüència d'activitat conjunta analitzada.

2.2.2. Aproximació diferenciada a l'evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Representació d'esdeveniments sessió a sessió

Ens ocupem immediatament de considerar la distribució de les freqüències d'actuacions de les participants a l'interior de cada segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments que ha estat identificat a l'interior de les distintes sessions que configuren l'activitat conjunta.

Així i seguint les indicacions del mapa d'interactivitat construït per a les fases de Joc amb el material manipulatiu, els segments de representació d'esdeveniments es dupliquen a la segona i quarta sessions. A la resta, primera i tercera, tenen una única ocurrència.

La taula 5.4. recull el resultat d'aquesta redistribució de freqüències atenent al segment de representació d'esdeveniments de referència.

TAULA 5.4. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants identificades per a cadascun dels segments a l'interior de les sessions que configuren l'activitat conjunta. SI RE

Acs	1ª S. RE	2ª S. RE		3ª S. RE	4ª S. RE		T	% SAC
		S.I. 1	S.I. 2		S.I. 1	S.I. 2		
(a)	4	13	2	14	9	7	49	4,5
(b)	2	5	0	5	1	0	13	1
(c)	5	37	6	40	22	20	130	12
(d)	18	66	10	46	15	13	168	15
(e)	5	30	3	10	12	6	66	6
(f)	0	0	0	4	1	0	5	0,45
(g)	1	3	0	6	4	4	18	2
(h)	0	2	0	6	3	2	13	1
(i)	13	69	9	63	23	23	200	18
(j)	6	28	2	25	10	14	85	8
(k)	0	2	0	2	0	0	4	0,36
(l)	1	7	1	0	0	0	9	0,82
(m)	1	5	0	0	0	0	6	0,55
(n)	9	34	2	30	7	4	86	8
(o)	3	30	7	30	8	9	87	8
(p)	5	12	0	15	4	0	36	3
(q)	3	19	2	10	7	2	43	4
(r)	2	9	0	10	2	0	23	2
(s)	1	0	0	2	0	2	5	5
(t)	1	0	0	4	0	1	6	6
(u)	2	7	0	20	6	1	36	3,3
T	82	378	44	342	134	108	1088	
%SAC	7,53	34,74	4,04	31,43	12,31	9,92		

En l'apartat anterior s'ha fet una anàlisi global de les formes d'actuacions de les dues participants en els segments de representació d'esdeveniments sense tenir en compte el segment en què aquestes actuacions es produïen. Val a dir que no s'ha considerat necessari pels objectius que preteníem en aquell moment de l'anàlisi: identificar la major o menor presència de categories en les distintes sessions i identificar-ne la seva funció en relació a la construcció de l'activitat conjunta. Que aquestes formes apareguin en un o altre segment de representació d'esdeveniments no ha suposat apartar-nos d'aquests objectius. Considerem però, arribats a aquest punt del procés, entomar aquesta diferenciació per segments en l'anàlisi de les categories per tal de posar en evidència la complexitat en l'organització de l'activitat conjunta i l'evolució en el seu procés de construcció i definició.

Constatem, d'acord amb el mapa d'interactivitat perfilat per a la fase de Joc amb el material manipulatiu (apartat 5.1.2.) com, únicament apareixen un major nombre de segments de representació d'esdeveniments a la segona i quarta sessions; i com, aquests segments, s'articulen en un segment d'interactivitat del mateix tipus, és a dir, amb un segment de representació d'esdeveniments.

Malgrat la coincidència en la seva articulació i l'ordre en què apareixen respecte al conjunt de segments identificats en una mateixa sessió, s'observen discrepàncies en el temps que hi destinen les participants. Així el 42% del temps de

representació d'esdeveniments corresponent a la segona sessió l'ocupa el primer dels dos segments identificats, el 5% el segon.

A la quarta sessió el temps destinat a cada segment és pràcticament el mateix: el 21,5% al primer segment de representació d'esdeveniments, el 21% en el segon.

Cal introduir la consideració de que en totes dues sessions els segments de representació d'esdeveniments 1 són els que s'encarreguen de desenvolupar la consigna proposada i conseqüentment, els segments de representació 2, corresponen a temàtiques decidides per les participants i no subordinades per tant, a les consignes.

En tots dos segments, però, la trama guarda relació amb la temàtica acabada de representar en el segment precedent del mateix tipus. A la segona sessió, l'argument, gira al voltant del segrest o la pèrdua d'un personatge gnom, la Lisa i els nens en cada ocasió, el procés de recerca i el rescat conseqüent. En el primer cas, es reproduïx una de les aventures vistes durant l'aportació d'informació.

A la quarta sessió, l'argument és l'atac de dos animals a dos personatges gnoms, un gnom i la Lisa, la seva cerca a través del seguiment de pistes i, el retrobament que se'n deriva. Ambdues seqüències es corresponen al mateix nombre d'aventures vistes en el segment d'aportació d'informació corresponent a la mateixa sessió.

La diferència en el temps que hi esmercen les participants, es tradueix tal i com queda recollit a la taula 5.5., en un nombre diferenciat d'actuacions de les participants en cadascun dels quatre segments. En tots els casos, el nombre de temps emprat és directament proporcional al nombre d'actuacions identificades. El segments de representació 1 associats al desplegament de les consignes recullen en conseqüència, el major nombre d'actuacions: 378/422, el 89,57% i 134/242, el 55,37%.

La disminució en el nombre total d'actuacions pels segments de representació d'esdeveniments 2, sembla influir en el nombre de categories presents o absents en cada segment. El ventall de categories sense presència en el segon segment de representació d'esdeveniments s'incrementa en tots dos casos (veure taula 5.4.).

Tanmateix els resultats apunten:

- Un major nombre de categories amb valor 0 al segon segment de representació d'esdeveniments identificat a la segona sessió.
- Una elevada coincidència en el nombre de categories que són absents en tots dos segments de representació d'esdeveniments apareguts en segon lloc.
- No s'estableix en canvi aquesta correspondència en els dos segments apareguts a la mateixa sessió, amb excepció de (f) *A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les accions implicades en la representació* (s) *Formula espontàniament una proposta de tancament de la representació d'esdeveniments* i (t) *Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de tancament de la representació d'esdeveniments formulada prèviament per l'altra participant* a la segona sessió; (k) *A requeriment de l'altra*

participant, formula comentaris sobre les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament dels rols formulades prèviament per l'altra participant; (l)Formula espontàniament un requeriment sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments i el desenvolupament d'un rol (m)A requeriment de l'altra participant formula directives d'acció sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments i al desenvolupament d'un rol a la quarta.

La redistribució de freqüències entre categories d'actuacions a l'interior de cada segment no canvia les tendències obtingudes en la seva consideració conjunta.

Respecte a la segona sessió:

- *(d)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments i (i)Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments i/o al desenvolupament dels rols, continuen sent les categories que registren el major nombre de freqüències encara que en proporció inversa: 66/378, el 17,46% i 10/44, el 22,7%; i 69/378, el 18,25% i 9/44, el 20,45%, respectivament.*
- *(o)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial és la tercera categoria que destaca lleugerament sobre (c)Observa les actuacions de l'altra participant al segon segment de representació d'esdeveniments. Suposen el 15,9% i el 13,63% respectivament en relació als mateixos percentatges obtinguts al primer segment, el 7,9% i el 9,78%.*

Respecte a la quarta sessió:

- *(i) i (c) són les categories que acumulen un nombre d'ocurrències més alt, proporcionalment: 23/134, el 17,16% i 23/108, el 21,29%; 22/134, el 16,41% i 20/108, el 18,51%, per a (i) i (c), respectivament.*
- *Seguides de (d) al primer segment (15/134, l'11,19%) i de (j)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament dels rols, formulades prèviament per l'altra participant, al segon (14/108, el 12,96%).*
- *(j) i (d) difereixen en un 1% aproximadament, la seva aportació al segment de representació d'esdeveniments identificat en segon lloc (12,96% i 12,03%).*

Els resultats anteriors presos en el seu conjunt, manifesten la major presència d'actuacions que vehiculen iniciativa de les participants més que no pas la interrelació en termes d'interconnexió i/o de participació potenciada. No obstant, aquestes categories que denoten iniciativa semblen orientades a regular o supervisar el comportament de l'altra en relació als esdeveniments que s'estan representant.

(c)Observa les actuacions de l'altra participant, manté una presència rellevant en tots els segments de Representació d'esdeveniments identificats resultat que

sosté la funció atribuïda a aquesta modalitat d'actuació com a recurs per a establir i mantenir la referència compartida entre les participants al voltant de la ficció.

Les directives d'acció associades a la representació d'esdeveniments i al desenvolupament del rol [(i)] apunten en la mateixa direcció. Únicament se n'incrementen els comentaris de rèplica [(j)] a la quarta sessió i en relació al segon segment de representació d'esdeveniments. L'increment en les contribucions creuades de les participants sobre aquest tema poden determinar la posterior direcció de l'actuació col·lectiva.

(d) continua sent nuclear en el desplegament de l'activitat conjunta, els comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments permeten desplegar un guió en el que articular la ficció.

La representació es construeix a través de les aportacions espontànies de les participants sobre les accions, les escenes i els esdeveniments que poden representar; les exhortacions que fan al respecte i en relació al desenvolupament dels rols assumits; i el manteniment de la referència compartida a través del contacte visual amb l'escenari i les modificacions que se'n deriven del desplegament dels respectius rols en el compliment del guió que com més amunt ha quedat dit, articula la ficció i regula la participació de les nenes en l'activitat conjunta.

No s'observen diferències en el procés malgrat els segments de representació 2 s'associen a propostes de joc en principi al·lignes al que se'ls demana representar més propers, hem de suposar, als seus interessos lúdics particulars.

Esmentar en relació als resultats que les categories (s) *Formula espontàniament una proposta de tancament de la representació d'esdeveniments* i (t) *Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de tancament de la representació d'esdeveniments formulada prèviament per l'altra participant*, s'identifiquin únicament en el segon segment de representació d'esdeveniments localitzat a la quarta sessió té sentit perquè suposa d'una banda, acabar amb l'esdeveniment que es representa i d'una altra, tancar amb la seqüència de l'activitat conjunta.

Acabada l'anàlisi diferenciada corresponent a les sessions en què els segments de representació d'esdeveniments doblen la seva presència en relació a la resta (primera i tercera) ens ocuparem en el proper apartat de com es distribueixen les actuacions identificades en aquesta tipologia de segments entre les participants i ho farem prenent en consideració cadascun dels segments de representació d'esdeveniments identificats en cada sessió. Aquesta nova focalització en l'objecte d'anàlisi ens ajudarà a perfilar el paper que juga cadascuna de les participants en la construcció d'aquesta modalitat particular d'organitzar un fragment o episodi de l'activitat conjunta en el conjunt de la seqüència analitzada. Per a materialitzar-ho ens dotarem de noves taules on es registra el que aporta cada participant a cada categoria d'actuacions. Ens referim a les taules 5.5. i 5.6.

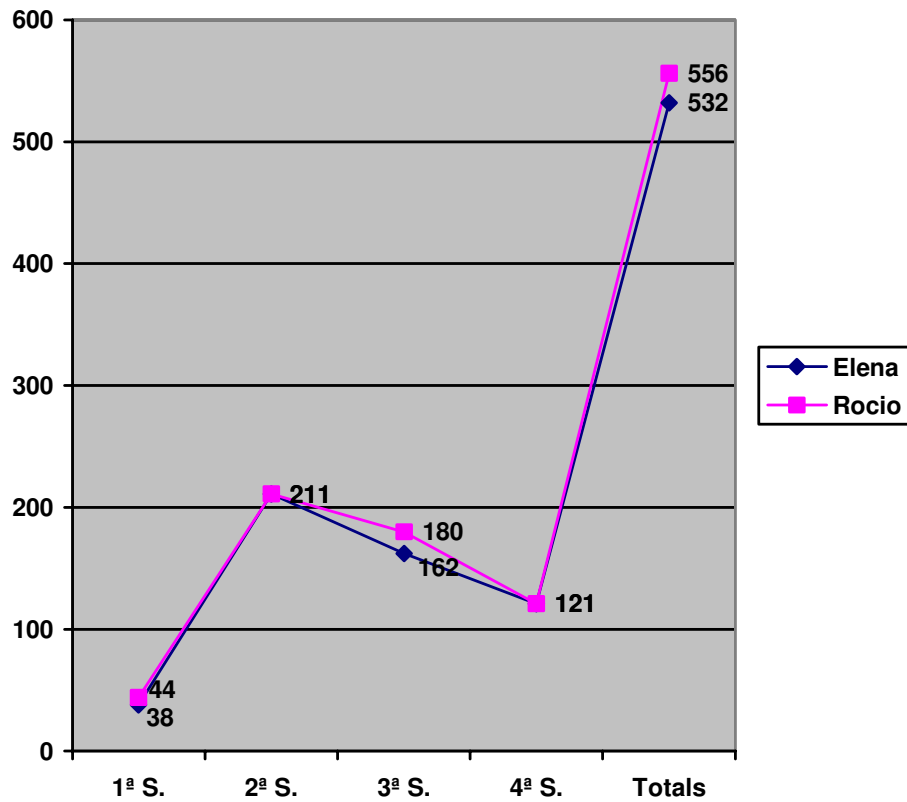
2.2.3. Distribució i evolució de les actuacions identificades en el segment d'interactivitat de Representació d'esdeveniments per a cadascuna de les participants

Per tal de poder analitzar com es distribueixen les distintes formes d'actuacions analitzades en l'apartat anterior entre la Rocío i l'Elena usarem com afirmàvem més amunt les taules 5.5. i 5.6. La taula 5.6. serà al seu torn organitzada en subtaules específiques per a facilitar l'anàlisi de les actuacions de les participants en funció de la temàtica a que facin referència (veure annex 5.6.).

TAULA 5.5. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions per a cadascuna de les participants en els diferents segments identificats. SI RE

Acs	1ª S. RE		2ª S. RE		3ª S. RE		4ª S. RE		T			% SAC		
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T	E	R	T
(a)	1	3	9	6	9	5	9	7	28	21	49	57	43	4,5
(b)	2	0	5	0	4	1	0	1	11	2	13	85	15	1
(c)	1	4	14	29	13	27	21	21	49	81	130	38	62	12
(d)	9	9	42	34	23	23	15	13	89	79	168	53	47	15
(e)	2	3	15	18	1	9	8	10	26	40	66	39	61	6
(f)	0	0	0	0	2	2	1	0	3	2	5	60	40	0,45
(g)	0	1	2	1	5	1	4	4	11	7	18	61	39	2
(h)	0	0	1	1	2	4	4	1	7	6	13	54	46	1
(i)	8	5	31	47	23	40	17	29	79	121	200	39	61	18
(j)	3	3	18	12	15	10	16	8	52	33	85	61	39	8
(k)	0	0	2	0	1	1	0	0	3	1	4	75	25	0,36
(l)	0	1	3	5	0	0	0	0	3	6	9	33	67	0,82
(m)	1	0	4	1	0	0	0	0	5	1	6	83	17	0,55
(n)	3	6	25	11	16	14	9	2	53	33	86	62	38	8
(o)	0	3	15	22	18	12	6	11	39	48	87	45	55	8
(p)	2	3	3	9	8	7	1	3	14	22	36	39	61	3
(q)	2	1	11	10	4	6	4	5	21	22	43	49	51	4
(r)	2	0	7	2	6	4	2	0	17	6	23	74	26	2
(s)	1	0	0	0	1	1	0	2	2	3	5	40	60	0,45
(t)	0	1	0	0	2	2	1	0	3	3	6	50	50	0,55
(u)	1	1	4	3	9	11	3	4	17	19	36	47	53	3,3
T	38	44	211	211	162	180	121	121	532	556	1088			
%S	46	54	50	50	47	53	50	50	49	51				
% SAC	3,5	4	19	19	15	16,5	11	11	49	51				

FIG. 5.3. Freqüències d'actuacions de cadascuna de les participants. SI RE

TAULA 5.6. Freqüències de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants en els diferents segments identificats. SI RE

Acs	1ª S. RE		2ª S. RE						3ª S. RE		4ª S. RE						T		
	E	R	SI 1			SI 2			E	R	SI 1			SI 2			E	R	T
			E	R	T	E	R	T			E	R	T	E	R	T			
(a)	1	3	8	5	13	1	1	2	9	5	5	4	9	4	3	7	28	21	49
(b)	2	0	5	0	5	0	0	0	4	1	0	1	1	0	0	0	11	2	13
(c)	1	4	13	24	37	1	5	6	13	27	10	12	22	11	9	20	49	81	130
(d)	9	9	32	34	66	10	0	10	23	23	4	11	15	11	2	13	89	79	168
(e)	2	3	15	15	30	0	3	3	1	9	8	4	12	0	6	6	26	40	66
(f)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	1	0	0	0	3	2	5
(g)	0	1	2	1	3	0	0	0	5	1	2	2	4	2	2	4	11	7	18
(h)	0	0	1	1	2	0	0	0	2	4	2	1	3	2	0	2	7	6	13
(i)	8	5	27	42	69	4	5	9	23	40	6	17	23	11	12	23	79	121	200
(j)	3	3	17	11	28	1	1	2	15	10	6	4	10	10	4	14	52	33	85
(k)	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	3	1	4
(l)	0	1	2	5	7	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	9
(m)	1	0	4	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	6
(n)	3	6	24	10	34	1	1	2	16	14	6	1	7	3	1	4	53	33	86
(o)	0	3	11	19	30	4	3	7	18	12	3	5	8	3	6	9	39	48	87
(p)	2	3	3	9	12	0	0	0	8	7	1	3	4	0	0	0	14	22	36
(q)	2	1	10	9	19	1	1	2	4	6	3	4	7	1	1	2	21	22	43
(r)	2	0	7	2	9	0	0	0	6	4	2	0	2	0	0	0	17	6	23
(s)	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	2	2	3	5
(t)	0	1	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	1	0	1	3	3	6
(u)	1	1	4	3	7	0	0	0	9	11	3	3	6	0	1	1	17	19	36
T	38	44	187	191	378	24	20	44	162	180	62	72	134	59	49	108	532	556	1088

En la taula 5.5. presentem aquesta distribució sessió a sessió al marge del segment de que es tracti. A la taula 5.6. ho fem en relació als diferents segments de representació d'esdeveniments identificats a l'interior de cada sessió.

Globalment tal i com es recull a les taules anteriors, el major nombre de freqüències acumulades en aquesta tipologia de segments s'observen en la Rocío: un 51% sobre el total (556/1088) mentre que el nombre d'actuacions de l'Elena és d'un 49% sobre el total (532/1088). La diferent participació de les nenes és poc significativa, en termes d'un 2%. No obstant el major nombre de conductes exhibides per les participants cal situar-lo en la Rocío.

Són d'altra banda escasses les formes d'actuacions quines aportacions siguin similars o equivalents entre participants: (f), (h), (q), (s) i (t); la tendència és a que hi hagi diferències contrastades entre el que cadascuna d'elles aporta a la caracterització dels segments de Representació d'esdeveniments.

De les 21 formes d'actuacions identificades, 9 són exhibides en major grau per a la Rocío mentre que 11 ho són per l'Elena. Aquest resultat posa també de manifest la discrepància entre la participant que té atribuït un major nombre d'actuacions en el conjunt dels segments de representació identificats i la participant que domina un ventall més ampli de formes d'actuacions. Les discrepàncies senyalen una tendència d'actuacions menys diversificada en el cas

de la Rocío. No hi ha no obstant, cap forma d'actuació en la que una de les participants no hi tingui cap aportació.

En l'àmbit de les freqüències acumulades per cadascuna de les participants, ens adonem d'una certa coincidència entre les freqüències totals més elevades i les que tenen aquest mateix valor a nivell particular: (i) *Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments i/o al desenvolupament del rol*, (d) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments* i (c) *Observa les actuacions de l'altra participant*, formes totes elles vinculades a la gestió de la representació i a del desenvolupament dels rols (veure taules 5.5. i 5.6.). Hi ha no obstant, algunes matisacions que comentarem més endavant.

Un seguiment dels registres, sessió a sessió, ens indica com les freqüències acumulades per totes dues participants s'incrementen entre la primera i la segona sessions i com disminueixen progressivament, entre la segona i la tercera i, entre aquesta i la quarta. Ara bé, observem com a la segona i quarta sessions ambdues participants exhibeixen un nombre d'actuacions equivalent (211 i 121, respectivament).

Coincideixen aquestes distribucions equivalents amb el fet que els segments de representació es dupliquen.

Les diferències entre totes dues són màximes a la primera sessió: 38/82 (46,34%) i 44/82 (53,65%); a la tercera les diferències entre elles són menors: 162/342 (47,36%) i 180/342 (52,63%). No deixen però de ser significatives (8% i 6%, respectivament).

Una anàlisi més en detall d'aquests i d'altres resultats obtinguts a l'interior de cadascuna de les sessions i dels segments de representació d'esdeveniments que hi hem identificat, ha permès obtenir diferents informacions rellevants. Cal recordar en primer lloc, l'especificitat de la primera sessió: al contrari dels resultats obtinguts per al segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, l'únic segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments que hi hem identificat té una durada força reduïda respecte a la resta de segments que la configuren, la qual cosa facilitaria entendre el baix nombre d'ocurrències registrades per a totes dues nenes en aquest segment d'aquesta primera sessió.

Recordem novament que és un cop acabat el primer segment d'interactivitat que les participants negocien com donar continuïtat a l'activitat conjunta i que com a resultat d'aquest procés negociador pot emergir un segment de representació d'esdeveniments. La generació d'aquesta doble tipologia de segments entorn als quals és possible organitzar l'activitat conjunta es reproduirà per a la resta de sessions analitzades.

En un altre ordre de coses, les freqüències d'actuacions identificades en aquesta primera sessió i la manera com es distribueixen entre les participants, ajudarà a entendre el paper que cadascuna d'elles juga en un primera definició intersubjectiva del joc fictici amb els elements del material que poden manipular.

Al respecte, el repertori d'actuacions que hem identificat per a la Rocío i l'Elena no és coincident, en alguna d'elles trobem a faltar formes d'actuació que si són presents en l'altra malgrat sigui en una freqüència poc elevada [(b), (g), (l), (m), (o), (r), (s) i (t)]. Tanmateix, hi ha formes d'actuacions que no emergeixen en aquesta primera sessió associades a cap participant, ens estem referint a: (f) (h) i (k).

(b), (i), (m), (q), (r) i (s), són formes d'actuacions bàsicament controlades per l'Elena en funció del major nombre de freqüències acumulades que se'ns presenten (veure taules 5.5. i 5.6.).

Aquest perfil d'actuacions dibuixat per l'Elena posa de manifest que es tracta d'una combinació de categories espontànies és a dir, que sorgeixen sense que en faci de medidora cap intervenció de l'altra participant, denotant la seva iniciativa en la gestió de la representació: (b), (i), (q) i (s); i categories potenciades per l'altra participant sota la forma de resposta a un requeriment inicial. Ens referim en aquesta segona ocasió a (m) i (r).

Les directives d'acció (i) tenen com a objectiu ordenar el comportament de l'altra, associat a la representació d'esdeveniments o al desempenyament dels rols, per aquest primer segment els personatges que manipula la Rocío han d'ajustar-se a parer de l'Elena, al paper que els hi atribueix des de la seva definició personal de la situació.

És l'Elena qui en aquest primer segment de representació, assumeix una quota d'iniciativa més alta a l'hora d'elaborar un guió per a l'activitat conjunta: ha estat l'Elena qui ha proposat el tema per a la representació d'esdeveniments en el segment de transició que precedeix el segment ²⁰ i qui el reitera i el concreta durant el procés de representació efectiva; és ella de nou qui inicia el segment de representació d'esdeveniments adoptant rols diferents d'acord al que tàcitament s'ha acordat representar i és ella qui finalment [(b)], fa una proposta de tancament de l'activitat conjunta vinculada a la representació i l'adopció de rols [(s)].

(m) comporta la formulació de directives d'acció requerides per l'altra participant per tal de poder fer efectiva la dramatització o el desempenyament del rol. S'articula doncs, amb una forma (l) de la Rocío. L'Elena contesta el requeriment que se li adreça i a través d'ell regula novament el comportament de la Rocío, en aquesta ocurrència concreta, en relació a la personificació d'un element del material (David el gnom).

(q) suposa formular espontàniament comentaris sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant, mostra en quina mesura el comportament d'una participant es vincula a les actuacions executades prèviament per la seva companya. El percentatge d'execucions és lleugerament superior en el cas de l'Elena (2/3, el 66,6%). Es reforça el paper de l'Elena en la monitorització del comportament de la Rocío i alhora, de l'activitat conjunta.

²⁰ L'anàlisi dels segments d'interactivitat de transició correspon al punt 5.2.4 d'aquest mateix capítol.

Les respostes de l'Elena als requeriments de la Rocío (r) ajuden a aquesta participant a caracteritzar i disposar espacialment els elements del material que manipula en relació a la representació d'esdeveniments que s'executa.

Els resultats anteriors ajuden a comprendre el paper de l'Elena en la gestió de la representació: assumeix iniciativa i respon a les demandes que li formula la Rocío en aquest sentit. Pot prendre decisions sobre l'organització i la gestió de la representació conjunta.

Per acabar la presentació dels resultats de les actuacions de l'Elena en el primer segment senyalar que, bona part de les categories que conformen el seu perfil d'actuacions [(b), (m), (r) i (s)], no són exhibides per la Rocío i que la seva freqüència d'actuacions és baixa, entre 1 i 2 ocurrències, el 1,21% o el 2,43% sobre el conjunt de les actuacions registrades per a totes dues participants (veure taules 5.5. i 5.6.).

Ens ocupem tot seguit del perfil d'actuacions dominants de la Rocío. Recordem que ha estat la participant que segons una lectura de la taula 5.6., recull un major nombre d'actuacions en aquest primer segment de representació d'esdeveniments.

Les formes d'actuacions amb major acumulació de freqüències són per la Rocío: (a), (c), (e), (g), (l), (n), (o), (p) i (t). El primer aspecte a constatar és de l'ampli ventall de formes d'actuació que caracteritzen aquest perfil en relació a l'Elena. Una variabilitat que podem relacionar amb el grau de control que cada participant pot exercir sobre aspectes diferents de l'activitat conjunta.

Un seguiment d'aquestes categories senyala que majoritàriament fan referència a la gestió de la representació i a la gestió de rols i sobre tot, a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. Les segones més majoritàries que les primeres. Són actuacions que impliquen iniciativa: (a), (c), (e), (g), (n) i (o); participació potenciada en forma de requeriment: (l) i (p); i interconnexió: (t).

El nombre de personatges que adopta la Rocío [(a)] és en aquesta primera sessió superior al de la seva companya. Un repartiment desigual de rols ens pot fer pensar en què una de les participants té molta més iniciativa en la representació d'esdeveniments doncs acumula un major nombre de papers per a ser dits i per a ser representats. Ara bé, aquest increment de papers a través de l'acumulació de personatges per a ser interpretats per les participants, ha de ser rellegit en funció del tipus de personatge que adopten les participants.

Del que ens adonem sobre tot a partir de la segona sessió, és que per les nenes no tots els personatges tenen el mateix valor i per tant, no són tots ells igualment preferits a l'hora d'adoptar o seleccionar un paper per a la representació d'esdeveniments. Cal diferenciar entre personatges principals i secundaris i dins d'aquests darrers, entre els que tenen o no tenen paper per ser dit en la representació d'esdeveniments.

Bona part dels personatges secundaris no s'acompanyen d'un text per a ser dit, simplement tenen un paper auxiliar en la representació dels esdeveniments: ajuden per exemple, a un personatge principal en la seva tasca o són receptors d'alguna acció per part dels personatges que es manipulen. Qui pot o no ser

personatge principal o secundari en la ficció, ve marcat bàsicament per la situació imaginada que presenta cada consigna per a cada sessió, així com la influència dels esdeveniments vistos en cada sessió en els episodis de David, el gnom.

Dins encara de la tria de personatges, n'hi ha que per alguna raó -més difícilment identificable-, agrada més o menys a les nenes al marge del paper que els acompanyi. Així, majoritàriament, la preferència s'orienta per al paper de David el gnom, entorn al qual gira tot l'entramat de la sèrie o com a contrapartida, el personatge que ocasionalment protagonitza la història que cal representar sessió a sessió. El que totes dues nenes procuren és acumular ambdós personatges. Aquesta preferència com veurem s'evidenciarà a partir de la segona sessió

En la primera sessió la Rocío posa de manifest la seva preferència en triar aquells personatges que representen un cert estatus de poder en el seu grup: el David el gnom en relació al grup de gnoms perquè és qui normalment fa propostes per tal d'organitzar-los i preservar-los dels atacs dels seus eters depredadors: els trolls; i el cap dels trolls en relació a aquest mateix grup que constantment està prenent decisions de com atacar els gnoms i erradicar-los. L'Elena per la seva banda, orientada a la resolució de la tasca, adopta únicament un personatge: el troll que li cal per a poder representar l'atac als gnoms. La Rocío en selecciona a l'inici de l'episodi dos, després del segment de redefinició de l'escenari encastat que hi hem identificat, en renuncia a un i d'aquí la proposta de distribució de rols que hem identificat per aquesta participant en aquest primer segment de representació d'esdeveniments [(g)]. En la seva proposta no implica una distribució de papers per l'altra participant. El tercer personatge que demana assumir la Rocío és el de David el gnom, i ho fa amb el consentiment de la seva companya que li cedeix malgrat haver estat ella qui l'introdueix com a personatge en la representació dels esdeveniments. També en relació als trolls que assumeix la Rocío, s'atribueix l'element del material que en la disposició espacial dels elements del material ha estat identificat per a totes dues nenes com el cap dels trolls. Suposadament aquests personatges, són els que poden dir com s'ha d'organitzar l'activitat conjunta ja que és a través de les seves veus que en múltiples ocasions formulen propostes sobre com donar continuïtat a l'activitat conjunta. Exemples en aquesta primera sessió són les propostes d'amagar els gnoms per a que no siguin vistos pels trolls i decidir quan s'ataca i com s'ataca als gnoms i al seu entorn. Val a dir que les instruccions en tots dos casos són en primer lloc senyalades per l'Elena i que la Rocío en demana la seva enunciació donat el càrrec que ocupen els personatges que ella manipula. L'Elena accepta el canvi però ha d'apuntar una part del paper d'aquests personatges, d'aquí la presència de (l) en el repertori d'actuacions de la Rocío i de (m) en el cas de l'Elena. L'Elena proposa que siguin dos els trolls que gestionin l'autoritat per a poder dir el que s'ha de fer i com en relació a la representació dels esdeveniments, proposta que no és acceptada per l'altra.

Al marge de les actuacions esmentades, vinculades a l'adopció d'un rol i el seu desenvolupament, ens hem d'ocupar també d'altres formes d'actuacions quina existència és capdal per entendre el paper de la Rocío en la representació d'esdeveniments en aquest primer segment de representació. Ens referim a les categories (c) i (e).

Hi ha una tendència en les participants a observar el comportament de l'altra en el sentit de fer-ne un seguiment reiterat i acurat [(c)]. Aquest seguiment constant permet a les nenes intervenir en qualsevol moment del procés en relació al

comportament de l'altra: ja sigui per posar de manifest els seus punts de vista diferents sobre les accions de l'altra, parcials o totals, i reconduir la definició de la situació cap a referents més propers als propis; ja sigui per actuar de manera coordinada amb aquests comportaments. Així, en aquesta primera sessió, trobem ambdues modalitats d'aquestes formes d'actuacions. A l'inici de la sessió l'Elena dóna pas a representar unilateralment uns esdeveniments, la Rocío l'observa i en extrem s'incorporarà a la representació adoptant un paper acord amb el que la nena insisteix a representar. Posteriorment, un cop efectuat el segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, aquestes observacions sobre el comportament de l'altra la portaran a prendre major nombre d'iniciatives en la direcció de l'activitat conjunta en forma de rèpliques a les accions que proposa la companya [(e)] i de directives d'acció per a que actuï d'una determinada manera amb els personatges que manipula [(i)].

A través dels comentaris espontanis a les accions prèviament comentades per l'altra participant [(e)], la Rocío té l'oportunitat i la capacitat de dirigir bona part del guió de la representació d'esdeveniments en el sentit en què des de la seva representació intrapersonal de la situació s'ha de construir l'acció conjunta. L'Elena malgrat tenir un pes important en les propostes i els comentaris inicials cedeix un espai suficient per a que emergeixin aquestes noves propostes i sigui possible l'establiment de nous acords i noves formes de fer que poden complementar, ampliar o variar radicalment propostes fetes per la nena en un inici, per tant, davant la major iniciativa de l'Elena, la seva flexibilitat és prou important per acceptar les intervencions de la seva companya, la qual cosa permet en tot moment compartir i fins i tot cedir el control i la direcció de l'activitat conjunta a favor de l'altra. No hi ha però, en aquesta cessió del control per part de l'Elena una acceptació poc qüestionadora del que l'altra proposa, ans el contrari, el que si és fa evident i les dades així ens ho mostren és que únicament es discuteix sobre aquells aspectes en què ambdues nenes creuen que s'ha de mantenir la seva definició de la situació per sobre de l'altra.

(d) i (e) ens ajuden a identificar un patró d'actuacions articulat de totes dues. En aquesta primera sessió el nombre de comentaris que fa la Rocío als comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments efectuats per l'Elena és de: 3/9 (33%). Dit això, la freqüència d'interpel·lacions a la companya és baixa: aproximadament una tercera part del total. La tendència és doncs, com senyalàvem més amunt, a acceptar els comentaris de l'altra.

Sobre les formes d'actuacions (n), (o) i (p) relacionades amb la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, cal esmentar que sorgeixen en relació al mateix procés de desenvolupament de la representació d'esdeveniments. A través de les seves intervencions la Rocío explica algunes de les característiques dels personatges implicats en la representació: els trolls i elements disposats espacialment (gnoms, arbres i cases); així com noves propostes de disposició espacial derivades de l'ús que en fan dels personatges que elles manipulen. Hem de destacar que (n) és la segona categoria amb més freqüències que hi hem identificat, per sota de (d). Té per tant, un cert pes en el conjunt de l'activitat (6/44, el 14%).

Destaquen així mateix els requeriments que sobre aquests aspectes efectua a l'altra participant (p). Són demandes d'ajuda vinculades essencialment a la disposició espacial d'aquests elements del material. Són formes d'actuacions que posen en relleu el grau en què es potencia la participació de l'altra i el possible

paper que adopta l'Elena i probablement, li reconeix la Rocío com a agent decisiva en l'organització espacial dels elements del material en consonància amb la història que s'ha acordat representar.

No obstant, és la Rocío qui, en aquesta primera sessió, exerceix un major control sobre el global de les formes d'actuacions vinculades a aquesta temàtica (12/22, 54%) [(n), (o) i (p)].

(t)Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de tancament de la representació d'esdeveniments formulada per l'altra participant, té una única ocurrència per a la Rocío en aquesta primera sessió i cap per a l'Elena la qual cosa posa de manifest des del primer segment d'aquest tipus que les propostes de tancament de la representació prenen una forma conjunta, és a dir, es formulen conjuntament. De fet, entre elles, s'estableix una mena de format que permet fer efectiu el tancament: una l'inicia amb una frase feta i l'altra la completa.

E. y colorín colorado [mira la Rocío]
R. éste cuento se ha acabado! [mira l'Elena, riu]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

Cal l'aprovació de totes dues per a que siguin realment efectives, sigui quina sigui la participant proposi el tancament.

El recurs al marc social de referència es veu de manera clara en la formulació d'aquesta i les altres propostes de tancament, la qual cosa senyala part del que possiblement comparteixen vinculat al món de ficció -contes i històries-.

Per tal de tancar l'anàlisi de les formes d'actuacions de cada participant al primer segment de representació d'esdeveniments senyalarem la rellevància de dues de les formes d'actuacions quins resultats són equivalents per a totes dues nenes: *(d)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments i (j)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments i el desempenyament dels rols.*

(d) és per a totes dues la categoria d'actuacions amb més freqüències acumulades (9), la qual cosa les situa en equilibri en el sentit de les aportacions que fan a l'activitat conjunta al voltant de les accions que han de definir el tema que es proposen representar. Totes dues exerceixen el mateix grau de control sobre la descripció de l'acció. Val a dir que aquests comentaris no es repliquen en la seva totalitat (e): l'Elena ho fa en dues ocasions i la Rocío en tres, la qual cosa vol dir que són acceptats sense recances per a totes dues participants.

D'aquesta tipologia d'actuacions, no identifiquem cap intervenció en termes d'un requeriment per a potenciar la participació de l'altra.

(j) com a rèplica a les directives d'acció formulades per l'altra participant (i), té una presència força baixa en totes dues: responen en tres ocasions a les 5 i 8 directives d'acció que la Rocío i l'Elena els formulen respectivament. Per a l'Elena (i) és la segona freqüència més important en aquesta primera sessió. Per a la Rocío ocupa el tercer lloc, darrera dels comentaris sobre les característiques dels elements del material (n).

Com en la categoria anterior no hem identificat cap forma de requeriment. Senyala no obstant el grau d'interconnexió existent entre les actuacions de les participants.

Feta aquesta lectura en detall dels resultats que obté cada participant al segment de representació d'esdeveniments identificat a la primera sessió passem tot seguit a veure'n la seva evolució en les sessions restants, clarament introduïdes per una consigna que convida a les nenes a representar històries concretes que facin possible la resolució d'un problema plantejat per l'observador. Les taules 5.6.a, b, c. i d., presentades amb anterioritat en aquest mateix apartat en facilitaràn la tasca.

A la segona sessió, el ventall d'actuacions exhibides en major nombre d'ocasions per l'Elena s'amplia: (a), (b), (d), (g), (j), (k), (m), (n,) (q), (r) i (u) (veure taula 5.6.).

Com es desprèn de la descripció anterior, les actuacions de les participants vinculades a la representació efectiva dels esdeveniments (a) i (b), són majoritàriament controlades per l'Elena al primer segment d'aquest tipus que identifiquem a la segona sessió. Al segon segment d'aquesta mateixa sessió els resultats estan equilibrats entre totes dues nenes, amb una sola ocurrència per a (a) i cap per a (b).

Comentàvem en l'anàlisi d'aquestes mateixes freqüències d'actuacions en relació al segment de representació d'esdeveniments identificat a la primera sessió, la importància que tenia per les participants adoptar certs personatges davant d'altres, en concret, aquells que per una o altra raó eren més de l'agrat de les nenes, característica coincident amb la petició reiterada de certs papers protagonistes per sobre d'altres personatges secundaris. En aquesta segona sessió es fa palès un acord tàcit entre les participants a través del qual la nena que no fa de David –personatge principal- pot assumir un major nombre de personatges secundaris, sempre i quan el seu paper no sigui excessivament llarg.

Els personatges secundaris tenen com dèiem, un paper habitualment més curt, més esporàdic i puntual, alguns d'ells exempts de text. La seva presència és més circumstancial, vinculada a la representació d'una escena o d'un esdeveniment concret i en moltes ocasions n'esdevenen únicament elements auxiliars: s'adopta per exemple, el paper d'ocell quan cal aquest animal per traslladar el David de casa seva al bosc on els trolls han segrestat la seva companya.

Els únics personatges que es mantenen constants en les distintes sessions són el David i la Lisa acompanyats de la seva guineu. El David i la Lisa però, no tenen la mateixa vàlua per a les participants malgrat la seva reiterada presència en les filmacions. Bona part dels esdeveniments que es representen al vídeo i que les nenes representen a la ficció tenen com a fil conductor el David i aquest fet ens explicaria la seva vàlua. Ell n'és el narrador i el protagonista principal.

Al marge d'aquests personatges en poden aparèixer d'altres vinculats al que s'ha vist a les filmacions i/o a la història que se'ls proposa representar que poden tenir papers més o menys extensos en funció de com les nenes decideixin abordar la representació d'esdeveniments, com per exemple, la presència de la Susanna, neboda del David i la Lisa a la tercera sessió.

La Rocío des de la primera sessió, demana adoptar el paper de David el gnom i ho fa circumstancialment cedit per l'Elena qui introdueix el personatge en la ficció. L'Elena la dirigeix en el desplegament d'una part d'aquest paper com ja hem vist en relació a l'anàlisi de resultats corresponents a la primera sessió. Al primer segment de representació d'esdeveniments de la segona sessió, torna a passar el mateix, l'Elena cedeix el paper de David a la Rocío. Al següent segment l'adoptarà la Rocío de manera espontània. Aquests fets permeten a l'Elena incrementar el nombre de personatges que pot manipular.

Al primer segment de la segona sessió, l'Elena per a la trama que es pretén representar: com la Lisa és segrestada pels trolls i rescatada pel David; adopta tres dels papers secundaris de major consistència: dos dels trolls que protagonitzen el segrest de la gnoma i la guineu, a més d'un personatge principal com és la Lisa, que hi pot tenir un paper destacat si així ho decideixen les participants.

El fet que l'Elena assumeixi un major nombre de personatges li dona en aquest segment i en relació al contingut que s'hi representa, un pes força important en el seu desplegament i per tant, en la seva definició. No oblidem que l'argument de cada episodi de representació d'esdeveniments es fa efectiu a través del paper que desempenyoren les participants mitjançant els personatges que manipulen. L'increment en el nombre de personatges manipulats els permet, potencialment, augmentar el seu paper decisor en la definició de l'argument, l'organització i la gestió del segment que conjuntament estant construït.

Al segon segment de la segona sessió, totes dues participants adopten un únic paper complementari: La Lisa i el David. L'Elena continua fent el mateix paper.

Sobre les representacions unilaterals (b), les identifiquem a l'inici de la primera i cinquena escena de representació d'esdeveniments mentre s'espera que o bé la Rocío decideixi incorporar-se a la representació d'esdeveniments de manera complementària a les actuacions encetades per l'Elena -és el cas de la primera escena amb que s'inicia el segment- o bé, que la Rocío acabi amb una tasca paral·lela vinculada encara a la representació anterior -és el cas de la cinquena escena de representació d'esdeveniments-. En totes dues ocasions les participants estan d'acord en l'argument a representar i en els personatges a desempenyar el que permet iniciar la representació d'esdeveniments, falta però, la incorporació efectiva i complementària de l'altra.

El major nombre de representacions unilaterals el mostra l'Elena, la qual cosa coincideix amb els resultats relatats a la primera sessió (veure taules 5.5. i 5.6.a.).

Pel que fa a la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió de rols (veure taula 5.6.b., annex 5.6.), el major nombre d'actuacions a les categories (d), (g), (j), (k) i (m) ens fa pensar en el grau de control que l'Elena exerceix sobre aquesta temàtica en relació a la seva companya.

Únicament hem identificat (m) com a categoria rellevant que té continuïtat en les dues primeres sessions per aquesta mateixa participant.

Una anàlisi fina d'aquestes categories ens fa adonar de la diferència en el nombre de comentaris que les nenes efectuen sobre les accions implicades en la

representació d'esdeveniments (d): de les 76 actuacions, 42 són exhibides per l'Elena (55,26 %); 34 (44,73%) per a la Rocío.

Malgrat el que senyalen els resultats globalment considerats, la presència decisòria de totes dues participants en relació a aquesta categoria d'actuacions, canvia segons el segment a que estiguem fent referència.

Les diferències entre totes dues s'incrementen al segon segment en un ordre invers al primer. Al primer dels segments identificats la proporció d'aportacions és lleugerament superior a la Rocío, contràriament al que indiquen els resultats en la seva globalitat: el 51,5% de les actuacions corresponen a la Rocío (34/66) i el 48,48% restant a l'Elena (32/66).

Els resultats mostren certa simetria en el seu comportament. L'escassa diferència entre el nombre d'actuacions (3%), pot proporcionar un avantatge estret per a la Rocío a l'hora de perfilar la composició de l'argument per l'activitat conjunta en aquest primer segment de representació d'esdeveniments.

En el segon segment, els resultats es distribueixen a la inversa: la Rocío no produeix cap actuació d'aquest tipus mentre l'Elena n'efectua el 100% de les actuacions identificades. L'Elena té, en aquest segment, el paper decisiu a l'hora de definir l'argument que ha de regular l'activitat conjunta.

La Rocío no intervé en la seva definició d'altra banda la temàtica a representar respon a una proposta formulada prèviament per l'Elena. De fet, les propostes de canvi de tema associades a cada nova escena de representació d'esdeveniments corresponents al primer segment d'interactivitat identificat han estat majoritàriament efectuades per l'Elena. A partir d'aquesta proposta inicial, la Rocío coparticipa amb la seva companya i en ocasions li pren el relleu en la seva concreció la qual cosa fa pensar en l'elevat grau de cooperació entre les participants i la corresponsabilitat en la direcció de l'activitat conjunta, clarament l'Elena i la Rocío cogestionen aquesta feina, malgrat la Rocío hi pugui destacar en la concreció del que s'acaba esdevenint a l'interior de la representació d'esdeveniments del primer segment de representació.

Cal apuntar que (d) és la categoria de més freqüència acumulada per l'Elena en aquesta segona sessió: 42 sobre 211 (19,9%).

En cap cas obtenim la modalitat de requeriment associada a aquesta forma d'actuació que posa de manifest la iniciativa de l'Elena en la gestió de la representació d'esdeveniments.

Quant a (g), el 66,6% del total d'actuacions (2/3) les efectua l'Elena. Recordem que els rols es distribueixen principalment als segments vinculats amb la delimitació d'un escenari físic i simbòlic, és previsible que la freqüència a l'interior dels segments d'interactivitat de representació siguin minses. En aquesta segona sessió les freqüències únicament apareixen en el primer dels dos segments identificats, vinculades al repartiment de personatges secundaris (nens gnom, quarta escena de representació) i a la clarificació a l'inici del primer episodi de quina de les dues nenes pot fer o ha de fer de David el Gnom d'acord al que s'ha acordat al segment d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic anterior.

(j), (k) i (m) són totes tres, formes d'actuacions associades a la formulació de directives d'acció sobre la representació d'esdeveniments i el desenvolupament dels rols. (j) s'articula amb (i), actuacions formulades per l'altra participant, en aquesta ocasió, la Rocío. De 47 directives d'acció dirigides a l'Elena aquesta en contesta 18 (38,29%). Els comentaris tendeixen a posar de manifest els desacords de l'Elena respecte a les propostes de la Rocío sobre el que ha de fer o com s'han de comportar els personatges que ella manipula (i). El major nombre d'actuacions d'aquesta modalitat de participació són al primer segment: 17 (94%), a l'igual que el major nombre de directives d'acció formulades per la Rocío (42).

Els resultats anteriors posen de manifest com malgrat l'existència de desacord amb les directrius de la Rocío, l'Elena tendeix a acceptar i a incorporar en el seu registre dels personatges les actuacions que la Rocío li demana. Podem doncs, senyalar, el pes que té la Rocío de nou, en la direcció i gestió de l'activitat conjunta en aquest primer segment de representació d'esdeveniments corresponent a la segona sessió.

(k) són les respostes efectuades als requeriments de la Rocío sobre les directives d'acció prèviament formulades per l'Elena [(j)]. La seva freqüència d'aparició és únicament al primer segment d'interactivitat.

L'objectiu d'aquesta forma d'actuació és clarificar la demanda que han suscitat dues de les directives d'acció (i) que ha generat l'Elena sobre la seva companya.

Tots dos requeriments són represos i contestats per part de l'Elena [(k)].

Entenem que en el cas d'aquesta tipologia d'actuacions les respostes són necessàries per tal de poder convèncer l'altra per a que actuï en consonància al que se li demana.

(m) suposa a l'igual que (k), donar resposta a una demanda de la Rocío.

En aquest segment del que es tracta és d'ajudar la Rocío a desenvolupar correctament i adequadament, les accions o propostes d'actuacions que s'han decidit conjuntament per a la representació d'esdeveniments. S'insereix per tant, en un patró d'actuacions del tipus: (l)de la Rocío-(m)de l'Elena.

La tendència de l'Elena és a reprendre i contestar el major nombre de demandes: 4/5. Quan no es responen el que fan les participants és ajudar tàcitament a l'altra donant continuïtat al seu paper per tal que la participant tingui pistes suficients per a poder incorporar-se adequadament a l'activitat conjunta. Únicament trobem formes d'actuacions d'aquesta naturalesa al primer segment dels dos identificats.

La tipologia d'actuacions i les freqüències registrades posen de manifest el paper que juga l'Elena en aquesta sessió en relació a la gestió dels esdeveniments i la gestió de rols.

L'Elena tendeix a senyalar els canvis entre escenes a través de la formulació de noves temàtiques per a l'activitat conjunta: encontre de la Lisa i el David, casament, naixement dels nens gnoms, construcció de la caseta dels gnoms, segrest de la Lisa, retorn a casa; així com una nova temàtica per a ser representada a través d'una nova escena de representació d'esdeveniments (buscar els nens gnoms desapareguts). Aquestes propostes tendeixen a ser

acceptades per totes dues participants sobre tot perquè reposen en una certa seqüenciació lògica dels esdeveniments: abans de que la Lisa i el David construïxin la casa familiar s'han de conèixer i casar, per exemple. Són tipus d'actuacions que permeten l'elaboració d'un pla d'acció conjunt.

Aquest pla d'acció no està totalment escrit per les participants abans de que s'efectuï si no que es va dissenyant en la mesura en què se'n van enunciant els seus components si bé és cert que aquest pla d'acció està altament guiat per les consignes proposades i el que han vist a les filmacions. L'Elena marca doncs, el ritme de l'activitat conjunta i enuncia els diferents components d'un pla d'acció quina construcció s'anirà definint de manera conjunta. Un cop feta aquesta anunciació deixa (i per tant cedeix en algun grau el control) a la Rocío per a que ella formuli les accions particulars implicades en cada escena a representar. Hi ha un treball de col·laboració en aquest procés.

El major nombre d'iniciatives en la proposta de distribució de rols ens ajudaria a recolzar els resultats anteriors doncs amb les noves propostes sorgeixen nous personatges secundaris que hauran de ser repartits entre les participants.

Senyalàvem en reiterades ocasions, la baixa freqüència de requeriments entre les participants com a modalitat de participació potenciada. Quan emergeixen en aquesta segona sessió en el primer dels segments identificats, l'únic en el que n'hem comptabilitzat la seva ocurrència: ja sigui en relació a les directives d'acció ja sigui en relació al que s'ha de fer en la representació histriònica del paper, les participants tendeixen a respondre, i amb la seva resposta, tenen capacitat per incidir i per tant reorientar les peticions inicialment formulades per l'altra participant, en aquesta ocasió la Rocío si es tracta de directives d'acció (k); i si el cas de demandes d'ajuda per a donar una resposta adequada al que és esperable a la seva actuació a través del personatge que manipula, oferir ajudes ajustades per tal de poder complir amb el seu paper i donar d'aquesta manera continuïtat a l'activitat conjunta. Les formes que adopta l'ajuda que l'Elena ofereix a la Rocío són immediates en el temps, consistents o bé en apuntar-li el paper, de tal manera que el que fa la Rocío és copiar-lo i reproduir-lo tal qual si li sembla apropiat, establint un funcionament similar al de l'antic apuntador en una producció teatral; o bé no donen una resposta directa sinó mediada per la continuació del paper del personatge que elles representen amb l'objectiu de que la seva companya n'obtingui pistes per tal de incorporar-se de manera complementària al seu paper. En totes dues formes d'ajuda l'efectivitat sembla absoluta ja que la Rocío no té necessitat de reproduir la demanda i no es produeix cap trencament en la continuïtat de l'activitat conjunta.

Passarem tot seguit a ocupar-nos del darrer grup d'actuacions destacades per a l'Elena en aquesta segona sessió vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material: (n), (q) i (r) (veure taula 5.6.).

(q) i (r) han format part del perfil d'actuacions dominant de l'Elena a la primera sessió, repeteixen per tant, la seva presència en aquesta segona.

(n) és la tercera categoria amb major nombre d'ocurrències per aquesta segona sessió en el cas de l'Elena: 25/211 (11,84%). Recordem que, originàriament, en el segment de representació identificat a la primera sessió es tractava d'una categoria d'actuació preferent en la configuració del perfil d'actuacions particular de la Rocío. En aquesta segona sessió l'Elena l'utilitza amb un doble objectiu: per

tal de comentar algunes de les característiques físiques dels gnoms reals d'acord a les informacions que s'han donat en el vídeo inicial: la rapidesa com caminen els gnoms; i per tal d'identificar els elements del material que per les seves característiques físiques millor s'acoblen als personatges que volen representar en la ficció.

Hi ha un canvi en l'orientació d'aquesta categoria d'actuacions: no es tracta tant de parlar sobre com són físicament els elements del material (primera sessió) sinó més aviat de correlacionar aquestes característiques físiques amb les característiques dels personatges de ficció o d'objectes auxiliars que requereixen d'un mediador material per a manifestar-se. La tria de personatges i objectes ve totalment mediatitzada per les consignes i les informacions de les filmacions. Les característiques físiques dels elements del material ajuden a les nenes a decidir qui pot ser qui o què en la representació dels esdeveniments:

E. ésta era la cazuela [agafa la bossa del material]

E. ¡no! Ésta era la cazuela [obra la bossa del material amb el seu genoll esquerra]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

I qui pot o no participar de la representació d'esdeveniments:

E. na más éstos dos porqué los otros són más feos que... dominó [deixa un troll al costat de l'altra]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

Com ens mostra la taula 5.6.c. (annex 5.6.), el major nombre d'actuacions és al primer segment: 24/34 (70,58%). Al segon segment el nombre d'ocurrències és relativament baix: 2, una per a cadascuna de les nenes.

Els comentaris que efectuen les nenes sobre les característiques dels elements del material així com sobre la seva disposició espacial són generalitzables tant als elements que elles manipulen com als de la seva companya. Aquesta generalització ens demostra el grau d'interconnexió entre les actuacions de les participants en el sentit en què qualsevol proposta o comentari està sempre al servei de l'activitat conjunta i sorgeix en relació a aquesta activitat conjunta. És indiferent parlar sobre el personatge que cada nena manipula o sobre els personatges en general. El repartiment de personatges és necessari per a una bona execució de la tasca però la tasca s'ha de resoldre o es decideix resoldre de manera conjunta i coordinada. Així, malgrat el nombre de freqüències de la categoria (q) sigui més elevat per a l'Elena al primer segment de representació d'esdeveniments: 10/19 (52,63%) no la separa massa distància de la seva companya la Rocío: 9/19 (47,36%).

(r) forma part d'un patró d'actuacions del tipus: (p) d'una participant-(r)d'una altra, quina presència es redueix únicament al primer dels segments de representació d'esdeveniments identificats en aquesta segona sessió. Dels 12 requeriments identificats 9 els fa efectius la Rocío la qual cosa significa que a través de les seves actuacions potencia la participació de la seva companya l'Elena. No tots els requeriments són objecte de resposta, es seleccionen. L'Elena en reprèn i contesta 7 (el 78%). En el seu perfil d'actuacions els requeriments són poc habituals (3) el que fa que tampoc siguin formes d'actuacions rellevants en la Rocío les respostes a aquests requeriments (2). En contesta el 66,6%. La tendència que mostren els resultats en totes dues participants és que reprenen i

responen el requeriment dirigit de l'altra. Les respostes són necessàries per a donar continuïtat a l'activitat conjunta i evitar-ne els trencaments.

La Rocío situa a l'Elena com a bona expeditora d'ajudes, en el sentit en què li atribueix una certa capacitat o saber fer en els temes vinculats a la característiques o la disposició espacial dels elements del material, aspectes sobre els que es localitza l'ajuda. A través de les seves demandes incrementa la responsabilitat de l'Elena en la gestió de l'activitat conjunta. Possiblement aquesta atribució tingui molt a veure amb la funció que l'Elena assumeix en l'organització de l'activitat com a proposadora de temes donant especial importància a la correcta selecció de personatges per a la ficció.

La distribució de les categories (p) i (r) segueix la mateixa línia encetada a la primera sessió el que ens permet parlar ara per ara d'una certa continuïtat en el perfil d'actuacions identificat per a totes dues participants.

Els resultats fins al moment presentats ens han ajudat a definir en una primera aproximació el paper de l'Elena en els segments de representació d'esdeveniments de la segona sessió. Es tracta tot seguit de fer el mateix amb la seva companya, la Rocío. Utilitzarem com a suport les mateixes taules que hem emprat en l'anàlisi del comportament de l'Elena (veure annex 5.6.).

Així com en relació a l'Elena senyalàvem un increment en el ventall d'actuacions dominant per aquesta segona sessió respecte a la primera pel que fa al segment de representació d'esdeveniments, en el cas de la Rocío la relació es produeix a la inversa: disminueix el nombre d'actuacions en les que hi té un paper dominant, parlem de (c), (e), (i), (l), (o) i (p).

Al contrari també del que obteníem en relació a l'Elena, sí que observem en aquesta segona sessió com bona part de les formes d'actuacions que havien estat rellevants per aquesta participant a la primera sessió ho tornen a ser en aquesta segona.

Identificaríem per tant, un cert grau de continuïtat en el perfil d'actuacions dominants de la Rocío que caldrà contrastar amb els resultats obtinguts per aquesta mateixa participant a les dues darreres sessions.

(c) Observa les actuacions de l'altra participant esdevé una forma d'actuació clau per la Rocío en tots dos segments identificats per aquesta mateixa segona sessió: 24 i 5 davant 13 i 1 de la seva companya (el 64,86% i el 83,3% del total de les actuacions del mateix tipus identificades per a cada segment). Hi ha per tant, una clara tendència en la Rocío a supervisar el que fa la seva companya. Aquesta manera d'actuar es corroborarà posteriorment a través de la presència també destacada de les directives d'acció (i). Més endavant en aquest mateix apartat ens hi aturarem.

(c) és la tercera forma d'actuació que més sobresurt per aquesta participant en la segona sessió: 29/211 (13,74%) (veure taula 5.5.). La seva presència és clarament manifesta en aquells moments de la representació d'esdeveniments en què l'Elena actua al marge de les seves actuacions: a l'inici de la primera i cinquena escenes. En el primer cas la Rocío observa el que fa l'Elena perquè ella inicia la representació d'esdeveniments unilateralment, el seu personatge actuarà després i ho farà en relació al personatge de l'Elena. Sembla que n'espera

l'entrada de la seva companya. El mateix comportament d'espera l'observarem en la resta de segments del mateix tipus iniciats a l'acabament dels segments d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic.

En el segon cas, a l'inici de la cinquena escena, l'Elena torna a actuar unilateralment mentre la Rocío s'ocupa en acabar de col·locar espacialment elements del material relacionats amb la temàtica de l'escena que acaben de representar. Per aquesta ocasió, la Rocío, és capaç de supervisar i dirigir sense actuar fictíciament el comportament fictici de la seva companya.

És possible que les participants exhibeixin actuacions de naturalesa diferent alhora. En aquest sentit, la Rocío té un interès especial en què la seva companya desempeñori amb correcció i veracitat els rols assumits; així, a la vegada que n'observa el comportament en supervisa fins al mínim detall la seva adequació, tant des del punt de vista del que diu -contingut- com de la manera en què ho diu (aspectes segmentals i suprasegmentals com per exemple, l'entonació). La demanda de correcció la porta fins i tot en aquest segon segment a suplantar la seva companya en el seu paper, a adoptar-lo temporalment. L'Elena accepta aquesta actuació qüestionadora alhora que reparadora de la Rocío perquè li atribueix realment més coneixements o competència per a actuar correctament amb el personatge.

En el primer segment de representació d'aquesta mateixa sessió, la Rocío ja ha assumit el paper de gnom capellà que desempeñorava la seva companya perquè constata com l'Elena no exhibeix un domini competencial suficient associat a les expectatives de rol que acompanyen a aquest element del material des del marc de referència social personal de la Rocío. Ella mateixa li expressa que no en sap prou i passa a reproduir, a través de la manipulació del gnom, l'actuació convencional, des d'un punt de vista socialment compartit, d'un capellà en un casament. L'Elena observa al seu torn atentament el que fa la companya.

Tolera poc, doncs, la Rocío els desviaments o els possibles errors en relació al desempeñorament del rol efectuats per la seva companya i d'aquí la necessitat de supervisar constantment el seu comportament. L'Elena per altra part tendeix a ser més flexible en aquestes variacions, de fet qüestiona en comptades ocasions el desplegament dels rols, és més beligerant en canvi en la correcció del compliment seqüenciat de les accions implicades en la representació d'esdeveniments que al seu torn involucren també als diferents personatges.

Aquests resultats concorden amb la major presència de directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments o al desempeñorament de rols (i) (veure taula 5.6.b.; annex 5.6.). Una forma d'actuació que en el segment de representació d'esdeveniments identificat a la primera sessió caracteritzava el perfil d'actuacions dominant de l'Elena (8/13 actuacions, el 61,53%).

El major nombre d'aquestes actuacions emergeixen al primer segment de representació d'esdeveniments per a totes dues nenes (69/78).

El 61% del total les efectua la Rocío al primer segment (42/69); al segon els percentatges entre elles són més equilibrats: el 55,5% d'actuacions d'aquest tipus les exhibeix la Rocío. A través d'elles la nena posa de manifest el seu desacord amb la manera com l'Elena dóna vida als personatges que manipula: to de veu,

continguts a què fa referència..., senyalant-ne la necessitat d'alternatives o demanant-ne els personatges a la companya per tal de reexecutar-los d'acord amb la seva representació personal de la situació; i amb la proposta de personatges i accions que ha reproduir en relació als esdeveniments que es representen (quina gnoma ha d'agafar per tal de representar la Lisa o on ha de situar els trolls per a que segueixin la Lisa, per exemple).

En el mateix grau en què té capacitat per a dirigir el comportament de l'altra, també esdevé la participant que major nombre de requeriments efectua a la seva companya per tal de desenvolupar correctament les accions i el paper que impliquen al personatge o personatges que ella manipula. Ens estem referint a (l), una forma d'actuació dominant que també ens ha aparegut al primer segment de la primera sessió encara que amb una freqüència globalment considerada inferior: 1 ocurrència (veure taula 5.6.b.; annex 5.6.).

De les 8 actuacions identificades, ara sí, als segments corresponents a la segona sessió, 5 les efectua la Rocío, un 62,5% del total. Val a dir que si bé aquesta major proporció d'actuacions és correcta en relació al primer segment no passa el mateix en el segon, on únicament hi hem identificat 1 ocurrència a càrrec de l'Elena i cap per a la Rocío.

En el primer segment, de les 7 freqüències identificades 5 són per a la Rocío (71,42%). Aquestes formes d'actuacions apareixen en aquest primer segment, a l'inici de la representació de la primera escena, en el moment en què ella adopta el rol de David i s'incorpora a l'activitat conjunta. Prèviament ha estat molt exigent amb l'Elena en la manera de representar el paper del seu personatge. A la quarta escena torna a demanar ajuda a l'Elena per tal d'identificar la casa dels gnoms que per ordre del guió que totes dues van construint li pertoca edificar.

(j) s'articula amb una forma d'actuació (k) de l'altra participant, l'Elena en aquesta ocasió. Ja senyalàvem la tendència a que a aquesta tipologia de demandes se li doni resposta immediata i ajustada per tal que pugui seguir-se sense cap mena de dificultats en la construcció de l'activitat conjunta.

Tenim pendent comentar la categoria (e) *Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades per l'altra participant*, una forma d'actuació que s'articula amb una actuació prèvia de l'altra participant: (d)Elena-(e)Rocío. Observem diferències en el comportament de les nenes en relació al segment de representació d'esdeveniments en el que centrem la nostra atenció. En el primer segment, el percentatge d'actuacions de tipus (e) és equivalent per a totes dues: 15; en el segon, no n'hem identificat cap ocurrència per a l'Elena. El 100% de les escasses actuacions identificades (3) són per la Rocío. Per tant, tornem a trobar una petita desviació entre els resultats globals d'una actuació que ens permeten ubicar-la en relació al perfil dominant d'una de les participants i el que s'esdevé al l'interior de cadascun dels segments que configuren aquests resultats globals. En el primer segment la tendència de les participants és a respondre per igual aquells comentaris que des del seu punt de vista requereixen ser replicats perquè hi estan en desacord o en necessiten un cert grau d'aclariment.

Tanmateix, hem de situar aquests percentatges en relació a les formes d'actuacions que els provoquen: (d). Ja hem comentat en relació a l'Elena, que malgrat els resultats globals afavoreixen aquesta participant en el nombre

d'iniciatives identificades per aquesta categoria, una anàlisi segment a segment ens permet descobrir com en el primer segment, el major nombre d'actuacions afavoria la Rocío: el 51,51% de les actuacions identificades (34/66). Les diferències (aproximadament d'un 4%) són mínimes però existents. En el segon segment el 100% de les actuacions (10) les registra l'Elena.

La tendència de totes dues és a respondre aproximadament una mica per sota de la meitat d'aquestes formes d'actuacions [(e)]: 15 de 34 comentaris d'accions efectuats per la Rocío (el 44,1%) i 15 de 32 comentaris d'accions efectuats per l'Elena (46,87%); resultats per l'Elena i la Rocío, respectivament. La tendència de totes dues és a mostrar-se d'acord amb les accions formulades per l'altra participant intervenen però, amb rèpliques espontànies quan creuen que els comentaris de les seves companyes no són els adequats vehiculant una proposta alternativa que tendeix a ser acceptada.

No hem identificat la formulació de cap requeriment per part de cap de les dues participants al voltant de les accions implicades en la representació d'esdeveniments [una modalitat de (d)].

Els resultats anteriors donen a la Rocío un lleuger avantatge a l'hora de prendre decisions sobre les accions concretes que ajuden a perfilar cada escena en la representació d'esdeveniments corresponent al primer segment de representació d'esdeveniments (segona sessió). El treball però, s'efectua de manera conjunta i altament coordinada amb la seva companya. Els resultats no massa diferents entre participants en les categories (d) i (e), posen de manifest la rellevància que juga aquesta actuació en l'activitat conjunta.

El fet que totes dues hi tinguin cabuda suposa, com ja hem explicat en ocasions anteriors en aquest mateix treball, una construcció compartida de l'argument i el text que ha d'orientar l'activitat conjunta.

Aquesta tasca compartida queda assegurada en aquest primer segment de representació d'esdeveniments que ho hem d'oblidar articula la resposta a la demanda fet per l'observador en la presentació de les consignes.

(o) i (p), són formes d'actuacions vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (veure taula 5.6.b.). Totes dues han ajudat a caracteritzar el perfil dominant d'actuacions de la Rocío a la primera sessió.

En termes globals és la Rocío qui exhibeix un major nombre d'actuacions de tipus (o): 22 sobre 37 (59,45%); d'aquestes actuacions de la Rocío 19 són al primer segment de representació d'esdeveniments. Al segon segment la relació de freqüències entre la Rocío i l'Elena s'inverteix: de les 7 actuacions identificades, 3 són per la Rocío (42,85%) i 4 per l'Elena (57,1%).

En el cas de (p) únicament hem trobat actuacions al primer segment de representació d'esdeveniments: 12; 9 han estat efectuades per la Rocío (75%), la resta per l'Elena (25%) (veure taula 5.6.c.; annex 5.6.).

Ambdues categories posen de manifest l'interès de la Rocío per tal de disposar espacialment els elements del material d'acord a les accions que es representen o s'han de representar. Són formes d'actuacions que acompanyen

necessàriament les accions amb el material manipulatiu. Els requeriments que apareixen [(p)], tenen tendència a reclamar l'acord de l'altra participant sobre la distribució espacial dels personatges que manipulen a la vegada que s'utilitzen per a localitzar-los i, tot plegat, en funció del seu ús per a la representació d'esdeveniments. L'argument del que representen pot potenciar l'emergència d'aquestes dues formes d'actuacions, això ho observem al segon dels segments de representació identificats, on es tracta de trobar uns nens que s'han perdut i el que han fet les nenes és amagar diferents elements del material per a no ser trobats. Recordem que el pes del segon segment de representació d'esdeveniments recau en l'Elena és esperable, doncs, que el major nombre d'actuacions de tipus (o) pugui recaure en ella.

Previ a ocupar-nos dels perfils d'actuacions dominants de les participants a les dues darreres sessions que configuren l'activitat conjunta hem de fer esment d'aquelles categories quins resultats són equivalents entre la Rocío i l'Elena a la segona sessió.

Únicament hem identificat una tipologia d'actuacions amb aquesta característica; *(h) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols*, localitzat a més en el primer segment de representació d'esdeveniments (veure taula 5.6.). El nombre d'ocurrències és molt baix per a totes dues, tan sols s'esdevé en 2 ocasions, cadascuna d'elles protagonitzada per una de les nenes. Cal recordar que (h) s'articula al seu torn amb una altra forma d'actuació de l'altra participant *(g) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols*, quina ocurrència és també molt minsa: 3 actuacions, 2 a favor de l'Elena i 1 a favor de la Rocío. Ja hem senyalat que aquesta baixa freqüència d'actuacions estava relacionada amb el fet que la major part de preses de decisions d'aquest tipus les participants les prenen en els segments d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic o de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments. Les decisions que emergeixen durant la representació efectiva de les escenes són puntuals i accidentals vinculades a personatges secundaris. No obstant, les nenes tenen tendència a comentar aquestes propostes en totes les ocasions per mostrar el seu desacord inicial malgrat acabin assumint el que se'ls proposa entre d'altres raons perquè no poden apropiarse del personatge que s'autoatribueix la mateixa nena que fa la proposta. La única proposta que formula la Rocío és comentada per l'Elena i de les 2 que n'efectua l'Elena una d'elles és comentada per la Rocío. El tema de la distribució de rols, siguin secundaris o no, és clau per a la representació d'esdeveniments sembla per tant comprensible que les decisions s'acordin i s'acceptin per totes dues participants, un cert grau de desacord és acceptable per a totes dues i no sembla que dificulti la continuïtat de l'activitat conjunta, la qual cosa denota flexibilitat i tolerància en el seu comportament.

Acabada la presentació de resultats i comentaris associats a la segona sessió passem a ocupar-nos dels perfils d'actuacions dominants per a cada participant en el decurs de la tercera primer, i de la quarta sessió, després. En totes dues sessions i respecte als segments que ens ocupen, les actuacions que predominen en el repertori que totes dues participants exhibeixen tornen a ser específics.

A la tercera sessió, el ventall d'actuacions més freqüents de l'Elena s'escursa: (a) (b), (g), (j), (n), (o), (p) i (r) (veure taula 5.6.).

S'han reduït a quatre les categories d'actuacions dominades per l'Elena en aquest segment respecte a l'anterior. De les categories d'actuacions que hem identificat en la primera sessió únicament en reconeixem dues: (b) i (r), aquestes formes d'actuacions també hi són presents a la segona sessió la qual cosa ens permet identificar ara per ara, una certa constància i per tant, una certa especialització en l'ús d'aquesta tipologia d'actuacions. Quant a les categories que continua exhibint predominantment en el seu repertori conductual en relació a les identificades a la segona sessió, senyalem la presència de (a), (g), (j) i (n); la resta han desaparegut d'aquest perfil dominant. Se n'incorporen dues més que en el dos segments anteriors han ajudat a definir el perfil d'actuacions dominant de la Rocío: (o) i (p).

Recordem que aquesta tercera sessió està únicament configurada per un segment de representació d'esdeveniments i que les aportacions per cada participant són divergents: 162 i 180 per a l'Elena i la Rocío, respectivament (veure taules 5.5. i 5.6.).

Una primera lectura de la composició d'aquest perfil ens certifica com l'Elena continua sent la participant que més personatges tendeix a acumular i que major nombre de representacions unilaterals efectua [(a) i (b)] (veure taula 5.6.a.; annex 5.6.).

L'Elena demana a l'inici de la primera escena el paper de David, la Rocío no accepta aquesta petició i fins i tot li retreu la seva intenció d'apropiar-se del personatge. L'Elena opta per adoptar el paper de l'altra protagonista: la Susanna, una neboda dels gnoms.

L'acord tàcit de que qui no adopta el paper principal de David té dret a apropiarse d'un nombre de papers secundaris més ampli, torna a fer-se efectiu en aquest segment de representació d'esdeveniments. L'Elena acabarà assumint 9 personatges mentre que la Rocío n'adoptarà 5. Els personatges que adopta l'Elena en el decurs de les diferents escenes que articulen l'activitat conjunta són la Susanna com a coprotagonista de la història que es representarà; la Lisa; la gnoma que en una segona escena infantia dos nadons-gnoms; aquests gnoms; el capellà que els bateja; els dos trolls que ataquen els gnoms i finalment, la guineu. Cadascun d'aquests personatges secundaris té una presència reduïda i molt o gens de text associat.

La Rocío, al seu torn, adopta el personatge principal de David i, com a secundaris, la guineu, la gnoma que infantia els nadons gnoms; la Susanna i un humà encarregat de tallar l'arbre en el que s'amaguen els trolls.

L'adopció de rols s'efectua de manera progressiva al desplegament de l'argument per a cada escena particular, no estan previstos d'entrada, excepte els personatges principals, coprotagonistes de la trama que es representa i de la Lisa. Pel que observem d'aquesta distribució sembla que s'estableix una mena d'apropiació particular de cada personatge. Així l'Elena, acaba adoptat en els segments de representació que hem identificat a la sessió anterior i a la tercera, el paper de Lisa i a més la seva especialització consisteix en caracteritzar adequadament aquest personatge en funció dels esdeveniments que es van succeint en cada escena de la representació d'esdeveniments. És evident per a l'Elena que l'element del material que representa la Lisa en una situació no pot ser necessàriament vàlid per a una situació diferent en la que per exemple, no

tindria sentit que anés carregada amb un cistell. Necessita d'un altre element del material que la representi millor des del punt de vista dels seus atributs físics. Aquesta necessitat de correspondència física entre els elements del material i el personatge que representen és especialment significativa per a l'Elena, molt evident en la Lisa, personatge en la representació del qual podríem afirmar que s'especialitza, però també la fa extensiva a d'altres personatges i elements del material que els poden representar. Així per exemple, un personatge secundari com pot ser un capellà que bateja els nadons-gnoms, s'ha de correspondre amb un gnom amb determinats atributs per a les dues nenes socialment significatiu: un llibre obert. En el cas de la Rocío aquesta necessitat és menys manifesta malgrat en certes ocasions la senyali sobre tot en relació a la Lisa, personatge que protagonitza la seva companya i d'altres elements secundaris. En cap cas planteja un canvi de gnom per al personatge que ella manipula. Val a dir que aquesta proposta adaptativa de canvi l'inicia l'Elena en relació al seu personatge –la Lisa– al primer segment de representació d'esdeveniments de la segona sessió, el retrobem en aquest nou segment. La primera proposta de canvi genera certa confusió en la seva companya que desapareix totalment en aquest segment de representació corresponent a la tercera sessió de l'activitat conjunta.

Cal fer manifest que, no obstant els canvis, no tots els gnoms tenen les propietats necessàries per adoptar aquests papers, les possibilitats de les nenes es redueixen a un nombre particular d'elements i en tots els casos un d'aquests elements és el que tendeix a ser reconegut com a prototip de David i/o de Lisa en la representació d'esdeveniments. L'acord ha emergit ràpidament i sense masses contradiccions al primer segment de representació d'esdeveniments identificat a la primera sessió.

(g) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols, com a categoria dominant sorgeix en relació a les demandes que l'Elena efectua a la seva companya per actuar amb el paper de David. Demandes que malgrat ser insistents compten amb l'oposició frontal de la Rocío. No obstant, s'estableix un acord per a fer efectiu el canvi de papers en el moment en què les participants enceten un segment d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, en el moment en què reprenen la representació el canvi acordat no es fa efectiu i continuen assumint els seus rols habituals.

Sense deixar encara l'adopció de rols i la seva representació efectiva, senyalem la possibilitat de que es doten les participants de substituir puntualment el paper de la seva companya. Una modalitat d'actuació que havíem identificat ja en el primer segment de representació d'esdeveniments de la segona sessió. En aquest únic segment corresponent a la tercera sessió, reapareix aquesta modalitat per a totes dues participants. L'objectiu consisteix, bàsicament, en resoldre personalment una possible mala actuació de l'altra participant. En aquesta ocasió del que es tracta és d'adoptar el paper de l'altra. La Rocío o l'Elena s'encarreguen de tirar endavant una acció concreta de l'escena que estan representant. Ambdues participants articulen les seves actuacions per tal d'executar simultàniament dues accions que transcorren alhora. Així per exemple, mentre l'Elena col·loca els trolls per a preparar l'atac dels trolls a l'escena final, la Rocío s'ocupa de la gnoma que ella manipulava i la fa ballar amb la resta de personatges d'acord amb la festa que celebren els gnoms. O l'Elena adopta momentàniament el paper de David per tal de cridar la guineu que els ha de transportar mentre la Rocío acaba de col·locar espacialment uns elements del material. Són actuacions clarament complementàries quin objectiu és no trencar

amb la continuïtat de l'activitat conjunta. Les cessions temporals del paper són acceptades per totes dues participants sense que suposin una substitució permanent d'aquest rol. Permeten un cert marge de flexibilitat i de canvi en les seves decisions que redunda en un benefici de l'activitat conjunta en temes tan decisius i importants per elles com són els personatges que poden o no poden manipular i sobre els quals d'entrada no n'admeten cap canvi.

Observem com en aquesta tercera sessió les formes d'actuació vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material són per a l'Elena les que aporten un major nombre d'ocurrències al total de l'activitat conjunta, tant pel que fa a les actuacions que denoten iniciativa [(n) i (o)] com a les actuacions que informen de la participació potenciada en forma de requeriment [(p)] o de resposta a un requeriment formulat per l'altra participant [(r)] (veure taula 5.6.). Són totes elles formes d'actuacions que pretenen per una banda, identificar i caracteritzar els elements del material en funció del paper que representaran a la ficció; i per altra, anar-los localitzant i disposant espacialment d'acord amb aquesta funció. A través d'aquestes formes d'actuacions contribueix a dissenyar un escenari físic i simbòlic que s'ajusti al contingut de la representació d'esdeveniments. Apareixen també comentaris, els menys, que tenen com a objectiu les característiques físiques dels elements del material en elles mateixes, o en relació a altres coneixements del seu marc social de referència sense estar directament vinculats a la ficció, com per exemple, el comentari que transcrivim a continuació:

E. ¡parecen los barrufets! [mostra els nens-gnoms a la Rocío]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

L'Elena es cerciora amb un cert grau de rigor de que hi siguin presents en l'escenari tots els objectes i personatges que els caldran per a simular una escena particular. En aquest procés s'assegura que hi hagi una certa afinitat física entre els elements del material que s'escullen i els seus referents ficticis. Recordem la importància que concedeix l'Elena a aquest acoblament entre elements del material i personatges o objectes que representen.

Els requeriments que dirigeix a la seva companya [(p)] suposen formular en veu alta els seus dubtes sobre qui és o pot ser determinat personatge (la seva tieta, el seu oncle, la mare dels gnoms...), on pot localitzar determinat personatge o objecte (el bressol dels nadons, per exemple) i si cal o no disposar-lo espacialment en funció del que representen.

De les 60 actuacions vinculades a comentaris espontanis de les participants sobre les característiques i la disposició espacial d'un element del material [(n) i (o)], el 56,6% corresponen a l'Elena. D'aquest percentatge, el 30% de les actuacions de l'Elena es vinculen als comentaris sobre la disposició espacial d'aquests elements del material i el 26,66% a la seva caracterització. Per la Rocío, el valor dels percentatges s'inverteix, el 23,33% de les seves actuacions es vincula a la caracterització dels personatges mentre que el 20% ho fa amb la seva disposició espacial. El pes de l'Elena en la definició d'un escenari físic i simbòlic per a la representació d'esdeveniments és clarament aparent en aquest únic segment de representació d'esdeveniments corresponent a la tercera sessió.

Així mateix senyalàvem el major nombre de requeriments que formula a la seva companya potenciant la seva participació en la definició de la situació [(p)]. De

requeriments se'n formulen pocs, 15 en total; d'aquests, 8 els fa l'Elena (53,33%) i 7 la Rocío (46,66%). Totes dues atribueixen a l'altra una font potencial d'ajuda en aquest procés de caracterització de l'escenari físic i simbòlic i en potencien la seva participació. Les respostes als seus requeriments tendeixen a fer-se efectives encara que no tots en reben una resposta immediata i explícita. Alguns d'ells es deixen sense resposta perquè la mateixa participant té elements suficients per trobar-la o perquè en el fons no suposen veritables requeriments sinó preguntes que les participants tendeixen a formular-se en veu alta a elles mateixes com a mecanismes autorreguladors del seu propi procés de pensament. En l'Elena aquest comportament és freqüentment identificable. En nombroses ocasions aquestes preguntes autorreguladores actuen amb efecte ham sobre l'altra que pot ajudar-la en la cerca d'una resposta.

La combinació d'actuacions pregunta-resposta entre les participants ens permet identificar un patró articulat del tipus (p)d'una participant-(r)d'una altra.

(r) és també una forma d'actuacions preferent en el comportament de l'Elena; de fet, la trobem en tots els segments de representació identificats des de la primera sessió. Té, per tant, continuïtat en el perfil d'actuacions dominants d'aquesta participant. En aquest segment és dóna la coincidència de que la persona que més nombre de requeriments formula és també la que més nombre de respostes en dóna.

Dels 8 requeriments que formula l'Elena, la meitat (4) són recollits i reben una resposta de la Rocío; la resta és la mateixa Elena la que els vehicula. Són recordem-ho un cop més, requeriments que sorgeixen en relació al seu procés de pensament vinculat a l'organització d'un escenari físic i simbòlic en el que poden representar una part de l'argument.

Dels 7 requeriments que formula la Rocío, 6 en tenen una resposta directa, pràcticament tots (85,7%). Són interpel.lacions reals de la Rocío que requereix l'ajuda de l'altra participant per a ser resoltes. Aquest major intercanvi de preguntes amb respostes de totes dues participants ens fa pensar en el paper decisiu de l'Elena reconegut per la mateixa Rocío en relació a les tasques a les que fèiem esment. L'Elena sembla estar en millor posició, amb més coneixements, per a respondre correctament sobre els personatges o sobre la seva disposició espacial. Aquesta millor posició de ben segur té a veure amb el paper que ha jugat en els segments que precedeixen la representació d'esdeveniments ja siguin de delimitació de l'escenari físic i simbòlic ja siguin els corresponents a les fases de visionat o de preparació per al joc.

(j)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments i el desenvolupament dels rols és la darrera actuació destacada en aquesta participant, vinculada a una forma (i) de l'altra participant, ajuda a configurar per tant un patró d'actuacions articulat entre totes dues nenes. Els resultats que hem obtingut posen de manifest la tendència a acceptar aquestes directives d'acció i a deixar-se regular per les indicacions de l'altra (veure taula 5.6.b.).

De les 25 actuacions identificades per aquesta categoria, 15 li pertocuen a l'Elena (60%); la resta a la Rocío (10, el 40%). La Rocío és qui més directives d'acció efectua: 40/63 (63,49%), únicament 15 en són comentades per l'Elena, el 37,5%.

L'Elena n'efectua 23 i únicament 10 són comentades per la Rocío, el 43,47%. Els resultats ens demostren aquesta baixa tendència a la rèplica en totes dues participants i a efectuar-les quant realment consideren que és necessari fer-ho perquè o bé, no estan d'acord amb el que se'ls demana o bé, necessiten que se'ls hi clarifiquin les demandes.

Proporcionalment els resultats destaquen que si bé en termes globals és l'Elena qui més comentaris de rèplica efectua, en relació a les directives d'acció que li són dirigides a cada participant és la Rocío la qui té més tendència a replicar-les i a mostrar-s'hi més en desacord.

L'anàlisi dels resultats en el perfil d'actuacions de l'Elena sembla posar de manifest una certa especialització en el comportament de totes dues participants orientades cap a aspectes diferents de la tasca. D'una banda l'Elena amb actuacions més organitzatives: selecció de personatges, disposició espacial dels mateixos i la Rocío més pròxima a la representació de les accions proposades que permeten anar ampliant i enriquint un argument general inicial.

Entrant en el perfil concret d'actuacions exhibides de manera prioritària per la Rocío en aquesta tercera sessió respecte al segment que estem analitzant, dir que el ventall d'actuacions identificades no ha variat en amplitud al de la segona sessió, es manté en sis categories, el que sí que s'hi observen són variacions en la seva tipologia: (c), (e), (h), (i), (q) i (u) (veure taula 5.6.).

A l'igual que en els segments que hem identificat a la primera i segona sessions, en aquesta tercera la major variabilitat d'actuacions es correspon a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols. Són també les que major nombre de freqüències acumulen. Repeteixen com a formes d'actuacions dominants en els segments anteriors: (c) i (e); i únicament en relació als segments de representació de la segona sessió: (i). D'altra banda són categories espontànies que denoten bàsicament interconnexió amb les actuacions de l'altra participant: (e), (h) i (q), i iniciativa [(c) i (i)].

(c) Observa les actuacions de l'altra participant no deixa de ser una categoria necessària quan l'objectiu és resoldre correctament la representació d'esdeveniments. Cal assegurar que l'altra es comporta d'acord al que per guió és esperable en totes dues participants. Aquesta observació continua del comportament de l'altra permet el manteniment d'un grau elevat de referència compartida. L'acció passa per la manipulació dels elements del material i és necessari fer-ne un seguiment visual per saber sempre què s'està actuant i com s'està actuant. L'observació permet participar en conseqüència, aprovant el que s'ha fet explícita o tàcitament; o mostrant-se en desacord demanant si és el cas, modificacions o clarificacions sobre el comportament de l'altra. És la Rocío qui en mostra el major nombre d'iniciatives assegurant indirectament, un millor i més adequat compliment de l'altra amb les seves actuacions (27/40, el 67,5%). Hi ha una tendència a exigir major rigor i control del comportament de l'altra i per tant menor flexibilitat i possibilitat de canvi en les seves accions. Aquest elevat seguiment del comportament de l'altra es configura com una tendència dominant en el comportament de la Rocío i senyala les seves expectatives respecte a l'altra i a la pròpia activitat conjunta. No hem d'oblidar que és l'Elena qui tendeix a iniciar a voltes unilateralment la representació d'esdeveniments mentre la Rocío s'inhibeix en aquest procés. És l'Elena qui inicia el primer segment de representació d'esdeveniments i ho fa en distintes ocasions. De la mateixa

manera és també l'Elena qui unilateralment representa escenes com el naixement dels nens gnom o el seu bateig, malgrat la Rocío hi està d'acord i fins i tot en el cas del naixement dels nadons ha estat ella qui n'ha marcat el seu inici. L'Elena actua alhora amb papers diferents simultanejant la representació de dues escenes, mentrestant la Rocío observa el que fa o s'ocupa d'una part de la representació d'una de les esmentades escenes. La seva observació reiterada del comportament de l'altra la situa en una posició favorable per a la producció d'un major nombre de directives d'acció dirigides a l'altra participant (i).

Sobre el nombre de directives d'acció que formula cada participant [(i)] en aquest segment ja n'hem començat a parlar quan caracteritzàvem el perfil d'actuacions dominants de l'Elena. Senyalàvem la diferència important entre totes dues: 40 i 23 per a la Rocío i l'Elena, el 63,49% i el 36,5% respectivament. Aquesta tendència a dirigir en major grau les accions de l'altra participant en relació als personatges i a la representació d'esdeveniments, emergeix ja en la segona sessió amb un percentatge força similar: el 60,25% i el 39,74% per a la Rocío i l'Elena respectivament (veure taula 5.6.).

Es defineix, com dèiem, el major nombre d'iniciatives de la Rocío en la direcció que prenen les actuacions de totes dues participants en el desempenyament dels rols i la representació dels esdeveniments.

Cal complementar aquests resultats amb el comentari que fan les participants a les accions implicades en la representació d'esdeveniments (d). Els resultats en tots els segments analitzats en les distintes sessions, posen de manifest un distribució equilibrada de resultats (veure taula 5.6.). Aquesta equivalència en les freqüències sembla essencial per entendre com la representació es gestiona conjuntament doncs, els comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments suposen prendre decisions sobre el que s'ha de fer i com ha de ser l'argument que regula i defineix les escenes implicades en la ficció. Els resultats mostren, com dèiem, una tendència a l'equilibri encara que amb algunes matisacions.

Hem comentat en relació als segments de la segona sessió que l'Elena tendia a marcar el ritme en les propostes d'esdeveniments a representar en les diferents escenes que configuraven el segment de representació d'esdeveniments, mentre que la Rocío prenia majors iniciatives en la definició de les accions que integraven aquests esdeveniments. En el tercer segment de representació d'esdeveniments el repartiment de funcions tendeix a pal·liar parcialment el seu desequilibri: les propostes de noves escenes tendeixen a ser iniciades per l'Elena però no de manera exclusiva, dues de les set escenes les proposa la Rocío i una d'elles es fa de manera conjunta. Alhora, la Rocío, en pren la seva direcció però tampoc no ho fa en termes d'exclusivitat: dues de les escenes identificades són dirigides per l'Elena encara que una d'elles juga un paper molt poc destacat en el conjunt de l'activitat conjunta. La seva participació progressiva en l'activitat conjunta els permet desdibuixar aquest repartiment de funcions malgrat no es deixa de fer evident una certa especialització en les seves actuacions que en tot cas sembla que ha d'anar sent matisada sessió a sessió i segment a segment en el decurs de l'activitat conjunta i que posen de manifest aquesta dinàmica constructiva i poc esclerotitzada de totes dues participants.

(e), una categoria que recull els comentaris de les nenes a les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades per l'altra participant, pot fer

variar aquesta tendència a l'equilibri inicial al que al·ludíem en relació a (d) (veure taula 5.6.). A través d'aquestes intervencions les participants tenen ocasió de reformular, ampliar i/o fer propostes alternatives als comentaris efectuats per la seva companya sobre la manera com s'estan desenvolupant els esdeveniments o sobre com s'han de desenvolupar. Tenen una incidència sobre la manera com s'ha de desenvolupar el guió de l'activitat conjunta. Ajuden a configurar un patró d'actuacions en el que hi participen totes dues participants: (d)d'una participant-(e)d'una altra o bé (e)d'una participant-(e)d'una altra. Els graus de complexitat en aquest entramat d'articulacions d'actuacions de totes dues participants pot ser divers. En aquesta tercera sessió és la Rocío qui tendeix a formular-ne un major nombre de comentaris al respecte: 9/10 (90%). No obstant, torna a fer-se evident la baixa tendència de les participants a replicar les informacions de l'altra: dels 23 comentaris efectuats per l'Elena, la Rocío en replica 9 (39%). El percentatge és encara més baix per l'Elena: 1 de 23 (4,34%). Aquesta baixa tendència a la rèplica permet que fluctuï sense massa discussions el procés de l'activitat conjunta. Val a dir que l'existència d'uns referents clars per a totes dues participants pot potenciar aquesta tendència a la baixa de la rèplica i la contrarèplica.

Els comentaris de les participants a les accions formulades per l'altra poden, al seu torn, fer efectives noves directives d'acció que ajuden a concretar encara més el comportament de la nena que formula els comentaris inicials sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments, com si s'establís una cadena de concrecions progressives d'un metaenunciat per part de totes dues.

En tots els segments de representació identificats fins a la tercera sessió, és la Rocío qui mostra un major nombre d'actuacions en la categoria (e). La qual cosa torna a mostrar el seu paper permanent i per tant dominant en relació a totes dues participants, sobre com es poden anar concretant propostes d'accions generals, poc definides encara o que són objecte de matis i/o millorables en relació al guió de l'activitat conjunta.

Sense sortir encara de la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols, tenim pendent la categoria (h). Ja hem senyalat la tendència des de la segona sessió a que sigui l'Elena qui proposi noves distribucions dels personatges que s'han habituat a assumir o les distribucions dels personatges secundaris que poden anar apareixent en cada episodi. La importància d'aquest repartiment és decisiu perquè senyala bona part del que podran fer o no podran fer les nenes en relació a la representació dels esdeveniments. Per aquesta raó la tendència de totes dues és a comentar les propostes per mostrar-ne el seu acord o desacord. A la tercera sessió de les 5 propostes que fa l'Elena, la Rocío en replica 4 (80%). És possible que a una proposta d'una de les participants n'emergeixi una rèplica de l'altra participant i una contrarèplica de la participant que inicialment ha fet la proposta, amb la qual cosa seria factible identificar un patró d'actuacions del tipus (d)d'una participant-(h)d'una altra participant-(h)d'una altra participant-(h)d'una altra. Aquest patró l'identifiquem en relació a la única proposta de distribució de rols que fa la Rocío que és objecte de discussió entre totes dues.

El major grau de control de l'Elena respecte a les actuacions d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material ens ajuda a entendre que sigui (q) una forma d'actuació dominant en la seva companya la Rocío. Són formes d'actuacions que aporten nova informació sobre comentaris immediatament anteriors, en aquest cas concret, de l'Elena. Ajuda per tant a

confegir patrons estables d'actuacions del tipus: (o)d'una participant-(q)d'una altra o bé (n)d'una participant-(q)d'una altra, en funció de si s'originen al voltant d'un comentari inicial sobre les característiques d'un element del material o sobre la seva disposició espacial. Les intervencions espontànies de la Rocío posen de manifest tant el seu acord com el seu desacord amb les informacions que ha donat l'Elena prèviament; en tots dos casos però s'ha de destacar que són un mitjà per tal que la Rocío pugui contribuir en la dinàmica de la representació conjunta.

Són, no obstant, formes d'actuacions poc freqüents si tenim en compte el total de comentaris espontànies que sobre els temes senyalats efectuen totes dues participants. Així, la Rocío respon amb nous comentaris: 6 dels 34 enunciats prèviament per l'Elena (17,64%); mentre que l'Elena ho fa amb 4 comentaris sobre els 26 que n'ha efectuat la Rocío (15,38%). Els percentatges de rèplica que susciten les intervencions espontànies de la seva companya són força similars entre totes dues participants, malgrat en termes absoluts les freqüències acumulades són favorables a la Rocío: 6 sobre 10, un 60%.

Acabarem la presentació de resultats d'aquestes participants en aquesta tercera sessió aproximant-nos a les categories quins resultats són equivalents per a totes dues nenes (veure taules 5.5 i 5.6.). Ens haurem de referir a (d), (f), (k), (s) i (t). (d) i (s) remetent a la dimensió de participació espontània; (f) i (k) a la participació potenciada en la seva modalitat de resposta a un requeriment; i (t) a la interconnexió entre les actuacions de les participants.

És el segment en el que hem identificat un major nombre de categories amb idèntics valors.

Aquesta equivalència es vincula com podem percebre a blocs temàtics diferents: la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió de rols; i a les propostes de tancament de la representació d'esdeveniments. Excepte (d), les freqüències d'actuacions d'aquestes categories són baixes, entre 1 i 2 ocurrences per a cada participant.

Hem comentat els resultats de (d) en relació al perfil d'actuacions de la Rocío. (f) recull les respostes que formulen les participants als requeriments que sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments poden formular totes dues nenes [una de les dues modalitats associades a (d)]. Els resultats indiquen que són pocs els requeriments que s'efectuen (3). El seu objectiu és resoldre algun dubte puntual en relació a l'esdeveniment que es representa, per exemple si un gnom ha de desplaçar-se, o no, a la festa; o bé si s'està, o no, d'acord amb una acció determinada proposada a continuació d'una altra.

Els requeriments que s'efectuen tendeixen a rebre una resposta de l'altra participant de manera clara i immediata aportant la quantitat i qualitat d'informació que es necessita. En aquest segment, un si o un no sembla ser suficient. Existeix també la possibilitat de respondre tàcitament a una qüestió formulada prèviament per l'altra participant. El que fa la participant que rep aquests requeriments és continuar la manipulació que fa d'una part del material i les seves explicacions, ampliant i detallant en major grau la proposta inicial de tal manera que la seva companya pugui situar-se en la perspectiva del que s'està proposant.

(k) suposa donar resposta a un requeriment inicial d'una de les participants sobre les directives d'acció que se li formulen. Permet identificar un patró d'actuacions de naturalesa: (j)d'una participant-(k)d'una altra. En aquesta tercera sessió n'identifiquem 2 ocurrencies, una per a cada participant. En el cas de la Rocío el requeriment que se li efectua és al voltant d'una demanda temporal d'un personatge que manipula l'Elena. L'Elena no entén perquè li demana aquest personatge i en requereix una explicació. La Rocío respon explicant l'acció involucrada en la representació d'esdeveniments que vol escenificar i que implica alhora el personatge que ella manipula i el que manipula la seva companya.

En el cas de l'Elena el que se li demana és que clarifiqui una actuació amb un personatge que manipula la Rocío. L'Elena amplia la seva proposta inicial.

Les respostes permeten que totes dues nenes actuïn d'acord amb les directives que prèviament els han formulat. En tot dos casos les informacions que reben són ajustades a les demandes inicials i permeten aquesta actuació coordinada.

Respecte a les categories (s) i (t) i la seva equivalència el que posen de manifest és la col·laboració en la proposta de tancament de la representació d'esdeveniments. Acorden tancar l'esdeveniment i així ho comuniquen a l'observador.

Per a concloure l'anàlisi de resultats associats als segments de representació d'esdeveniments, passem a ocupar-nos de les actuacions prioritàriament exhibides per a la Rocío i l'Elena a la quarta sessió.

A l'igual que a la segona sessió s'hi hi ha pogut identificar dos segments de representació d'esdeveniments al seu interior, amb una durada similar: 5m. 32s. i 4m. 02s. (veure mapa d'interactivitat al respecte).

Tanmateix, el nombre de categories que dominen el perfil de totes dues participants és idèntic: 8. En dues categories mantenen un nombre d'actuacions equivalent [(g) i (i)].

Ens ocupem tot seguit del perfil d'actuacions dominant de l'Elena per aquesta quarta sessió i en relació als dos segments de representació d'esdeveniments identificats (veure taula 5.6.): (a), (d), (f), (h), (j), (n), (r) i (t). D'aquestes 8 categories, 4 les hem pogut identificar en el segment anterior (tercera sessió): (a), (j), (n) i (r); i també en relació als dos segments de representació corresponents a la segona sessió. La qual cosa ens ajuda a perfilar una certa continuïtat en la producció d'aquesta tipologia d'actuacions per aquesta participant. Únicament (r) es manté constant en el perfil d'actuacions de l'Elena des de la primera sessió.

Podem constatar en aquesta evolució d'actuacions dominants en el perfil d'actuacions de l'Elena una certa variabilitat en el seu comportament inicial, associat al segment de representació identificat a la primera sessió. Més endavant retornarem sobre aquests resultats i per tal de comentar-los amb major grau de detall.

En tots dos segments de representació d'esdeveniments l'Elena adopta un major nombre de personatges [(a)]. En el primer dels segments identificats adopta el paper de David, qui protagonitza la història juntament amb un nen gnom. El nen gnom és segrestat per una àliga i rescatat pel pare que no és altra que en David

el gnom. En el segon segment de representació d'esdeveniments demana a més d'aquest, el paper de la Lisa, qui al seu torn és atacada per un gat, portada a la casa d'uns humans pel mateix animal, i rescatada finalment, pel David.

Adopta consegüentment, els dos papers protagonistes de la història que han decidit representar per al segon segment de representació d'esdeveniments, proposat per la Rocío. Amb l'adopció d'aquests dos papers principals l'Elena pot passar a tenir una posició destacada en el control del desenvolupament de l'activitat conjunta. L'especialització que en els segments de representació d'esdeveniments precedents havíem detectat respecte als personatges que prioritzen ambdues participants, es trencaria en aquesta darrera sessió si més no des del punt de vista de la Rocío ja que accepta que l'Elena adopti consecutivament tant el paper de David com el de la Lisa. D'aquesta manera una de les participants aconsegueix assumir dos personatges principals (David i Lisa) amb el consentiment de l'altra.

S'introdueix un element de flexibilitat en la gestió de l'activitat conjunta per aquest darrer segment de representació d'esdeveniments.

En referència als personatges secundaris, observem com el seu repartiment torna a permetre un cert equilibri en la distribució de personatges respecte als principals. Al primer segment de representació d'esdeveniments, l'Elena n'adopta un parell, malgrat n'intenta algun més. La Rocío al seu torn, n'adoptarà un parell més. Un d'ells reclamat prèviament per l'Elena (l'àliga que ataca el nen gnom). Els personatges que manipula la Rocío tenen un paper més llarg en les escenes que es pretenen representar. Al segon dels segments identificats, la Rocío adopta tres d'aquests personatges secundaris, l'Elena un, malgrat de nou intenta apropiarse d'un dels personatges que prèviament havien acordat adoptaria la Rocío (humà). En tots dos casos, la Rocío rebutja aquests intents d'apropiació de la seva companya. El repartiment de personatges ha estat pactat prèviament en els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic o de redefinició de l'escenari físic o simbòlic encastat.

Les propostes de distribució de rols (g) i el comentaris espontanis al respecte (h) remarquen l'interès de la Rocío i l'Elena per adoptar determinats personatges i evitar-ne d'altres, de tal manera que amb les seves actuacions faciliten o dificulten que sigui la seva companya qui els assumeixi.

Alhora que observem aquests comportaments que denoten escassa obertura a la negociació en la distribució de rols, identifiquem en el primer segment de representació d'esdeveniments una nova manera de gestionar la distribució de rols més flexible, consistent en el préstec temporal del paper a l'altra participant.

Tal i com havíem senyalat per a segments de representació anteriors (segona sessió per exemple), la Rocío i l'Elena mostren certa flexibilitat en l'adopció d'un rol i cedeixen el seu personatge temporalment a l'altra participant si és necessari per a una execució correcta de l'esdeveniment que es vol representar. Així, en el primer segment, la Rocío adopta el paper de David en dues ocasions, a l'inici de la primera escena i per tal de reproduir el xiulet amb el que el personatge crida a la seva guineu. L'Elena ha fet palesa en segments anteriors la seva dificultat per a reproduir-lo de manera correcta.

L'Elena, al seu torn, adopta el paper de nen gnom al final de l'episodi per fer-ne efectiu el seu rescat a través del personatge de David que ella manipula. La Rocío mentrestant s'ocupa d'un altre element del material.

Hem identificat a l'inici del primer segment de representació la tendència de l'Elena a buscar certa semblança física entre els elements del material i els seus referents a la ficció; en aquest cas pretén aplicar-ho a un dels personatges principals: el pare del nen gnom, que pel que sembla totes dues identifiquem amb el David, però en la presentació de les consignes es vehicula la idea d'un pare que construeix un niu per als ocells i en requereix l'ajuda del fill. L'Elena demana a la Rocío que el pare sigui representat per un gnom amb una destal, un llenyataire, la Rocío no n'entén la necessitat i la proposta de canvi de suport físic per a representar al David per aquesta sessió no pot materialitzar-se.

Tot seguit ens ocupem de les actuacions vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols.

Hem observat a la taula 5.6.b. (veure annex 5.6.) com tornen a incrementar la seva presència en detriment de les actuacions d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material que havien emergit en la tercera sessió amb una presència similar a la segona. Així (d), ens apareix com a forma d'actuació dominant en els segments de representació corresponents a la segona sessió, no de la mateixa manera en relació a cadascun dels segments identificats al seu interior. En aquesta quarta sessió tornem a retrobar una distribució similar. Els resultats difereixen en funció del segment en què centrem la nostra atenció. Així en termes globals, de les 28 formes d'actuacions identificades, 15 són per a l'Elena (53,57%) i 13 per a la Rocío (46,42%). Sembla doncs, que el major nombre d'iniciatives en quant a comentaris sobre les accions implicades en la representació dels esdeveniments [(d)] afavoreix l'Elena i per tant, assoleix un paper rellevant en la definició del guió que dona sentit i significat a l'activitat conjunta. L'anàlisi de resultats segment a segment senyala novament, un domini desigual de totes dues participants per cadascun dels dos segments identificats. Així, en el primer segment de representació d'esdeveniments, el major nombre d'accions són comentades per la Rocío: 11 (42,3%) respecte a 4 (26,66%) de l'Elena i per tant és la Rocío qui a través de les seves actuacions va definint el guió de l'activitat conjunta.

En el segon segment de representació passa tot el contrari, és l'Elena qui assumeix aquest control: 11 (84,61%) respecte a 2 actuacions de la Rocío (15,38%). La participació de la Rocío queda àmpliament reduïda respecte al segment anterior. S'estableix de nou un cert mecanisme compensador entre totes dues participants que equilibra la seva participació en la delimitació d'un guió per a l'activitat conjunta.

Recordem un cop més, com les freqüències d'aquesta categoria d'actuacions tendeixen a compensar-se entre segments el que fa possible equilibrar les desigualtats detectades entre les participants a l'interior de cada segment (veure taula 5.6.b.).

A l'unificar aquests resultats amb els descrits per als segments anteriors de representació d'esdeveniments, sembla clarament demostrada la rellevància de la categoria (d) per a la definició de l'activitat conjunta i per tant, que totes dues participants hi siguin presents en una proporció d'actuacions equivalent.

(f), (h) i (j) són categories que prenen sentit en relació a d'altres formes d'actuacions amb les que s'articulen. Denoten un elevat grau d'interconnexió entre les actuacions de les participants. (d)d'una participant-(f)d'una altra; (g)d'una participant-(h)d'una altra i (i)d'una participant-(j)d'una altra, són els patrons organitzats que hem identificat entre les participants per aquests segments entre aquestes categories d'actuacions.

Respecte al primer dels patrons d'actuacions esmentat [(d)-(f)], cal senyalar que únicament n'hem identificat una ocurrència localitzada al primer segment de representació d'esdeveniments. (f) sorgeix com a forma d'actuació potenciada per l'altra participant a través de la resposta a un requeriment formulat sobre una de les accions implicades en la representació d'esdeveniments. El requeriment demana una confirmació o acord de la participant a qui s'adreça. En aquesta ocasió la resposta confirmatòria de l'Elena reforça i dona seguretat a l'acció que a través del seu personatge executa la Rocío.

(h) sorgeix com a comentaris espontanis a les propostes de distribució de rols que efectua l'altra participant. En aquesta sessió s'identifiquen 8 de propostes: 4 per part de cada participant. Cada proposta té més a veure amb el personatge o personatges que vol adoptar cada nena, que no pas amb propostes integradores que suposin una distribució raonada d'aquests personatges. Es posa de manifest el que senyalàvem en relació a l'adopció de rols: com cada participant s'assegura d'adoptar el paper que desitja i de que aquest no sigui assumit per l'altra, tot i els possibles comentaris d'oposició que les companyes hi puguin argumentar. Únicament s'accepten canvis en les propostes de distribució de rols formulades quan aquestes són contràries al que s'ha pactat en segments de delimitació de l'escenari anteriors. Els pactes són respectats per totes dues malgrat no els siguin plaents.

Les rèpliques que efectua cada participant a les propostes de la seva companya són diferents. L'Elena respon a cadascuna de les 2 propostes que la Rocío formula per a cada segment de representació identificat, 4 en total, ja sigui per mostrar el seu acord amb la proposta (en 1 ocasió), ja sigui per mostrar-ne el seu desacord (en 3 ocasions). La Rocío en canvi, únicament replica 1 d'aquestes propostes a l'interior del primer segment i ho fa en relació a una contraposta de l'Elena, la qual cosa ens ha permès identificar un patró d'actuacions del tipus (g)d'una participant-(h)d'una altra participant-(h)de la participant inicial (veure taula 5.6.b.).

(j) recull els comentaris (o requeriments) que efectuen les participants a les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments i el desenvolupament dels rols. S'articula com ja hem dit amb una categoria (i) d'actuacions. (j) apareix en el perfil d'Elena des de la segona sessió, alhora que (i) és una forma d'actuació dominant en el perfil de la Rocío.

Dels 24 comentaris fets a directives d'acció formulades per l'altra participant, 16 els efectua l'Elena (66,66%), els 8 restants la Rocío (33,33%) (veure taula 5.6.b.). Aquests comentaris s'han de relacionar amb les directives que efectua la Rocío: 29. L'Elena replica 16 dels 29 comentaris de la Rocío, un 55, 17%. Per poder-ne fer la comparança hem de recordar que l'Elena produeix un menor nombre de directives: 17, i que, com dèiem, tan sols 8 en són objecte de comentari (47%). En aquesta ocasió els resultats assenyalen la tendència, en termes globals, de l'Elena a contestar les directives d'acció que se li formulen. És un recurs que li permet prendre part en la manera com es desenvolupa la representació conjunta i

redreçar si és el cas, les propostes de desempenyament de rol que a través d'aquestes directives la Rocío té tendència a formular-li.

En tots dos segments de representació d'esdeveniments identificats els resultats apunten en la mateixa direcció: dels 10 comentaris identificats al primer segment sobre les directives d'acció, 6 (el 60%) els efectua l'Elena; dels 14 identificats al segon segment, el 71% tornen a ser efectuats per la mateixa participant. Val a dir que és també en el segon segment de representació d'esdeveniments identificat que s'incrementen les directives d'acció formulades per l'Elena [(i)]: 11/23 (47,82%), 5 més que en el segment anterior. Hem de recordar que en el segon segment de representació d'esdeveniments que sorgeix a proposta de la Rocío, l'Elena adopta dos dels personatges principals de la trama que cal representar mentre que la Rocío adopta personatges secundaris. Aquesta diferència pot permetre a l'Elena dirigir en major grau la representació conjunta, i senyalar a la seva companya el que ha de fer en relació a les accions que es representen.

En relació a les formes d'actuacions vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material: (n) i (r) (veure taula 5.7.c.), totes dues com ja hem senyalat més amunt, ajudarien a identificar un cert perfil d'actuacions dominant en l'Elena en el decurs de les tres sessions en les que apareix una consigna clarament vinculada a l'actuació histriònica amb els elements del material.

(n) recull els comentaris espontanis de l'Elena sobre les característiques dels elements del material.

D'un total d'11 comentaris identificats, 9 han estat efectuats per l'Elena (81,8%). D'aquests 9, 6 apareixen al primer segment (66,6%) i els 3 restants al segon (33,3%). En la Rocío hem identificat una única ocurrència en tots dos segments. Majoritàriament els comentaris de l'Elena continuen tenint com a finalitat la caracterització d'objectes i personatges: identificar quines són les propietats físiques dels elements del material per a partir d'aquest coneixement poder-los utilitzar com a representants dels seus referents en la ficció per exemple, quin ha de ser el gnom que representi un llenyataire o què pot fer de niu d'una àliga. La Rocío cedeix clarament el control d'aquesta tasca a l'Elena, recordem que no es tracta d'un objectiu rellevant o tant rellevant des de la seva perspectiva en la definició de la situació. Així per exemple, en el petit fragment que mostrem a continuació posem en evidència aquests diferents punts de vista en la definició de la situació:

- E. ¡ah!, ¿y a dónde lo ponemos? [es refereix al nen gnom i l'àliga]
R. pon esto [intenta recol.locar un arbre sostenint-lo amb una pedra]
E. ¡ah! en un nio [mira l'arbre i la pedra]
E. ¡en éste nio, bueno, va, ven! [agafa la pedra]
R. [vol prendre-li nen-gnom i àliga; agafa l'arbre]
R. ¡no! [vol col.locar dret l'arbre]
E. ¡ven!
R. ¡pues pon esto bien! [referint-se a l'arbre]
E. ¡éste es el nio, Ro-ci-o! [mira la Rocío, mira la pedra]
R. ¡pues pon esto bien! [arbre verd, el mira]
E. ¡ése no existia!
R. ¡ya está...! [intenta tornar a col.locar l'arbre. Mira l'Elena]
E. ¡no existia! [camina en direcció a la Rocío]
R. ¡qué haces! [mira l'Elena]

E. ¡qué tenía que estar en un árbol y se bajó luego! [senyala els arbres de l'escenari]
(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

La discussió entre totes dues continua. Per la Rocío cal col·locar l'arbre perquè forma part del bosc i és on s'han de disposar espacialment els personatges, sigui en aquest o en un altre de més adient. Per a l'Elena en canvi, el que cal és trobar un niu on posar-los i després acoblar-lo a l'arbre. Quan la Rocío senyala un arbre adient l'Elena continua intentant fent-li entendre que necessiten un niu per a representar correctament la història. L'objecte que ha seleccionat per a fer de niu (una pedra) no hi cap a l'àrbre que la Rocío ha triat com a continent. La proposta alternativa de la Rocío consisteix en col·locar els elements a terra directament, fent com si ja haguessin baixat de l'arbre. L'Elena davant les dificultats per convèncer la Rocío de la seva alternativa, accepta finalment la seva proposta. Tanquen la discussió amb l'inici d'una escena diferent de l'anterior.

Respecte a (r) es tracta de donar resposta a un requeriment que sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material formula una de les participants a la seva companya potenciant-ne la seva participació.

Permet configurar un patró d'actuacions (p)d'una participant-(r)d'una altra. El nombre de requeriments que efectuen les participants és molt baix [(p)]: 4. Tots ells al primer segment de representació d'esdeveniments. D'aquests, 3 els efectua la Rocío (75%) i 1 l'Elena (25%). Són requeriments vinculats a la identificació i caracterització d'un dels personatges que manipula l'Elena, en David el Gnom. L'Elena respon directament 2 d'aquests requeriments donant la informació específica. El tercer no és objecte de resposta directa sinó que ve mediatitzat per una modificació en el rol que la mateixa Elena escenifica.

El tancament de la representació d'esdeveniments es fa a l'acabament del segon segment de representació. L'estructura que adopten les participants permet fer un tancament conjunt de la representació. En aquesta sessió la Rocío formula la primera proposta [(s)] i l'Elena la tanca [(t)], prenent com a model la fórmula usada per als contes tradicionals (veure taula 5.6.d., annex 5.6.):

R. al final acabaron felices [mira l'Elena i riu]
E. y comieron perdices [mira la Rocío]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 4arta. sessió)

Aquesta mateixa fórmula s'ha establert des de l'acabament del primer segment de representació d'esdeveniments a la primera sessió. Únicament no l'identifiquem per les raons ja exposades a la segona sessió, al tancament del segon segment de representació d'esdeveniments identificat.

Passem tot seguit a presentar i comentar el perfil d'actuacions exhibit per la Rocío corresponent als segments de representació de la quarta sessió (veure taules 5.5. i 5.6.).

El ventall d'actuacions dominants per aquesta participant s'amplia en nombre: (b) (e), (i), (o), (p), (q), (s) i (u) (veure taula 5.6.). (b), (i), (o) i (s) responen a la dimensió d'iniciativa. (e) i (q) denoten interconnexió entre les actuacions de les participants i (p) participació potenciada sota la forma d'un requeriment adreçat a l'altra.

De les 8 categories identificades, únicament (e) té una freqüència acumulada superior a la de la seva companya en tots els segments de representació analitzats al llarg de la seqüència d'activitat conjunta. (i) esdevé una categoria constant en el perfil d'actuacions de la Rocío des de la segona sessió i (q) ho és únicament en la tercera i quarta.

(c) ha estat una actuació habitual d'aquesta participant durant els segments corresponents a les tres primeres sessions, desapareixent aquesta rellevància respecte a la seva companya, a la quarta sessió.

(o) i (p) són dues formes d'actuacions que han estat sempre presents en el perfil d'actuacions dominant de la Rocío amb la única excepció de la tercera sessió.

Observem com a conclusió de les distribucions anteriors, una certa discontinuïtat en les categories rellevants que ajudarien a perfilar un patró estable d'actuacions de la Rocío. Tanmateix, la reducció de formes d'actuacions vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols a favor de les categories vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, no desmereix que la seva major aportació continuï sent, com en el decurs de les tres sessions anteriors, sobre la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols.

Fetes aquestes primeres consideracions passarem a comentar en més detall els resultats d'aquest perfil.

L'única freqüència d'adopció de rol i execució d'actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant (b) la localitzem en la Rocío a l'acabament del segon segment de representació. En aquesta ocasió la Rocío actua amb la guineu que manipula mentre que l'Elena està ocupada en representar el rescat de la Lisa pel David. Aquests són els personatges principals i tots dos són en mans de l'Elena. La Rocío s'entreté mentre espera el desenllaç del rescat representat per l'Elena, manipulant la guineu. Les actuacions que porta a terme amb aquest animal tenen més a veure amb l'exploració de les seves característiques que no pas una actuació paral·lela a l'activitat que s'està representant de manera conjunta. En aquest sentit hem de diferenciar el sentit que prenen les representacions unilaterals d'aquesta participant en relació a les que hem identificat per l'Elena en la resta de segments on les representacions unilaterals tenien com a objectiu representar una part de l'argument de l'activitat conjunta. En aquesta ocasió es traca d'ocupar un temps d'espera. No s'entén, doncs, com una actuació rellevant des del punt de vista del que pot aportar a la definició de l'activitat conjunta (veure taula 5.6.a.).

(d) i (i) són com hem senyalat en ocasions anteriors, formes clau d'actuacions per a l'activitat conjunta ja que la participant que n'exerceix un major control és qui veu incrementades les seves possibilitats de definir en un nivell més elevat quin és l'argument de l'activitat conjunta, té més capacitat per definir podríem afirmar, la seva carta de navegació. En aquesta quarta sessió i en relació a aquestes formes d'actuació, ja hem senyalat que (d) és una categoria quines freqüències acumulades són equivalents per a totes dues participants: 21 i 21 (veure taula 5.6.b.). Tanmateix posàvem de manifest l'existència d'un cert equilibri en el control que totes dues exerceixen sobre aquesta forma d'actuació en el decurs dels segments precedents del mateix tipus. Així, la Rocío, exhibeix un major nombre de comentaris sobre les accions implicades en la representació

d'esdeveniments al primer dels segments de representació identificats i l'Elena es comporta de la mateixa manera al segon d'aquests segments.

Centrant-nos en les formes d'actuacions que tenen com a objectiu comentar les accions implicades en la representació d'esdeveniments que han estat comentades prèviament per l'altra participant [(e)] i que per tant, s'articulen amb la categoria (d) que sucintament, hem acabat de tornar a comentar, observem que 10 de les 18 actuacions identificades per aquesta categoria, el 55,5% les efectua la Rocío; el 44,4% restant, l'Elena. No obstant aquests resultats globals, torna a ser necessari matisar la distribució d'aquestes dades en funció dels segments de representació a que fem referència. Si bé els resultats globals ens indiquen la major tendència de la Rocío a replicar els comentaris que prèviament efectua la seva companya, això no és compleix a nivell de segments implicats. Així, en el primer segment de representació d'esdeveniments és l'Elena qui executa un major nombre d'aquestes formes d'actuacions: 8 sobre 12 (66.6%), mentre que al segon segment passa tot el contrari i és la Rocío qui n'assumeix el control: el 100% d'aquests comentaris els fa la Rocío, 6 en total.

Si interpretem aquests resultats en relació a (d), categoria amb la qual s'articulen, ens adonem que dels 11 comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments que formula la Rocío al primer segment, únicament 1 correspon a un requeriment, que és contestat per l'Elena (f). Els 10 restants són comentaris espontanis dirigits a la seva companya dels quals 8 són objecte de rèplica per part de l'Elena (el 80%), en queden 2 sense contestar.

A la segona sessió el percentatge de rèplica torna a ser elevat encara que no en el mateix grau del primer segment identificat. 6 dels 11 comentaris espontanis de l'Elena són contestats per la Rocío (54,54%). No hi ha cap requeriment. No es repliquen cap dels 2 comentaris espontanis efectuats per la Rocío.

Aquests resultats poden ser contextualitzats en funció del que s'està representant i dels papers que adopten totes dues participants en cada segment. En el primer segment la Rocío adopta el paper d'un dels protagonistes, el nen gnom que és atacat per l'àliga. Ella inicia la representació d'esdeveniments i és qui marca el ritme de canvi d'escena. L'Elena amb el paper de David, pare del nen i encarregada d'anar-lo a rescatar té, en aquesta ocasió, un paper secundari, de comparsa o seguiment de les actuacions d'aquest personatge principal. Aquesta capacitat de direcció de l'activitat conjunta que li ofereix el paper protagonista a la Rocío li permet l'emergència d'un major nombre de comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments. L'Elena el que fa és sobre tot mostrar-s'hi en desacord i proposar accions o seqüències d'accions alternatives que tenen com a objectiu seguir fil per randa el que han vist a la pel·lícula. A través d'aquests comentaris l'Elena té la capacitat d'incidir en la direcció que pot prendre el guió de l'activitat conjunta. No obstant, el fet que la Rocío adopti el personatge que ha d'executar les accions sobre les que discuteixen li permet tancar la discussió i fer prevaldre el seu punt de vista sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments sense incorporar en aquesta ocasió les contrapostes de la seva companya.

Al segon segment el tema de la representació d'esdeveniments el formula la Rocío però les accions concretes que permeten el desplegament de l'argument les proposa bàsicament l'Elena a partir dels personatges que manipula. Val a dir

que en aquest segment no hi ha discussions i per tant les rèpliques i contrarèpliques no són freqüents.

(i) correspon a les directives d'acció que formulen les participants. És aquesta com ja sabem una categoria que tendeix a ser controlada en la seva major part per la Rocío des de la segona sessió encara que segons el segment de referència amb marges escassos en relació a la seva companya l'Elena. Els resultats mostren aquesta mateixa tendència en els dos segments que configuren la representació d'esdeveniments de la quarta sessió. El 63% d'aquestes actuacions les efectua la Rocío, el 37% restant l'Elena. Cal senyalar que les diferències entre totes dues participants és més significativa al primer dels segments identificats (6 i 17 per l'Elena i la Rocío, respectivament). A la segona sessió disminueixen (11 i 12, per a l'Elena i la Rocío, respectivament).

Els resultats tornen a posar de manifest el repartiment de la responsabilitat i el control en l'execució de l'activitat conjunta en tots dos segments. La Rocío continua la seva exigència en la representació del paper que efectua la seva companya, li demana en préstec el personatge que ella manipula si és necessari, li demana també que l'ajudi a col·locar correctament un element del material que ha caigut i, finalment, la requereix per a que actuï d'acord amb les accions acordades per a la representació d'esdeveniments. L'Elena sobre tot intervé per demanar-li que actuï d'acord amb les accions que es proposen representar. El seu objectiu és tirar endavant la representació d'esdeveniments. En el segon segment de representació d'esdeveniments, fins i tot la seva companya li recrimina la seva presa en tirar endavant la ficció.

L'exigència en l'actuació correcta del rol esdevé en ocasions molesta per l'Elena el que provoca que en aquests dos segments introdueixi modificacions sobre aquells aspectes de la representació d'esdeveniments sobre els que se sent pressionada. Per exemple, en el primer segment, davant la demanda de la Rocío de que faci una veu més greu quan representi el personatge de David, decideix mantenir el guió però en canvia el personatge i el desenvolupa la Lisa. La Rocío malgrat el desacord inicial ho accepta.

En el segon segment de representació la Rocío li recrimina que no ha dit bé el gnom de la guineu, paper que executa la Rocío. Immediatament després l'Elena rebutja que la guineu acompanyi als personatges que ella manipula. Totes dues participants adapten l'argument fictici a les noves propostes, el que suposa canvis respecte del guió originàriament acceptat.

Ens ocupem tot seguit de les formes (o), (p) i (q) vinculades en el cas de la Rocío majoritàriament a la localització i la disposició espacial dels objectes i personatges que totes dues manipulen (veure taula 5.6.c., annex 5.6.).

Són formes d'actuacions que permeten escenificar les accions que les participants anuncien des de dins de la ficció –a través del desempenyament del rol- o des de fora de la mateixa –com a narradores del guió-. En mostrem un exemple il·lustratiu a continuació:

R. “la llevaremos ahí, y luego la enterraremos” [agafa la gnoma amb l'humà i la inspecciona]

R. aquí mismo [la deixa sobre la bossa del material]

(S:I. de Representació d'Esdeveniments2, 4arta. sessió)

Els comentaris de la Rocío permeten disposar espacialment un element del material d'acord al que s'està representant. Necessiten deixar la gnoma en el muntant d'una finestra i la bossa farà aquest paper.

Les freqüències acumulades de (o) són similars a tots dos segments identificats per a totes dues participants: 5 i 6 actuacions per a la Rocío i 3 per a l'Elena en tots dos segments.

(q) té una freqüència total de 9 actuacions, 7 d'elles les localitzem al primer segment de representació d'esdeveniments, els 2 restants al segon. La distribució d'actuacions malgrat globalment és favorable a la Rocío (5 o el 55,5% del total) una observació sessió a sessió ens permet copsar una distribució més equilibrada entre les dues. De fet, únicament el primer segment identificat recull un major nombre d'actuacions d'aquest tipus per a la Rocío: 4/3 (57,14%).

Respecte a (p), apareix en 4 ocasions i únicament al primer segment, 3 d'elles produïdes per la Rocío (75%). 2 d'aquests requeriments reben resposta explícita per part de l'Elena (r). Els requeriments es generen al voltant dels personatges, la seva localització i la seva identificació.

En aquesta sessió és la Rocío qui formula una primera proposta de tancament de la representació d'esdeveniments i a través d'ella d'acabament de l'activitat conjunta [(s)] (veure taula 5.6.d.; annex 5.6.). L'Elena hi està d'acord i contribueix al seu tancament [(t)]. Les dues freqüències identificades per a l'Elena en relació a (s) al segon segment de representació d'esdeveniments denoten que és ella qui fa la proposta a la seva companya i que davant el seu acord reformula aquesta proposta de tancament i la dirigeix a l'observador:

Quant a les formes d'actuacions en què totes dues participants coincideixen en el nombre de freqüències acumulades, n'hem identificades dues (veure taules 5.5. i 5.6.): (c) *Observa les actuacions de l'altra participant* i (g) *Formula espontàniament una proposta de distribució de rols*. La primera amb un major nombre d'actuacions acumulades.

A diferència de (g) en què les freqüències entre totes dues són equivalents a tots dos segments de representació d'esdeveniments, (c) presenta diferències en el control en què totes dues nenes exerceixen sobre aquestes actuacions en cada segment. En el primer segment hem identificat 22 actuacions, 12 les efectua la Rocío (54,54%) mentre que 10 les realitza l'Elena (45,45%). El major grau de control en aquesta categoria concreta és doncs per a la Rocío. Segueix atentament les actuacions de la seva companya. Aquest seguiment es tradueix en forces ocasions en directives d'acció al voltant dels personatges que adopta la seva companya. A la segona sessió, el grau de control entre totes dues respecte al seguiment de les actuacions de l'altra s'inverteix, és l'Elena qui n'executa un major nombre: 11 sobre 20 (55%). Les 9 restants són per la Rocío (45%). Existeix un cert mecanisme de correcció que tendeix a fer desaparèixer el diferent grau de control que cada participant pot exercir sobre aquestes formes d'actuació per a cada segment de representació.

La tendència de totes dues nenes, però, és observar que fa l'altra mentre executa el seu paper la qual cosa permet com comentàvem anteriorment, intervenir per tal

de modificar o definir en termes de continuïtat, la direcció que pren el desplegament de l'argument de l'activitat conjunta

Respecte a (g) i la seva equivalència entre segments i entre participants, comentar que la seva freqüència acumulada d'ocurrències és baix: 4 actuacions a cada segment, 2 per a cada participant. Totes elles vinculades a fer manifest el paper que poden adoptar en funció de l'argument que representen ja sigui en relació als personatges principals ja sigui en relació als personatges secundaris. Hem de destacar les intervencions de totes dues amb l'objectiu de poder-se atribuir un dels personatges que han acordat que desempenyarà l'altra. Propostes que ràpidament reben el rebuig de l'altra participant. La vinculació amb (h), actuació amb la que (g) pot articular-se per donar pas a un patró d'actuacions estable entre les dues participants permet identificar la tendència de l'Elena a comentar totes les propostes de la Rocío així com la tendència de totes dues a mostrar-se en desacord amb qualsevol proposta que suposi un trencament amb la proposta de distribució de rols acordada prèviament.

2.2.3. A manera de síntesi de resultats

L'anàlisi de les actuacions de les participants en els segments de representació d'esdeveniments ha permès descriure'n l'activitat conjunta, la seva evolució, així com definir-ne el que hi aporta cada participant a la seva construcció; establint semblances i diferències entre les seves actuacions i identificant la manera i el grau en què aquestes actuacions es vinculen o articulen entre sí.

Les participants actuen conjuntament desenvolupant un tema a propòsit d'una proposta de representació d'esdeveniments. L'assumpció significativa de la proposta els permet organitzar-ne la participació articulant-la a l'entorn dels rols, a través de la seva adopció i el seu desempenyament. Materialitzen un argument que dona forma a la proposta de representació fictícia. L'argument no està escrit amb anterioritat a la dramatització al contrari, es redacta en la mesura en què s'avança en l'activitat conjunta, al voltant de l'actuació, assumint el compliment dels papers que les participants associen als personatges que elles o la seva companya manipulen. Atribueixen perspectives als personatges sobre la definició de la situació i les adopten.

Alhora que actuen simbòlicament ho fan també físicament, és a dir, desplacen, incorporen, canvien i/o resituen espacialment elements del material modificant en algun grau l'escenari inicial i fent-lo més ajustat o adaptatiu a la nova situació que s'està representant o que es voldrà representar. La revisió i modificació de l'escenari pot esdevenir durant la representació d'esdeveniments un objectiu en ella mateixa donant pas si és el cas, a un segment encastat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic.

L'actuació fictícia requereix la coordinació de les seves intervencions. És esperable que en les seves actuacions les participants prenguin com a referent les intervencions de la seva companya com a un component més del conjunt de significats que sobre el contingut específic dels gnoms i la mateixa tasca van construint progressivament, les participants.

En aquest mateix sentit els referents que guien bàsicament l'actuació fictícia remetent a les aventures visionades durant la fase d'aportació d'informació,

represes en major o menor grau durant el segment d'interactivitat de discussió. Poden no obstant fer ús del coneixement social i cultural de que disposen entès com a marc social de referència, per fer front habitualment, a accions o situacions per a les quals les participants no disposen de coneixement específic al que fer recórrer.

Quan a les dimensions implicades en el conjunt de la seva participació, la major freqüència es refereix a actuacions que impliquen iniciativa, seguides d'interconnexió i menys freqüentment, de participació potenciada. L'ordre en la freqüència d'aparició de les dimensions implicades en les actuacions de totes dues nenes tendeix a ser el mateix no obstant, a la primera sessió l'ordre s'inverteix en les dimensions interconnexió i participació potenciada.

Respecte a la participació potenciada, la modalitat de requeriment és majoritàriament exhibida per la Rocío, la de resposta per l'Elena.

Convé senyalar que durant la tercera sessió i respecte al segment de Representació d'esdeveniments, la dimensió participació potenciada no apareix en les categories que perfilen la participació de la Rocío diferenciada de la seva companya, mentre sí es presenta en les dues modalitats possibles en el perfil d'actuacions exhibit per la seva companya, l'Elena.

Les dimensions implicades i la seva distribució mostren maneres de participació similars entre totes dues participants i situen les diferències en la dimensió participació potenciada. No obstant la iniciativa i la interconnexió poden ser subjacents a categories diferents. Així, el seguiment acurat de les actuacions de l'Elena i la Rocío segment a segment a l'interior de les quatre sessions que configuren la seqüència analitzada, reflecteixen diferents interessos i per tant contribucions temàticament diferenciades a l'activitat conjunta, el que suposa control sobre aspectes diferents de la tasca.

Les iniciatives de l'Elena senyalen un major grau de control sobre:

- les propostes concretes que poden ser representades en els segments de Representació d'esdeveniments en els casos en què l'argument no s'ha perfilat en grau suficient per l'observador durant la presentació de les consignes i, per tant, les participants disposen a priori de més capacitat de decisió per a concretar-lo. Ens referim als segments de representació localitzats a la primera, segona i quarta sessions; en el ben entès que per aquestes dues darreres les iniciatives en les propostes afecten únicament als segments identificats en segon lloc, segments que per altra part com ha quedat expressat en les anàlisi de resultats precedents, sorgeixen un cop finalitzada la tasca expressada a les consignes;
- la seqüenciació de les escenes que articulen un mateix esdeveniment, sigui quin sigui el segment de representació pres com a referència;
- el procés de caracterització i conseqüentment, de selecció d'aquells elements del material que per les seves atribucions físiques s'adeqüen més ajustadament a les característiques dels personatges de ficció que han de ser usats per a la representació dels esdeveniments;
- les propostes de distribució de rols, i
- l'adopció d'un dels personatges principals, la Lisa, a través del qual vehicula bona part de les seves aportacions a l'activitat conjunta.

Les iniciatives de la Rocío senyalen un major grau de control respecte a:

- les accions que permeten concretar cada escena o seqüència d'esdeveniments;
- les actuacions efectuades per l'Elena en relació a les accions implicades en la representació d'esdeveniments a través del desenvolupament del rol;
- l'adopció d'un dels personatges principals, en David, a través del qual s'organitzen les aventures i bona part de les informacions presentades visualment i auditiva durant el segment d'interactivitat d'aportació d'informació;
- el procés de localització i disposició espacial dels elements del material que són manipulats durant la representació efectiva dels esdeveniments.

Respecte a les actuacions quina dimensió mostra interconnexió els resultats expressen en el cas de l'Elena un major nombre d'actuacions consistents en:

- contestar les directives d'acció que li adreça la seva companya respecte a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament dels rols. Els marges es mantenen per sota del 50% de les directives que se li formulen fins a la quarta sessió on s'incrementen. L'Elena es nega a actuar d'acord amb les exhortacions de la seva companya. S'hi mostra en desacord malgrat comporti desviar el seu paper del guió original, prenent com a referent l'aportació d'informació.

I en el cas de la Rocío:

- replicar els comentaris que sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments efectua l'Elena. Les freqüències queden fins la tercera sessió per sota del 50% de les accions comentades espontàniament, a la quarta hi ha un increment del 5% per aquesta participant.

Les actuacions de rèplica permeten incrementar el gruix d'influència i per tant de control que sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments acaben per escenificar-se.

Les actuacions associades a la participació potenciada expressen amb claredat modalitats d'intervenció diferenciades entre totes dues nenes. S'estableixen intercanvis per demanar i donar ajuts que permetin d'una banda, el desplegament adequat d'un rol i d'una altra, una adequada identificació, caracterització, localització o disposició espacial dels elements del material seleccionats per a l'execució de la simulació. La Rocío és qui més demandes genera per contra la seva companya l'Elena, qui més respostes proporciona. La tendència tan sols es trenca a la tercera sessió. Durant la representació l'Elena demana la col.laboració de l'altra per tal d'identificar personatges concrets i/o decidir-ne la seva ubicació espacial. És la mateixa participant qui exhibeix freqüències més altes en les actuacions que, sobre els mateixos temes, denoten iniciativa.

En tots els casos sigui quin sigui el paper que assumeixen les participants, els requeriments són represos i contestats amb informacions ajustades i per tant pertinents o adequades a les demandes plantejades.

5.2.3. IDENTIFICACIÓ I EVOLUCIÓ DE LES FORMES D'ACTUACIONS DE LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE REDEFINICIÓ DE L'ESCENARI FÍSIC I SIMBÒLIC ENCASTATS EN UN SEGMENT D'INTERACTIVITAT DE REPRESENTACIÓ D'ESDEVENIMENTS

Ens ocuparem seguidament, de l'anàlisi de les actuacions identificades en els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastrat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments.

L'estructura que seguiríem per a la presentació dels resultats coincideix amb l'adoptada en els apartats anteriors: presentarem primer les formes d'actuacions pròpies d'aquesta tipologia de segments; a continuació n'analitzarem la seva articulació i evolució en el decurs dels diferents segments de representació en els que s'encastran i comprovarem, finalment, el que hi aporta cada participant en la seva delimitació i funció.

2.3.1. Les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastrats en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments

Les categories d'actuacions que defineixen el segment de redefinició de l'escenari encastrat són, en algun grau, similars a les formes d'actuacions identificades per als segments d'interactivitat de transició², d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. El seu paper però, és específic, altament vinculat a la situació imaginada en què s'ubica i pren sentit. En el quadre 5.5. se'n fa la presentació.

Procedirem a presentar a manera il·lustrativa, la descripció de la primera categoria d'actuació elaborada per a les dues participants en aquest tipus de segment d'interactivitat. En l'annex 5.3. es presenten detalladament cadascuna de les categories identificades.

(a) Observa les actuacions de l'altra participant

Emergeix en el moment en què una de les participants dirigeix la seva atenció cap el comportament de l'altra (que diu o que fa) deixant de banda momentàniament, les seves pròpies actuacions.

Aquest control sobre el comportament de l'altra, els permet mantenir la referència compartida sobre el contingut de l'activitat conjunta així com adonar-se de possibles errors o incomprensions en el seu compliment, fent sorgir si cal, trencaments en el seu flux.

R. [Observa el que fa l'Elena tot esperant que acabi d'explicar qui era el llenyataire un personatge que des del seu punt de vista sembla clau per a la representació d'esdeveniments.]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastrat, 4arta. sessió)

Poden emergir en el moment en què una de les participants desenvolupa una actuació que, per part de la nena que actua com a observadora, esdevé novedosa o inesperada en algun grau, raó per la qual suscita el seu interès.

QUADRE 5.5. Categories d'actuacions de les participants corresponents als segments de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments

<i>(a) Observa les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(b) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques</i>
<i>(c) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial.</i>
<i>(d) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant sobre les seves característiques o sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(e) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material.</i>
<i>(g) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(h) Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció vinculades a la disposició espacial dels elements del material efectuades prèviament per l'altra participant</i>
<i>(i) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments</i>
<i>(j) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant.</i>
<i>(k) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols</i>
<i>(l) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols efectuada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(m) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments</i>
<i>(n) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant referides al que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments</i>
<i>(o) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments efectuades prèviament per l'altra participant</i>
<i>(p) Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant, sobre la representació d'esdeveniments</i>
<i>(q) Altres formes d'actuacions</i>

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació, informa sobre el seu respectiu grau d'iniciativa al prendre en consideració el comportament de l'altra com a referent de l'activitat conjunta.

2.3.2. Evolució de les formes d'actuacions en els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments

Per tal d'abordar l'evolució de les actuacions corresponents als segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments, presentarem en primer lloc, l'evolució del conjunt d'actuacions identificades en els curs de els quatre sessions que configuren l'activitat conjunta per passar segonament, a mostrar la distribució particular d'aquestes formes d'actuacions a l'interior dels segments de representació d'esdeveniments que ajuden també a caracteritzar. D'igual manera, i per tal de concloure l'anàlisi de l'evolució de les actuacions relacionades amb aquesta tipologia de segments, ens hem ocupat de la distribució primer d'aquestes formes d'actuacions entre les participants sessió a sessió i segon, en relació a cadascun dels segments de representació d'esdeveniments en què s'insereixen particularment, sessió a sessió. Acompanyen a aquestes presentacions diverses taules i una gràfica que permeten il·lustrar els resultats obtinguts, facilitant-ne el seu comentari.

3.1.1. Aproximació global a l'evolució de les formes d'actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments

La taula 5.7., la pàgina següent, recull les freqüències i percentatges que corresponen a les formes d'actuacions de les participants en aquesta tipologia de segments.

Una primera lectura en permet destacar el següent conjunt de resultats:

- El major nombre de formes d'actuacions vinculades als segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment de representació d'esdeveniments, l'obtenim a la tercera sessió (54,61%), a l'interior dels segments de representació d'esdeveniments que hi hem identificat, seguit del segment localitzat a la quarta sessió (22%).
- El següent percentatge més alt es situa en el segment de redefinició encastat corresponent a la primera sessió (14,39%), mentre que el menor percentatge obtingut es localitza al segment encastat identificat al primer segment de representació d'esdeveniments de la segona sessió (9%).
- Es fa evident com el major nombre de freqüències entre categories tendeix a agrupar-se en aquelles formes d'actuacions que comenten les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material: (b) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques;* (c) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial i* (e) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant,* fet que permet destacar l'especificitat de les seves funcions.

TAULA 5.7. Freqüències i percentatges corresponents a les formes d'actuacions de les participants. SI REE

Acs	1ª S. REE	2ª S. REE	3ª S. REE	4ª S. REE	T	% SAC
(a)	3	5	22	4	34	6,27
(b)	13	12	38	25	88	16,24
(c)	14	9	41	4	68	12,54
(d)	3	2	32	8	45	8,3
(e)	10	6	37	21	74	13,65
(f)	2	0	20	5	27	4,98
(g)	8	2	26	19	55	10,15
(h)	1	0	6	6	13	2,4
(i)	0	0	0	2	2	0,37
(j)	0	1	13	2	16	2,95
(k)	3	0	4	0	7	1,29
(l)	2	0	1	0	3	0,55
(m)	7	7	9	0	23	4,24
(n)	4	3	18	8	33	6
(o)	6	1	1	0	8	1,48
(p)	0	0	8	0	8	1,48
(q)	2	1	20	15	38	7
T	78	49	296	119	542	
% SAC	14,39	9	54,61	21,95		

Les categories identificades obtenen majoritàriament la seva freqüència més elevada a la tercera sessió. Les dues úniques excepcions es corresponen a: (i) *Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments* i (o) *Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments efectuades prèviament per l'altra participant*; quina freqüència màxima és a la quarta i primera sessió, respectivament.

- No totes les categories identificades es presenten en tots els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari encastats. (i) *Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments* i (p) *Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments*, apareixen únicament a la quarta i tercera sessió, respectivament. La segona i quarta sessions són les més afectades per la disminució en la diversitat d'actuacions de les participants. Les categories que tendeixen a desaparèixer s'associen a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols.

Únicament en el segment identificat a la segona sessió trobem a faltar categories vinculades a la identificació, caracterització, localització i disposició espacial dels elements del material [(f) *A requeriment de l'altra participant, formula comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material* i (h) *Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció vinculades a la disposició*

espacial dels elements del material efectuades prèviament per l'altra participant].

- A nivell intersessions les freqüències tendeixen a disminuir entre la primera i segona sessió, s'incrementen a la tercera sessió i tornen a minvar a la quarta sessió. Les excepcions d'aquestes tendències són (a)*Observa les actuacions de l'altra participant* i (j)*Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant*, que n'incrementen el nombre al passar de la primera a la segona sessió; (h)*Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció vinculades a la disposició espacial dels elements del material efectuades prèviament per l'altra participant* i (m)*Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments*, que es mantenen constants al passar o bé de la tercera a la quarta sessió o bé de la primera a la segona, respectivament.

Fins aquí una primera impressió de les dades registrades a la taula 5.8. que permeten distingir quin és el perfil d'actuacions dominants de les participants en aquesta tipologia de segments. Un tipus d'actuacions molt vinculat com ja hem dit, a la redefinició d'un escenari físic i simbòlic general adaptat als esdeveniments que com a resultat de l'activitat conjunta les participants van construir i delimitant.

Un abordatge "gruixut" com el que hem fet no permet identificar amb un cop d'ull la manera com evolucionen les actuacions de les participants a l'interior del segment ni tan sols si és possible o no identificar-ne cap evolució. Ens cal enfocar de nou les anàlisis en els resultats a nivell intra segment per tal de resseguir segment a segment i en el decurs de les distintes sessions, les possibles evolucions.

Amb aquesta finalitat hem construït una nova taula general (veure taula 5.8. en la pàgina següent) i en l'annex 5.7. s'hi troben les subtaules associades²¹.

- El major percentatge d'actuacions de les participants és al segment de redefinició de l'escenari encastat¹ de la tercera sessió: 192, (el 35,42%), seguit del que s'obté al mateix tipus de segment de la quarta sessió: 119 (el 21,95%). Cal senyalar que a continuació d'aquests dos resultats destacats trobem les aportacions del primer segment encastat que hem localitzat a la primera sessió amb 78 actuacions (14,39%), la qual cosa ens permet identificar una certa rellevància d'aquest segment en relació a la resta.

²¹ Hem seguit aquesta mateixa manera de procedir en segments precedents d'aquesta mateixa fase i anteriors.

TAULA 5.8. Freqüències i percentatges d'actuacions de les participants en els diferents segments identificats. SI REE

Acs	1ª S. REE	2ª S. REE	3ª S. REE			4ª S. REE	T	% SAC
			1	2	3			
(a)	3	5	14	3	5	4	34	6,27
(b)	13	12	21	10	7	25	88	16,24
(c)	14	9	34	4	3	4	68	12,54
(d)	3	2	25	0	7	8	45	8,3
(e)	10	6	24	7	6	21	74	13,65
(f)	2	0	13	0	7	5	27	4,98
(g)	8	2	19	4	3	19	55	10,15
(h)	1	0	5	1	0	6	13	2,4
(i)	0	0	0	0	0	2	2	0,37
(j)	0	1	4	2	7	2	16	2,95
(k)	3	0	3	0	1	0	7	1,29
(l)	2	0	1	0	0	0	3	0,55
(m)	7	7	6	0	3	0	23	4,24
(n)	4	3	6	6	6	8	33	6
(o)	6	1	1	0	0	0	8	1,48
(p)	0	0	3	2	3	0	8	1,48
(q)	2	1	13	1	6	15	38	7
T	78	49	192	40	64	119	542	
% SAC	14,39	9	35,42%	7,38	11,8	21,95		

- La distribució de freqüències acumulades permet observar com (b) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques*, (c) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial* i (e) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant*; continuen prenent uns valors destacats en el global d'actuacions de les participants, en funció del segment al que ens referim a l'interior d'una mateixa sessió i d'un mateix segment de representació d'esdeveniments fins i tot, els valors rellevants poden variar. Tots els segments a excepció del que hem identificat en primer lloc a la tercera sessió, presenten com a categoria amb un major nombre de freqüències acumulades a (b).
- (c) apareix com a segona categoria destacable únicament per als tres primers segments del mateix tipus identificats en les tres primeres sessions, no seguint la mateixa tendència en la resta de segments encastats que acaben de configurar la tercera i la quarta sessions.
- (e) tampoc no esdevé en tots els segments encastats identificats, una de les tres primeres categories rellevants. És el cas del segment que hem identificat a la segona sessió (6 ocurrències) i del segment de redefinició de l'escenari encastat3, a la tercera sessió.

No obstant aquestes matisacions, continuen configurant-se totes elles com a categories que acumulen major nombre d'ocurrències per a totes dues participants.

- Les categories amb menor nombre d'actuacions acumulades corresponen a (l) *Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols efectuada prèviament per l'altra participant*, (i) *selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments* i (p) *Formula espontàniament comentaris sobre les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments efectuades prèviament per l'altra participant*. Es tracta de formes d'actuacions que no apareixen en tots i cadascun dels segments de redefinició de l'escenari sinó que ho fan en moments temporals diferents durant el curs de la seqüència de l'activitat conjunta: (l) la identifiquem a la primera sessió i al primer segment de la tercera sessió; (i) a la quarta sessió i (p) únicament als tres segments que hem identificat a la tercera sessió.

Aquesta primera aproximació a la manera com es distribueixen les actuacions de les participants pot indicar diferències significatives no només en relació al total d'actuacions acumulades per les participants, sinó també i sobre tot, en relació a la seva naturalesa, tot fa pensar i les taules 5.7. i 5.8. això ho reflecteixen, com el major nombre d'actuacions s'acumulen a l'entorn de les formes d'actuació vinculades a la identificació, caracterització, localització i col.locació dels elements del material; mentre que el nombre de categories enllaçades amb la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols tenen una presència menor.

Un agrupament d'aquestes categories ens permet evidenciar aquesta diferent distribució en el percentatge d'actuacions dominants de les participants en els diferents segments de redefinició encastats. Les taules 5.8.a. i 5.8.b., recullen gràficament l'agrupament proposat. N'abordem el seu comentari.

La comparació de les taules 5.8.a. i 5.8.b. (veure annex 5.7.) permet, efectivament, constatar el major nombre de formes d'actuacions lligades a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material: 370. Mentre que el nombre d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols és de 100.

Aquesta mateixa assimetria respecte a la naturalesa de les actuacions dominants per als segments de redefinició encastats, l'obtenim quan fem la comparació segment a segment a l'interior de cada sessió: en cap dels segments identificats les actuacions relacionades amb la representació d'esdeveniments i la gestió de rols supera a la resta d'actuacions.

El segment amb menor nombre d'actuacions lligades a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material coincideix amb el que obté també menor nombre d'actuacions de representació d'esdeveniments i de gestió de rols, ens estem referint al segon segment de la tercera sessió.

L'equivalència contrària no s'esdevé, és a dir, no hi coincidència entre el segment que presenta major nombre d'actuacions relacionades amb la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material i el que presenta major nombre d'actuacions de representació d'esdeveniments i de gestió de rols. Els màxims valors corresponen com posen les dues subtaules de manifest, als

segments primer de la tercera sessió i al de la primera sessió, respectivament (veure taules 5.8.a. i 5.8.b.).

Tot plegat dificulta la identificació de tendències generals i ens porta a fer un seguiment més fi del que fan les participants a l'interior de cada segment d'interactivitat de redefinició de l'escenari encastat, en el ben entès que cadascun d'ells pot prioritzar utilitats diferents segons el moment en què apareixen vinculats a l'argument de l'obra que s'està representant que poden dotar de sentit i significat a aquestes observacions més generals.

D'altra banda i en relació a les tres dimensions que ens ajuden a caracteritzar la modalitat de participació de les participants en l'activitat conjunta, el que podem observar en el nombre de freqüències acumulades és una major presència de categories que denoten iniciativa de les participants, ja sigui en relació a la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material ja sigui en relació a la gestió dels rols i/o de la representació d'esdeveniments (veure quadre 5.6. i taula 5.8.).

Contrastant els resultats apareguts a les taules 5.8.a i 5.8.b. i al quadre 5.6. (annex 5.7.) observem com en relació a les categories vinculades a la selecció, identificació, caracterització, disposició i organització dels elements del material es pot destacar:

- (b), (c) i (g) sota la dimensió iniciativa, suposen conjuntament considerades, 211 actuacions, el 38,92% en el total de freqüències registrades per al segment;
- les actuacions vinculades a la dimensió d'interconnexió [(e) i (h)], són 87, un 16,05%;
- denoten participació potenciada [(d) i (f)] en la forma de resposta o de requeriment, suposen 72 actuacions, un 13,28% del total d'actuacions del segment.

Respecte de les freqüències associades a la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols:

- (i), (j), (k), (m) i (n) denoten iniciativa de les participants (81 freqüències acumulades), suposant un 14,94% de les formes d'actuacions registrades;
- la interconnexió, representada per les categories (l), (o) i (p), caracteritza un 3,5% del comportament de les participants amb 19 actuacions acumulades;
- no hem identificat formes d'actuacions representatives de la participació potenciada vinculades a aquesta temàtica.

La consideració conjunta dels resultats anteriors atribueix a les categories agrupades sota la dimensió d'iniciativa una presència altament rellevant en la caracterització de la modalitat de participació de les nenes durant la resolució de l'activitat conjunta: un 60,14% sobre el total d'actuacions acumulades si hi afegim com cal, les freqüències associades a la categoria (a) *Observa les actuacions de l'altra participant*, cal fer notar no obstant, com les aportacions de totes dues participants respecte a la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols s'organitza a l'entorn de la dimensió d'interconnexió.

Reprement el nostre interès sobre com les distintes formes d'actuacions identificades es distribueixen segment a segment en funció de la sessió i del moment temporal de la mateixa en què l'identifiquem, ens ocupem immediatament de presentar i comentar els resultats associats a cada segment, en el ben entès que ambdues accions ens ajudaran a entendre l'estreta vinculació dels segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en la gestió de la representació d'esdeveniments.

Així, a la primera sessió, el major nombre d'actuacions vinculades a la disposició espacial dels elements del material i a la seva caracterització: (c) i (b), amb 14 i 13 actuacions, respectivament; s'ha d'entendre en relació als motius que guien l'activitat conjunta.

El segment de redefinició encastat sorgeix a col·lació dels esdeveniments que es representen: una de les nenes fa manifesta la necessitat de resituar espacialment diferents elements del material d'acord al tema que es representa: els gnoms són atacats pels trolls i aquests han d'amagar-se com a mesura preventiva. El guió que utilitzen per ordenar aquesta proposta s'extreu de les escenes observades en la pel·lícula que precedeix temporalment, les sessions de joc (veure annex 3.1.). A rel d'aquesta proposta concreta el que fan les participants és estendre-la a d'altres elements del material igualment implicats en la representació dels esdeveniments: els animals, les cases i alguns arbres. Hi ha un procés de generalització que permet l'emergència d'aquest segment encastat en l'únic segment de representació d'esdeveniments que hem identificat a la primera sessió. La redistribució espacial d'alguns dels elements del material és en ella mateixa un reflex de les accions implicades en la ficció. L'execució de la ficció necessita d'un suport físic i aquest suport físic és el que origina la remodelació d'un escenari excessivament general fent-lo més adaptatiu a les accions que es volen representar.

Acompanyant aquesta remodelació de l'escenari base o inicial, les participants poden enunciar les accions implicades en la representació d'esdeveniments des de dins o fora d'un possible rol adoptat i per tant, a des de dins o fora de la mateixa ficció.

En aquesta sessió, les opcions sobre on situar cada element o cada conjunt d'elements del material es prenen de manera conjunta. Les participants informen l'altra, de les seves decisions: enuncien en veu alta l'element que seleccionen alhora que tenen tendència a senyalar-ne verbalment, la seva ubicació. Tot plegat permet mantenir obert el canal comunicatiu entre totes dues i l'establiment d'una referència compartida sobre la selecció i la disposició espacial dels elements del material, possibilitant l'emergència de formes d'actuacions complementaries ja sigui de tipus (e) o d'una altra naturalesa com per exemple: fer un seguiment visual del comportament de l'altra [(a)] o generar una directiva d'acció sobre el que ha de fer amb els elements del material de que disposa [(g)] o comentar encara alguna de les accions implicades en la representació d'esdeveniments [(m)].

L'aparició de (e) permet identificar patrons d'actuacions entre les participants sobre un mateix tema, ja sigui sobre les característiques d'un element del material ja sigui sobre la seva disposició espacial.

Dels 27 comentaris espontanis sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material, (b) i (c), respectivament; n'hem identificat 10 comentaris espontanis de rèplica, un 37% sobre el total.

No totes les iniciatives de les participants generen, doncs, un comentari complementari per part de l'altra, la qual cosa posa de manifest l'acceptació i el recolçament a les seves aportacions així com una acceptació poc crítica de les mateixes. El tipus d'activitat conjunta que estant construint els ho permet, donat el pòsit d'informació compartida de que disposen.

Mentre les intervencions sobre la disposició espacial dels elements del material, (c), van sorgint durant tot el procés, els comentaris sobre les característiques d'un element del material (b), ho fan sobre tot al final del segment i en relació als trets físics dels personatges que les nenes manipulen a través del desempenyament d'un rol (els trolls). Les participants tendeixen a intercanviar informacions sobre aquestes característiques [(e)]: comparen els personatges que adopten en funció de si tenen o no dues cares, cues, si són més o menys lletjos, etc.

No tendeixen en canvi a comentar la identificació d'altres elements del material, pot ser perquè per aquest segment, el seu objectiu consisteix bàsicament, en resituar espacialment els elements del material, la identificació dels elements és secundària i quan l'usen, ho fan per a reconèixer algun element del material, etiquetant-lo en funció més aviat del coneixement social que no pas del del marc específic de referència, relacionen el nou coneixement amb el ja disponible a la seva estructura cognitiva.

En l'exemple següent, l'ocell esdevé una gavina, un element que no ha aparegut en la informació aportada per el vídeo durant la primera sessió:

E. ¡eh, la gaviota! [agafa un ocell]

E. ¡y el hijo! [vol agafar un pollet]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

D'altra banda, la identificació dels personatges ja s'ha fet en el segment de representació d'esdeveniments en el que s'encasta. No s'afegeixen nous personatges a la trama que s'està representant.

Respecte a la formulació de requeriments (d), la seva presència és força minsa en relació als comentaris espontanis, en els que tampoc, val a dir-ho, hi hem identificat la forma de requeriment, la qual cosa reforçaria aquesta tendència a ser poc crítiques que anunciavem anteriorment, respecte al que diuen les seves interlocutores. Els requeriments identificats els permeten no obstant, demanar ajuda per tal de decidir on s'ha de col·locar determinat element o conjunt d'elements del material i sol·licitar l'aprobació o l'acceptació dels seus comentaris o actuacions, al voltant de la caracterització de l'escenari o d'un determinat element del material així com de la seva ubicació en aquest escenari.

Els 3 requeriments que hem identificat sorgeixen a partir de clausules interrogatives amb les quals les participants acompanyen l'aportació de nova informació per donar significat al que estan fent individualment i/o conjuntament, com és el cas de l'exemple anterior, la qual cosa els transforma en requeriments d'estil indirecte.

En totes les seves formes els requeriments potencien la participació de l'altra en la definició de la situació, és a dir, en demanen la seva implicació. Si s'està d'acord el més probable és que aquestes participants no n'elaborin una resposta explícita sinó que en demostrin tàcitament la seva acceptació; per aquest segment 2 dels 3 requeriments han estat contestats explícitament, el 66,6% del total.

(g) i (h) recullen les directives d'acció adreçades a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material i les reaccions a aquestes directives per part de la nena que les rep, respectivament. N'hem identificat 8 i 1 ocurrencies. Les freqüències indiquen de nou com les participants tendeixen a acceptar les directives que pretenen ordenar les seves accions en relació a la tasca que les ocupa. Tan sols en 1 ocasió com ja hem dit, se'n fan comentaris de rèplica. L'acceptació de les directives entenem, es veu afavorida pel fet que totes dues participants comparteixen el sentit de l'activitat conjunta: saben el que han de fer i perquè ho han de fer, es senten competents i interessades en abordar-ho, aspectes generadors d'una disposició personal favorable (Miras, 2001, p. 322) per acceptar les indicacions de l'altra. Recordem, que bona part de les directives poden sorgir com a oposició a les actuacions de l'altra i que el seu objectiu és el d'aconseguir modificar aquest comportament d'acord amb una determinada representació intrapersonal de la situació que es vol sigui compartida i esdevingui per tant, conjunta. En aquest segment identifiquem aquesta mateixa orientació en les directives d'acció identificades per totes dues participants.

El 44,87% de les seves actuacions denoten iniciativa [(b), (c) i (g)], el 14,1% interconnexió [(e) i (h)], i el 6,4% restant, participació potenciada [(d) i (f)], sempre en relació al total d'ocurrencies del segment (veure taula 5.8.a).

Els resultats que recull ara ja la taula 5.8.b., vinculada a la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols, senyalen l'inexistència de formes d'actuacions lligades a la representació efectiva dels esdeveniments: (i) i (j). Les participants, en el decurs del segment, no enceten cap forma de representació d'esdeveniments són en canvi freqüents, els intercanvis d'informacions sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments: (m) i (o), amb la possible articulació d'aquestes actuacions entre totes dues.

(m) acumula 7 actuacions i (o), 6. Aquestes freqüències apareixen acompanyant el procés de disposició espacial dels elements del material. El seu nombre s'incrementa no obstant, cap a l'acabament del segment, quan ofereixen una interpretació de l'escenari que van reconstruir al servei de la represa de la representació d'esdeveniments immediatament posterior. Les participants estableixen a partir de les seves accions (físiques i verbals) una línia de pensament lògic compartit entre el que han fet i el que faran a continuació, aquestes relacions permeten a totes dues contextualitzar les seves accions i donar sentit a aquest procés d'elaboració conjunta.

Les rèpliques als comentaris inicials sorgeixen per a completar, ampliar, matisar o oposar-se a les informacions inicials que dona una de les participants. Pràcticament la totalitat d'aquestes comentaris són contestats.

(k) i (l) recullen les propostes de distribució de rols i els comentaris que sobre elles se'n generen. La freqüència és de 3 propostes i 3 comentaris al respecte.

Les propostes en les que s'atribueix un rol a l'altra participant originen l'efecte d'una contraproposta immediata. No passa el mateix en aquest segment quan la proposta de distribució de rols consisteix en una adopció espontània que no afecta les necessitats i gustos de l'altra participant, amb la que s'hi mostren tàcitament d'acord sense expressar-ne cap opinió al respecte. Sembla clar, com en l'anàlisi dels segments d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i de representació d'esdeveniments, que la distribució de rols requereix de la conformitat de totes dues participants.

S'efectuen 4 directives d'acció adreçades a l'altra sobre la representació d'esdeveniments [(n)], cap d'elles és contestada. Emergeixen cap a l'acabament del segment. Són demandes que indiquen a l'altra la manera com ha d'actuar en relació a la representació posterior per tant, s'han de fer efectives un cop es repregui l'actuació histriònica. S'accepten aquestes exhortacions perquè són propostes de comportament dels personatges ajustats o si es vol coherents, a les accions fictícies que la redefinició de l'escenari inicial està suportant en el decurs del segment encastat.

Com en el cas de les formes d'actuacions associades a la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material, el major nombre de freqüències acumulades s'agrupa a l'entorn de les categories que denoten iniciativa de les participants: (k), (m) i (n), 14 actuacions, que suposen un 17,94% respecte al nombre total d'actuacions identificades per aquest segment a la primera sessió. La dimensió d'interconnexió representada per (l) i (o) suposa un 10,25% (veure taula 5.8.b., annex 5.7.).

A la segona sessió, el segment encastat emergeix a l'inici d'una nova escena de representació d'esdeveniments a la que les participants concedeixen certa importància especialment una d'elles, la Rocío. El total de formes d'actuacions identificades tenen com a principal finalitat identificar i situar espacialment els elements del material d'acord al tema o argument que han triat per aquesta escena: el casament dels gnoms protagonistes. El major nombre d'actuacions identificades continua estan vinculat als comentaris iniciats espontàniament sobre les característiques dels elements del material i/o sobre la seva disposició espacial: (b) i (c); en aquest segment, però, la prioritat en les freqüències s'inverteix en el sentit en què es veuen afavorits els comentaris que enceten les participants sobre les característiques dels elements del material (12 i 9 ocurrences respectivament). La inversió s'explica perquè les participants esmercen bona part dels seus esforços en identificar quin gnom pot actuar com a David, quina gnoma pot ser la núvia i en general, com són, qui són o que fan els diferents elements gnoms a l'hora de fer-los participar com a figurants en la representació del casament.

(e), com a forma d'actuació que permet la generació de patrons d'actuació específics entre totes dues participants, té una presència relativament modesta ja que apareix en 6 ocasions, respecte als 21 comentaris exhibits per les participants [(b) i (c)]. No totes les intervencions són com es desprèn del resultat anterior, objecte de rèplica per part de l'altra participant (el 28,57% del total de comentaris efectuats). Per aquest segment, 5 d'aquestes actuacions emergeixen en relació a (b) a l'hora de caracteritzar un dels personatges principals, en David el gnom.

La col·locació dels elements del material (c), no genera dificultats, les participants saben què han de fer i hi ha un repartiment de funcions: les nenes seleccionen cada element del material i el van disposant espacialment seguint un ordre de conjunt. Poden acompanyar aquesta col·locació amb comentaris respecte a si els col·loquen o no, i a on. Per a exemplificar-ho:

E. ¡esta no! [agafa i deixa diferents elements del material]

E. ¡estas no!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona. sessió)

No identifiquem tampoc en aquest segment, la modalitat de requeriment.

(d) recull els requeriments que s'adrecen a l'altra participant sobre les característiques i/o sobre la disposició espacial dels elements del material. N'identifiquem 2 ocurrences, una sobre cada aspecte. Cap d'ells rep una resposta associada [(f)].

La mateixa tendència l'obtenim en relació a les directives d'acció adreçades a l'altra participant vinculades a la disposició espacial dels elements del material, (g). N'identifiquem 2 ocurrences i cap comentari al respecte. Totes dues directives d'acció són de caire general, reclamen de l'altra la seva implicació en la posta en marxa d'aquesta procés, prenent en consideració el que més tard posaran en pràctica a través de la ficció.

Observem de nou la presència majoritària de formes d'actuacions lligades a (m) *Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments* amb 7 actuacions.

Cal recordar l'especificitat i la curta durada d'aquest segment, on l'objectiu de les participants és com hem senyalat més amunt, organitzar l'escenari apropiat per a dur a terme el casament entre els gnoms protagonistes. Els 7 comentaris identificats emergeixen a l'acabament del segment, lligats a la col·locació dels personatges principals. Explicitant les accions implicades en la representació estan atribuïnt bona part del sentit a aquest procés: clarifiquen el paper dels personatges que tot seguit manipularan en relació a l'argument fictici; alhora, anticipen les accions concretes que immediatament faran efectives o que ja estan en algun grau executant a través de la disposició espacial. És, com també passava en el segment anterior del mateix tipus, una anticipació limitada del conjunt d'escenes que configuraran l'entramat d'esdeveniments que definiran un mateix argument, les accions necessàries de ser compartides per a que pugui iniciar-se amb certa fluïdesa l'actuació histriònica. A través d'aquestes formes d'actuacions les participants construeixen un context físic i mental per a que pugui generar-se la continuïtat en la representació d'esdeveniments. Donen pas, doncs, a la represa d'aquest tipus de segment.

Hem identificat 1 ocurrencia única de (o), el que significa que s'està d'acord amb les accions comentades inicialment per l'altra. Aquesta única intervenció de rèplica existeix per a confirmar les accions que es proposen fer efectives amb els personatges que es col·loquen espacialment i que totes dues han de manipular de manera coordinada o complementària.

La formulació espontània de directives d'acció adreçades a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments (n) és la

següent categoria que acumula un nombre major d'actuacions: 3 (veure taula 5.8.b.). Són totes elles demandes genèriques per a reprendre la representació d'esdeveniments. Cap d'elles és contestada per l'altra. El seu objectiu és aconseguir centrar-se de manera conjunta en la tasca que les ocupa.

Per a concloure l'anàlisi de les actuacions identificades en aquest segon segment d'interactivitat de redefinició de l'escenari encastat, senyalar l'única forma d'actuació vinculada a (j). Durant el procés de reorganització de l'escenari físic i simbòlic un cop seleccionats i col·locats els personatges principals i alguns de secundaris, una de les participants exhorta l'altra a iniciar la representació d'esdeveniments, immediatament adopta un rol i inicia unilateralment la ficció d'acord al que han acordat representar. Aquesta actuació individual no és acceptada per l'altra que palesa la necessitat de continuar amb la reorganització d'un escenari físic i simbòlic adient a l'argument prèviament compartit a través de les consignes i el comentaris al respecte de les accions implicades.

Com en el cas del segment identificat a la primera sessió, el major volum d'actuacions identificades denota iniciativa de les participants ja sigui en relació a la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material: (b), (c) i (g), un 46,93% de les freqüències registrades; ja sigui en relació a la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols: (j), (m) i (n), un 22,44% de les freqüències registrades.

La dimensió d'interconnexió és representada per un 12,24% i un 2,04%, per a cada tipologia d'actuacions. La participació potenciada és present en un 4,08% en el comportament d'ambdues nenes i sempre en relació a la selecció, identificació, caracterització, disposició i organització espacial dels elements del material.

La tercera sessió és la que presenta major complexitat en quant al nombre de segments identificats i el nombre de freqüències que s'hi relacionen. Hi identifiquem tres segments (veure taules 5.8. i 5.8.a.). Cadascun d'ells compleix funcions diferents segons el moment temporal en què apareix a l'interior del desplegament de les diverses escenes que configuren la representació d'esdeveniments. Els dos primers segments emergeixen pràcticament a l'inici de la primera escena amb l'objectiu de disposar espacialment un seguit d'elements del material que durant el segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic s'han deixat de banda o bé, perquè no s'han cregut necessaris o bé, perquè presentaven dificultats en la seva col·locació.

El tercer segment encastat sorgeix pràcticament a l'acabament del segment i les seves finalitats coincideixen clarament amb el tema de les escenes que estan i pretenen representar: la festa dels gnoms i l'imminent atac dels trolls.

En el que anomenarem segment de redefinició de l'escenari encastat¹, les participants se n'adonen de que queden pendents diferents elements del material per col·locar: animals, trolls, algun arbre i d'altres elements que són de més alt interès per a la trama que tenen entre mans representar totes dues participants, la gnoma que ha d'infantar dos nadons-gnom, l'humà que pot tallar l'arbre al final de l'episodi, la Lisa o la neboda dels gnoms...

Alhora que seleccionen i col·loquen o no espacialment aquests elements del material, poden efectuar comentaris que els identifiquin, caracteritzin o que expliquin on se'ls col·loca i probablement el seu perquè.

Aquestes finalitats estarien reflectides en les freqüències obtingudes particularment en les categories: (c), (d), (e), (b) i (g) (veure taula 5.8.a.; annex 5.7.). Els comentaris espontanis i els requeriments adreçats a l'altra sobre la disposició espacial dels elements del material, són els que presenten major valor: 34 i 16, respectivament. Les 16 ocurrencies que atribuïm als requeriments vinculats a la disposició espacial dels elements del material s'han de diferenciar del total d'actuacions obtingudes per a (d): 25 (veure taula 5.8.a.).

Els comentaris sobre les característiques dels elements del material (b) així com els requeriments identificats al respecte (d), amb freqüències de 21 i 9 ocurrencies, respectivament; emergeixen novament en major nombre a l'acabament del segment, un cop col.locats els animals.

Les participants passen a identificar alguns dels personatges secundaris que han d'intervenir en la ficció i a disposar-los espacialment malgrat no hagin de ser usats immediatament és a dir, a la represa de l'escena de representació d'esdeveniments que els correspon. És el cas de la gnoma que ha d'infantar els nadons, els trolls, l'humà encarregat de tallar l'arbre on s'han d'amagar els trolls o el capellà que ha de batejar els nens-gnom acabats de néixer. Aquest procés d'identificació genera un gruix important d'intercanvis conversacionals entre les participants sobre qui pot representar millor cada personatge, que fa o pot fer quan se'l disposa espacialment i quines característiques hi té associades.

Respecte a les formes d'actuacions susceptibles d'articular-se entre sí com a rèplica (e) o resposta (f) a un comentari o requeriment inicial d'una de les participants sobre les característiques i/o sobre la disposició espacial d'un element del material, senyalar que 13 dels 24 comentaris espontanis de rèplica de les participants es generen al voltant de la disposició espacial dels elements del material (c), el 54,16%; mentre que la resta: 11, ho fan sobre les característiques d'aquests elements del material, el 45,83%. Hem identificat, doncs, patrons d'actuacions tant de caràcter (b)d'una participant-(e)d'una altra participant, com de caràcter (c)d'una participant-(e)de l'altra participant.

Els resultats tornen a posar de manifest que no totes les iniciatives dels subjectes sobre les característiques o la disposició espacial dels elements del material generen comentaris espontanis al respecte en les seves companyes [(e)]: 24 sobre un total de 55 comentaris precedents [(b) i (c)] (un 43,63%), resultat que permet suposar en les participants l'existència d'una representació en algun grau compartida sobre ambdós i que, per tant, no pas tot el que diuen ha de ser objecte d'una negociació. Així, en relació a la disposició espacial dels elements del material, les participants disposarien d'un gruix d'informació compartida sobre com procedir en la col.locació dels diferents elements generat des de la primera sessió d'activitat conjunta que es mantindria pràcticament invariable segment a segment, per exemple en la disposició espacial dels arbres o dels animals domèstics. Els resultats indicarien però, que no passa exactament el mateix amb la identificació i caracterització dels elements del material, hi ha una major tendència a convertir els seus comentaris inicials en objecte de negociació: 11 ocurrencies sobre 21, el 52,38%; la raó dels desencontres podria estar relacionada amb la necessitat d'identificar i caracteritzar particularment per a cada seqüència d'esdeveniments, els personatges -principals i secundaris- implicats en la representació d'esdeveniments. Cal que les participants comparteixin qui és qui per poder fer efectiva posteriorment la ficció. Els personatges principals i

secundaris són els mitjans a través dels quals és factible donar cos al guió que emmarca la representació conjunta.

Sobre la disposició espacial, únicament 13 dels 34 comentaris espontanis inicials són objecte de comentari per part de l'altra participant (el 38,23%).

Reprement els requeriments sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material [(d)] els resultats mostren la rellevància que prenen en la definició de l'activitat conjunta al contrari del que hem observat per als segments encastats localitzats en les sessions precedents: es potencia la participació de l'altra a l'hora de localitzar, ubicar espacialment, identificar o caracteritzar els elements del material que es seleccionen. Bona part de les informacions que aporten al respecte s'acompanyen de clausules interrogatives que demanen l'acceptació de l'altra participant i per tant l'establiment d'un acord al respecte.

No tots els requeriments obtenen una resposta efectiva per part de l'altra participant [(f)]; en ocasions el mateix subjecte que els formula és qui els acaba donant resposta, sense que n'intervingui en la seva elaboració la seva companya.

No obstant aquestes importants excepcions, el ventall de requeriments que si són elrepesos per l'altra participant torna a ser significatiu per aquest segment en relació als precedents de sessions anteriors: 13/25, el 52%. En les respostes apareixen les informacions necessàries per a localitzar, disposar o identificar correctament els elements del material objecte de la demanda. Són des d'aquesta perspectiva, informacions efectives per la participant que les ha d'usar.

Ens queda pendent comentar els resultats sobre les directives d'acció efectuades per les participants en relació a la disposició espacial dels elements del material (g), cinquena de les actuacions que hem destacat com a rellevants per aquest primer segment encastat corresponent a la tercera sessió de l'activitat conjunta.

N'hem identificat 19 ocurrències. Són formes d'actuacions que o bé demanen a la seva companya que participi en la redefinició de l'escenari físic i simbòlic en general, que assumeixi i s'impliqui en la posta en marxa de l'activitat compartida; o bé es tracta de demandes més concretes a través de les quals se l'insta a que es faci càrrec de la col.locació d'algun element o conjunt d'elements del material, aquestes demandes més específiques poden recollir instruccions més concretes sobre on cal col.locar aquests elements del material del que se li demana fer-se'n càrrec, amb la qual cosa es redueix el grau de llibertat de les seves accions i se n'incrementa el grau de control per part de la participant que les fa explícites. Les directives que podríem qualificar com a genèriques per les seves intencions, al seu torn, poden incloure en el seu enunciat a totes dues participants, de tal manera que la participant que les formula s'inclou en aquesta proposta de tasca conjunta i n'incentiva alhora, la participació de l'altra. A través d'elles es pretén que totes dues s'organitzin i orientin la seva atenció cap a la tasca que les ocupa.

D'entre la resta de directives d'acció identificades hem d'esmentar-ne aquell gruix que sorgeix com a oposició a una forma d'actuació efectuada prèviament per l'altra participant, ja sigui en un moment immediatament anterior, ja sigui en una altra ocasió al llarg del flux temporal de l'activitat conjunta però sempre en el marc del mateix segment, podent-se o no acompanyar de comentaris que

ofereixin una alternativa a la disposició espacial de l'element o elements del material seleccionats per la participant que les efectua.

Les directives d'acció tendeixen a ser efectives. Habitualment no se n'efectua cap comentari alternatiu. En aquest segment tampoc. Únicament 5 de les 19 directives identificades són contestades per l'altra [(h)], aproximadament una quarta part de les mateixes, el 26,3% sobre el total. Són rèpliques quin objectiu és bàsicament mostrar-se en desacord amb el que proposa l'altra. Encara que poden incloure alternatives en els seus desacords, aquestes no tendeixen a ser habituals i, malgrat existir-hi, es fa l'opció d'actuar d'acord als requeriments enunciats. Cal també senyalar que les directives genèriques tendeixen a no ser comentades per l'altra. Se n'evidencia la seva acceptació perquè les participants actuen segons el que està previst: agafen i col.loquen els diversos elements del material que els queden pendents, és a dir, se centren en la resolució de la tasca.

Respecte a les freqüències d'actuacions associades a la representació d'esdeveniments i a la gestió de rols, senyalar que (m) i (n), destaquen com a actuacions rellevants amb 6 ocurrències, seguides de (i) amb 4 ocurrències (veure taula 5.8.b.; annex 5.7.).

Els resultats són similars als obtinguts en el segment encastat identificat a la segona sessió no obstant, cal senyalar el lleuger increment en 3 actuacions de les directives d'acció i de les adopcions i execucions espontànies d'un rol.

A l'igual que succeïa en els segments anteriors corresponents a les dues primeres sessions, (m) ocupa el primer lloc en el nombre d'actuacions exhibides per les participants: 6.

Les actuacions de les participants, des de la selecció a la col.locació dels elements del material, prenen sentit perquè contribueixen a la definició d'un argument per a la actuació conjunta. Bona part de les seves propostes o contrapropostes es justifiquen i són compreses a l'aixopluc d'aquest argument. Un argument que forma part del marc de referència compartit de totes dues participants.

Les actuacions associades a (m) emergeixen, com en el cas dels segments anteriors, cap el final del segment encastat¹, en el moment en què les dues nenes decideixen ocupar-se de triar i disposar espacialment els personatges gnoms vinculats a les escenes més properes que han de confegir la representació posterior. Preparen acuradament l'escenari físic i sobre tot simbòlic per a desenvolupar-les.

Els comentaris de l'altra participant sobre les informacions que es donen a través d'aquesta forma d'actuació, (o), són molt poc significatius: 1 sola ocurrència (sobre 6) el que significa que les participants estan d'acord amb aquestes aportacions. La manca de comentaris al respecte s'explica perquè les informacions que es donen són molt ajustades o coherents amb el guió que es proposen representar i que ve, en un grau força elevat, mediatitzat per les consignes i els continguts que presenten els dibuixos animats en els segments d'aportació d'informació precedents.

Les directives d'acció adreçades a l'altra participant sobre el que s'ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments (n) apareix en 6 ocasions (veure taula 5.8.b.).

Les directives d'acció són majoritàriament totes elles demandes per a incentivar en l'altra la represa de la representació d'esdeveniments (4 actuacions).

N'hem identificat, com en el cas anterior, 3 ocurrences de rèplica, (p), a través de les quals es demana en 2 ocasions posposar la represa de la representació efectiva. Totes dues participants fan palesa en diferents moments del segment de redefinició encastat la seva necessitat de continuar amb la redefinició d'un escenari físic i simbòlic per a l'activitat conjunta.

La tercera ocurrència de (p) suposa la demanda d'un aclariment a una petició general de canvi d'activitat.

El conjunt de resultats que hem obtingut fins ara ens fa pensar en que una de les característiques del segment és que suposa una certa represa de la tasca que ha caracteritzat el segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic amb que s'inicia aquesta sessió. Les nenes no han acabat de col·locar espacialment tots els elements del material. Un cop represa aquesta tasca en el segment encastat, la Rocío i l'Elena especialitzen la seva feina en funció de les dues escenes que immediatament s'ocuparan de representar, una d'elles ja s'ha representat però es tornarà a reprendre dins i fora del segment de redefinició encastat. Així, una de les participants inicia la represa de la dramatització unilateralment, d'acord al que ja s'havia realitzat amb anterioritat. La ficció no és reeixida perquè l'altra intervé demanant a la seva companya que l'acompanyi en la tasca de col·locar els elements del material encara pendents.

El nombre de personatges adoptats és el que marca la freqüència de (j) *Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant*, que com més amunt senyalavem, s'incrementa per aquest segment. S'adopten alhora 4 personatges, al marge d'un procés efectiu de distribució de rols (veure taula 5.8.b.).

Les propostes de distribució de rols (k) les identifiquem en 3 ocasions, poc abans de la represa conjunta de l'escena de representació d'esdeveniments. Una de les participants explicita quins són els personatges que adoptarà per oposició als que atribueix a la seva companya. (l) amb 1 sola ocurrència, expressa l'acceptació d'aquesta proposta de distribució de rols.

El segment de redefinició de l'escenari encastat², sorgeix molt pròxim en el temps al primer d'aquesta mateixa tercera sessió, aproximadament 1 minut després. Les participants reprenen de nou la primera escena corresponent a la representació d'esdeveniments però, ràpidament, es planteja la necessitat de col·locar espacialment dos elements del material que en el segment inicial de delimitació de l'escenari físic i simbòlic s'han deixat de banda. Es tracta de dos gnoms que presentaven dificultats a l'hora de mantenir-los físicament estables, és a dir, drets. S'insisteix per part d'una de les participants, en col·locar-los espacialment i aquesta insistència suposa el trencament de la representació d'esdeveniments i la conseqüent aparició d'una nova discontinuïtat en el flux de l'activitat conjunta, fet que deriva en l'inici d'un nou segment de redefinició de l'escenari encastat.

El major nombre d'actuacions identificades remeten en aquesta ocasió i a diferència dels segments anteriors, a les característiques dels elements del material (b). 10 ocurrencies, una quarta part de les actuacions del segment (25%) (veure taula 5.8.b.). I s'explica perquè en els seus intents de col·locar aquests elements del material exposen qui són i quin és el seu paper en la representació d'esdeveniments.

Són significativament menors les intervencions de les participants adreçades a comentar la disposició espacial d'aquests elements del material (c): 4 ocurrencies (un 10%).

Respecte a (e), els comentaris que hem identificat s'efectuen bàsicament sobre la identificació i caracterització dels elements del material (b): 7/10, el que suposa que pràcticament la totalitat dels comentaris sobre les característiques dels elements del material són contestats per l'altra participant.

Val a dir que no totes dues nenes donen la mateixa rellevància a aquests elements del material, per una d'elles són clarament prescindibles, no passa el mateix amb l'altra que insisteix en la necessitat que formin part de l'escenari que s'està perfilant de manera conjunta.

No hem identificat cap requeriment sobre les característiques i /o la disposició espacial dels elements del material.

Respecte a les directives d'acció (g), n'hem identificat 4 ocurrencies (10%) (veure taula 5.8.a.). Majoritàriament recullen exhortacions d'una de les participants per fer efectiva la col·locació dels elements del material que prèviament ha seleccionat la seva companya. La seva reiteració és indicador de que les demandes no estan sent assumides per l'altra participant no obstant, hi ha una única reacció explícita a aquestes directives d'acció, (h), i el que mostra és precisament l'oposició a cedir un dels elements del material que demana la seva companya per tal de contribuir a la disposició espacial dels mateixos. Val a dir que, després de diferents intents no reeixits, és la participant que reclama col·locar un d'aquests elements del material qui acaba fent efectiva la seva disposició espacial.

El segment de redefinició encastat² recull també el menor nombre de freqüències identificades sobre la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols (10), no només en relació a la resta de segments identificats a la mateixa sessió (24 i 20) sinó també en relació als identificats a les sessions primera, segona i quarta (22, 12 i 12, respectivament) (veure taula 5.8.b.).

Com a diferència significativa respecte als resultats obtinguts en els segments del mateix tipus precedents, senyalar la freqüència acumulada més elevada al voltant de (n)*Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments*, amb 6 ocurrencies, suposa un 15% de les actuacions del segment.

Es demana, com en els segments anteriors, la represa de la representació d'esdeveniments. 5 de les 6 actuacions identificades són exhortacions adreçades a l'altra participant per a que li faciliti el personatge que li manca per a poder reprendre la segona escena que ha de conformar una part de la representació d'esdeveniments. Hi ha únicament 2 rèpliques a aquestes directives d'acció (p). A

través d'elles es demana a l'altra que esperi a que acabi amb la recol.locació d'un element concret del material (veure taula 5.8.b.).

(j) suposa la representació unilateral d'acord a l'argument que defineix la primera escena de la ficció. Les 2 úniques ocurrences registrades revelen la manipulació simultània de dos personatges implicats en la representació.

La distribució de freqüències per aquest segment denota un conflicte d'interessos entre les participants: una d'elles insisteix en la disposició espacial d'uns elements del material mentre que l'altra ho fa en la represa de l'activitat conjunta.

Els resultats que hem obtingut per als segments de redefinició de l'escenari encastats 1 i 2 corresponents a aquesta tercera sessió, ens senyalarien una certa diferenciació entre els objectius dels segments que hem identificat a les dues sessions anteriors i els que també identificarem posteriorment en aquesta i la propera sessió.

A diferència del que s'esdevenia en els segments encastats anteriors, en aquesta tercera sessió els dos primers segments identificats suposarien un cert allargament del segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, més que no pas un conjunt d'actuacions relacionades amb la representació d'un esdeveniment o escena concreta corresponent a la ficció. Aquesta vinculació al segment que precedeix el segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments, es justificaria pel que semblaria un tancament prematur del mateix, amb la col.locació parcial dels elements del material inicialment disponibles. Aquesta col.locació parcial permet fer emergir la necessitat de completar la feina feta malgrat s'hagi ja donat pas a la representació efectiva dels esdeveniments. L' indicador de la vinculació dels segments encastats 1 i 2 amb la delimitació de l'escenari incial es correspondria amb el fet que en totes dues ocasions les participants reprenen sempre una mateixa escena: la visita d'una jove gnoma als seus oncles, escena que per altra part dóna entrada a tota la seqüència d'esdeveniments posteriors, i que coincideix fil per randa amb el que temporalment han observat en el video. En totes les seves execucions aquesta escena s'ha desenvolupat de manera correcta.

Val a dir que el que caracteritza el segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic amb què s'enceta la fase de Joc amb el material manipulatiu és la seva orientació a l'episodi de representació d'esdeveniments que les participants pretenen dur a terme en correspondència a les consignes presentades i el que s'ha vist en els dibuixos animats. L'escenari bàsic que construeixen les participants es vincula des de l'inici a la dramatització.

El segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat3, apareix cap a l'acabament del segment de representació d'esdeveniments vinculat a la posta en marxa d'una nova escena: la representació de la festa dels gnoms; a la preparació d'una escena immediatament posterior: l'atac dels trolls; i a la realització efectiva d'un fragment de la representació d'esdeveniments que les participants se n'adonen que han oblidat: la presentació al pare dels nou nats. És a diferència dels segments 1 i 2, un segment encastat clarament vinculat al procés de representació efectiva, a la seva posta en maxa i les necessitats que s'hi associen.

L'execució de les finalitats senyalades suposen en primer lloc, seleccionar un conjunt d'elements del material: els gnoms, per tal de col·locar-los l'un davant de l'altre, com si estiguessin ballant. Es representa la festa dels gnoms. Immediatament després, es produeix un cert encabalcament d'actuacions disperses entre les participants, hi ha un repartiment efectiu de tasques: mentre una d'elles a petició de la companya, representa un esdeveniment oblidat, l'altra s'encarrega d'acabar de preparar l'escenari per a la festa que posteriorment representaran així com de col·locar els trolls com a pas previ de l'atac que un cop encetada la festa, s'ha de realitzar d'acord a les informacions aparegudes en el vídeo que les participants han decidit d'utilitzar per a guiar la seva actuació fictícia. Les participants són, doncs, capaces d'actuar de manera autorregulada en relació a la seqüència global d'esdeveniments que guia l'actuació conjunta.

Referint-nos ara per a ara a les formes d'actuacions vinculades a la identificació, exploració, localització i disposició espacial dels elements del material (veure taula 5.8.a.), s'efectuen majoritàriament comentaris i requeriments relacionats amb les característiques dels elements del material: (b) i (d); amb un equivalent de 7 ocurrències per a cada forma d'actuació (un 10,93% de les actuacions del segment, conjuntament considerades, un 21,87%).

Les nenes identifiquen i pregunten sobre quins personatges o elements gnom en general, poden col·locar-se espacialment i representar per tant, l'esdeveniment de la festa.

Els requeriments i els comentaris sobre la disposició espacial dels elements del material adquireixen en relació a aquest objectiu, un paper menys rellevant. (c), s'exhibeix únicament en 3 ocasions (4,68%). Per les participants està en grau suficientment compartit on i com s'ha de col·locar cadascun dels elements del material, tant en relació a la festa com en relació a l'atac dels trolls. Comparteixen la informació perquè l'han vist a la pel·lícula i comentat en el segment d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic; no cal doncs, afegir nova informació al respecte.

Sobre el petit fragment pendent de representar, les participants han d'acordar els personatges implicats, la qual cosa es relaciona també amb les categories (b) i (d) vinculades a la caracterització dels elements del material.

Respecte a les formes d'actuacions susceptibles d'articular-se amb les anteriorment descrites: (e) i (f), obtenim que 4 de les 6 ocurrències obtingudes a la categoria (e) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant*, suposen una rèplica a (b) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques* i permeten per tant, l'articulació d'actuacions de tipus: (b) d'una participant-(e) d'una altra.

Les altres 2 ocurrències de (e) s'articulen amb (c) *Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial*. Pràcticament la totalitat d'aquest comentaris són replicats per l'altra: 2 sobre 3 (el 66,6%).

Respecte a (f) *A requeriment de l'altra participant, formula comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del*

material i la categoria (d) *Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant sobre les seves característiques o sobre la seva disposició espacial*, amb la que poden articular-se, observem com hi ha una equivalència entre requeriments efectuats i la resposta explícita a aquests requeriments per part dels subjectes: 7 i 7, respectivament.

(g) i (h) com a possibles patrons d'actuacions articulades lligades a les directives d'acció sobre la disposició espacial dels elements del material, senyalar que de les 3 directives trobades, cap d'elles és contestada per l'altra participant el que dóna un valor 0 a la categoria (h). Les 3 directives identificades són exhortacions a l'altra participant per a què actuï col·locant algun dels elements del material encara pendents o executi la representació de l'esdeveniment oblidat.

El segment de redefinició encastat3, coincideix amb el segment encastat2 en el major nombre d'actuacions vinculades a (n) *Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments*, referint-nos ja a les categories associades a la representació d'esdeveniments i la gestió de rols; amb novament 6 ocurrències. El percentatge de temps que s'hi destina però, a l'interior del segment, és inferior a l'identificat al segment encastat2, un 9,37% i un 15%, respectivament. Es manté no obstant més elevat que en el segment encastat1 (3,12%) (veure taula 5.8.b.).

Les directives d'acció es reparteixen entre demandes per a recuperar la representació d'esdeveniments vinculades a la festa dels gnoms, i instruccions concretes per a que es representi i es faci correctament, un esdeveniment oblidat.

Els comentaris sobre les directives d'acció (p) ocorren en 3 ocasions. 1 d'elles per oposar-se a l'inici de la represa de l'escena a representar, les 2 restants per a clarificar les instruccions específiques. De fet en aquest darrer cas hem de parlar d'una patró d'actuacions complex entre les participants: (n)d'una participant-(p)d'una altra participant-(p)d'una participant inicial.

Aquestes directives d'acció i l'assumpció conseqüent que en fa la participant que les rep, permet reconèixer bona part de les 7 ocurrències recollides per a (j) *Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant*. Per aquest episodi la Rocío adopta i executa 5 rols. La resta de rols es distribueixen entre les dues participants (veure taula 5.8.b.).

Hem identificat 1 sola proposta de distribució de rols (k) que respon a l'assumpció espontània que en fa una de les participants per tal de tirar endavant una nova escena de representació d'esdeveniments que no es fa efectiva. No hi ha cap mena de comentari al respecte.

Respecte a les dimensións de participació i en relació a les freqüències enregistrades per al conjunt dels tres segments identificats a la tercera sessió senyalar, novament, el major volum d'actuacions identificades entorn a la iniciativa de les participants ja sigui en relació a la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material: (b), (c) i (g), el 35,47%, de les freqüències registrades (105/296); ja sigui en relació a la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols: (j), (k), (m) i (n), el 14,86% de les

freqüències registrades (44/296). El 57,77% de les actuacions del segment si al posar-les en comú adjuntem les freqüències associades a (a): 22, 171/296.

La dimensió d'interconnexió és representada en cada cas per un 14,52% i un 9,12% i en relació al total d'actuacions identificades en la redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat; mentre que la participació potenciada en les seves formes de pregunta i de resposta, és present en un 23,31% del conjunt de les actuacions identificades, sempre en relació a la identificació i disposició espacial dels elements del material.

Entrem tot seguit en els resultats identificats a la quarta sessió entorn al segment de redefinició de l'escenari encastat que hi hem identificat. Continuem en primer lloc centrant la nostra anàlisi en les categories lligades a la identificació, caracterització, localització i disposició espacial dels elements del material.

La taula 5.8.a. expressa l'ample marge d'actuacions a favor dels comentaris que efectuen les participants sobre les característiques dels elements del material (b): 25/88 (28,4%). Un 21% de les actuacions identificades a l'interior del segment. Cal situar aquests resultats en relació al paper que juga aquest segment en la representació d'esdeveniments en què s'encasta. En aquesta ocasió sorgeix en relació al segon dels segments de representació d'esdeveniments identificats a la sessió. Les participants enuncien el nou argument per a la ficció, inicien el repartiment de rols i proposen la reorganització de l'escenari físic i simbòlic. No han donat inici encara a cap escena fictícia.

Entre les actuacions que caracteritzen el segment encastat, hi destaquen les que les participants destinen a identificar i parlar sobre els personatges que els calen per a tirar endavant la ficció: l'humà llenyataire, la Lisa, la humana que cuida de la Lisa, la casa dels humans i el gat que sense adonar-se que és una gnoma li dona caça. D'entre tots els elements que poden assumir aquestes funcions o personatges, en trien el que consideren més apropiat i per tal d'argumentar-ho fan sobre tot referència a les característiques físiques que se'ls associen.

Els requeriments que efectuen les participants sobre les característiques i la disposició espacial dels elements del material (d) suposen la localització i identificació d'aquests personatges entre el conjunt d'elements que no han format part de l'escenari inicial sobre quina base han dut a terme el primer segment de Representació d'esdeveniments. N'hem identificat 8 ocurrències.

Al seu torn, els comentaris espontanis sobre la disposició dels elements del material (c) són baixos en la seva freqüència, s'exhibeixen en 4 ocasions (3,36%). Dels personatges que seleccionen, no tots ells es col·loquen espacialment, únicament ho fan amb els personatges humans, un cop identificada i localitzada la seva llar.

Aquesta decisió de quina ha de ser la seva llar, condiona la seva disposició espacial que no és en ella mateixa objecte de comentari o discussió. La resta d'elements seleccionats: la Lisa i el gat, se'ls aproprien les nenes perquè esdevenen els personatges, principal i secundari, a través dels quals donaran pas a la escena primera de la dramatització.

Respecte a (e) i la seva possible articulació amb (b) i (c) per tal de donar consistència a patrons d'actuacions entre les participants, n'identifiquem 21

ocurrències, la segona freqüència més elevada pel que fa al conjunt d'actuacions que defineixen el segment (17,64%).

Els patrons que majoritàriament es conformen adopten la forma: (b)d'una participant-(e)d'una altra. No obstant, cal senyalar la presència d'algun patró més complex que inclou una forma (e) de la participant inicial.

Totes les intervencions espontànies sobre la disposició espacial dels elements del material (c) són comentades per l'altra: 4/4.

El grau de negociació sobre la identificació, localització i disposició espacial dels elements del material associats a la representació dels esdeveniments és evident. Cadascun dels elements i objectes seleccionats genera un creuament d'informacions entre les participants fins que no aconseguen l'acord sobre que o qui és cada cosa i eventualment, on es col.loca o localitza espacialment.

En el mateix sentit podríem interpretar les respostes que es donen als requeriments efectuats [(f)]: 5/8 (62,5%) La tendència dels subjectes és a intervenir aportant la informació que se'ls reclama per tal de localitzar o identificar els elements als que en el paràgraf immediatament anterior hem fet referència.

Hem identificat una única ocasió en la que la resposta a un d'aquest requeriments genera al seu torn un nou requeriment per tal de demanar ampliar la informació respecte al que es pregunta; el requeriment rep, al seu torn, la resposta de la participant que inicia el cicle de pregunta-resposta: (d)d'una participant-(f)d'una altra-(f)de la participant inicial; un patró simple esdevé amb aquesta articulació d'actuacions, complex.

Sobre les directives d'acció vinculades a la disposició espacial dels elements del material (g), dir que apareixen en 19 ocasions (15,96%) (veure taula 5.8.a.). A través d'elles les participants demanen a la seva companya tirar endavant amb la proposta de redefinició de l'escenari físic i simbòlic: que localitzin, col.loquin o li facilitin algun dels elements del material que es necessiten o bé, simplement, que no toqui o agafi determinats elements del material ja ubicats espacialment.

En 6 ocasions es repliquen aquests exhorts (6 de 19, 31,5%). Les rèpliques [(h)] solen efectuar-se sobre les peticions específiques i en comptades ocasions sobre les que hem definit com a genèriques. En aquest segment n'hem comptabilitzat 1 ocurrència. Les 5 ocasions restants suposen 1 aclariment i 4 no acceptacions respecte a les directives específiques:

[L'Elena insisteix en col.locar la bossa buida on es guarda el material com a porta de la casa dels humans. La Rocío no hi està d'acord]

R. qué haces!, ¡no lo pongas!

E. ¡que si lo pongo te he dicho!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 4arta. sessió)

La no acceptació de la directiva d'acció d'altra banda pot o no estar argumentada amb una proposta alternativa. No sempre hi ha aquesta aportació de nova informació al respecte. L'objectiu és fer valer la pròpia representació de la situació per sobre de l'altra perquè es considera com la més adient o correcta en relació a la tasca conjunta que les ocupa. L'acceptació de les demandes permet al seu

torn, l'emergència d'altres formes d'actuacions coherents al que es sol·licita amb la possibilitat de dur-les a terme.

Respecte a les categories que hem relacionat amb la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols (veure taula 5.8.b.), les freqüències màximes que hem recollit tornen a ser per a (n) *Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments*, amb 5 ocurrències i per a les representacions efectives dels esdeveniments unilaterals [(j)] o d'acord amb el que actua l'altra participant [(i)].

Les directives d'acció suposen en un percentatge elevat, exhortacions generals per a que l'altra participant inici la representació d'esdeveniments. Hem identificat 2 úniques instruccions concretes sobre com ha de comportar-se una de les participants en relació al desenvolupament del seu rol.

(j)Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant, amb 3 actuacions, recull les adopcions i execucions de diversos rols fetes al marge de l'argument que defineix una nova escena en la representació d'esdeveniments. Acompanyen en aquest segment, el procés de localització o disposició espacial d'alguns dels elements implicats.

(i)Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments, apareix per primera vegada en aquest segment, i suposa intents fallits d'iniciar la ficció d'acord amb el paper que ha d'assumir l'altra participant i l'argument que defineix l'escena que es té entre mans. N'identifiquem 4 ocurrències, mitjançant els rols que assumeixen cadascuna de les nenes.

Les representacions no arriben a prosperar perquè en totes les ocasions alguna de les participants implicades dirigeix l'atenció conjunta cap a diversos elements del material pendents de localitzar i eventualment, de col·locar espacialment. Sense aquestes intervencions les actuacions efectives permetrien el canvi de segment.

El major volum d'actuacions identificades subratlla la iniciativa de les participants ja sigui en relació a la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material: (b), (c) i (g), 48, un 40,33% de les freqüències totals registrades; ja sigui en relació a la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols: (i) (j), i (n), 12, un 10,08% sobre el total. Aproximadament el 50% de les actuacions del segment si les considerem conjuntament. Sumades a (a), el percentatge s'incrementa al 53,78% d'aquestes actuacions.

La dimensió d'interconnexió és representada únicament i en aquesta ocasió, per actuacions associades a la selecció, identificació, caracterització, disposició i organització espacial dels elements del material. Suposa un 11,76% sobre el total (14/119). Quelcom de similar als resultats associats a la dimensió participació potenciada que suposa per aquest segment encastat corresponent a la quarta sessió, un 10,92% sobre el total de les actuacions registrades (13/119). Aquests dos darrers percentatges suposen una actuació similar.

Una cop feta aquesta anàlisi intrasegment per tal de copsar-ne la seva caracterització i una possible evolució en el decurs dels diferents segments senyalats, passem a ocupar-nos tal i com ho havíem ja anticipat en la presentació

d'aquest apartat, de com es perfilen aquestes actuacions i les seves freqüències per a cadascuna de les participants, la qual cosa en ajudarà a definir quina és l'estructura de participació social que defineix aquesta tipologia de segments i quina modalitat de participació hi desplega cada participant en la seva contribució a definir-la.

2.2.2. Distribució i evolució de les actuacions identificades en els segments d'interactivitat de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments per a cadascuna de les participants

Per avançar en el procés de caracterització de la interactivitat i la manera com cada participant contribueix a la seva construcció (gra i tipus de participació), ens hem dotat de nous referents, les taules 5.9., 5.9.a i b. (annex 5.7.) i la figura 5.4. .

Els resultats generals (veure taula 5.9.) apunten a un major grau de participació en la construcció del segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat a l'Elena. Els resultats esdevenen no obstant, escassament significatius tal i com s'expressa en la figura 5.4.

Una comparació de resultats entre participants per cada sessió, els atribueix contribucions diferents.

- La diferència en el nombre total d'actuacions entre la Rocío i l'Elena és del 2%. El 51% de les actuacions correspon a l'Elena, el 49% restant a la Rocío.
- Les mateixes tendències es retroben en els segments de redefinició encastats localitzats a la segona i quarta sessions.
- A la tercera, el percentatge en el nombre d'actuacions és equivalent (50,33% i 49,66% per a l'Elena i la Rocío, respectivament).
- Les diferències més destacables són al segment identificat en la primera sessió; amb una diferència del 12%, el percentatge de participació afavoreix l'Elena (56%).
- Els resultats anteriors senyalen l'equilibri progressiu en el percentatge d'actuacions entre totes dues.

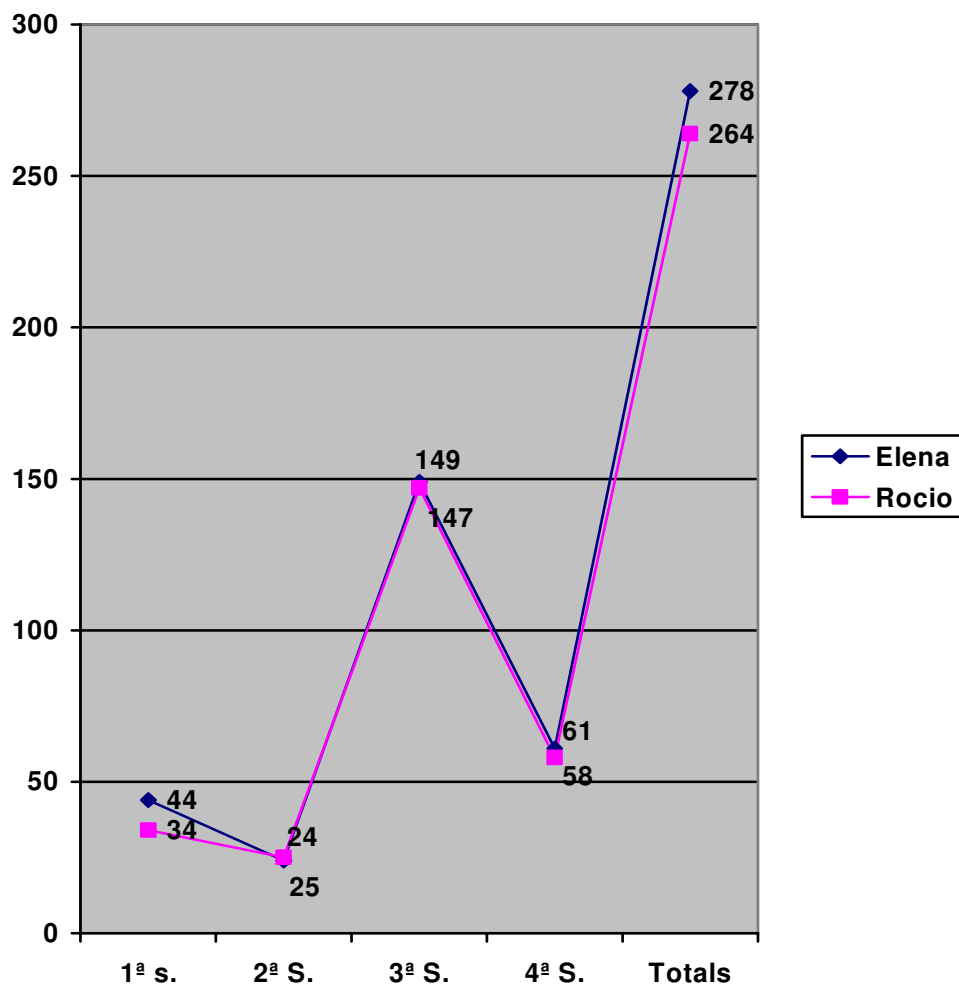
Un seguiment dels resultats associats a les distintes categories (taula 5.9.), mostra com les contribucions de totes dues participants són superiors en aquelles formes d'actuacions associades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material [(b), (c), (d), (e), (f), (g) i (h)] (taula 5.9.a.). Tanmateix, el 53% de les actuacions registrades sota aquesta temàtica, són de l'Elena (197/370) .

Un resultat similar però en sentit contrari, ofereixen les categories d'actuacions associades a la representació i a la gestió dels rols [(i), (j), (k), (l), (m), (n), (o) i (p)] el 52% de les actuacions corresponen a la Rocío (52/100) (taula 5.9.b.).

TAULA 5.9. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants. SI REE

Acs.	1ª S. REE		2ª S. REE		3ª S. REE		4ª S. REE		T			% SAC
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T	T
(a)	1	2	2	3	12	10	1	3	16	18	34	6,27
(b)	9	4	8	4	21	17	15	10	53	35	88	16,24
(c)	7	7	4	5	24	17	1	3	36	32	68	12,54
(d)	0	3	0	2	17	15	3	5	20	25	45	8,3
(e)	6	4	2	4	19	18	11	10	38	36	74	13,65
(f)	2	0	0	0	6	14	3	2	11	16	27	4,98
(g)	7	1	1	1	13	13	10	9	31	24	55	10,15
(h)	0	1	0	0	4	2	4	2	8	5	13	2,4
(i)	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	0,37
(j)	0	0	1	0	3	10	0	2	4	12	16	2,95
(k)	2	1	0	0	2	2	0	0	4	3	7	1,29
(l)	0	2	0	0	0	1	0	0	0	3	3	0,55
(m)	3	4	1	6	4	5	0	0	7	15	23	4,24
(n)	3	1	3	0	13	5	5	3	24	9	33	6
(o)	3	3	1	0	0	1	0	0	4	4	8	1,48
(p)	0	0	0	0	3	5	0	0	3	5	8	1,48
(q)	1	1	1	0	8	12	7	8	17	21	38	7
T	44	34	24	25	149	147	61	58	278	264	542	
% SAC	56	44	49	51	50	50	51	49	51	49		

FIG. 5.4. Distribució de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants . SI REE

Totes les categories d'actuacions a excepció de (I), són exhibides per totes dues en algun o en tots els segments identificats, (I) té una ocurrència total igual a 0 en el cas de l'Elena.

Els resultats anteriors es matisen quan s'efectua una aproximació a les freqüències de cada participant segment a segment, a l'interior d'una sessió particular.

Respecte a les formes d'actuacions que corresponen a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material taula (veure taula 5.10.a.), els resultats obtinguts en les sessions primera i tercera són favorables a l'Elena (en un 21% i un 4%, respectivament) mentre que els recollits a la segona i quarta ho són, en termes de freqüències absolutes, per la Rocío (en un 4% i un 5%, respectivament).

S'observa com les discrepàncies extremes entre les dues participants es localitzen novament, a la primera sessió (21%). Un cop traspassada tendeixen a equilibrar-les.

Respecte a la distribució de les formes d'actuacions vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols (veure taula 5.9.b.), les contribucions en termes de freqüències absolutes és equivalent entre totes dues en totes les sessions a excepció de la tercera. En aquesta sessió, el 54% de les actuacions associades a la representació i gestió dels rols en el segment de redefiniició encastat, són de la Rocío (29/54).

Torna a fer-se evident a través dels resultats que corresponen als segments de redefiniició encastats, la tendència en el comportament de les participants a corresponsabilitzar-se en el desplegament de l'activitat conjunta pròpia del treball en col.laboració. No obstant, els mateixos resultats fan explícites divergències en la distribució del control i la responsabilitat sobre les modalitats d'actuacions en funció de la sessió analitzada. S'entén que aquesta corresponsabilització pot respondre tant a interessos particulars de les participants, com a interessos vinculats a la dinàmica dimanant de la pròpia activitat conjunta.

Continuarem les anàlisi detallades a l'interior de cada segment i al llarg de les sessions que configuren l'activitat conjunta per tal de destriar la funció que atribueixen al segment i el paper de cadascuna d'elles en aquest procés.

Les taules 5.10., 5.10.a. i 5.10.b. (veure annex 5.7.) permeten ordenar i diferenciar els resultats obtinguts per les participants en quant a freqüències d'actuació per a cada segment al llarg de les sessions que configuren la seqüència d'activitat conjunta.

Situats en el segment d'interactivitat de redefiniició de l'escenari físic i simbòlic encastat de la primera sessió (veure taula 5.10.), el ventall d'actuacions identificat per la Rocío i l'Elena presenta variacions. És més divers en el cas de la Rocío: 13 formes d'actuacions manifestes davant 11 de l'Elena, i més ampli en el nombre de freqüències acumulades per sobre de la seva companya en el cas de l'Elena.

TAULA 5.10. Freqüències d'actuacions per a cadascuna de les dues participants en els diferents segments. SI REE

Acs	1ª. S REE		2ª. S. REE		3ª. S- REE						4ª. S. REE		T		
	E	R	E	R	1		2		3		E	R	E	R	T
(a)	1	2	2	3	8	6	1	2	3	2	1	3	16	18	34
(b)	9	4	8	4	11	10	7	3	3	4	15	10	53	35	88
(c)	7	7	4	5	19	15	4	0	1	2	1	3	36	32	68
(d)	0	3	0	2	11	14	0	0	6	1	3	5	20	25	45
(e)	6	4	2	4	11	13	3	4	5	1	11	10	38	36	74
(f)	2	0	0	0	5	8	0	0	1	6	3	2	11	16	27
(g)	7	1	1	1	10	9	0	4	3	0	10	9	31	24	55
(h)	0	1	0	0	3	2	1	0	0	0	4	2	8	5	13
(i)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2
(j)	0	0	1	0	1	3	0	2	2	5	0	2	4	12	16
(k)	2	1	0	0	1	2	0	0	1	0	0	0	4	3	7
(l)	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	3
(m)	3	4	1	6	2	4	0	0	2	1	0	0	8	15	23
(n)	3	1	3	0	5	1	2	4	6	0	5	3	24	9	33
(o)	3	3	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4	4	8
(p)	0	0	0	0	1	2	2	0	0	3	0	0	3	5	8
(q)	1	1	1	0	5	8	0	1	3	3	7	8	17	21	38
T	44	34	24	25	93	99	20	20	36	28	61	58	278	264	542

D'igual manera, no totes les formes d'actuacions són presents en el comportament de totes dues, ens referim a (i), (j) i (p), associades a la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols.

(d) i (h), són dues categories que al seu torn, únicament prenen valor en aquesta sessió per a una de les dues participants, la Rocío, ajudant a caracteritzar únicament el perfil d'actuacions d'aquesta participant.

(c) i (o), presenten una distribució equivalent entre totes dues amb 7 i 3 ocurrències per a cadascuna en relació a cada forma d'actuació.

Reprement el ventall d'actuacions que caracteritza per aquest segment en particular el comportament de l'Elena i la seva contribució a la construcció de l'activitat conjunta, recordem que li és favorable quant a nombre d'ocurrències acumulades així, (b), (e), (f), (g), (k) i (n) són les categories entorn a les que acumula un major nombre d'ocurrències respecte a les registrades per la Rocío.

El perfil d'actuacions obtingut suposa una combinació de categories que denoten iniciativa: (b), (g), (k) i (n), (21/44); interconnexió: (e), (6/44) i participació potenciada en la seva modalitat de resposta a un requeriment inicial efectuat per l'altra participant: (f), (2/44).

Les categories associades a les iniciatives espontànies assumides per l'Elena s'associen bàsicament, com acabem de senyalar, a la caracterització dels

personatges (b), a directives d'acció ja sigui sobre la disposició espacial dels elements del material (g), ja sigui sobre la representació d'esdeveniments (n) i a la formulació de propostes per a la distribució de possibles rols per a la ficció (k).

Aquest primer segment sorgeix sota el seu suggeriment i n'assumeix el major grau de control sobre la seva gestió. L'objectiu és amagar alguns dels elements del material: gnoms, animals..., d'acord a la situació imaginada: simular un atac dels trolls als elements anteriors.

(b)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques, amb 9 ocurrències, és la categoria amb la freqüència més elevada d'aquesta participant aquesta categoria i per aquesta sessió: el 69% de les actuacions (13). La Rocío n'exhibeix el 31% restant (4 actuacions). A través d'ella l'Elena bàsicament i la Rocío com hem posat de manifest en menor mesura, identifiquen i comenten algunes de les característiques dels elements del material que ella o la seva companya seleccionen i disposen espacialment. Cal senyalar entre aquests comentaris els que s'adrecen a valorar la capacitat i/o la mida d'aquests objectes per tal de que puguin ser efectivament amagats, així com els atributs físics dels trolls, personatges que adoptaran per a la representació posterior. Aquests comentaris s'esdevenen de manera ordenada, a mesura que s'avança en la delimitació física i simbòlica del nou escenari i es preparen per a reprendre l'escena fictícia aplaçada.

(g)Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material, és una nova categoria quin major grau de control l'efectua l'Elena amb 7 de les 8 actuacions identificades (87,5%) el que denota novament la modalitat de participació de l'Elena en la direcció que pren l'activitat conjunta a l'interior del segment. En aquestes actuacions hi ha incloses demandes generals que tenen com a finalitat centrar l'actuació de la seva companya en la nova tasca alhora que instruccions concretes sobre on col·locar en el nou escenari un element.

Val a dir que, en aquest segment, bona part de les directives d'acció estan orientades a totes dues participants és a dir, el seu objectiu és guiar i orientar l'activitat conjunta cap a la meta que una de les participants ha prioritzat i que ha estat acceptada i per tant recolzada per l'altra.

L'única intervenció que hem identificat per a la Rocío suposa la seva oposició a una actuació anterior de l'Elena en què s'apodera d'uns elements del material deixats de banda per la Rocío en el mateix escenari inicial. L'Elena assumeix la directiva d'acció.

(e)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o sobre la disposició espacial dels elements del material seleccionat prèviament per l'altra participant, recull 6 ocurrències per a l'Elena (el 60% sobre el total) i 4 per a la Rocío (el 40% restant). S'articulen amb les categories (b) i (c), la qual cosa permet identificar patrons d'actuacions de naturalesa diferent: (b)d'una participant-(e)d'una altra i (c)d'una participant-(e)d'una altra. En termes absoluts, si considerem globalment els comentaris espontanis que fan les participants ja sigui sobre les característiques o sobre la disposició espacial dels elements del material: 16 i 11 actuacions per a l'Elena i la Rocío, respectivament, l'Elena tendeix a comentar 6 d'aquestes 11 actuacions

(54,5%) una mica més de la meitat, mentre que la Rocío per contra, no tendeix a la rèplica: 4 de 16 actuacions, un 25%. L'Elena comenta les intervencions espontànies de la Rocío sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material, tant per mostrar-s'hi d'acord com en desacord. El major grau de control de l'Elena sobre aquestes formes d'actuacions en aquest segment torna a fer-se efectiu.

(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material, recull 2 iniciatives per a l'Elena i cap per a la Rocío. Recordem que aquesta és una forma que s'articula amb (d) Selecciona un element del material i formula un requeriment sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial. En aquest segment totes les ocurrències que hem recollit, 3 són per a la Rocío i cap per a l'Elena. El que suposa que el 100% de les actuacions vinculades a (f) com més amunt apuntàvem, siguin únicament registrades per a l'Elena.

Respecte a les actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols presents en el perfil d'actuacions dominant d'aquesta participant (veure taula 5.10.b.), (k) recull les propostes de distribució de rols i (n) la formulació espontània de directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments.

2 de les 3 propostes de distribució de rols exhibides per les participants són a càrrec de l'Elena (66,66%). Totes tres però, suposen més que propostes cessions de personatges. Les participants reclamen el personatge que desitgen assumir, atribuint els no desitjats a la seva companya, la qual cosa tendeix a fer-les reaccionar en forma de rèplica a aquesta proposta inicial. Les intervencions s'adrecen a reivindicar les seves eleccions inicials. En aquestes assumpcions i cessions poden aparèixer o no arguments que donin explicació del perquè es prefereix un o altre element del material; en el cas dels trolls, l'al·legació en les preferències són les seves característiques físiques: lletjor, dues cares, cues... rebutgen els que qualifiquen com a més "lletjos" o desagradables, aquells que no presenten una harmonia.

Les dues propostes efectuades per l'Elena són objecte de rèplica per part de la Rocío, no l'identifiquem per al cas contrari, possiblement perquè respon a una assumpció de rols que no afecta els interessos d'aquesta participant.

(n) recull les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments adreçades a l'altra participant, identifiquem 3 actuacions per a l'Elena i 1 per a la Rocío. En una única ocurrència l'Elena dóna instruccions concretes a la Rocío sobre com actuar amb el personatge manipularà un cop represa la representació d'esdeveniments, insisteix en què el seu personatge -un troll- no ha de veure els elements del material que s'han amagat en el nou escenari físic i simbòlic.

Les dues intervencions restants tenen caràcter general i demanen a la Rocío tancar el segment encastat i reprendre la representació d'esdeveniments.

Aquestes propostes emergeixen un cop la Rocío ja ha demostrat el seu interès per a reprendre la representació d'esdeveniments comentant algunes de les accions implicades en la representació d'esdeveniments. La representació no obstant, no es reprèn, cal renegociar els personatges que adoptarà cadascuna

de les participants en la nova escena a representar. L'Elena requereix uns personatges de la seva companya la Rocío. El requeriment obliga novament a seleccionar i adoptar rols.

Un cop resolt aquests problemes és la Rocío qui pren la iniciativa a l'hora de reprendre efectivament la representació d'esdeveniments, tornant a reformular de la mateixa manera les accions a representar i fent una demanda general a la seva companya per a que centri la seva atenció en el nou contingut que ha de guiar l'activitat conjunta.

No hem identificat cap actuació de rèplica d'aquestes directives d'acció, totes dues participants s'hi mostren tàcitament d'acord.

Respecte al perfil d'actuacions dominant en la Rocío (a), (d), (h), (l) i (m), són les categories que caracteritzen l'esmentat perfil pel major volum de freqüències associades. Són formes d'actuació que denoten participació potenciada en la seva modalitat de requeriment adreçat a l'altra participant: (d), (3/34); interconnexió: (h) i (l), (3/34) i iniciativa: (a) i (m), (6/34).

Dels 3 requeriments que hem identificat a càrrec de la Rocío, 2 apareixen associats a la disposició espacial dels elements del material, 1 a la identificació i caracterització dels mateixos. 2 són contestats per la seva companya l'Elena (f), en un d'ells es demana sobre on col·locar espacialment els elements humans; en l'altra, la Rocío pretén clarificar a quin element està fent referència l'Elena a amb la seva intervenció.

(h) suposa contestar les directives d'acció sobre la disposició espacial dels elements del material que l'Elena li adreça. De les 7 directives identificades, la Rocío en respon a 1, per tal de demanar-li un aclariment. L'Elena contesta a aquest aclariment aportant nova informació relacionada amb les característiques del personatge que representarà en la ficció (b).

(a) *Observa les actuacions de l'altra participant*, suposa el seguiment que fan totes dues participants de les actuacions de l'altra vinculades en aquest segment majoritàriament, a la disposició espacial dels elements del material. N'hem identificat 3 actuacions, 2 corresponen a la Rocío (66,66%), 1 a l'Elena (33,33%). Són formes d'actuacions que posen de manifest l'interès del comportament de l'altra i el seu seguiment com a element orientador de la pròpia activitat i de l'activitat conjunta.

(l) presenta 2 ocurrencies per a la Rocío i cap per a la seva companya. S'articula amb (k) *Formula espontàniament una proposta de distribució de rols* categoria amb major nombre de freqüències registrades per a l'Elena (2/3, el 66,66%). Aquesta participant atorga en dues ocasions dos personatges trols diferents a la Rocío. La Rocío al seu torn s'hi mostra en desacord, formulant dos noves contractropostes, (l), a través de les quals reclama un personatge i n'ofereix un dels atribuïts a la seva companya.

(m) recull els comentaris que totes dues fan sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments. Els resultats afavoreixen amb una actuació la Rocío (4/7). De fet és la categoria en la que totes dues nenes tendeixen a obtenir la freqüència més alta en aquesta tipologia d'actuacions vinculades a la representació i la gestió dels rols. Ja hem senyalat la tendència de les

participants a contextualitzar les seves actuacions amb els elements del material a partir dels esdeveniments que es volen representar. L'Elena tendeix en aquest segment a comentar la disposició espacial dels elements del material en relació a la coherència dels resultats amb l'objectiu que guia l'activitat conjunta -amagar els elements del material per a no ser vistos pels trols- i a fer propostes al respecte.

Les intervencions de la Rocío tendeixen, en canvi, a contextualitzar les seves accions amb els elements del material -les d'ella i les de la seva companya- d'acord amb la ficció. Així, per exemple, el desacord o el recolzament a alguna de les propostes més generals que fa l'Elena sobre la disposició espacial dels elements del material es fonamenta amb l'aportació de nova informació relativa a les accions fictícies que es volen representar amb aquestes accions.

Val a dir que a través dels comentaris sobre els accions implicades en la representació d'esdeveniments les participants fan propostes per a que es reprengui la representació efectiva dels esdeveniments. En aquest segment la Rocío en fa dues de propostes concretes: la primera no tira endavant per oposició de l'Elena que considera incomplert el procés de redistribució espacial dels elements del material. La segona sí que provoca el canvi, i esdevé en aquest sentit, efectiva.

Acabarem caracteritzant el perfil d'actuacions de totes dues participants fent referència a (c) i (o), que mostren freqüències equivalents entre totes dues.

(c)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la disposició espacial dels elements del material, suposa 7 ocurrències per a totes dues participants. En el cas de la Rocío és la categoria dins del primer segment en què acumula el major nombre d'actuacions (20,58%). Per l'Elena es tracta de la segona juntament amb (g) (16%).

És destacable diferenciar l'orientació que prenen aquestes actuacions per a totes dues en el sentit en què, per la Rocío, es tracta de comentaris associats als elements concrets que selecciona i col.loca, mentre que per l'Elena, a partir de les col.locacions concretes, efectua propostes més generals que impliquen conjunts d'elements amb l'objectiu d'orientar l'actuació de totes dues participants en relació a les finalitats del segment.

Respecte a *(o)Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades per l'altra participant*, els resultats recullen 6 ocurrències, 3 per a cada participant. Ajuden a configurar un patró (m)d'una participant-(n)d'una altra.

La Rocío comenta totes les intervencions anteriors de l'Elena (3), mentre que l'Elena en deixa 1 sense comentar (4).

Els resultats indiquen que aquest aspecte de l'activitat conjunta és rellevant per a totes dues posant essencialment de manifest el paper que hi juga la Rocío al respecte, la qual cosa permet entendre com la Rocío a través de les seves aportacions d'informació actua com un element regulador del comportament de l'altra i de la pròpia ficció.

Per concloure amb les indicacions dels resultats característics d'aquest primer segment de redefinició de l'escenari encastat i en relació als objectius que guien el treball senyalar el paper diferenciat que assumeixen totes dues en la definició de l'activitat conjunta.

Sembla factible afirmar que l'Elena monitoritza l'acció conjunta, n'assumeix el control: sorgeix del seu interès per reordenar l'escenari inicial d'acord al que pretenen representar i formula les propostes generals que han d'orientar aquest procés: Les nenes actuen particularment per assolir aquests objectius parcials: adopten un paper complementari i coordinat en les seves manipulacions del material. Les intervencions de la Rocío, un cop iniciat el segment i enunciades les directrius de l'Elena, s'hi acoblen i ajuden a desplegar-les assumint en les seves actuacions, les mateixes propostes i preocupacions: on amagar diferents elements, assegurar-se que no són visibles... No obstant, és capaç de mostrar el seu desacord o les seves reticències sobre el resultat d'aquest procés: la dificultat que suposarà tornar a disposar espacialment els elements del material un cop efectuat l'atac, buidar l'escenari, demanar aclariments quan el seu comportament sembla no ser ajustat a les directrius de l'Elena... i demanar un paper principal en relació als personatges que han de representar la ficció: trolls.

El fet de no assumir majoritàriament el control sobre la direcció de l'activitat conjunta en termes d'iniciativa, no suposa per la Rocío quedar fora de la seva gestió, ans el contrari, es resitua i busca el seu lloc en l'activitat conjunta a través de formes d'actuacions que li permetin influir en la concreció d'aquesta direccionalitat: supervisa el comportament de la seva companya, contextualitza les seves propostes de disposició espacial dels elements del material en funció del guió que ha d'ordenar la ficció i per últim com a actuació destacada, es mostra en desacord amb la distribució de rols presentada per l'Elena reclamant un personatge principal malgrat sigui en part dirigit per les directives d'acció que li adreça la seva companya. Tanmateix, és reconeixible un cert grau de flexibilitat en les actuacions de l'Elena a l'hora de dirigir l'activitat conjunta, qualitat que permet un percentatge de responsabilitat compartida en la seva gestió. Per exemple, accepta la contraproposta en la distribució de rols presentada per la Rocío però formula directives d'acció sobre com ha d'actuar-lo, sense que siguin objecte de rèplica. Aconsegueixen satisfer els seus interessos sense provocar un trencament en l'activitat conjunta.

El segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat a la segona sessió (veure taula 5.10.) presenta uns valors que assignen una major participació en el desenvolupament de l'activitat conjunta en quant al nombre d'intervencions espontànies o no, a la Rocío. El marge entre totes dues és escàs si ho comparem amb els resultats totals del segment del mateix tipus identificat a la primera sessió: 24 i 25 actuacions per a l'Elena i la Rocío; el 49% i el 51% en relació al total de la sessió, respectivament.

Com en el cas del segment anterior, les diferències entre totes dues es detecten en relació al conjunt d'actuacions vinculades a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material: 15 i 16 actuacions (veure taula 5.10.a.; annex 5.7.).

En les categories lligades a la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols, les freqüències esdevenen equivalents: 6 actuacions per a cadascuna (veure taula 5.10.b; annex 5.7.). La manera com es distribueixen aquestes

freqüències entre les participants és variable definint-ne perfils d'actuacions dominants diferenciats. Passem a comentar-ne el detall.

La Rocío a més de liderar el nombre de freqüències acumulades en les actuacions lligades a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material (veure taula 5.10.a.), és també qui presenta un ventall d'actuacions dominant més diversificat: 3 de les 5 categories que són presents en les participants puntuen al seu favor: (m), (c), (e), (d) i (a)

(m), (c) i (a) corresponen a la dimensió iniciativa (14/25), (e) pressuposa interconnexió (4/25) i (d) participació potenciada en la seva modalitat de requeriment adreçat a l'altra participant (2/25).

(a), (d) i (m) permeten establir continuïtat amb els resultats obtinguts en el disseny del perfil d'actuacions d'aquesta participant en el segment de redefinició encastat identificat a la primera sessió.

Per aquest segon segment encastat en particular i a diferència de l'identificat a la primera sessió és la Rocío qui pren la iniciativa a l'hora de proposar-lo, qui fa palesa la necessitat de reorganitzar l'escenari físic i simbòlic que ha de fer possible representar una escena com és el casament dels gnoms protagonistes. Aquesta intencionalitat ens explicaria el major nombre d'actuacions lligades a *(c)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial*, 5 i 4 actuacions per la Rocío i l'Elena, respectivament. La Rocío explicita el seu saber sobre com organitzar els elements del material, l'Elena reconeix aquest saber fer amb les seves actuacions deixant que sigui la Rocío qui prengui més iniciatives en la recol.locació d'aquests elements.

(e), torna a ser dominant en el perfil d'actuacions de la Rocío respecte a la seva companya.

De les 6 ocurrencies identificades, 4 les efectua la Rocío, les 2 restants l'Elena. Cal recordar que són formes d'actuacions que poden articular-se amb actuacions de tipus (b) o (c) de l'altra participant. Si acumulem les freqüències que totes dues nenes aconsegueixen en aquestes categories els resultats són favorables a l'Elena: 12 i 9 actuacions, respectivament. La qual cosa seria conseqüent amb el major nombre d'intervencions de la Rocío sobre els comentaris inicials de l'Elena [(e)].

De les 12 intervencions espontànies de l'Elena la Rocío n'efectua 4 de comentaris. Un d'ells tracta sobre la disposició espacial d'un element del material; la resta, 3, sobre les característiques d'un element del material. En el cas de l'Elena, els 2 comentaris a les 9 intervencions inicials de la Rocío, els efectua sobre les característiques d'un element del material. Les rèpliques semblen doncs, escasses entre totes dues. Cal senyalar que l'intercanvi de comentaris sobre les característiques d'un element del material responen a una discussió situada a l'inici del segment sobre quin element pot representar millor David el gnom. Els arguments per a la defensa de punts de vista diferents que es concreten en identifications diferents, es fonamenten en els trets físics d'aquests objectes i en els objectes que els acompanyen, que poden ser indicadors dels seus oficis o d'alguna tasca concreta. Cap d'elles aconsegueix mitjançant els seus arguments persuadir la seva companya si més no de manera immediata.

No obstant, en el mateix segment i un cop acabada la discussió, la Rocío accepta adoptar com a David el gnom proposat per a seva companya, element que coincideix amb l'emprat en la primera sessió.

És també la Rocío qui efectua els 2 únics requeriments que sobre les característiques o sobre la disposició espacial dels elements del material hem identificat en aquest segment [(d)] potenciant la participació de la seva companya.

No hi ha, com a la primera sessió, cap ocurrència per a l'Elena.

Els 2 requeriments exhibits per la Rocío apareixen associats a les característiques de dos dels elements del material que selecciona per col·locar-los espacialment. En un cas el requeriment emergeix com a conseqüència dels atributs d'una gnom que atrauen la seva atenció i amb l'objectiu de compartir les seves observacions amb la seva companya en l'altra, emergeix com a resposta a un comentari espontani de l'Elena en què li senyala les dificultats per col·locar dret un element que prèviament la mateixa Elena ha seleccionat. En totes dues ocurrències no s'obté cap resposta per part de l'Elena, si més no, verbalment. La naturalesa d'aquests requeriments ens expliquen l'absència de (f) en el comportament de l'Elena.

El perfil d'actuacions dominant de l'Elena permet identificar certa continuïtat amb els resultats obtinguts en el primer segment de la primera sessió: repeteixen dues de les categories entorn a les quals havia acumulat major nombre d'actuacions: (b), (n), (j) i (o). (b), (n) i (j) denoten iniciativa: 12/24, (o) interconnexió: 1/24.

(b) suposa 8 actuacions en relació a 4 de la Rocío. El nombre d'iniciatives és doncs, superior en aquest aspecte de l'activitat conjunta. L'Elena a l'hora que selecciona i disposa espacialment els elements gnom, tendeix a dir en veu alta quin element selecciona. L'identifica i en comenta alguna de les seves característiques en funció de la representació d'esdeveniments proposada. La Rocío efectua el mateix tipus d'actuació però no en igual nombre. Les seves intervencions tenen fonamentalment l'objectiu d'aconseguir una distribució espacial dels elements gnoms que sigui a adequada o correcta en relació a la seva representació personal del que ha de ser una cerimònia de casament i que sembla compartir parcialment amb la seva companya Elena.

(g) apareix, en 2 ocasions, amb un repartiment equivalent d'1 ocurrència per a totes dues participants.

L'Elena exhorta la seva companya per a que col·loquin de manera conjunta els elements del material, reproduint la proposta inicial de la Rocío a través de la qual s'ha donat pas al segment encastat. És una directiva de caràcter general que apareix un cop tancada la discussió sobre la identificació del personatge que ha de representar en David a la ficció, gairebé a l'inici del segment. La Rocío per contra, intervé cap a l'acabament del mateix, demanant a la seva companya un element del material amb la finalitat de col·locar-lo de manera correcta, jugant un paper en la representació d'esdeveniments que s'iniciarà posteriorment, de manera immediata.

Per concloure el primer repàs al perfil d'actuacions dominant de les participants respecte a aquesta tipologia d'actuacions indicar que (f) i (h) obtenen valors 0 en aquest segment.

Respecte a les actuacions lligades a la gestió de la representació d'esdeveniments i dels rols, la taula 5.10.b. senyala com dèiem a l'inici de les nostres consideracions sobre els resultats d'aquest segon segment encastat, la poca diversitat d'actuacions identificades en totes dues: les categories (i), (k), (l) i (p) obtenen valors 0 per les participants. La Rocío únicament recull freqüències per a la categoria (m) i l'Elena ho fa per a (j), (m), (n) i (o). No obstant aquestes diferències en el ventall d'actuacions exhibides per totes dues participants, el nombre total d'actuacions és equivalent: 6.

La Rocío, subjecte que domina el ventall d'actuacions relacionades amb la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material, presenta el major nombre d'actuacions acumulades associades a (m) (6 ocurrències). Els resultats contrasten amb els de l'Elena per a la que únicament hem comptabilitzat 1 freqüència. (m) ha estat una categoria rellevant per a la Rocío a la primera sessió.

Són actuacions que apareixen cap a l'acabament del segment. El seu valor radica en què permeten contextualitzar la disposició espacial dels elements clau per a la representació que es proposen: un nuvi, que tot sol espera l'entrada de la núvia a l'església; els padrins, que l'acompanyen quan aquesta fa la seva entrada... La Rocío utilitza el recurs del marc social de referència per a organitzar el nou escenari i la crea a través del seu ús, un nou nucli de coneixement compartit.

(o), obté 1 ocurrència favorable a l'Elena, la qual cosa significa que no tots els comentaris espontanis es completen, s'amplien o tan sols es confirmen, si no més aviat al contrari, tendeixen a ser acceptats de manera no explícita com a part del coneixement compartit que de manera acumulativa van construint les participants. L'única intervenció de l'Elena al respecte ens ho confirmaria doncs fa manifest el seu acord amb les noves accions formulades per la seva companya.

Seguint amb el perfil d'actuacions dominant de l'Elena respecte al conjunt d'actuacions els resultats de la qual hem començat a senyalar i interpretar vinculats a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols, obtenim el seu escàs interès per allargar la redistribució espacial dels elements del material un cop decidit quin element pot actuar com a David el gnom, identificat el gnom capellà i col.locats els nuvis al nou escenari. (j) i (n) ens ho expliciten. L'Elena adopta el paper de capellà amb l'objectiu de tirar endavant el casament -la representació d'esdeveniments-, la Rocío observa les seves actuacions i s'hi mostra en desacord quan se n'adona de que el paper no està resolt de manera adequada. L'Elena no coneix les paraules exactes a través de les quals es formalitza un matrimoni. La Rocío expressa la necessitat d'ampliar amb més gnoms l'escenari de la cerimònia inicial, el segment encastat continua vigent.

Les 3 ocurrències de (n) responen a tres exhortos generals a través dels quals i de manera pràcticament successiva, es demana a la Rocío l'acabament del segment i la represa de la representació d'esdeveniments. Les manipulacions

dels elements del material i més en concret, de la gnoma que ha de fer de núvia, revelen l'interès per la represa del segment mentre que la Rocío continua intentat dotar de sentit als darrers elements gnoms que col·loca espacialment per tal de completar el que des del seu marc personal de referència ha d'ésser un casament. Les funcions entre totes dues participants semblen doncs, clarament diferents i altament complementàries.

La tercera sessió ens ha permès identificar tres segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat. El segment de redefinició de l'escenari encastat¹, es defineix en tots dos conjunts de categories agrupades, a favor de la Rocío. Les diferències són més evidents en les categories vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió de rols: 12 i 9 actuacions per a la Rocío i l'Elena, respectivament (veure taules 5.10.a. i 5.10.b.; veure annex 5.7.).

Un seguiment del perfil d'actuacions dominant per a cadascuna d'elles evidencia major diversitat en les freqüències acumulades per a la Rocío: (d), (e), (f), (j), (k) (l), (m), (o) i (p). Observem com s'acumulen majoritàriament entorn a la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols. L'Elena obté major nombre d'actuacions a (a), (b), (c), (g), (h) i (n). Per aquesta participant la major acumulació de freqüències es situa en les actuacions lligades a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material.

En relació a les actuacions dominants dels subjectes als 2 segments del mateix tipus que els precedeixen en cadascuna de les sessions anteriors, podem identificar certes constàncies: (b) i (n) continuen sostenint un major nombre d'iniciatives per a l'Elena; (d), (l) i (m) ho fan per a la Rocío. Aquestes primeres tendències demostren una incipient especialització de totes dues participants en relació a diferents aspectes d'aquesta tipologia de segments.

(d), amb 14 ocurrències (el 56%), esdevé una de les actuacions dominants per la Rocío. 9 d'aquestes iniciatives les efectua sobre la disposició espacial, les 5 restants sobre les característiques dels elements del material. Els requeriments sobre la disposició espacial tenen com a objectiu localitzar un element del material, confirmar una proposta de col·locació o demanar explicacions a l'altra per a que clarifiqui les seves accions al respecte. 4 dels requeriments identificats sobre la disposició espacial (9) s'efectuen sobre aquest aspecte de l'activitat conjunta.

Els requeriments sobre les característiques demanen confirmació en relació a la identificació o caracterització d'algun dels elements seleccionats per ella, la clarificació d'aquests aspectes quan qui els comenta és l'altra participant i la recerca d'informació per tal d'identificar qui pot efectuar determinat paper en la ficció o quina ha de ser la seva funció en la mateixa.

Sobre la mateixa actuació l'Elena n'efectua 11 intervencions (44%). Com passava en la distribució temàtica d'aquestes actuacions per la Rocío, 7 freqüències versen sobre la disposició espacial i les 4 restants ho fan sobre la caracterització dels elements del material. Els requeriments lligats a la disposició espacial tenen majoritàriament la particularitat de que sorgeixen en relació als elements que selecciona i pretén col·locar la seva companya.

Els requeriments que efectua l'Elena tenen com a objectiu, la cerca d'informació sobre on col·locar un element del material o l'acceptació de les seves propostes. No apareixen formes d'actuacions que qüestionen les accions de l'altra en relació a la col·locació d'aquests elements com era característic en el comportament de la Rocío. Les funcions presenten, per tant, diferències entre elles.

El fet de compartir visualment les actuacions de l'altra participant i un mateix objectiu permet l'establiment d'una línia de pensament comuna entre totes dues participants en la que pot ser o no possible oferir i donar ajuda al respecte del que és objecte d'atenció conjunta. Val a dir en relació als elements que manipula la Rocío que prèviament han estat col·locats per l'Elena i que la Rocío expressa el seu desacord en la seva ubicació primigènica.

L'Elena assumeix major quota de responsabilitat cap a l'acabament del segment, un cop la seva companya decideix reiniciar unilateralment la representació d'esdeveniments. Queden pendents encara de col·locar elements gnoms. Els requeriments sobre la seva identificació, caracterització i disposició espacial en relació als esdeveniments d'una de les escenes que immediatament s'ha de reiniciar es fan efectius.

Aquesta modalitat de participació que potencia la participació de l'altra en relació a la disposició i/o caracterització dels elements del material suposa per a totes dues participants una freqüència significativa: el 19,71% i el 15,71% per a la Rocío i l'Elena respectivament, en relació al total de freqüències registrades a aquest primer subconjunt de categories analitzat. La rellevància d'aquesta modalitat d'actuació persisteix en el cas de la Rocío i esdevé novedosa per a l'Elena considerades les seves actuacions en els segments precedents d'igual naturalesa.

(f), una categoria que s'articula amb l'anterior i que permet la identificació de patrons estables d'actuacions entre totes dues: (d) d'una participant- (f) de l'altra; presenta també un major nombre d'actuacions favorables a la Rocío: 8 i 5, respectivament. La participant que major nombre de requeriments efectua [(d)] és també qui major nombre de respostes n'elabora. 5 de les 8 respostes de la Rocío versen sobre les característiques dels elements del material, les 3 restants ho fan sobre les seves característiques. Si ho vinculen als requeriments que sobre el mateix tema efectua la seva companya, l'Elena, observem com la Rocío tendeix a donar resposta a les seves peticions: 5 sobre 7 i 3 sobre 4.

Pel que fa a les respostes als requeriments sobre la disposició espacial, cal recordar que bona part d'ells l'Elena els formula sobre elements que la mateixa Rocío està seleccionant i intentant col·locar de manera autònoma, hem d'esperar que en aquest procés tingui una representació personal d'on els vol situar d'acord amb la proposta d'un escenari fictici conjunt. Els requeriments als que no dona resposta la Rocío, són represos per la mateixa Elena en el moment en què assumeix unilateralment, acabar amb la disposició espacial d'un determinat nombre d'elements gnom.

Les respostes als requeriments sobre les característiques d'un element del material també es fan efectives, ja que es tracta bàsicament de posar en relació un objecte amb el personatge que pot representar a la ficció.

Respecte a la forma com es recullen els 14 requeriments que efectua la Rocío, cal senyalar que l'Elena en respon únicament 5, 4 relacionats amb la disposició espacial i 1 amb la identificació i caracterització dels elements. 9 i 5 són recordem-ho, el nombre d'actuacions de cada tipus identificats per la Rocío. Les respostes són doncs, menys habituals en aquesta participant. La Rocío té dificultats per a localitzar un element del material, reformula el mateix requeriment en quatre ocasions consecutives. Únicament rep ajuda de l'Elena en resposta a la darrera demanda. Les dificultats persisteixen. S'efectuen 2 nous requeriments. L'Elena tan sols en contesta 1. Davant dels requeriments que qüestionen les seves accions amb la disposició espacial dels elements del material opta per obviar una resposta que justifiqui el seu comportament.

Dels 4 requeriments que sobre la identificació i caracterització dels elements del material l'Elena deixa sense resposta, 2 demanen la confirmació d'un tret característic d'un objecte seleccionat i els altres 2, les accions que poden representar-se en la ficció posterior. Aquests darrers els contesta la mateixa Rocío que els emet.

(e), és la tercera categoria dominant detectada en la Rocío en aquest primer paquet d'actuacions. 13 ocurrencies per a ella i 11 per a la seva companya, l'Elena. Denota interconnexió entre les seves actuacions.

Cal destacar que aquestes formes emergeixen en relació a les categories (b) i (c) permetent la identificació de patrons estables d'actuacions entre les subjectes de naturalesa: (b)d'una participant-(e)d'una altra participant i (c)d'una participant-(e)de l'altra.

Les actuacions de rèplica tendeixen a generar-se per oposició als comentaris iniciats espontàniament del tipus (b) o (c) amb els que es relacionen. Aquesta oposició a les informacions que dona l'altra participant permet la generació de patrons més complexes en els que la categoria (e) es repeteix fruit de la discussió i la presentació de punts de vista diferents entre les participants. Aquestes rèpliques tenen com a funció influenciar i redreçar el comportament de l'altra en funció de la pròpia representació de la situació. Hi ha, per tant, un major nombre d'iniciatives de control per part de la Rocío respecte a les actuacions de la seva companya. Aquests resultats s'han observat també a la segona sessió, no pas a la primera, en la que els resultats eren favorables a la seva companya, l'Elena.

Si ens ocupem de les actuacions dominants de l'Elena sense sortir encara de les actuacions vinculades a la identificació i disposició espacial dels elements del material per tal de complementar els resultats anteriors (veure taula 5.10.a.), observem com d'acord al que dèiem a l'inici del segment (c), (b), (g) i (h) són categories que representen les tendències dominants d'actuació d'aquesta participant.

(c) recull els comentaris espontanis de les participants sobre la disposició espacial dels elements del material. Totes dues participants i l'Elena especialment, tendeixen a dir en veu alta on han de col·locar els elements que seleccionen. La disposició espacial està en funció del que vol representar-se en la ficció però també depèn de les característiques i les funcions dels mateixos objectes o elements que seleccionen. Així per exemple, els animals tendeixen a posar-se dins o fora d'un galliner o d'un edifici que elles defineixen com a granja.

Les propostes més generals sobre on disposar determinats elements del material: gnoms, trolls, gallines... les efectua l'Elena. És per aquesta mateixa participant que hem identificat un major nombre d'actuacions d'aquest tipus: 19. 15 és la freqüència acumulada per a la Rocío. Cal senyalar que per a totes dues participants aquesta és la forma que acumula més freqüències en el segment que ens ocupa (veure taula 5.10.). Esdevé rellevant per a totes dues, doncs. Malgrat aquests resultats queda clar el major nombre d'iniciatives per part de l'Elena, es fa també manifest en el seguiment acurat de les seves actuacions, com aquestes iniciatives s'incrementen en relació als personatges gnom. L'Elena abans d'acceptar reprendre l'escena que els correspon, avança la disposició espacial d'elements del material que hauran de ser manejats immediatament després de l'acabament de l'esmentada primera escena.

Aquest domini en les iniciatives espontànies de l'Elena sobre la disposició i la caracterització dels elements del material es recolza amb el major nombre de directives d'acció que sobre la disposició espacial ella mateixa efectua (g) a més, és també la participant amb la freqüència més alta de comentaris sobre aquestes directives d'acció (h) (veure taula 5.10.a.).

(b) recull els comentaris espontanis de les participants sobre les característiques dels elements del material. N'obtenim 11 d'actuacions per a l'Elena i 10 per a la Rocío. Poden referir-se als elements que elles mateixes seleccionen o als que selecciona l'altra participant. Emergeixen relacionats amb la disposició espacial dels elements del material. Mentre es seleccionen o es situen espacialment aquests elements, sorgeix la possibilitat de comentar-ne les seves característiques. Característiques que permeten fer una definició en funció dels esdeveniments que s'han de representar en la ficció. Aquesta identificació que es fa explícita malgrat en bona part de les ocasions pot romandre implícita, és usada al seu torn com un argument que justifica la disposició espacial d'aquests elements.

(g) amb 10 i 9 actuacions per a l'Elena i la Rocío, respectivament, recull tant les directives generals com les més específiques vinculades a la disposició espacial. En les directives específiques es demana a l'altra o bé, que s'ocupi de col·locar un determinat element del material, pot ser que cedit per la companya que fa efectiva la proposta; o bé, que rectifiqui una actuació inicial amb la que no s'està d'acord.

Són, prenguin la forma que prenguin, instruccions concretes sobre el que ha de fer l'altra participant entorn a la col·locació dels elements del material en la nova definició de l'escenari físic i simbòlic.

Val a dir que en el cas de la Rocío hem identificat igual nombre de directives d'acció que s'oposen a actuacions prèvies de l'altra participant com les que li demanen que s'ocupin d'un element concret del material. Cal recordar que és l'Elena qui pren més iniciatives a l'hora de disposar i caracteritzar els elements del material i que aquesta major presència pot generar i de fet genera en la seva companya, més actuacions de rèplica que poden prendre la forma (e) o (g) com ja hem comentat en d'altres ocasions.

Les directives de caràcter més general són exhortacions a la companya per a que s'avanci en el procés de redefinició de l'escenari. S'inclouen totes dues participants en el seu enunciat. L'Elena tendeix a capitalitzar aquestes formes de

directives d'acció: 6 de les 10 freqüències identificades; mentre que en la Rocío representa 1 de les 9 freqüències identificades. Aquestes directives generals emergeixen en el moment en què sorgeix una discussió entre elles amb motiu de perspectives oposades respecte a la manera de disposar espacialment els elements del material o bé, quan centren la seva atenció en un tema aliè o que les allunya de l'objectiu que orienta la direcció del segment, per exemple, quan es centren en comentar les característiques externes de determinats elements del material.

Com a comentaris a les directives d'acció (h), senyalar la seva baixa presència: 3 actuacions per a l'Elena i 2 per a la Rocío. Hi ha tendència a acceptar les exhortacions de l'altra participant essencialment quan tenen un caràcter genèric, la qual cosa es traduiria en una manca de confirmació de les mateixes. Es fan efectives i prou. Emergeixen bàsicament els desacords amb aquestes peticions, ja siguin generals o específiques. És el cas de les 3 actuacions de l'Elena. Val a dir que 1 de les 2 actuacions de la Rocío apareix com a contrarèplica a una oposició inicial de la seva companya a una directiva d'acció específica efectuada per la mateixa participant.

Cal senyalar que (g) és una forma d'actuació la major freqüència de la qual s'ha constatat per a l'Elena a la primera sessió, mentre que a la segona ha estat una forma de presència equivalent per a totes dues participants, la qual cosa afavoriria un cert grau de control de l'Elena en aquesta forma d'actuació (veure taula 5.10.a.).

A través d'aquestes formes d'actuacions és possible identificar patrons d'actuacions: (g)d'una participant-(h)d'una altra participant-(h)de la participant inicial.

Les actuacions relacionades amb la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols, posava de manifest el manteniment del major nombre d'inciatives per la Rocío però també la major variabilitat en les actuacions en les que s'acumulen aquestes freqüències d'actuacions: (j), (k), ((l), (m), (o) i (p) (veure taula 5.10.b.)

(j) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant, apareix per primer cop en el segment del mateix tipus identificat a la segona sessió. En el segment encastat que ens ocupa, és la Rocío qui reprèn la representació d'esdeveniments aplaçada amb els 3 personatges implicats, d'aquí les 3 freqüències acumulades, i el desplega unilateralment, mentre l'Elena continua amb la necessitat d'acabar de disposar espacialment elements gnòm del material que seran útils per a la representació de l'escena següent a la que acaba de conformar la Rocío.

Mentre fa aquesta col·locació de personatges l'Elena adopta unilateralment el rol d'una gnoma que es prepara per a infantar una parella de bessons gnoms. Aquesta adopció és simultània a les actuacions de representació d'esdeveniments que fa efectives la Rocío però no suposa en aquesta ocasió, el desenvolupament d'una escena completa com en el cas de la seva companya. L'adopció d'un rol i la seva execució és la responsable de la única actuació que hem registrat per a l'Elena entorn a aquesta categoria.

(k) *Formula espontàniament una proposta de distribució de rols*, suposa una freqüència de 2 actuacions per la Rocío i 1 per l'Elena. Totes les intervencions tenen com a finalitat informar l'altra del paper que assumiran en la representació d'esdeveniments: qui seran en la ficció. En el cas de les 2 ocurrències dominants de la Rocío, les propostes d'assumpció de rol es fan sobre el mateix personatge: en David el gnom. La Rocío s'apropia de l'element que pot actuar aquest paper i n'informa la seva companya. Més endavant, repeteix la mateixa actuació explicitant que serà ella qui, en la represa de la ficció, adoptarà aquest paper. Ambdues actuacions s'esdevenen a l'inici del procés de reconstrucció de l'escenari inicial. L'Elena al seu torn, proposa en una sola actuació, els 2 personatges que ella adoptarà per a la representació d'esdeveniments: l'Elisa i la Susanna. Aquesta actuació de l'Elena emergeix cap a l'acabament del segment, un cop la Rocío ha efectuat unilateralment l'escena fictícia corresponent i mentre l'Elena continua interessada en la disposició espacial dels elements gnom. La Rocío expressa a l'Elena el seu temor que, aprofitant el procés de col·locació d'elements gnom, li "prengui" el personatge que ella vol adoptar i del que ja s'ha dotat a l'inici del segment, l'Elena dilueix aquest temor explicitant quins són els papers que pretén assumir per a la representació posterior:

E. ¡ntx!, ¿y el hombre? [busca el gnom que ha de representar el David a la ficció per disposar-lo espacialment]

R. ¡aquí! [li mostra el gnom a l'Elena]

E. pues ponlo aaa... [senyala l'interior del castell]

R. ¡no, que tu me lo quitas! [mira l'Elena i somriu. S'aproxima a la seva companya]

E. ¡que no te lo quito! [mira la Rocío]

E. yo soy ésta y ésta [mostra dues gnomes a la Rocío]

R. ¡sí! [mira l'Elena i somriu]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat1, 3era. sessió)

(l) com a categoria d'actuacions que s'articula amb l'anterior recull 1 sola actuació de la Rocío, il·lustrada en l'exemple anterior. La participant accepta l'assumpció de rols que efectua la seva companya doncs en certa forma la confirma a ella en el rol que prèviament ha volgut assumir. Les 2 intervencions en les que feia efectiva la proposta no han estat objecte d'atenció per part de l'Elena en el sentit en què no han conduït a cap mena de rèplica d'afirmació o d'oposició al respecte. No cal dir que s'estableix una presència única del patró d'actuacions: (k)d'una participant-(l)d'una altra.

D'altra banda aquesta proposta de distribució de rols és coincident amb les propostes efectuades prèviament en el segment de representació d'esdeveniments en el que s'insereix.

(m) *Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments*, recull 4 actuacions per a la Rocío i 2 per a la seva companya. És la freqüència més alta per aquesta tipologia d'actuacions d'aquesta participant (28,57%).

El major nombre d'iniciatives respecte al mateix contingut de l'actuació es veu reproduïnt des del primer segment del mateix tipus a la primera sessió, la qual cosa senyalaria certa tendència en el comportament de la Rocío a ocupar-se d'aquest contingut en l'actuació productiva conjunta. El major nombre d'actuacions de la Rocío s'explica en aquest segment pel fet que unilateralment reprèn la primera escena proposada. Un cop efectuades les accions implicades

en la representació d'aquesta escena, necessita de la participació de la seva companya per a tirar endavant noves escenes. La insistència de l'Elena en acabar de disposar determinats elements obliga la Rocío a esperar i a insistir en el comentari d'alguna de les accions que s'han de posar en pràctica de manera conjunta. Les actuacions d'aquesta mena associades a l'Elena apareixen en la seva forma més elaborada a l'acabament del segment, amb la finalitat de contextualitzar de nou les accions implicades en el segment de representació d'esdeveniments que unilateralment ja ha desenvolupat la seva companya. La represa conjunta de la ficció es fa sota els paràmetres que marca l'Elena. La seva influència en el desplegament de l'activitat conjunta esdevé a partir de les seves aportacions sobre aquest aspecte de l'activitat conjunta, efectiva.

(o) recull els comentaris en relació a les accions sobre la representació d'esdeveniments. Hi ha una sola ocurrència que és favorable a la Rocío, la qual cosa significa que respon el 50% dels comentaris que efectua l'Elena que d'altra banda són força escassos doncs apareixen en 2 ocasions [(m)]. A través d'ella es mostra conformitat amb el que comenta la seva companya.

Dels 4 comentaris que sobre les accions implicades en la representació efectua la Rocío, cap rep una resposta de la seva companya. Els resultats demostrarien la tendència a acceptar els comentaris que es recolzen en les informacions que apareixen en el vídeo i que permeten justificar bona part de les seves accions amb el material manipulatiu. El ser un referent compartit per a totes dues justifica aquesta acceptació. Permet que s'estableixi sense discontinuïtats importants la referència compartida entre les participants.

(p)Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments, s'articula amb (n) ajudant a perfilar un patró d'actuacions: (n)d'una participant-(p)d'una altra. En termes de freqüències acumulades els resultats senyalen 2 actuacions per la Rocío, 1 per l'Elena. Ajuda a caracteritzar, doncs, el perfil de la primera participant com a actuació dominant.

Les 2 intervencions de la Rocío tenen com a objectiu clarificar una exhortació de la seva companya en un primer moment i en un segon moment, demanar-li que posposi la represa de la representació d'esdeveniments perquè encara queden pendent elements per col·locar espacialment. Ambdues actuacions ocorren en un mateix intercanvi entre totes dues participants a l'igual que la única ocurrència que hem identificat per l'Elena, que sorgeix com a resposta a la demanda de clarificació de la seva companya. Obtenim amb aquesta actuació un únic patró complex entre actuacions del mateix tipus: (n)d'una participant-(p)de l'altra participant-(p)d'una participant inicial (veure taula 5.10.b.).

Respecte a les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments, (n), el que s'observa és que són majoritàriament efectuades per l'Elena, caracteritzen el perfil d'actuacions dominant d'aquesta participant amb 5 actuacions. És la categoria que acumula aproximadament el 50% de les actuacions d'aquesta participant en aquesta subagrupació d'actuacions. (j),(k), (m) i (p) com ja hem comentat en els apartats precedents, formen part del seu repertori comportamental amb freqüències associades menors a l'entorn d'1 o 2 actuacions en el cas de (m).

Hi ha coincidència amb els resultats dels segments analitzats anteriorment, en les sessions precedents. L'Elena tendeix a capitalitzar aquestes formes d'actuacions [(n)], d'igual manera a com ho fa amb les directives relacionades amb la disposició espacial dels elements del material [(g)]. Contribueix doncs, a través de les seves actuacions, a dirigir el comportament de la seva companya. Però com en el cas de les directives d'acció adreçades a la disposició espacial dels elements del material, les seves exhortacions són pràcticament de caràcter general és a dir, demanen el pas a la representació d'esdeveniments. Impliquen en la seva formulació a totes dues participants i suposen un cert intent d'organitzar-se i orientar la seva atenció cap un nou contingut per l'activitat conjunta. Suposen en tots els casos intents fallits d'aquesta represa. Al seu torn, la única intervenció identificada per la Rocío (veure taula 5.10.b.) suposa una demanda concreta: li demana en préstec un dels personatges que l'Elena ha proposat adoptar com a rol per tirar endavant una nova escena.

(a) Observa les actuacions de l'altra participant, ajuda a perfilar el comportament de l'Elena en aquest segment amb 8 actuacions sobre el total identificat (14). Suposa un seguiment del comportament de l'altra. En el cas de l'Elena sorgeixen en relació als comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments, la disposició espacial i/o la caracterització dels personatges seleccionats. En el cas de la Rocío suposen el seguiment del procés de disposició espacial dels elements gnom per a escenificar escenes diferents: l'infantament dels nens gnom i la festa dels gnoms. Està atenta a l'adequació del mateix.

Pel que fa a l'Elena el seguiment del comportament de la Rocío suposa buscar el consens, assegurar-se que està d'acord amb els arguments que guien els processos de caracterització i disposició espacial dels elements del material. La Rocío és receptora de les propostes de l'Elena en relació a la direccionalitat del segment. Adopta un paper fiscalitzador respecte al seu comportament.

L'anàlisi de resultats ens condueix al segon segment de redefinició encastat en aquesta tercera sessió. És tracta com ja sabem d'un segment que apareix temporalment molt proper al primer segment que hi hem detectat a iniciativa d'una de les participants: l'Elena; i en relació a la disposició espacial de dos elements gnoms, un d'ells proposat com a personatge secundari que pot actuar en la representació d'esdeveniments.

En aquesta ocasió el nombre d'actuacions és equivalent, en termes globals, per a totes dues: 20 ocurrencies. També, encara en termes generals, el ventall d'actuacions que domina la Rocío i que perfila el seu comportament és més ampli: (a), (e), (g), (j), (n) i (q). El major nombre d'actuacions per l'Elena l'observem a: (b), (c), (h) i (p). Cal senyalar la inexistència d'actuacions per a (d), (f), (i), (k), (l), (m) i (o) en aquest segment.

Tanmateix, no totes dues participants obtenen resultats en alguna de les categories que ajuden a definir el perfil de la seva companya. Ho veurem en detall quan revisem els resultats de totes dues participants en funció de l'agrupament temàtic atribuït a les categories identificades per aquest segment d'interactivitat. És a nivell temàtic en el que podem identificar certes diferències entre les participants o una certa especialització en les seves actuacions a l'interior del segment que en aquest moment ens ocupa (veure taula 5.10.).

En relació a les categories associades a la disposició espacial dels elements del material els resultats fan palès el major nombre d'actuacions totals de l'Elena respecte a la seva companya: 15 i 11 per a cadascuna. A l'igual que en el segment anterior el major ventall d'actuacions li és favorable.

Continua el seu domini en relació a (b) que manté des del primer segment identificat a la primera sessió i s'estableix una continuïtat en relació al segment anterior pel que respecta a (c) i (h). Totes tres categories ajuden a definir el perfil d'actuacions dominant de l'Elena en el segment de redefinició encastat2. Categories que amb excepció de (h), es defineixen associades a la dimensió iniciativa. (h) ho fa entorn a la interconnexió, la seva freqüència d'aparició és menor a la dimensió anterior. 11 i 1 (sobre 15), respectivament.

Les 7 ocurrències que hem recollit en relació a (b) per l'Elena tenen com a objectiu identificar el paper que els dos gnoms poden jugar en la representació d'esdeveniments, un d'ells amb la pretensió d'adoptar un personatge secundari en la ficció.

Necessiten d'un humà que talli un arbre, no acaben de trobar l'element del material que millor el pugui representar, han intercanviat opinions sobre aquest tema en el segment anterior del mateix tipus sense cap acord explícit. Les propostes de la Rocío apuntant que el paper fos assumit per un troll o una gnoma no han estat acceptats per l'Elena. Ara aquesta mateixa participant fa la proposta que sigui un gnom amb unes determinades característiques qui n'assumeixi el paper. El nou segment reprèn doncs, un aspecte no resolt en el segment anterior sobre la identificació i la disposició espacial en el nou escenari d'un personatge concret: el que ha de tallar els arbres en els que s'amaguen els trolls.

Els comentaris sobre la identificació d'aquestes elements inclouen també un intercanvi d'informacions sobre les seves característiques i, bàsicament, sobre les seves dificultats per aguantar-se drets, la qual cosa els impedeix formar part de l'escenari i acomplir amb els papesr per als que inicialment, se'ls havia proposat. Les 3 actuacions de tipus (b) exhibides per la Rocío versen precisament, sobre aquestes característiques.

Les 4 ocurrències que per aquesta mateixa participant hem identificat a la categoria (c), 3 ocurrències, suposen majoritàriament comentaris sobre la disposició espacial d'aquests mateixos elements del material. Es disposen o no en l'escenari que estan preparant en relació a la funció que hi poden representar.

No obtenim cap forma d'actuació d'aquesta naturalesa per la Rocío.

(h), suposa 1 única ocurrència per l'Elena i cap per la Rocío. Emergeix en relació a una de les demandes específiques de la Rocío sobre la disposició espacial d'un personatge gnom que l'Elena té interès en disposar espacialment.

En relació a les actuacions exhibides per la Rocío que configuren el seu perfil d'actuacions dominant, senyalar per a la subcategoria d'actuacions de la que ens estem ocupant, el major nombre de freqüències acumulades entorn a (a,) (e) i (g).

El ventall d'actuacions exhibides per la Rocío impliquen iniciativa: (a) i (g) i interconnexió: (e). La freqüència afavoreix la dimensió iniciativa: 6 i 4 actuacions, respectivament. Sempre en relació a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material.

(e) registra 3 i 4 ocurrences per a la Rocío i l'Elena, respectivament. Les 4 mostres de la Rocío sorgeixen en relació a (b). A través d'elles posa de manifest el seu interès per les característiques dels elements del material alhora que un cert desacord amb la caracterització i selecció que en fa l'Elena d'aquests personatge. No obstant aquesta oposició, accepta les actuacions de la seva companya tant pel que fa a la selecció i caracterització d'aquests elements per a la ficció com per a la seva disposició espacial. No hi ha cap ocurrencia en relació a (c), la disposició espacial d'aquests elements (veure taula 5.10.a.).

Les 3 actuacions recollides per l'Elena les efectua en relació als comentaris inicials de la Rocío sobre les característiques d'aquests elements [(b)]. El total d'intervencions de la Rocío sobre aquest contingut de l'activitat és objecte de rèplica per part de la seva companya.

Els resultats assenyalen, doncs, la presència única de patrons d'actuacions articulats entre les nenes del tipus (b)d'una participant-(e)d'una altra. Emergeix a més entre elles un patró complex d'actuacions entorn a un comentari inicial de l'Elena: (b)d'una participant-(e)de l'altra participant-(e)de la participant inicial i (e)de l'altra participant.

Cal senyalar que des del segon segment de redefinició encastat identificat a la segona sessió és repeteix la major presència de la Rocío en aquesta categoria d'actuacions. Els resultats coincideixen amb la major acumulació d'actuacions de naturalesa (b) i (c) en el cas de l'Elena.

(g) recull les directives de les participants adreçades a l'altra lligades a la disposició espacial dels elements del material. En aquest segment i a la contra del que s'ha identificat en el segment de redefinició encastat¹, el nombre d'actuacions és totalment favorable a la Rocío: 4 ocurrences mentre que per a l'Elena és una categoria amb un valor 0. A través d'aquestes directives la Rocío demana, en 2 ocasions, l'element del material que l'Elena manipula amb la intenció d'ocupar-se personalment de la seva disposició espacial. Un cop col.locat, li reclama que no el toqui. Són, en tots tres casos, demandes específiques sobre un mateix element del material.

Hem identificat 1 única demanda general a través de la qual s'insta a la companya per a que doni per acabada la col.locació d'aquest mateix element ja que és el que impedeix donar continuïtat a l'activitat conjunta.

Les rèpliques a aquestes directives d'acció (h), s'identifiquen en 1 sola actuació relacionada amb una de les demandes específiques de la Rocío. La resta no reben una resposta explícita de l'Elena el que posa de manifest la seva no acceptació en el sentit en què continua insistint en disposar personalment aquest element del material. No accepta l'ajuda de la seva companya com tampoc desistir en la seva insistència per col.locar l'element del material seleccionat, opció adoptada en relació a l'altra element del material. No es fins després de la petició general i després de constatar de nou les seves dificultats en aquest procés, que cedeix la seva feina a la seva companya.

(a) *Observa les actuacions de l'altra participant* queda en aquest segment en mans de la Rocío amb 2 actuacions, suposen un seguiment dels elements que selecciona l'Elena per a disposar-los espacialment així com el seguiment de les dificultats amb la col·locació d'un d'ells. La única actuació de l'Elena apareix cap a la finalització del segment observant com la Rocío aconsegueix mantenir dret el mateix element amb el que ella ha tingut dificultats. Hi ha un relleu entre participants respecte a aquesta tasca i un seguiment continuat per part de totes dues de la mateixa doncs són com ja hem senyalat anteriorment, aquestes dificultats les que impedeixen l'acabament del segment i la represa de la representació dels esdeveniments.

Els resultats associats a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material relatats per cada participant, orienten a interpretar una diferència d'interessos entre les nenes: el segment sorgeix a iniciativa de l'Elena, associada a una preocupació anterior no resolta al voltant d'un personatge. Mentrestant la seva companya, la Rocío, té interès per donar continuïtat a la representació d'esdeveniments. Malgrat el seu objectiu, accepta l'orientació de la seva companya i el trencament en el flux de l'activitat conjunta.

Les actuacions vinculades a la gestió de la representació i a la gestió dels rols ens ajuden a perfilar en major detall els resultats desiguals de les participants en aquest fragment de l'activitat conjunta (veure taula 5.10.b.).

Respecte a aquest subgrup d'actuacions senyalar que la Rocío acumula 6 de les 10 actuacions que hi hem identificat. El perfil d'actuacions dominant de la participant s'articula a l'entorn de (j) i (n). Ambdues denoten iniciativa.

(j) amb 2 ocurrències per a la Rocío i cap per a l'Elena, s'exhibeixen a l'inici del segment, un cop l'Elena ha fet efectiva la proposta de col·locar dos elements gnoms en l'escenari que acaben de reconstruir de manera conjunta en el segment encastat¹, precedent al que ens ocupa. La Rocío pretén continuar la representació d'esdeveniments, necessita però, del personatge que manipula l'Elena per a poder donar continuïtat adequadament a la trama d'esdeveniments acordada. El nombre de personatges que manipula la Rocío -dos- marca la freqüència d'ocurrències per aquesta categoria d'actuacions.

(n) és la única categoria en què per aquest segment i aquesta subcategoria d'actuacions, comparteixen ella i la seva companya freqüències d'actuacions: 6, 4 per la Rocío i 2 per l'Elena. El domini torna a ser efectiu per la Rocío. En les 4 ocasions la Rocío demana el mateix personatge a l'Elena amb la finalitat de fer efectiva la posta en marxa de la representació. Únicament accedeix a implicar-se en el procés de disposició espacial dels elements del material davant la negativa de l'Elena a cedir aquest element i les dificultats persistents de la mateixa participant per aconseguir els seus objectius amb la ubicació dels gnoms seleccionats.

Les 2 propostes que hem identificat per a l'Elena són de caràcter general per tal de reorientar l'activitat conjunta cap a la represa del segment de representació. Emergeixen a l'acabament del mateix.

Únicament 2 de les 4 directives efectuades per la Rocío són contestades per l'altra participant [(p)]. Cap de les que n'efectua l'Elena. Entrem amb aquesta categoria a definir el perfil d'actuacions dominant de l'Elena.

És (p) l'actuació que destaca en quant al nombre de freqüències acumulades en relació a les obtingudes per la seva companya. Denota interconnexió. S'ha fet manifest en el seu comportament al segment encastat1. Suposa el 50% de les actuacions obtingudes en el segment ecastat2 en relació a la representació i la gestió dels rols.

El 50% d'actuacions restants es lliga a (n). Denota iniciativa. Hem comentat els resultats associats a aquesta categoria en relació a la Rocío i als seus resultats per aquesta mateixa categoria d'actuacions.

Tornant a (p) i les 2 actuacions identificades, senyalar que en totes dues ocasions l'Elena demana a la seva companya que esperi a que ella acabi amb la disposició espacial dels elements del material per tal de reprendre conjuntament la ficció.

La representació es reinicia un cop la Rocío ha col.locat dret l'element amb el que l'Elena tenia dificultats. El segment es tanca amb la directiva general de reorientar l'atenció conjunta cap a la ficció per part de l'Elena. Immediatament la Rocío repeteix la seva demanda de préstec de la gnoma que manipula la seva companya el que li permetria guanyar iniciativa en la representació d'esdeveniments. La gnoma adopta en aquesta escena un paper principal.

El tercer segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, suposa en el seu conjunt un domini d'actuacions més ampli per a l'Elena tant pel que fa al conjunt d'actuacions lligades a la identificació i disposició espacial dels elements del material com les que es vinculen a la gestió de la representació i la gestió dels rols: 19 i 11 actuacions per a l'Elena i 14 i 9 per a la Rocío, en cadascun dels aspectes citats (veure taules 5.10.a. i 5.10.b.).

És de nou un segment que emergeix a iniciativa de l'Elena per tal d'organitzar l'escenari en el que s'ha d'escenificar una seqüència d'accions concreta: la festa dels gnoms -que es formalitza mitjançant un ball conjunt-, l'atac posterior dels trolls i l'actuació d'un llenyataire que empaita aquests darrers personatges. Val a dir que en aquest procés de reconstrucció d'un escenari inicial se n'adonen de que han oblidat escenificar, en l'escena corresponent, com la mare mostra al seu espòs els nadons gnoms acabats de néixer. Esdeveniment que guarda relació al que han vist en els dibuixos animats que precedeixen la sessió. L'Elena demana que sigui la seva companya qui executi aquesta representació mentre ella assumeix la redistribució espacial dels elements necessaris per a l'escenificació posterior de l'atac dels trolls. Hi ha doncs, a proposta d'una de les participants, una diversificació de funcions que és acceptada per l'altra. Totes dues tasques semblen ser necessàries per ambdues abans de la correcta represa de noves escenes. El paper de l'Elena en la direcció i el control del segment és manifesta.

La revisió del perfil d'actuacions dominant de cada participant ens ajudarà a entendre aquest grau diferent de control i responsabilitat en la gestió de la direcció que pot prendre la activitat conjunta. Iniciarem aquest procés amb la Rocío i després amb l'Elena. Primer al voltant de les actuacions lligades a la identificació i disposició espacial dels elements del material; segon, al voltant de la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols.

Són formes d'actuacions rellevants per a la Rocío: (b), (c), (f), (j) i (p); i per a la seva companya: (a), (d), (e), (f), (k), (m) i (n). Respecte al total de categories

d'actuacions que hem identificat a l'interior del segment. En correspondència als segments anteriors del mateix tipus, observem com formes d'actuacions que tendien a ser prioritzades especialment per alguna de les participants, s'intercanvien, és el cas de: (b), (d) i (m), quines màximes freqüències havien estat a mans de l'Elena: (b) i de la Rocío: (d) i (m) (veure taula 5.10.).

Les dimensions subjacents a les categories que informen de la modalitat de participació de cadascuna de les participants senyalen en el cas de la Rocío, (b), (c) i (j) iniciativa (11/28); (f) participació potenciada (6/28) i (p) interconnexió (3/28). En el cas de l'Elena, (a), (k), (m) i (n) iniciativa (12/36); (d) i (f) participació potenciada (7/36) i (e) interconnexió (5/36).

En aquest segment, és la Rocío qui efectua major nombre de comentaris espontanis sobre les característiques dels elements del material, (b): 4 sobre 7 actuacions (el 57, 14%). Els 3 restants els efectua l'Elena (42,85%). L'Elena demana a la seva companya que sigui ella l'encarregada de posar tots els gnoms drets, ballant, tal i com han acordat desenvolupar la festa que s'han proposat representar. Val a dir que aquestes accions han estat extretes de les filmacions i les prenen com a marc específic de referència a partir del qual efectuar la redistribució espacial dels elements del material. Paral·lelament, l'Elena s'ocupa d'un altre conjunt d'elements que cal també disposar: els trolls.

La Rocío selecciona i expressa en veu alta quins d'aquests gnoms col·locarà fent compliment efectiu d'aquestes instruccions el que permet identificar les 4 actuacions registrades per aquesta participant.

Les 3 actuacions corresponents a l'Elena per a la mateixa categoria (b), són comentaris espontanis que s'efectuen sobre alguna de les característiques dels gnoms: la seva força. Permet que les participants intercanviïn informacions sobre el coneixement que tenen de la sintonia amb la que sobra cada filmació i que recull algunes de les característiques i particularitats de la vida dels gnoms.

(c) vinculada als comentaris espontanis de les participants sobre la disposició espacial dels elements del material, recull 2 actuacions per a la Rocío i 1 per a l'Elena. El fet que estigui suficientment compartida quina és la finalitat de l'activitat conjunta per aquest tercer segment encastat, per a totes dues participants, fa innecessari un major nombre d'intercanvi d'informacions al respecte.

Es tracta de 2 actuacions en què demana l'atenció de l'altra participant en una primera ocasió, sobre el nou escenari construït i la necessitat d'incorporar-hi més elements gnoms; en una segona ocasió, sobre la localització d'un element del material disposat espacialment en l'organització d'un escenari anterior que no s'ha utilitzat per a la representació d'esdeveniments tal i com s'havia previst²². La única intervenció identificada per a l'Elena té com a finalitat localitzar un nou element del material, diferent de l'anterior.

(f) recull les respostes als requeriments que efectua l'altra participant. Les freqüències són diferents per a totes dues amb 6 i 1 actuació per a la Rocío i la seva companya. Si tenim en compte els nombre de requeriments en els que s'articulen aquestes formes ens adonem de que tots i cadascun dels

²² Segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic².

requeriments formulats reben resposta de la participant als que s'adrecen. Per aquest segment, l'Elena n'efectua 6 i la seva companya la Rocío, 1. És l'únic segment d'aquesta tipologia en la que es dona acoblament entre requeriments i respostes que s'efectuen als mateixos.

Respecte al perfil d'actuacions dominades per l'Elena, (d) recull aquests els requeriments als que més amunt fèiem referència, en relació a la categoria (f).

Dels 7 requeriments identificats, 6 els efectua l'Elena, 1 la Rocío.

L'únic requeriment que adreça la Rocío a l'Elena té com a finalitat cridar l'atenció de la seva companya sobre un element del material ja col·locat en un segment de redefinició anterior però que no s'ha utilitzat per a la representació d'esdeveniments tal i com les participants ho havien acordat. La seva identificació és la responsable de l'emergència d'actuacions de representació d'esdeveniments efectuats de manera individual a l'interior d'aquest segment, a proposta de l'altra participant.

Els requeriments introduïts per l'Elena demanen explicacions a la Rocío sobre perquè determinats elements: humans i gnoms, no s'han disposat espacialment tal i com havia sol·licitat de la seva companya. Fa una valoració de l'escenari i de retruc, de les actuacions de la Rocío al respecte. Senyala elements concrets que des de la seva definició de la situació semblen claus per a la caracterització del nou escenari: el llenyataire i el capellà gnoms. Ella mateixa s'encarrega de col·locar-los espacialment.

Aquests 6 requeriments reben com ja hem dit més amunt, una resposta de la seva companya Rocío. En tots els casos, aquesta participant ratifica la seva decisió de no col·locar en el nou escenari a construir, els elements pels que pregunta l'Elena. En aquestes resolucions únicament en 1 ocasió la Rocío introdueix informacions noves que permetin justificar davant la seva companya la seva presa de decisions.

Continuant amb el perfil d'actuacions dominades per l'Elena, a més de (d) hem de referir-nos en aquesta ocasió a (e) i (g), encara en relació al gruix de categories vinculades a la identificació i disposició espacial dels elements del material (veure taula 5.10.a.).

(e), pot articular-se amb formes categoritzades com a (b) o (c) i fer efectius patrons d'actuacions entre totes dues participants del tipus: (b)d'una participant-(e)d'una altra participant o (c)d'una participant-(e)d'una altra participant.

El major nombre de freqüències acumulades de (e) ens el mostra l'Elena: 5 sobre 6. 3 fan referència a les característiques dels elements del material (3/4) mentre que els 2 restants ho fan sobre la disposició espacial (2/2). La única intervenció de la Rocío s'efectua sobre les característiques dels elements del material (1/3). Els resultats ens indiquen la tendència a intervenir de l'Elena en relació a les informacions que aporta la seva companya sobre aquests dos aspectes de l'activitat conjunta. Cal dir que l'Elena fa un seguiment de les actuacions de la seva companya en el procés de selecció i disposició espacial d'alguns dels elements del material, la qual cosa li permet intervenir en el moment en què ho cregui oportú. El que pot generar la intervenció immediata de la primera participant, la Rocío, amb una actuació de rèplica que afegeix

complexitat als patrons d'actuacions anteriorment esmentats com per exemple, entorn als elements que pot agafar la Rocío.

El mateix procés de seguiment de les actuacions de l'altra permet per a l'Elena l'emergència de directives d'acció adreçades a l'altra sobre la disposició espacial dels elements del material: (g). Sorgeixen en 3 ocasions. 2 d'elles recullen peticions específiques sobre quins elements ha d'agafar per tal de col·locar-los espacialment. La tercera és una demanda general per a que col·loqui espacialment d'acord amb el nou escenari, els diferents elements del material.

La Rocío no efectua cap actuació del mateix tipus com tampoc cap intervenció de rèplica immediata i articulada al respecte.

Els resultats revisats fins aquest moment senyalen la diferent actuació de totes dues participants en quan al seu grau de control i responsabilitat en la direcció del segment. Passem a completar aquesta tendència amb les informacions obtingudes en les formes relacionades amb la gestió de la representació i dels rols (veure taula 5.10.b.).

Un seguiment dels resultats de les taules per aquestes categories senyalen la major presència de l'Elena en la seva configuració així com el ventall de formes més ampli: (k), (m) i (n).

Les actuacions que configuren el perfil d'actuacions de la Rocío són: (j) i (p) (veure taula 5.10.b.).

Cal destacar que a partir d'un senyalament de la Rocío les participants se n'adonen d'un oblit en la representació d'esdeveniments anterior al segment i a proposta de l'Elena, pretenen modificar la situació. Demana a la seva companya que se n'ocupi personal i unilateralment de fer-la efectiva i per tal que la representació sigui possible, la mateixa Elena dóna les indicacions necessàries a la Rocío sobre les accions i personatges implicats en la ficció [(n)]. La Rocío torna a executar les instruccions de la seva companya, relacionades en aquesta segona ocasió amb la representació d'esdeveniments.

Aquesta distribució de l'activitat conjunta explicaria les 5 actuacions obtingudes per la Rocío respecte a (j). Adopta tots els personatges implicats en la ficció: nens gnoms, pare i gnoms que li han de mostrar el seu fill. Les 2 actuacions que hem recollit per a l'Elena es refereixen a l'adopció del paper de trolls que ataquen els gnoms. Mentre la Rocío actua amb l'esdeveniment oblidat, l'Elena pretén reprendre una nova escena també de manera unilateral. La seva intenció no pot fer-se efectiva en el moment en què se n'adona que resten elements del material: gnoms i humans per col·locar espacialment, que podrien formar part del nou escenari que ha proposat organitzar a la seva companya. Les intervencions de l'Elena respecte a la disposició espacial, paralitzen també la representació d'esdeveniments efectuada unilateralment per la Rocío.

(k), recull la única actuació de l'Elena en què senyala el paper que ella adoptarà en la nova escena: un dels trolls que manipula. No hem identificat cap actuació del mateix tipus per a la Rocío: continua adoptant el rol inicial de David el gnom. No sembla que calgui doncs des del seu punt de vista, una nova negociació al respecte.

(n) recull les directives d'acció que totes dues efectuen relacionades amb la representació d'esdeveniments. Únicament pren valor per l'Elena, un valor destacat respecte a la resta d'actuacions. Són 6 ocurrències, dues d'elles de caràcter específic i la resta de caràcter general. Les exhortacions generals segueixen reclamant el pas conjunt a la representació d'esdeveniments. Són un recurs per tal de reorientar l'atenció conjunta de totes dues participants sobre un nou contingut per a l'activitat conjunta. Els comentaris de rèplica a aquestes formes d'actuacions [p] apareixen en 3 ocasions. Són tots ells realitzats per la Rocío. Es responen 2 de les directives generals i a la demanda d'ocupar-se individualment d'una part de la ficció. Els comentaris a les directives generals tenen la finalitat d'oposar-se a la represa de la representació d'esdeveniments i a la necessitat de continuar amb la disposició espacial dels elements del material. Les rèpliques a l'exhortació concreta suposen una demanda d'aclariment sobre el que se li demana fer. S'estableix un malentès entre les participants al voltant de la manera com l'Elena ha interpretat la indicació de la Rocío. L'Elena intervé aportant nova informació que permeti explicar quina és la manera com ella defineix la situació, alhora que dóna les informacions oportunes sobre les accions i els personatges bàsics que poden permetre a la Rocío tirar endavant unilateralment la representació d'esdeveniments.

(m) Recull els comentaris de les participants sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments. Hem identificat 3 ocurrències: 2 per a l'Elena i 1 per a la Rocío. Les intervencions versen totes elles sobre l'esdeveniment oblidat. Les 2 intervencions de l'Elena tenen com a finalitat definir-ne l'argument a través del senyalament de les accions i els personatges implicats. La intervenció de la Rocío posa de manifest les seves dificultats en el seu desenvolupament.

Per tal de tancar l'anàlisi de resultats vinculats a aquests tercer segment de la tercera sessió senyalar el major nombre d'actuacions de caràcter (a) per a l'Elena amb 3 de les 5 actuacions que hi hem identificat. El seguiment que fa l'Elena de les actuacions de la seva companya és efectiu a l'inici del segment amb la selecció dels elements que disposarà espacialment i en el decurs de la representació unilateral dels esdeveniments, més en concret a l'inici de la mateixa. L'objectiu entenem que és en tots dos casos assegurar-se de que compleix acuradament les seves instruccions. Les actuacions de la Rocío es vinculen als requeriments que li efectua l'Elena a l'acabament del segment en relació als personatges pendents de disposar espacialment. Són actuacions que recolzen les nostres interpretacions sobre la funció exercida per cadascuna de les participants en el desplegament particular d'aquest segment.

El darrer segment de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments que hem identificat en el decurs de la seqüència de l'activitat conjunta enregistrada es localitza a la quarta sessió, en el segment d'interactivitat de representació² que hi hem identificat. Emergeix a proposta de la Rocío, un cop les participants han acceptat el nou tema per al nou segment de Representació d'esdeveniments. Les participants negocien els rols i les accions implicades en el nou esdeveniment. L'Elena posa de manifest la necessitat de seleccionar els elements que poden representar millor determinats personatges. La Rocío, que espera la incorporació de la seva companya a la representació efectiva, proposa que en "comptes de jugar ho ordenin tot". Amb la seva diferenciació d'activitats posa de manifest el canvi de segment i la funcionalitat diferenciada d'ambdós.

El major nombre de freqüències acumulades en aquest segment són per l'Elena: 61, en relació a les 58 de la seva companya. Les categories que per a totes dues participants acumulen una quantitat més elevada d'actuacions són: (b), amb 25 ocurrences; (e), amb 21 i (g), amb 19. Totes elles relacionades amb la identificació i disposició espacial dels elements del material. (b) i (g) denoten iniciativa de les participants, (e) interconnexió.

Aquesta tipologia temàtica d'actuacions és tanmateix, la que en termes globals presenta major nombre d'actuacions per a totes dues i en nombre més diferenciat: 47 i 32 actuacions per a l'Elena i la Rocío sobre 79, respectivament.

Els resultats lligats a les categories corresponents a la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols s'igualen (6 actuacions), tal i com s'ha produït en el primer i segon segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats identificats a la primera i segona sessions. No als que els precedeixen en la mateixa tercera sessió (veure taules 5.10.a. i 5.10.b.; annex 5.7.).

El ventall més ampli de resultats acumulats per a les distintes formes d'actuacions és favorable a l'Elena: (b), (e), (f), (g), (h), (i) i (n); mentre que (d), (a), (c) i (j) ho són a la Rocío, ajudant a definir modalitats de participació diferenciades entre les participants.

Per a totes dues les actuacions més rellevants fan prevaldre la iniciativa com a dimensió de participació més rellevant.

(b), (g), (i) i (n) s'associen a la dimensió iniciativa (30/61), (e) i (h) a la interconnexió (15/61) i (f) a la participació potenciada en la seva forma de resposta a un requeriment (3/61), en el cas de l'Elena; (a), (c) i (j) denoten iniciativa (8/58), (d) participació potenciada en la modalitat de requeriment, en el cas de la Rocío (5/58).

Existeix un marge important d'actuacions relacionades amb la representació d'esdeveniments i la gestió de rols que no recullen cap actuació en aquest sisè segment per cap de les dues participants, ens referim a: (k), (l), (m), (o) i (p). (i), recull el mateix nombre d'actuacions per a totes dues.

Tot seguit, passem a ocupar-nos del perfil d'actuacions que correspon a l'Elena.

(b) torna a ser com en els segments anteriors a l'identificat en tercer lloc a la tercera sessió, dominat per l'Elena amb 15 actuacions sobre el total de 25, 5 més que la seva companya (60%). Comentàvem en la presentació d'aquest sisè segment de redefinició encastat, que l'Elena té interès en establir una correspondència adequada entre elements del material i personatges que poden adoptar. El nou segment suposa nous personatges i noves accions, cal doncs, adaptar actors i escenari a aquest nou argument. Per aquesta raó abans de fer efectiva la ficció cal, especialment per a l'Elena, seleccionar els personatges adients: el gnom llenyataire, la Lisa que surt al bosc, els humans que la cuiden, el gat...

Per la Rocío el que observem és un interès centrat en identificar una part de l'escenari en el que s'ha de representar un fragment de l'acció: la casa dels humans que cuiden la gnoma.

Les finalitats de l'activitat conjunta, malgrat presentar diferències parcials en les metes personals de les participants, generen un nombre destacat d'actuacions associades a la identificació i caracterització d'aquests elements. Els trets físics lligats al material permeten efectuar la tria més adequada així com justificar-la davant la companya.

(e), segona de les actuacions present en la caracterització del perfil d'actuacions dominant de l'Elena, recull els comentaris espontanis que fan les participants sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant. Les actuacions són 11 per a l'Elena (el 52,38%) i 10 per a la Rocío (el 47,61%). L'Elena torna a mostrar discretament el major nombre d'iniciatives sobre aquests aspectes. Ocupa la segona plaça en el nombre de freqüències acumulades per aquesta participant després de (b).

(e) permet articular-se en patrons d'actuacions de naturalesa: (b)d'una participant-(e)d'una altra participant i (c)d'una participant-(b) de l'altra participant. (b) recordem-ho eren formes d'actuacions majoritàriament assumides per l'Elena, (c) ho són en canvi per la Rocío amb 3 i 1 actuació respectivament.

De l'anàlisi de resultats de les categories anteriors es desprèn que bona part de les formes (e) són comentaris que emergeixen sobre les característiques dels elements del material que selecciona l'altra participant. En la mesura en què trien els personatges en comenten les seves accions en relació a les escenes que representaran en la ficció. Les dues participants poden aportar informacions alternatives sobre el mateix element del material a banda de la participant que el seleccioni, ja sigui per tal de mostrar-se d'acord amb la selecció que s'ha fet de l'element en qüestió, ja sigui per afegir nova informació al respecte i ampliar el que ha comentat inicialment l'altra participant.

Els desacords entre totes dues participants apareixen en relació als humans, a si s'han de disposar o no espacialment i a la localització de la seva llar. La discussió entre totes dues suposa en aquesta ocasió, la confrontació de definicions diferents de la situació. Cap de les dues participants argumenta la seva proposta ni ofereix alternatives, es tracta d'afirmacions fetes en paral·lel, additivament, que dificulten cap forma de resolució negociada al conflicte. La discussió es tanca doncs, sense acord, amb una mostra de malestar per part de la Rocío. Sembla que s'imposa la definició de l'Elena sobre on ubicar la llar dels humans. Les seves actuacions no verbals a través de la manipulació dels humans implicats així ho manifesten.

(g), té una freqüència de 19 actuacions: 10 per a l'Elena (52,63%) i 9 per a la Rocío (47,36%). Les directives d'acció de caràcter específic són majoritàriament presents en totes dues participants, en 8 ocasions per a cadascú. A través d'elles es poden fer demandes a l'altra de naturalesa diferent: que es situï en un espai determinat, orientar la seva atenció cap a un element concret o exhortar-la per a que localitzi, col·loqui o cedeixi determinat objecte particular del material.

En les directives de caràcter general el que es pretén és donar pas a la col·locació dels elements seleccionats, centrar l'activitat conjunta en la reorganització del nou escenari amb motiu d'apressar-se en la feina i poder donar continuïtat a la representació d'esdeveniments.

(h) com a categoria que recull els comentaris a les directives anteriors [(g)] apareix únicament en 6 ocasions. Identifiquem 4 ocurrències per a l'Elena i 2 per a la Rocío. Les intervencions es fan sobre les directives inicials específiques. En relació a l'Elena, les 4 actuacions que s'articulen entorn a 4 directives inicials de la seva companya tenen com a finalitat clarificar un exhort concret: la localització de la casa dels gnoms, i oposar-se a tres demandes concretes sobre la col.locació d'uns elements particulars del material.

La Rocío intervé per oposar-se a la petició de la seva companya de cessió d'un element del material així com per a manifestar precisament el seu acord amb una nova proposta de col.locació de determinats elements del material feta per l'Elena.

Les ocasions en què es demana a l'altra centrar la seva atenció sobre un element del material o es formulen propostes generals, no són motiu de rèplica. La seva acceptació es fa manifesta a través de l'actuació no verbal: dirigint la seva mirada a l'element que es senyala o bé manipulant els elements del material d'acord amb les directives d'acció.

(f), es la darrera de les actuacions quins resultats cal comentar vinculats al perfil d'actuacions de l'Elena.

Per la seva naturalesa permet articular-se a les categories (d) o (e), en la seva modalitat de requeriment. Els patrons identificats en relació al darrer segment vinculen (f) amb (d).

El nombre d'actuacions identificades per a cadascuna de les participants, l'Elena i la Rocío, són 3 i 2 respectivament, sobre un total de 8 requeriments [(d)].

Els 3 requeriments als que l'Elena dóna resposta sorgeixen en relació a una mateixa temàtica: les dificultats que sorgeixen respecte a la localització d'un mateix element del material: un gat. Un requeriment que originàriament formula la mateixa Elena a la seva companya i que desencadena un patró de naturalesa (f)d'una participant-(f)d'una altra.

No hi ha acord entre les dues pel que fa a la seva localització el que desencadena un desacord que qüestiona sobre l'existència o no en el fons del material d'un objecte que representi un gat i que pugui ser, per tant, usat com a tal per a la representació d'esdeveniments. Els desacords generen un parell d'intercanvis pregunta-resposta de les dues participants del tipus (d)d'una participant-(f)d'una altra.

A través de les seves actuacions es fa manifesta la diferència d'interessos entre les participants: l'insistència de l'Elena de buscar fins a fer evident l'inexistència d'un objecte concret i la flexibilitat de la Rocío en què amplia el marge de diferències entre l'objecte i l'element que pot representar-lo en la ficció. No necessiten aquesta correspondència realista entre l'objecte i el que representa.

La Rocío al seu torn, respon a 2 requeriments en què es tracta de localitzar un element del material, no a un tercer que sorgeix en relació a una demanda de clarificació del seu comportament amb un dels elements del material.

Situats encara en l'anàlisi de resultats corresponents a les actuacions associades a la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material ens ocupem de les categories que caracteritzen el comportament de la Rocío.

(d), suposa 5 actuacions per a la Rocío i 3 per a l'Elena. Una distribució de resultats obtinguda en segments de redefinició de l'escenari anteriors: primera i segona sessions i primer segment identificat a la tercera sessió, tendeix per tant, a potenciar la participació de l'altra en el procés de caracterització dels personatges i de la seva disposició espacial, malgrat no es tracti de la categoria que acumula en tots els casos en la que se la identifica el major nombre d'ocurrències de la participant.

Ajuden a configurar un patró d'actuacions quan s'articulen amb (f). No obstant, no tots els requeriments són represos i contestats per l'altra. Concretament, la Rocío respon 2 dels 3 exhibits per l'Elena (67%). L'Elena 3 dels 5 efectuats per la Rocío (60%).

Pel que fa a la tipologia de requeriments exhibits per la Rocío, es tracta de requeriments a través dels quals es demana l'acord de l'altra participant en relació a la identificació i/o la caracterització d'un personatge.

El contingut dels requeriments efectuats per l'Elena es refereixen en 2 ocasions a la localització de dos personatges diferents necessaris per a la representació del nou argument de l'activitat conjunta, el tercer suposa qüestionar les actuacions de la companya en relació a un dels elements del material.

(c) acumula en aquest segment 4 ocurrències: 3 les efectua la Rocío i 1 l'Elena. A través d'aquestes formes d'actuacions la Rocío ajuda a localitzar algun dels elements que busca la seva companya: el gnom llenyataire i el gat. L'única intervenció de l'Elena té com a finalitat localitzar la casa dels humans, dir on s'ubica físicament. No hi ha necessitat d'un major nombre d'intercanvis d'aquesta naturalesa perquè el lloc on s'han de col·locar els personatges principals està ben determinant per escenes anteriors ja representades. L'única localització nova ha de ser la casa dels humans, un dels elements novedosos d'aquesta darrera escenificació.

(a) Observa les actuacions de l'altra participant, és favorable també en aquest segment a la Rocío amb 3 actuacions sobre 1 de la seva companya. Els seguiments es fan efectius bàsicament mentre una de les participants busca els elements del material que els calen per a la ficció, a l'inici del segment. No hi ha en aquest segment una implicació en aquest procés, esperen que sigui la seva companya qui faci efectives les localitzacions. Són una mostra més de com és possible el manteniment de la referència compartida i de com és possible regular el comportament de l'altra participant si és necessari.

Feta aquesta primera lectura de resultats de les participants passem tot seguit a ocupar-nos de les formes lligades a la representació d'esdeveniments i a la gestió de del rol (veure taula 5.10.b.).

Senyalàvem a l'inici de les nostres anàlisis com les freqüències d'ambdues participants eren equivalents amb 6 actuacions, la seva distribució difereix però, quant a les categories implicades i les ocurrències que s'hi recullen. Una dada

que diferència el segment de redefinició de l'escenari encastat en el que ens situem en relació als anteriors és l'increment de formes d'actuacions relacionades amb la representació efectiva dels esdeveniments ja sigui de manera conjunta: (i), ja sigui unilateralment: (j).

Respecte a (i) *Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments*, el que obtenim són 1 actuació per a l'Elena i 1 per a la Rocío. Les participants reinicien la representació d'esdeveniments de mutu acord en tres ocasions. Per aquestes tres ocasions l'Elena assumeix el mateix paper: la gnoma que ha de ser atrapada per un gat. La Rocío n'assumeix el paper complementari: el gat, però únicament al tercer intent de reprendre la mateixa escena. La representació d'esdeveniments no obté continuïtat en cap d'aquestes ocasions perquè alguna de les participants identifica la necessitat de localitzar ja sigui un element, ja sigui un escenari físic implicat en el desplegament de la ficció. Així, els dos primers trencaments emergeixen amb l'objectiu de localitzar i adoptar l'element més ajustat per a representar un gat en la dramatització. El tercer trencament apareix perquè la Rocío manté els seus dubtes sobre on s'ubica la llar dels humans la qual cosa li dificulta l'efectivitat del desenvolupament del seu rol.

Apareixen a l'acabament del segment.

Respecte a (j), únicament hi ha recollides 2 actuacions per a la Rocío. Cap per a l'Elena. Ajuden, per tant, a definir el perfil d'actuacions dominant d'aquesta participant per aquest segment encastat. Són actuacions que es presenten mentre es seleccionen i es disposen espacialment els elements del material amb una funció distractora: mentre s'espera que l'altra participant estigui preparada per a reprendre la representació d'esdeveniments o com una exploració de les seves característiques i/o funcions.

(n), és una nova categoria que apareix en el ventall d'actuacions de totes dues participants però amb una freqüència acumulada superior en el cas de l'Elena: 5 i 3 actuacions per a ella i la seva companya, respectivament. Ajudant a definir el seu perfil d'actuacions en el mateix segment d'interactivitat. Com en el cas de la identificació i la disposició espacial dels elements del material, el major nombre de directives d'acció les efectua l'Elena. D'aquestes 5 actuacions, 2 són generals, per tal de reclamar l'inici o la represa conjunta de la representació d'esdeveniments. 3 específiques, indicant a la seva companya el que ha de fer amb el personatge que manipula en relació a les accions implicades en la trama que han començat a representar de manera conjunta.

Respecte a les 3 actuacions de la Rocío, una d'elles pren un caràcter de demanda general per a passar a la representació d'esdeveniments, mentre que les 2 restants tenen un caràcter més específic, o bé perquè demana de la seva companya que aturi la represa de la representació, o bé perquè demana assumir determinades accions implicades en la ficció iniciada conjuntament.

Cal destacar l'absència de rèpliques al respecte de naturalesa verbal. No hi ha cap mena d'oposició ni comentari sobre aquestes exhortacions, les participants les assumeixen i les fan manifestes a través de les seves actuacions amb els elements del material o simplement, les ignoren per tal de fer efectives posteriorment les seves intencions.

A través de les actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments i la gestió de rols, s'evidencia novament, la complementarietat entre les participants en el desplegament de l'activitat conjunta. Malgrat aquesta tendència general el que es fa visible en les dades fins ara presentades és el major nombre d'iniciatives de l'Elena a l'hora de dissenyar la carta de navegació que haurà de seguir aquesta construcció compartida de la ficció.

2.3.3. A manera de síntesi de resultats

L'anàlisi de les actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments, ha permès descriure'n l'activitat conjunta, la seva evolució, així com definir-ne el que hi aporta cada participant a la seva construcció, establint semblances i deferències entre les seves actuacions i identificant la manera i el grau en què aquestes actuacions es vinculen o articulen entre sí.

Les participants actuen conjuntament revisant i modificant, física i simbòlicament, l'escenari inicial. Avançar en la representació d'esdeveniments comporta manipular i per tant, desplaçar, canviar, incorporar, eliminar... peces diferents d'aquest escenari inicial. Les participants poden considerar necessari en el decurs de la dramatització, aturar-se i prioritzar l'objectiu d'ordenar novament l'entorn físic i simbòlic que contextualitza la manipulació del material, anticipant les demandes de les escenes que saben que hauran de representar.

Les escenes materialitzen l'argument que totes dues comparteixen. Remeten al marc específic de referència representat per les consignes i les aventures vistes a les filmacions. Una valoració del que han fet fins el moment i del que han de fer a continuació, impulsa la generació d'una nova forma d'organitzar l'activitat conjunta a l'interior de la representació d'esdeveniments. La redefinició de l'escenari físic i simbòlic original està al servei i s'articula per tant, en i per a la representació d'esdeveniments. Esdevé un instrument de regulació de l'activitat particular i conjunta.

Les actuacions associades a la identificació, caracterització, localització i disposició espacial dels elements del material es prioritzen, mentre les relacionades amb la representació d'esdeveniments i la gestió de rols es restringeixen. Acompanyant la remodelació de l'escenari original, les participants poden enunciar les accions implicades en la dramatització des de dins o fora d'un possible rol adoptat i per tant, des de dins o fora de la mateixa ficció.

El coneixement social i cultural que suposen mútuament compartit -marc social de referència- pot ser usat com a referent per tal d'etiquetar, proposar accions o situacions per a les quals les participants no disposen de coneixement específic al que recórrer.

Quant a les dimensions implicades en el conjunt de la seva participació, la major freqüència es refereix a actuacions que remetent a iniciativa. La interconnexió és més habitual en el comportament de l'Elena mentre que la participació potenciada en el de la Rocío, tant pel que fa a la modalitat de pregunta com a la de resposta.

L'ordre d'aparició de les dimensions implicades en les actuacions de totes dues tendeix a ser equivalent per a tots els segments identificats en cada sessió.

Els resultats mostren modalitats de participació diferenciades en part, de totes dues. A més, per a cadascuna de les dimensions expressades, les categories subjacents poden portar a col·locació continguts temàticament diferenciats, vinculats a la disposició espacial dels elements del material o a la representació d'esdeveniments, reflex d'interessos personals prioritzats per les participants i que es suposen compartits per l'altra. Per contra, els resultats globalment considerats, no han expressat diferències altament significatives en el nombre d'aportacions de cada participant en el decurs de cada segment d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic més enllà de la primera sessió.

L'anàlisi de les actuacions categoritzades respecte a cadascuna de les dimensions exhibides amb més freqüència per cada participant en el decurs de cada segment, permet aclarir quin és el grau de responsabilitat i de control de cadascuna sobre aquesta forma d'activitat conjunta, sobre què l'exerceix prioritàriament i de quina manera.

Les iniciatives de l'Elena en el conjunt dels segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat senyalen un major grau de control respecte a la seva companya la Rocío sobre:

- les propostes que permeten encetar un segment encastat vinculat al procés de revisió i possible modificació, de l'escenari físic i simbòlic en el que originàriament s'ha iniciat la representació d'esdeveniments. Els segments identificats a la segona i quarta sessions en són l'excepció;
- el procés d'identificació i caracterització d'objectes i personatges per a ser incorporats al nou escenari d'acord amb la proposta de representació. Únicament el tercer segment identificat a la tercera sessió contradiu aquesta tendència;
- les demandes generals i específiques adreçades a l'altra participant amb la finalitat: i) d'orientar la seva atenció vers la delimitació de l'escenari o vers la representació d'esdeveniments; ii) de donar instruccions concretes sobre on col·locar un o un conjunt d'elements del material o de com actuar adequadament en el desenvolupament d'un rol;
- les propostes de distribució de rols.

Les iniciatives de la Rocío són indicadores d'un major grau de control sobre:

- el seguiment de les actuacions de l'altra respecte a la disposició espacial dels elements del material;
- les accions que permeten concretar cada escena o seqüència d'esdeveniments i per tant, contextualitzar la dramatització posterior. Identifiquem l'excepció del tercer segment encastat localitzat a la tercera sessió;
- la dramatització unilateral d'escenes o fragments corresponents a la seqüència d'esdeveniments. Permeten anticipar o reprendre arguments acordats;
- la dramatització unilateral amb funció *distractora*, és a dir, feta no només al marge de la participació complementària de l'altra participant sinó també de l'argument que s'ha de representar. Apareix únicament a la quarta sessió.

Respecte a les actuacions que manifesten interconnexió, els resultats mostren en el cas de l'Elena un major nombre d'actuacions consistents en:

- replicar les directives d'acció que respecte a la disposició espacial dels elements del material li adreça la seva companya.

I en el cas de la Rocío:

- replicar les directives d'acció que sobre la representació d'esdeveniments li adreça la seva companya;
- replicar, expressant el seu desacord, les propostes de distribució de rols exhibides per l'Elena. Pot formular-ne una contraproposta.

La dimensió participació potenciada és més freqüent en el repertori d'actuacions de la Rocío, ja sigui adoptant la forma d'un requeriment ja sigui a través de la formulació d'una resposta. Hi ha, no obstant, les excepcions del segment encastat a la primera sessió i del tercer identificat a la tercera sessió.

En totes les ocasions en què s'identifiquen patrons pregunta-resposta entre les actuacions de les participants, la temàtica entorn a la qual s'articulen remet a la caracterització i la disposició espacial dels elements del material, al marge de la participant que els seleccioni.

Es reprenen i contesten selectivament els requeriments únicament quan les participants els interpreten com a i) demandes reals d'ajuda (sol·liciten nova informació, petició d'intervenció o col.laboració...); ii) transmissores d'una valoració negativa de la seva actuació (demanen aclariments o una explicació sobre la selecció o disposició espacial d'un element del material, senyalen un possible error, un desacord...).

La participació potenciada en la seva doble modalitat: pregunta i resposta, com a una de les vies preferents registrada per la Rocío, permetria contrarestar el major nombre d'iniciativa i interconnexió exhibida per l'Elena en referència a la selecció, identificació, caracterització, disposició i organització espacial dels elements del material. Un recurs per exercir la seva influència en la delimitació d'un nou context per a l'activitat conjunta.

5.2.4. IDENTIFICACIÓ I EVOLUCIÓ DE LES FORMES D'ACTUACIONS DE LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE TRANSICIÓ

2.4.1. Les formes d'actuacions identificades en el segment d'interactivitat de Transició

Com hem explicat en la presentació dels segments d'interactivitat que corresponen a la fase de Joc amb el material manipulatiu²³, els de transició han estat únicament identificats en dues ocasions a la primera sessió²⁴. Les participants "usen" aquests segments d'altra banda de curta durada, per a prendre decisions sobre la direcció a seguir en l'activitat conjunta. Són, en aquest sentit, segments al servei de la seva continuïtat.

²³ Veure apartat 5.1.1. dins del mateix capítol 5 de resultats.

²⁴ Veure mapa d'interactivitat específic per a la fase de Joc amb el material manipulatiu. Apartat 5.1.2.

Les categories d'actuacions identificades i que tot seguit detallarem, no esdevenen novedoses en la seva forma sinó precisament en les seves funcions tal i com es desvetllarà en anàlisi posteriors dins d'aquest mateix apartat.

D'acord a la manera com hem procedit en els segments d'interactivitat anteriorment revisats presentarem en primer lloc, un quadre en el que hi apareixen relacionades les distintes categories d'actuacions confeccionades per a tots dos segments de transició. Ens ocuparem posteriorment de descriure la possible evolució de les actuacions entre segments, prenent en consideració el paper que hi juguen totes dues participants.

En el quadre 5.7. de la pàgina següent, es relacionen les actuacions identificades per al segment d'interactivitat de transició. Descriu a manera il·lustrativa, la primera categoria d'actuació elaborada per aquesta tipologia de segments. En l'annex 5.4. es presenten detalladament cadascuna de les categories identificades.

(a) Formula espontàniament una proposta de canvi d'activitat.

Són les propostes que efectua una de les participants per tal de donar pas a una nova forma d'activitat conjunta, com per exemple:

E. venga, ahora podemos hacer otra cosa. [Inspecciona el troll que té a la mà]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Permeten obrir els segments d'interactivitat de transició.

Tenen, com es destaca de l'exemple anterior, un caràcter poc concret: es tracta de tancar una tasca i d'obrir-ne una altra vinculada, o bé a la representació d'esdeveniments, o bé a la disposició espacial dels elements del material.

El fet que es tracti de propostes en condiciona la seva formulació. Habitualment, es tracta d'enunciats fets en primera persona del plural acompanyades de fórmules interrogatives, aspecte que les transforma en requeriments indirectes adreçats a potenciar la participació de l'altra en la seva definició. Les propostes per a fer-se efectives han de ser acceptades i per tant, acordades, entre totes dues participants:

E. podríamos hacer una obra, ¿no?
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

En funció de la seva formulació, la dimensió subjacent s'adreçarà a mostrar la iniciativa de les participants o el grau en què es potencia la participació de l'altra en el procés de delimitació d'una nova proposta d'activitat conjunta.

QUADRE 5.7. Categories d'actuacions de les participants corresponents als segments d'interactivitat de Transició

<i>(a) Formula espontàniament una proposta de canvi d'activitat</i>
<i>(b) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de canvi d'activitat formulada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(c) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre la proposta de canvi d'activitat.</i>
<i>(d) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(e) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols</i>
<i>(f) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols</i>
<i>(g) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments</i>
<i>(h) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments prèviament comentades per l'altra participant</i>
<i>(i) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments</i>
<i>(j) Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments</i>
<i>(k) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(l) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(m) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material</i>
<i>(n) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(o) Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(p) Observa les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(q) Formulen un requeriment dirigit a l'observador sobre el que han de fer a continuació</i>
<i>(r) Altres formes d'actuacions</i>

2.4.2. Evolució de les actuacions en els segments d'interactivitat de Transició

Hem recollit en la taula 5.11. (en la pàgina següent) el nombre de freqüències acumulades per a cada participant en el decurs de cada segment d'interactivitat de transició. Cal recordar com aquesta tipologia de segments únicament emergeix en el flux de la primera sessió; en conseqüència, la seva possible evolució s'ha de contenir en aquest espai concret de temps, amb l'interval d'un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments entre segments de transició²⁵.

El quadre 5.8. (annex 5.8) ordena les actuacions pròpies dels segments de transició segons criteris de coherència temàtica entre actuacions, dimensions implicades en cada categoria i patrons d'activitat en què aquestes poden articular-se.

Reprenent els resultats de la taula 5.11. destaquem:

- El major nombre d'actuacions es localitzen en el primer segment de transició: 52 sobre 98 (el 53% del total).
- En tots dos segments el major nombre d'actuacions recau en una de les participants: l'Elena, 29 sobre 52 (el 55,76%) i 30 sobre 46 (el 65,2%).
- Quant a la distribució de freqüències acumulades en funció del segment de transició de referència, els resultats expliciten com hi ha certes categories que es localitzen únicament en un dels dos segments identificats contribuint especialment a la seva caracterització.

Les formes d'actuacions vinculades a l'adopció d'un rol i a la representació d'esdeveniments codificades com a *(d)Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant; (e)Formula espontàniament una proposta de distribució de rols; (f)Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols; (g)Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments; (h)Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments prèviament comentades per l'altra participant; (i)Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments i (j)Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments*, són pròpies del segment de transició1.

²⁵ Veure mapa d'interactivitat corresponent a la fase de Joc amb el material manipulatiu.

TAULA 5.11. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants. SI TR

Acs	1ª S.							% SAC
	SI Tr 1			SI Tr2			T	
	E	R	T	E	R	T		
(a)	2	0	2	1	0	1	3	3,06
(b)	0	0	0	0	1	1	1	1,02
(c)	1	2	3	0	0	0	3	3,06
(d)	5	1	6	0	0	0	6	5,10
(e)	2	1	3	0	0	0	3	3,06
(f)	3	2	5	0	0	0	5	5,10
(g)	3	2	5	0	0	0	5	5,10
(h)	1	1	2	0	0	0	2	2
(i)	3	3	6	0	0	0	6	6,12
(j)	1	1	2	0	0	0	2	2
(k)	6	5	11	16	3	19	30	30,6
(l)	1	0	1	6	3	9	10	10,2
(m)	0	0	0	0	3	3	3	3,06
(n)	0	0	0	1	2	3	3	3,06
(o)	0	0	0	1	1	2	2	2
(p)	1	4	5	1	2	3	8	8,16
(q)	0	0	0	1	0	1	1	1,02
(r)	0	1	1	3	1	4	5	5,10
T	29	23	52	30	16	46	98	
%SAC	55,76	44,23	53,06	65,21	34,78	46,93		

- Categories com: (m)Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material; (n)Formula espontàniament comentaris sobre les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material, relacionades amb la disposició espacial dels elements del material, es vinculen al segment de transició2.
- (a)Formula espontàniament una proposta de canvi d'activitat, (k)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial, (l)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i /o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant i (p)Observa les actuacions de l'altra participant, són categories transversals en el sentit de que són presents a tots dos segments de transició.
- (b)Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de canvi d'activitat formulada prèviament per l'altra participant; (c)A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre la proposta de canvi d'activitat; (m)A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material i (q)Formulen un requeriment dirigit a l'observador sobre el que han de fer a continuació; són categories presents únicament al segment de transició2, amb

excepció de (c), pel seu grau de generalitat podrien presentar-se circumstancialment en qualsevol dels dos segments.

- El major nombre d'actuacions de totes dues participants s'agrupa al voltant de les categories (k) *Formula espontàniament comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material*, amb 30 ocurrències (30,61%) i (l) *Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i /o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant*, amb 10 ocurrències (10,2%); categories totes dues que poden estar al servei o bé de la selecció i disposició espacial dels elements del material o bé, a la representació d'esdeveniments, suportant-la. Ambdues formen part com més amunt hem senyalat, del conjunt de categories que transversalment retrobem per cada segment. (k) denota iniciativa de les participants, (l) interconnexió.

Fetes aquestes consideracions més generals ens aproximarem tot seguit a l'anàlisi en detall d'aquests resultats començant primer per les categories agrupades al voltant de les propostes de canvi d'activitat. Passarem després a comentar les formes d'actuacions vinculades a la representació i la gestió de rols i acabarem l'anàlisi amb les categories lligades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (quadre 5.8.; annex 5.8.). Ens recolzarem com en el cas de segments anteriors, en taules més específiques que permeten focalitzar la nostra atenció en cadascuna de les agrupacions temàticament relacionades acabades d'esmentar²⁶.

(a), (b) , (c) i d'alguna manera (q) són categories relacionades amb les propostes de canvi d'activitat i el que poden fer a continuació. Més en concret, (a), (b) i (c), recullen les actuacions que les participants s'adrecen entre elles, associades a la formulació de propostes de canvi d'activitat i els comentaris, requeriments i respostes que se'n generen. (q) en canvi, agrupa les actuacions de les participants dirigides a l'observador en què pregunten el que han de fer a continuació. Conjuntament considerades, es tractaria de formes d'actuació que ajudarien a definir un motiu per a l'activitat conjunta i que contribuirien, per tant, a prorrogar-ne la seva continuïtat.

La manera com es distribueixen en tots dos segment de transició presenta diferències (veure taula 5.11.a.): se n'observa una baixa freqüència en relació al conjunt d'actuacions en tots dos segments, un resultat que caldria vincular a l'especificitat d'aquestes actuacions que, difícilment, poden expandir-se al llarg d'un mateix segment en el sentit que existeixen fins el moment en què les participants acorden aquestes propostes de canvi o coneixen l'activitat que han de fer a continuació.

(a) es presenta en tots dos segments, (c) al segment de transició¹; (b) i (q) al segment de transició².

2 de les 3 propostes de canvi d'activitat comptabilitzades [(a)], esdevenen al primer segment, 1 al segon. Suposen un 3,84% i un 2,17% del total d'actuacions identificades per a cada segment. La manera com es plantegen aquestes propostes varia d'un segment a un altre. En el segment de transició¹ les propostes de canvi es formulen en termes interrogatius: s'enuncia el que es vol fer

²⁶ Les subtaules es poden consultar a l'annex 5.8.

i s'hi inclou les dues participants al fer ús de la primera persona del plural. Així mateix, es tanca l'enunciat amb una clàusula interrogativa a través de la qual es formula un requeriment a l'altra per assegurar que accepta aquesta proposta. Per exemple:

E. nos vamos a inventar una obra, ¿no?
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

L'Elena amb la seva intervenció vol assegurar que s'està d'acord amb el que s'ha de fer. Fa explícit el que se suposa implícitament compartit per totes dues pel fet d'haver compartit un procés previ de preparació per al joc. La proposta únicament pot materialitzar-se si ambdues participants hi estan d'acord i la transformen en un objectiu comú, en l'assoliment del qual estan disposades a col.laborar.

En el segment de transició2 l'únic enunciat que respon a una proposta de canvi d'activitat pren la forma de directiva d'acció en el sentit en què insta la seva companya a reorganitzar espacialment els elements del material. Desapareix per aquesta ocasió l'ús de clausules interrogatives en la formulació de l'enunciat; es manté però, la primera persona del plural en la seva elaboració, la qual cosa significaria que es tracta d'una proposta d'activitat conjunta en la que novament s'implica i es potencia la participació de l'altra.

Les tres propostes són contestades per l'altra. Aquelles que responen als requeriments efectuats per la participant a l'hora de formular la proposta les hem categoritzat com a (c). En cas que no hi hagi la mediació d'aquests requeriments la categorització apropiada és (b).

L'articulació entre actuacions permet identificar patrons d'actuacions de naturalesa: (a)d'una participant-(c)d'una altra participant i (a)d'una participant-(b)d'una altra.

Aquesta diferència en la categorització i els patrons en què s'acaben organitzant és la que permet explicar que no s'hagi identificat cap freqüència de tipus (b) en el segment de transició1 a l'igual que cap freqüència de tipus (c) en el segment de transició2. La manera com es formulen les propostes de canvi condiona la categorització de les respostes. En tots dos casos el que interessa però, destacar és que totes les propostes de canvi d'activitat són repeses i replicades per l'altra participant.

Les rèpliques identificades per al segment de transició1 [(c)] es caracteritzen perquè tendeixen a no acceptar de manera immediata les propostes de canvi d'activitat. La contraproposta evita que s'enceti una nova forma d'activitat conjunta. La insistència de la participant inicial en la seva proposta de tirar endavant la representació d'esdeveniments a través de recursos com iniciar la representació d'esdeveniments unilateralment o concretar amb accions i personatges el tema que es pot representar de manera conjunta, permetrà fer efectiu aquest canvi un cop provocada l'acceptació de la seva companya.

Hem obtingut una actuació de rèplica respecte a la també única proposta de canvi d'activitat que efectua una de les participants al segment de transició2 [(b)]. En aquesta ocasió s'accepta sense cap mena d'aportació addicional, la proposta de l'altra.

Respecte a (q), se n'ha identificat una única ocurrència localitzada al segment de transició². La seva presència és capdal per a interpretar el per què del disseny que a l'acabament de la primera sessió sembla acordat per aquestes participants en relació a l'activitat conjunta. Un disseny que es mantindrà invariable per a la resta de sessions.

El segment de transició² es caracteritza perquè les participants proposen reconstruir un nou escenari físic i simbòlic per a l'activitat conjunta. Plantegen, al llarg del segment, el dubte del grau en què aquesta nova redistribució espacial dels elements del material ha de ser novedosa respecte al que han fet anteriorment i si veritablement han de col·locar tots els elements del material. El que pot dissipar qualsevol mena d'interrogant sobre aquestes qüestions és conèixer què s'ha de fer a continuació i això és el que plantegen a l'observador: si el que han de fer a continuació és una "obra de teatre". Sembla que les participants estableixen a partir de l'experiència dels segments d'interactivitat precedents, una relació entre la disposició física dels elements del material i la dramatització posterior. La resposta de l'observador deixa en mans de les participants la presa de decisió més oportuna i en aquesta direcció s'orienten els seus comentaris.

El resultat és construir un escenari que permeti la representació posterior d'una obra. Aquest format de segments es reproduirà per a la fase de Joc amb el material manipulatiu corresponent a la segona sessió i, posteriorment, a la resta.

Avançant en l'anàlisi de les actuacions característiques del segment de transició, passem a presentar els resultats relacionats amb les categories que s'adrecen a la gestió dels rols i la gestió de la representació dels esdeveniments.

Tal i com posen de manifest els resultats relacionats a la taula 5.11.b, són actuacions únicament identificades per al segment de transició¹. (d), (e) i (f), recullen les intervencions de les participants sobre la gestió dels rols; (g) (h), (i) i (j) ho fan sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.

L'adopció d'un rol i la representació unilateral [(d)] emergeix a col·locació de les propostes que fan les participants sobre el tema d'executar una actuació histriònica.

Les freqüències registrades per aquesta categoria recullen el nombre de personatges que adopta cada participant per a fer efectiva aquesta representació. Això en fa incrementar el nombre ja que una de les participants manipula 5 personatges, mentre la seva companya se n'ocupa d'1.

Les representacions unilaterals tendeixen a emergir immediatament després d'aquestes propostes generals amb la qual cosa s'hi poden vincular. Tindrien com a objectiu exemplificar una possible actuació efectiva d'aquesta proposta general, permetent l'actuació complementària de l'altra a través de les pistes que dona la pròpia actuació. En el moment en què es materialitzés aquesta complementarietat de rols s'identificaria un nou segment d'interactivitat del tipus: representació d'esdeveniments. En aquest segment aquest pas no s'esdevé entre les participants.

(e) i (f), són categories que permeten identificar amb la seva articulació un patró d'actuacions de caràcter: (e)d'una participant-(f)d'una altra.

Les propostes de distribució de rols [(e)] les identifiquem pràcticament a l'acabament del segment, un cop concretades unes accions i uns personatges que concretarien un tema per a la ficció. Amb el repartiment dels papers es pot encetar directament la representació així com contribuir a materialitzar un nou canvi de segment.

Hem identificat 3 propostes de distribució de rols. D'aquestes només 1 inclou a l'altra participant en la seva formulació. Les nenes tendeixen a dir a la seva companya, a l'igual que s'ha observat en el segment de representació d'esdeveniments per exemple, quin personatge o personatges pretenen assumir durant la ficció, amb la qual cosa descarten que pugui ser la seva companya qui el o els assumeixi. Més que una proposta de distribució de rols estaríem davant de propostes d'adopció de rol o rols espontànies. S'adopten aquells personatges que per alguna raó són de l'agrat de les participants. De vegades aquests agrats es justifica d'altres no, simplement es fa palès. En aquesta ocasió la tria de personatges i la distribució que se'n desprèn té a veure amb les característiques físiques dels elements en qüestió: els trolls i els seus caps.

Els resultats evidencien com totes les propostes de distribució de rols són contestades per l'altra participant, (f), la qual cosa exacerba la importància que elles li atorguen a aquest procés. Els desacords les porten a encetar una discussió sobre quin personatge –troll, en aquesta ocasió- vol cadascuna i quin es cedeix a l'altra. En la discussió no emergeixen arguments que ajudin a fer entendre el per què d'aquesta preferència encara que sembla que ve motivada per les característiques físiques dels elements del material que pretenen adoptar com a personatges de la possible representació d'esdeveniments. La discussió incrementa el nombre d'actuacions de tipus (f) ja que hem identificat patrons d'actuacions articulats entre les participants complexes: (e)d'una participant-(f)d'una altra participant-(f)de la participant inicial.

Els comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments, (g), són els mitjans a través dels quals s'aporten informacions que permeten interpretar el que s'està fent, s'ha fet o es pot fer amb els elements del material que manipulen les participants mentre fan efectiva una representació unilateral dels esdeveniments. Aquests comentaris pot efectuar-los la mateixa participant que executa la representació o bé la participant que observa les actuacions de la seva companya i que actua com a espectadora de la ficció.

Els comentaris que sobre les seves accions amb els elements del material fan les participants mentre representen permeten perfilar un tema per a la representació d'esdeveniments; convertint-se en una proposta concreta que faria possible l'articulació de les actuacions fictícies de les participants des de rols diferents i complementaris entre sí i l'emergència d'una nova forma d'activitat compartida.

Un cop acceptada la proposta seria factible el repartiment immediat dels papers per a ser representats i la possibilitant d'iniciar la representació efectiva d'esdeveniments el que suposaria el tancament del segment de transició¹ i l'obertura del segment de representació d'esdeveniments.

Els comentaris de rèplica a les accions implicades en la representació d'esdeveniments, (h), que he identificat suposen per part de la participant que les exhibeix, una oposició a les informacions que s'hi vehiculen. Són doncs, mostres de desacord sobre el que es diu.

Aquestes rèpliques no són sobre tots els comentaris que s'efectuen sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments. Dels 5 comentaris comptabilitzats 2 són contestats (un 40%).

1 d'aquestes rèpliques s'efectua sobre la proposta de concretar un tema per a la representació d'esdeveniments. La negativa inicial d'assumir aquesta proposta no resulta efectiva malgrat una certa oposició inicial per passar a la dramatització s'està sembla, d'acord amb el contingut de la proposta doncs en cap moment és objecte de qüestionament per cap de les dues participants.

(i) i (j) s'articulen entorn a les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments. Permeten identificar un patró d'actuacions estable entre les participants: (i)d'una participant-(j)d'una altra.

Hem identificat 6 directives d'acció en el conjunt d'actuacions associades al primer segment de transició (6/52, l'11,53%) el que situa la categoria (i) com una de les de major freqüència acumulada entre les nenes, la segona, juntament amb (d) (veure taula 5.11.b.; annex 5.8.).

Les directives d'acció poden complir funcions contràries en relació a la representació d'esdeveniments en el sentit en què o bé, incentiven l'altra participant per a iniciar la representació d'esdeveniments de manera conjunta o bé, l'exhorten per a que aturi o posposi la representació d'esdeveniments encetada unilateralment.

Hem identificat 2 ocurrències de rèplica sobre les directives d'acció formulades per l'altra participant, (j), el que suposa contestar un 33,33% de les mateixes. Les rèpliques presenten així mateix una doble finalitat: oposar-se a la directiva d'acció formulada prèviament per l'altra participant; demanar-li un compàs d'espera per tal de fer efectiva la seva exhortació.

Els patrons d'actuacions que hem identificat entorn a les directives d'acció posen de manifest diferents perspectives en la definició de l'activitat conjunta, la qual cosa repercuteix en una dificultat per poder fer efectiva la proposta de canvi d'activitat fonamentada en la representació d'algun esdeveniment. D'altra banda, és precisament aquesta perspectiva diferenciada la que permet l'emergència i el manteniment del segment de transició¹. S'estableix una mena d'estira i arronsa entre participants a través de les seves actuacions, respecte a l'acceptació de la representació d'esdeveniments com a mitjà per donar continuïtat a la tasca proposada per l'observador en el segment d'interactivitat de presentació de les consignes.

Tot seguit comentem les formes d'actuacions vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material sota suport de la taula 5.11.c. (veure annex 5.8.).

Hem senyalat a l'inici dels comentaris més generals sobre els resultats obtinguts en relació als segments de transició, que al contrari del que obteníem en les formes d'actuacions associades a la representació i la gestió de rols (taula 5.11.a.; annex 5.8.), algunes de les actuacions vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material són transversals a ambdós segments de Transició, concretament (k) i (l) (veure taula 5.11.b.).

(m), (n) i (o) ho fan únicament en relació al segment de transició2.

La categoria (k), recull d'acord a la taula 5.11.b., el major nombre de freqüències: 30, un 30,61% de les actuacions globalment considerades per a tots dos segments. La mateixa tendència s'obté tant a nivell intra segment, amb 11 i 19 per a cada segment de transició el que suposa al seu torn, un 21,15% i un 41,30% del total de les actuacions registrades.

El 63,33% de les actuacions d'aquesta tipologia (19/30) es localitzen en el segment de transició2, el 36,6% restant en el segment de transició1.

(l), permet identificar un patró estable d'actuacions a l'articular-se amb (k): (k)d'una participant-(l)d'una altra.

El nombre de freqüències és substancialment inferior a (k), amb 10 actuacions, el 10,20% de les actuacions identificades per a tots dos segments. Proporcionalment suposa per a cada segment, un 1,92% i un 19,56%, respectivament. El 90% dels comentaris de rèplica es localitzen segons els resultats estimats al segment de transició2.

No es comenten la totalitat de comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material que les participants seleccionen: 10/30, el 33,33%. Aquest diferencial en els percentatge és igualment observable en tots dos segments: 1 sobre 11, el 9,09%; i 9 sobre 19, el 47,36%. Els resultats senyalen novament com és al segon segment on més patrons d'actuacions articulats de naturalesa (k)-(l) hi podem identificar.

Una raó per aquesta desigual distribució entre segments quedaria vinculada a l'emergència de motius diferents en les participants respecte a l'orientació de l'activitat conjunta. En el cas del segment de transició2, el motiu que guiarà les participants serà la reconstrucció d'un nou escenari físic i simbòlic a partir dels elements del material de que disposen. En el segment de transició1, el motiu que acaba orientant l'activitat conjunta té com a principal finalitat poder definir un tema que permeti l'accés de les participants a la representació d'esdeveniments.

Els 11 comentaris que sobre la disposició espacial i/o sobre les característiques dels elements del material identificats per al segment de transició1, giren al voltant de la localització o la recolocació d'un element del material que utilitzen o bé per a representar alguna cosa o bé perquè els ha caigut accidentalment; d'aquí la possible manca de requeriments al respecte i la baixa freqüència dels comentaris de rèplica de l'altra participant (l).

L'única ocurrència registrada per a (l) s'associa amb una demanda d'atenció per part de l'altra participant. L'objectiu és localitzar un element del material. La rèplica no aporta nova informació respecte a la demanda sinó que posa de manifest l'atenció que la companya diposita momentàniament en l'activitat de l'altra. Cadascuna d'elles està ocupada en aspectes diferents de l'activitat: d'una banda la cerca d'un element del material i d'una altra, l'intent per localitzar un personatge a través del que sigui possible iniciar unilateralment la representació d'esdeveniments. No existeix un interès compartit per part de totes dues en la disposició espacial dels elements del material ni en la seva caracterització; els comentaris que hem identificat sorgeixen com a conseqüència de la manipulació

d'aquests elements però no són un objectiu que orienti en ell mateix l'activitat conjunta.

No es desprenen les mateixes interpretacions dels resultats que obtenim en el segment de transició². En aquest segment les propostes de canvi d'activitat es materialitzen a través de propostes concretes sobre com resituar espacialment els elements del material. No es tracta per tant, de donar informacions sobre on col·locar tal o qual element del material sinó sobre com procedir a la redistribució espacial de tots els elements del material que han estat utilitzats per a fer efectiu un procés de representació d'esdeveniments per part de totes dues participants i que prèviament han donat per finalitzat. Aquestes propostes de redistribució espacial dels elements del material es localitzen a l'inici del segment i impliquen per part de la participant que les formula, una valoració de la disposició anterior d'aquests mateixos elements la qual cosa condiona i orienta, des del seu punt de vista, la direcció que pot prendre la nova disposició espacial dels elements del material.

L'acceptació d'aquesta nova orientació de l'activitat conjunta suposa l'acabament del segment de transició² i l'inici d'un nou segment que vincularíem a la definició d'un escenari físic i simbòlic per a la representació d'esdeveniments. Aquesta acceptació compartida de que el que s'ha de fer és tornar a col·locar tots els elements del material de manera més o menys novedosa en relació a un escenari inicial construït en el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material no emergeix fins a l'acabament del segment.

De les 19 freqüències identificades per a (k) en el segment de transició², 12 són comentaris sobre la disposició espacial dels elements del material, 7 són comentaris sobre les seves característiques. D'aquests 12 comentaris sobre la disposició espacial, 3 són propostes per a redefinir l'activitat conjunta la resta són comentaris sobre la localització i la col·locació d'elements concrets del material d'acord amb aquestes propostes d'activitat conjunta general. Únicament 1 d'aquestes propostes inclou una clàusula interrogativa en la seva formulació demanant l'acceptació de l'altra participant.

Els comentaris sobre la disposició espacial dels elements del material en tots dos segments de transició s'efectuen sobre els elements del material que manipulen indistintament cadascuna de les dues participants. Aquest fet permet l'emergència de dos processos reguladors de l'activitat conjunta: d'una banda els comentaris dits en veu alta que acompanyen la manipulació d'un element del material per part d'una de les nenes permet que l'altra tingui ocasió de conèixer quina és la direcció de la seva actuació i pugui aportar-hi informació relacionada. És el que s'ha denominat com a *efecte ham* i és present en tots i cadascun dels diferents segments d'interactivitat identificats en la fase de Joc. Aquest efecte té una importància capdal en l'establiment de la referència compartida en la situació d'activitat conjunta analitzada doncs malgrat no se n'elabori cap comentari al respecte, permet compartir quina és la definició de l'activitat conjunta per a cada participant i dóna possibilitats a nivell potencial d'actuar-hi en conseqüència. D'altra banda, la possibilitat d'observar el comportament de l'altra i les seves evolucions, permet intervenir anticipadament aportant noves informacions que poden influir en el comportament de la participant que està sent objecte d'atenció conjunta. Són comentaris que s'avancen al comportament de l'altra. Aquests metaenunciats funcionarien com a directrius reguladores del seu comportament:

R. [s'ajup davant dels arbres de l'escenari]

E. aquí algunos árboles, ¿eh? [mira cap a una de les cadires que ha estat utilitzada en la representació d'esdeveniments anterior i que han decidit que actuïn ara com a muntanyes]

(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Encara en relació al segment de transició2 i respecte a (l), no tots els comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material són motiu de rèplica per part de l'altra participant. Dues de les propostes que es fan sobre com definir el canvi d'activitat no obtenen resposta per part de l'altra. Les seves actuacions vinculades a la recol.locació dels elements del material denoten la seva acceptació implícita.

D'altra banda, hem identificat en 3 ocasions patrons complexs que impliquen l'articulació entre dues categories del mateix tipus: (l)d'una participant-(l)d'una altra participant articulades al seu torn en una categoria (k) inicial.

Respecte a la resposta als requeriments que efectuen les participants, ens referim a (m), categoria tan sols identificada en el segon segment de transició, n'hem identificat 3 ocurrences, d'acord als requeriments identificats. Una d'elles com ja hem senyalat, relacionada amb una proposta de concreció del canvi d'activitat, la resta es vinculen a requeriments sobre la disposició espacial dels elements del material.

Hem identificat en 1 ocasió un patró articulat complex: (k)d'una participant-(l)d'una altra participant-(m)de la participant inicial. Tots els requeriments sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material són contestats, doncs, per les participants.

(n) i (o) remetent a directives d'acció adreçades a l'altra participant per tal de reorientar la seva actuació respecte a la disposició espacial dels elements del material. Són formes d'actuacions que novament únicament s'identifiquen en relació al segment de transició2 (veure taula 5.11.c., annex 5.8.).

De la categoria (n) n'hem identificat 3 ocurrences. 2 d'elles tenen la particularitat de dirigir el comportament de l'altra indicant-li quin element pot o no agafar per a ubicar-lo espacialment, la qual cosa provoca un procés de discussió entre elles amb la conseqüent emergència de 2 actuacions de tipus (o) de rèplica. L'articulació entre aquestes actuacions de les participants permet identificar un patró complex de tipus: (n)d'una participant-(o)d'una altra participant-(o)de la participant inicial quina ocurrencia és 1.

Sembla, com en el cas de l'adopció i atribució de personatges, existir entre les participants cert interès per ocupar-se de la col.locació de determinats elements del material, aquells que per alguna raó són de l'agrat de la participant que els reclama. Aquest interès té a veure, amb el paper adoptat per les participants durant la selecció i disposició espacial dels elements del material en el segment d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material que el precedeix. Aquestes preferències provoquen que les participants explicitin no tan sols quins elements s'han de col.locar i quin ha de ser el seu lloc en el nou escenari sinó també què pot portar cadascú i, per tant, qui pot decidir on ubicar-los espacialment.

(p) és com mostra la taula 5.11., una actuació que apareix en tots dos segments, dada que explica el pes que proporcionalment ocupa a l'interior dels segments i en el conjunt de les actuacions identificades. Amb 8 ocurrences suposa un 8,16% de les actuacions del segment, la tercera freqüència més alta després de (k) i (l) (veure taula 5.11.). Proporcionalment, el 62% de les actuacions s'exhibeixen al segment de transició1: 5 actuacions i el 37,5% restant al segment de transició2: 3 actuacions.

En relació a la seva contribució a les actuacions que caracteritzen cadascun dels dos segments identificats senyalar que hi ha diferències, coincidint altra volta la major presència d'aquesta categoria al primer segment on hi suposa un 9,61% de les actuacions identificades. Al segon segment de transició la contribució és sobre un 6,52%.

(p) suposa el seguiment del comportament de l'altra, un recurs que permet mantenir la referència compartida i oberts els canals de comunicació entre les participants. Per aquest segment particularment, l'observació del comportament de l'altra es centra especialment en dos aspectes diferents: en el primer segment el que fixa l'atenció de les participants és la representació unilateral d'esdeveniments; en el segon, la col.locació de determinats elements del material. Els motius que orienten l'activitat conjunta permet que un mateix tipus d'actuacions els siguin útils per a fer i/o dir coses diferents.

Avancem en l'anàlisi de resultats vinculats als segments de transició ocupant-nos immediatament de la distribució d'actuacions en cadascun dels dos segments entre la Rocío i l'Elena. La figura 5.5. (pàgina següent) permet apreciar visualment, quina i com és la contribució de cada participant a la delimitació del segment, el grau de corresponsabilitat en aquest procés i la seva evolució al llarg de la seqüència.

En tots dos segments és L'Elena la participant que obté un nombre més elevat de freqüències respecte el total d'actuacions identificades, la qual cosa indicaria el major grau de control d'aquesta participant en relació a la seva companya pel que fa a l'orientació de l'activitat conjunta.

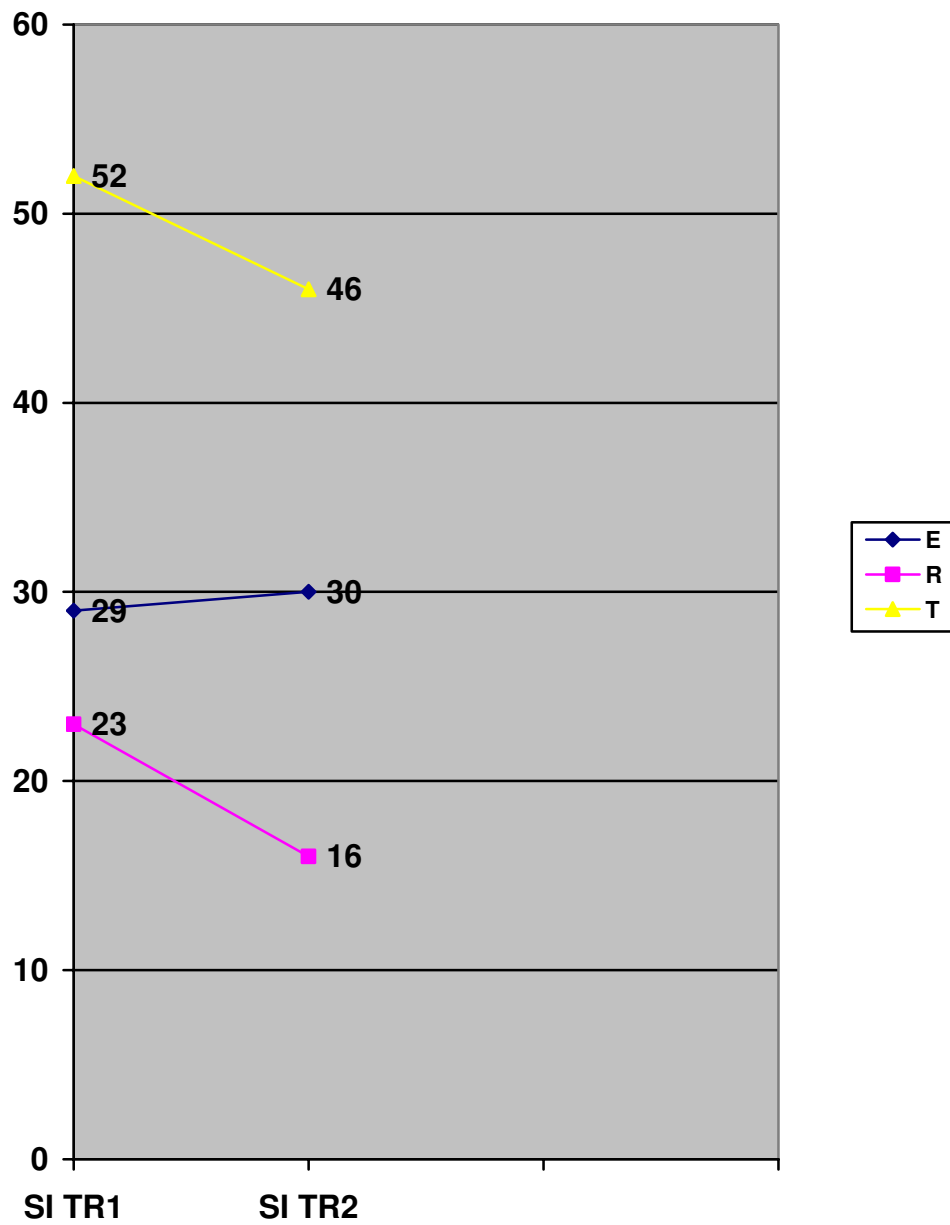
Comentarem inicialment el perfil d'actuacions dominant característic del comportament de l'Elena i la Rocío en relació al segment de transició1, per a fer seguidament el mateix respecte al segment de transició2.

El perfil d'actuacions dominant de l'Elena en el primer dels segments als que fem referència s'estableix entorn de les *categories* (a), (d), (e), (f) (g), (k) i (l).

Recull un ampli ventall d'actuacions associades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols. Són bàsicament formes sota la dimensió d'iniciativa (16/29 ocurrences). (f) i (l) denoten interconnexió (4/29 ocurrences). (a) es presenta sota la modalitat de requeriment el que la converteix en una categoria que remet a la participació potenciada a través d'un requeriment de l'altra participant (2/29 ocurrences).

(k) i (d) són les categories de freqüència més elevada.

FIG. 5.5. Freqüències d'actuacions de les participants. SI T

L'Elena és qui de manera espontània efectua les 2 propostes de canvi d'activitat identificades (a). Les dues tenen caràcter interrogatiu és a dir, potencien la participació de l'altra en el procés de presa de decisió sobre la direcció que ha de prendre l'activitat conjunta.

Respecte a la representació unilateral d'esdeveniments (d), en relació a les categories associades a la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols identificades únicament en relació al segment de transició¹ (veure taules 5.11. i 5.11.b.), és l'Elena qui en manifesta un major nombre d'iniciatives, amb una varietat de 5 personatges manipulats davant d'1 únic personatge escenificat per la Rocío. L'Elena fa les propostes i immediatament adopta un rol per tal d'executar-les, pràcticament a l'espera que la seva companya s'hi afegeixi.

És també la mateixa Elena qui formula un major nombre de propostes de distribució de rols (e): 2 sobre 3; i qui major nombre de comentaris acumula al respecte (f): 3 sobre 5 (veure taula 5.11.b.; annex 5.8.).

Com hem explicat en els comentaris generals dedicats als resultats dels segments de transició¹ i 2, més que fer una proposta de repartiment de rols el que fan les participants i concretament l'Elena és informar la seva companya sobre quin o quins elements del material vol manipular d'acord amb les accions que pretenen representar. Aquesta assumpció de personatges per criteris de preferència impliquen cedir-ne la resta a l'altra. Entre elles emergeix un desacord i la conseqüent discussió per a resoldre'l. La proposta de distribució o assumpció de rols de l'Elena no és acceptada per la Rocío. La no acceptació posa per contra de manifest l'acord -implícit- de la Rocío per recolzar un canvi cap a la representació efectiva d'esdeveniments.

La discussió dirigida per l'Elena suposa cessions alternatives en els personatges fins aconseguir que la Rocío accepti el personatge que l'Elena li cedeix que, d'altra banda, coincideix amb els seus interessos explicitats a través d'una demanda.

Malgrat és l'Elena qui pren el comandament inicial en el procés de distribució de rols, la cessió progressiva de personatges posa de manifest la cerca d'un acord i la possibilitat que, a través de successives renunciïes, s'aconsegueixin fer efectives les demandes de l'altra participant.

L'emergència de desacords sobre el tema de la distribució de rols l'interpretem, a l'igual que hem fet en ocasions anteriors en relació a l'anàlisi de la resta de segments d'interactivitat en què hi són presents aquestes tipologies d'actuacions, com a índex de l'interès que tenen les participants per aquest aspecte concret de l'activitat conjunta. Si l'acceptació de la distribució no és immediata perquè no coincideix amb els interessos de totes dues participants, s'inicia un procés de discussió que acaba amb l'establiment d'un acord que sigui igualment satisfactori per a totes dues.

Les propostes i contrapropostes entorn a les propostes de distribució dels rols que efectua l'Elena són les responsables de la identificació d'un major nombre d'actuacions de tipus (f) per aquesta mateixa participant, fruit dels 2 comentaris d'oposició (f) de la Rocío sobre la proposta i una de les contrapropostes de la seva companya. Identifiquem patrons d'actuació complexos entre totes dues sobre aquestes categories.

Referint-nos encara en la gestió de la representació i la gestió dels rols, als comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments, tornen a sobresortir els resultats de l'Elena respecte als de la Rocío, particularment en relació a les accions que permeten concretar una proposta de representació d'esdeveniments [(g)].

L'Elena intenta, amb insistència, que la Rocío accepti el canvi d'activitat i ho fa palès mitjançant diferent tipus d'actuacions entre elles, l'emergència de representacions unilaterals i la concreció d'accions i personatges que puguin desenvolupar, juntament amb la resta d'elements que són objecte potencial de manipulació, una trama interessant i engrescadora per a l'altra participant.

De les 3 freqüències identificades per a l'Elena (sobre 5), 1 d'elles recull aquesta proposta temàtica per a la representació d'esdeveniments. La proposta té a veure amb les informacions que han obtingut a la pel·lícula amb la que obríem la primera sessió d'activitat conjunta. Es desprèn de l'enunciat immediatament anterior d'una de les propostes de canvi d'activitat i de la resposta poc implicada de la seva companya.

Com a conseqüència d'aquesta proposta temàtica, la mateixa Elena fa efectiva una proposta de distribució de rols [(e)], repartiment previ necessari per a la posta en marxa de la representació dels esdeveniments plantejats. Aquest seguit de propostes es sosté per l'acceptació implícita de la Rocío que en cap ocasió intervé formulant cap alternativa al respecte o negant-se a la seva concreció.

El nombre de rèpliques lligades als comentaris inicials de les participants sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments [(h)] són equivalents per a totes dues, amb 1 sola ocurrència.

(k) torna a ser present en tots dos segments de transició. Per a tots dos és, com sabem, la categoria que acumula major nombre de freqüències.

Respecte al segment de transició¹, és l'Elena qui hi fa més contribucions a diferència d'1 ocurrència respecte a la seva companya la Rocío. 6 (54,54%) i 5 (45,45%) actuacions per a cadascuna, respectivament. Les intervencions de totes dues estan relacionades amb els elements del material que utilitzen per a la representació unilateral dels diferents esdeveniments. Són formes d'actuacions subjacents a la l'actuació histriònica.

(l) recull els comentaris de les participants respecte a les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material comentades prèviament per la companya. Obtenim 1 única actuació al respecte, favorable a l'Elena.

El perfil d'actuacions dominant per a la Rocío en aquest primer segment de transició suposa un ventall d'actuacions qualitativament i quantitativament menys ampli que l'identificat per a l'Elena, el que proporciona informació sobre la desigual contribució de totes dues participants a la construcció i definició de l'orientació del segment. Les categories que recullen major nombre de freqüències en relació a les obtingudes per la seva companya són: (c) i (p).

Són actuacions que responen d'una banda, a la participació potenciada a través d'un requeriment efectuat per l'altra participant i de l'altra, a la iniciativa. Els resultats apunten l'Elena com a participant que assumeix el control en les

propostes de canvi d'activitat [(a)]. És ella qui n'explicita la seva necessitat prenent totes les iniciatives al respecte. La manera però, com planteja aquestes propostes deixa no obstant, un espai per a que intervingui l'altra participant i en pos de manifest el seu grau d'acceptació o pugui plantejar si fos el cas, una possible proposta de concreció; aquest és el paper que respecte a les propostes de canvi d'activitat assumeix la Rocío en aquest segment [(c)].

Les 2 intervencions de la Rocío associades a (c) - presents únicament al segment de transició1- tenen com a objectiu no participar en el procés de presa de decisions, no tant per oposar-se a l'emergència del canvi d'activitat el que suposaria un trencament amb l'anterior (segment d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material), com a l'inici d'una nova proposta vinculada a la representació d'esdeveniments. Obliga amb les seves actuacions a posposar-ne el canvi.

L'única intervenció de l'Elena que hem identificat com a (c) és una resposta a un requeriment inicial de la Rocío en el que demana a l'Elena que aclareixi la seva proposta inicial. Amb la seva participació l'Elena reformula en els mateixos termes, la proposta de canviar l'activitat de disposició espacial dels elements del material per la d'una actuació histriònica. La Rocío novament s'hi mostra en contra.

(p), emergeix de nou a tots dos segments de transició i en tots dos casos és la Rocío qui n'obté majors freqüències: 4 de les 5 actuacions identificades en el primer segment (el 80%) (veure taula 5.11.).

El major nombre d'ocurrències en el primer segment s'explica perquè el que fa la Rocío és seguir sense implicar-se a través de l'acció manipulativa en les representacions unilaterals que efectua l'Elena.

(h), (i) i (j) són categories que recullen freqüències equivalents entre totes dues nenes i afecten únicament al primer segment de transició. (h) i (j) denoten interconnexió i (i) iniciativa.

(h) amb 2 ocurrències, una per a cadascuna de les participants, s'efectuen a rel de les actuacions de representació d'esdeveniments que unilateralment s'han desenvolupat, sigui quina sigui la participant implicada.

(i) i (j) s'articulen a l'entorn de les directives d'acció associades a la representació d'esdeveniments. Es dirigeixen a l'altra participant amb l'objectiu d'implicar-la en la seva execució. Permeten identificar patrons d'actuació de tipus: (i)d'una participant-(j)de l'altra.

Les 6 freqüències identificades respecte al nombre de directives d'acció adreçades a l'altra [(i)], es reparteixen de manera equivalent entre totes dues. El que varia és el signe d'aquestes actuacions. En el cas de l'Elena són enunciats per tal d'incentivar la participació de la Rocío en la representació d'esdeveniments. En el cas de la Rocío, el seu objectiu és dificultar, posposar si més no, aquest inici reorientant l'atenció de l'Elena cap a temàtiques vinculades a l'exploració o localització d'algun dels elements del material i a la seva possible recol.locació espacial. En el moment en què totes dues participants accepten la proposta temàtica per a representar una seqüència d'esdeveniments, l'Elena i la Rocío expressen conjuntament directives encoratjadores per a que s'iniciï

conjuntament aquesta nova seqüència de l'activitat conjunta. D'igual manera, quan ens referim als resultats que hem obtingut en relació als comentaris sobre aquestes directives d'acció [(j)]: 1 i 1, respectivament, són enunciats que demanen de l'altra un temps d'espera abans no adoptin o reorientin la seva atenció cap a la nova forma d'activitat que se'ls demana.

El seguiment de les actuacions en cada participant en el primer segment de transició ha permès identificar modalitats de participació diferent entre les participants, amb un clar control de l'Elena sobre la direcció de l'activitat conjunta. Una directivitat que no es materialitza al marge de potenciar-ne la participació de l'altra. De fet no es fa efectiva la representació d'esdeveniments fins el moment en què s'acorda la participació de l'altra en la seva construcció.

Ens ocupem tot seguit dels resultats associats a cada participant corresponents al segment de transició². Iniciarem aquest procés identificant les actuacions que ajuden a definir el perfil dominant de l'Elena. Continuarem fent el mateix amb la Rocío.

(a), (k), (l) i (q) són les actuacions que recullen el major nombre d'aportacions de l'Elena al segment de transició². El ventall identificat és menor al que la caracteritza el segment de transició¹. S'incrementen les categories amb valor 0 alhora que s'aglutinen major nombre d'actuacions entorn a (k). Recordem que les categories associades a la representació d'esdeveniment si a la gestió de rols deixen d'estar present en aquest segment.

(a), (k) i (l) continuen formant part del perfil dominant d'actuacions de l'Elena. (k) destaca a l'igual que en el segment de transició¹ pel major nombre de freqüències acumulades (16/30). (q) apareix per primera i única vegada associada al segment de transició².

Les categories, denoten essencialment iniciativa de la participant [(a) i (k)]. (l) interconnexió (6/30) i (p) i (k) participació potenciada sota la forma d'un requeriment (5/30).

S'efectua una única proposta de canvi d'activitat a càrrec de l'Elena [(a)], que és immediatament acceptada per la Rocío. No apareixen clàusules interrogatives que potenciïn la participació de l'altra en la seva definició. La dimensió iniciativa està clarament establerta per aquesta participant el que li atribueix novament un paper clau en la direccionalitat de l'activitat conjunta un cop finalitza el segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments que precedeix al de transició². (k) registra per aquest segments, 19 ocurrencies, 16 i 3 per a cada participant. La desigual contribució de totes dues a la caracterització i disposició espacial dels elements del material es fa evident.

Per al segment de transició², la identificació, caracterització, localització i col·locació dels elements del material està al servei de la possible construcció d'un nou escenari físic i simbòlic, essencialment per l'Elena doncs ha estat ella la participant que, recordem-ho, ha proposat el pas cap a una nova forma d'activitat orientada vers la disposició espacial dels elements del material. El major exercici de control i per tant, la major responsabilitat de l'Elena en la gestió del segment, ha de ser interpretada en relació a la necessitat que manifesta de canvi d'activitat i a les iniciatives preses per tal de tirar endavant aquesta proposta generadora. La Rocío no es manté al marge d'aquest procés; ans el contrari, selecciona i disposa

espacialment algun dels elements del material però no són freqüents les intervencions adreçades a fer propostes sobre com i on col·locar determinats elements del material ja siguin manipulats per ella ja ho siguin per la seva companya. L'Elena en canvi, tendeix a actuar de manera oposada, explicitant el que ella mateixa fa amb els elements del material, el que podria fer la seva companya i el que podrien arribar a fer de manera conjunta. Recordem que les 3 propostes que s'efectuen per tal de concretar la nova activitat conjunta en termes de redistribució espacial dels elements del material les materialitza l'Elena.

Pel que fa a (l), comentaris espontanis que emergeixen en relació a intervencions prèvies de l'altra participant sobre les característiques o la disposició espacial dels elements del material quina anàlisi estem efectuant, senyalar que a l'igual que (k), el major nombre d'ocurrències són per a l'Elena: 6 sobre 3 de la seva companya. Els resultats són explicables per l'emergència de patrons complexos del tipus (k)d'una participant-(l)d'una altra participant-(l)de la participant inicial.

Aquests patrons articulats responen a intercanvis en els quals es confirmen o s'amplien les informacions donades per l'altra participant sobre la disposició o les característiques d'un mateix element del material que poden al seu torn ser replicats per la participant que els inicia

El comportament de l'Elena tendeix a replicar totes i cadascuna de les intervencions de la Rocío, la Rocío en canvi intervé selectivament, en relació a alguna de les propostes que permeten concretar el canvi d'activitat que proposa l'Elena. Amb aquest motiu es comenten 3 de les 16 actuacions identificades per a l'Elena.

La darrera de les actuacions que ens interessa comentar en relació al segment de transició2 i el perfil d'actuacions dominant en l'Elena es refereix a la categoria (q) i la seva única ocurrència, efectuada per aquesta mateix participant.

Sorgeix amb la intenció de clarificar el que s'ha de fer després de col·locar espacialment els elements del material. Les dues participants s'han posat finalment d'acord en què el que han de fer és disposar espacialment tots els elements del material, la qual cosa fa que la nova proposta d'activitat es faci més complexa perquè no es tracta de col·locar solament algun d'aquests elements del material sinó de fer-ho amb alguna finalitat, han de saber que s'ha de fer i per què, i per aconseguir-ho creuen que els cal la confirmació de l'observador. El paper de l'observador és com ja hem senyalat en d'altres ocasions respecte als segments que precedeixen la fase de Joc amb el material manipulatiu, clau per a definir una estructura i atribuir un sentit compartit a l'activitat conjunta. Les participants atribueixen a l'observador malgrat el seu distanciament de l'activitat conjunta efectiva, una funció en el context mental de l'activitat, el paper de supervisor, guia i orientador d'aquesta activitat, un recurs extern que pot ser utilitzat si elles així ho requereixen per a incrementar la seva competència en la resolució de la tasca.

La intervenció de l'observador deixa en mans de les participants la decisió final del que s'ha de fer; l'obertura de la tasca permet l'emergència de la reconstrucció d'un escenari inicial el que suposaria en cas de concretar-se el pas a un segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic.

A través de les seves actuacions en aquest i el primer segment de transició, l'Elena deixa entreveure quina pot ser l'estructura que pot arribar a definir l'activitat conjunta: la combinació entre segments d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i segments de representació d'esdeveniments sembla ser la més apropiada per aquesta participant i així ho proposa a la seva companya.

Respecte a les categories que ajuden a confeir el perfil d'actuacions dominant de la Rocío senyalar que s'articula entorn a: (b), (m), (n) i (p). El nombre de freqüències acumulades (16 sobre 46, 34,78%) és substancialment més baix al de la seva companya en aquest mateix segment (65,21%) i també en relació al percentatge obtingut per ella mateixa al segment de transició¹ (44,23%).

(p) és l'única categoria amb continuïtat en el seu perfil d'actuacions pel seu major nombre d'ocurrències respecte al primer segment.

(n) i (p) denoten iniciativa (4/16), (m) participació potenciada en forma de resposta (3/16) i (b) interconnexió amb les actuacions de l'altra participant (1/16).

(b) és la forma que prenen en aquesta ocasió les intervencions de rèplica de la Rocío a les propostes de canvi d'activitat efectuades per l'Elena. Hem identificat, recordem-ho, 1 proposta de canvi [(a)] i també un únic comentari de rèplica al respecte. La Rocío accepta la proposta de canvi d'activitat efectuada per la seva companya.

(m) sorgeix com a resposta als requeriments que l'Elena efectua sobre la caracterització i disposició espacial dels elements del material (k).

De les 16 actuacions de l'Elena, 4 prenen la forma d'un requeriment, al seu torn, 3 d'aquests requeriments són represos i contestats per la seva companya la Rocío [(m)].

El contingut de les respostes proporciona a l'Elena la informació que li és necessària: l'acceptació de les propostes de redistribució espacial dels elements del material. La Rocío no només contesta l'Elena sinó que n'aprofita la intervenció per tal d'ampliar i generalitzar la proposta que originàriament ha fet aquesta mateixa participant: col·locar espacialment un element del material. Una proposta que s'amplia a tots els elements del material i que fa evident com al Rocío accepta la direcció de les propostes de canvi d'activitat que prèviament i de manera insistent, li ha remès la seva companya. S'accepta, doncs, un nou motiu per a l'activitat conjunta fet que permet el tancament del segment de transició² i l'inici d'un nou segment d'interactivitat.

Cal senyalar que un cop acceptada la proposta de canvi el que pretén l'Elena és concretar un nou objectiu per a l'activitat conjunta. El nou objectiu no pot materialitzar-se sense l'acceptació de l'altra, el que promou l'emergència de clàusules interrogatives en les que es demana la seva acceptació. L'Elena com ha quedat dit, exerceix el control sobre la direccionalitat de l'activitat conjunta però es tracta d'un control co-gestionat amb l'altra: se'n potencia la seva participació. El canvi no es fa novament efectiu fins que no emergeix un acord consensuat entre totes dues participants.

(n) i (o) com a directives d'acció vinculades a la disposició espacial dels elements del material són específiques del segment de transició² (veure taula 5.11.).

(n) agrupa un major nombre d'iniciatives per la Rocío: 2 per 1 de la seva companya (el 66,66%). Les 2 directives d'acció tenen com a objectiu en aquesta situació impedir que l'Elena agafi i disposi espacialment un element del material que per alguna raó esdevé interessant per a la Rocío. Dels resultats associats a (n) ens n'ocuparem immediatament.

(p), aplega 2 actuacions per a la Rocío i 1 per a l'Elena. Comparativament, la seva freqüència d'aparició és menor en 2 actuacions en el cas de la Rocío i es manté invariable en 1 ocurrència per a l'Elena respecte al segment de transició. Incrementen la seva puntualitat i es vinculen a les explicacions que fan les participants sobre la disposició espacial d'algun dels elements del material o al voltant de la demanda d'atenció sobre les característiques d'algun d'aquests elements.

Val a dir que a través de l'observació del comportament de l'altra no es perd la referència compartida malgrat no s'estigui actuant de manera conjunta. És un recurs per al treball col.laboratiu entre les participants.

Les actuacions de la Rocío globalment considerades denoten complementarietat al comportament de l'Elena i responen a un procés de construcció conjunta de l'activitat que es té entre mans. Malgrat la diferència en el nombre i tipus d'actuacions és clara la deferència de l'Elena per tal de promoure la participació paritària de la seva companya la Rocío.

Per acabar l'anàlisi de resultats associada als segments de transició recuperem les directives d'acció i més concretament, els comentaris de rèplica que suposen un nombre equivalent entre totes dues participant situat en 1 actuació (veure taula 11.c.; annex 5.8.).

Els comentaris de rèplica a les directives d'acció categoritzades com a (n), possibiliten l'emergència d'un patró complex d'actuacions que articula totes dues participants: (n)d'una participant-(o)de l'altra participant-(o)de la participant inicial.

L'emergència d'aquest patró complex explicaria les 2 ocurrències distribuïdes de manera equivalent entre totes dues participants de la categoria (o) (1 i 1), totes 2 freqüències emergeixen en relació a una mateixa directiva d'acció. Hi ha un intent de regular el comportament de l'altra, aquest intent és causa de rebuig per part de la participant a la que se li adreça la directiva d'acció. No obstant el rebuig inicial expressat a la directiva, l'accepta i assumeix la demanda de la seva companya de cedir-li un element del material per a que sigui ella l'encarregada de disposar-lo espacialment.

L'Elena en aquesta ocasió reacciona apropiant-se d'altres elements del material apreciats per alguna raó des de la seva definició de la situació, i n'assumeix la seva redistribució espacial, assumpció que és acceptada per la Rocío. L'Elena reivindica posteriorment l'apropiació i col.locació d'un nou conjunt d'elements del material.

Efectivament els elements del material que totes dues participants sembla que prefereixen col.locar espacialment són els que permeten una certa composició

temàtica: el castell per exemple, permet situar-hi gnoms i animals; la tanca permet ubicar-hi diferents animals. És el castell el que demana col·locar la Rocío i la contraproposta de col·locar primer la tanca i després uns arbres fruiters el que demana l'Elena. De fet la selecció i disposició d'elements que ha fet la Rocío des d'un inici del segment, han estat al voltant d'aquest element. Un cop acabada, el que fa és deixar aquest element al seu costat dificultant que la seva companya hi pugui accedir.

Aquestes formes d'actuacions recorden les actuacions de preferència en l'adopció de rols en el segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments. S'estableix entre les participants un cert interès per adoptar uns personatges així com per col·locar espacialment uns determinats elements del material, els que permeten un cert grau de creativitat perquè impliquen col·locar un nombre important d'elements relacionats; essencialment, gnoms i animals. Un comportament simular l'hem pogut identificar també en el segment d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. Des de la segona sessió les participants expliciten mitjançant les seves actuacions verbals i manipulatives, un procediment que regula la construcció de l'escenari inicial: tendeixen a disposar primer elements genèrics (arbres, castell, galliner, animals...) per a situar-hi immediatament, els més específics (personatges principals i secundaris). Alhora, cadascuna d'elles, tendeix a seleccionar i disposar espacialment un mateix tipus d'elements coincidents en part, als que ha seleccionat i disposat espacialment en sessions anteriors en la mateixa forma d'activitat conjunta. Aquest procediment es manté amb poques variacions en tots els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic identificats fins a la quarta sessió, ara bé, a la tercera i quarta s'observa una reducció en la presència d'elements genèrics en l'escenari inicial afavorint els més específics, de tal manera que no cal disposar-ho tot espacialment sinó seleccionar allò que és pertinent per a la representació d'esdeveniments d'acord al que s'ha vist a les filmacions es perden elements de continuïtat per la simplificació i adaptació del procés de selecció i disposició espacial dels elements del material²⁷.

2.4.3. A manera de síntesi de resultats

L'anàlisi de les actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de transició 1 i 2, ha permès descriure'n l'activitat conjunta, la seva construcció i evolució progressives; així com definir-ne el que hi aporta cada participant; establint semblances i diferències en les seves actuacions i identificant la manera i el grau en què aquestes actuacions es vinculen o articulen entre sí.

Els segments d'interactivitat de transició únicament es localitzen a la primera sessió, contribuint a destacar-ne la seva funció respecte a la resta de sessions que configuren la seqüència d'activitat conjunta. En aquest sentit, els segments de transició 1 i 2, ajuden a definir tant l'objectiu com la direcció que ha d'adoptar l'activitat conjunta sessió a sessió.

Les consignes proporcionen informació a les participants sobre el que han de fer i la manera de fer-ho, convidant-les al desplaçament d'un joc de simulació a través

²⁷ Veure apartat 1.2.1. Evolució del segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i del segment de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. Capítol 5.

de la l'adopció i la protagonització de rols (veure annex 3.4.). Davant la demanda, les participants destinen una part important del seu temps a disposar espacialment els elements del material. La disposició espacial es converteix en un escenari en el que procedir -si és vol- a la interpretació. Un cop construït, les participants, acorden donar continuïtat a l'activitat conjunta adoptant rols i desempenyant-los a través dels elements del material que poden manipular. I, mentre actuen, reconstrueixen en col.laboració les accions i relacions apreses durant les fases d'aportació de nova informació. L'escenari inicial es reconverteix a mesura que avança la ficció per adaptar-s'hi. Tanmateix, és possible reconstruir-lo si es proposa una nova situació imaginada per a ser representada.

L'organització nuclear de l'activitat conjunta tal i com acaba de ser descrita: construcció d'un escenari primer i representació d'esdeveniments després, queda fixada des de la primera sessió en els segments de transició. El segment de transició¹ suposa, com hem tingut ocasió de comprovar, el pas a la representació d'esdeveniments; el segment de transició² recupera l'interès de les participants en construir un escenari adient per a una nova proposta de representació.

L'estabilitat i consistència en les formes bàsiques d'activitat conjunta: delimitació d'un escenari primer, i representació d'esdeveniments després, al llarg dels segments donen fe de l'acord a que han arribat les participants a través dels segments de transició presents a la primera sessió.

L'anàlisi de les actuacions expressen formes d'actuació diferenciades de les participants associades a la funció que atribueixen a cada segment en relació a la seqüència d'activitat conjunta desplegada i que esperen desplegar, en un cas, vinculades a l'adopció d'un rol i a la representació d'esdeveniments, segment d'interactivitat de transició¹; i en l'altra, a la disposició espacial dels elements del material, segment d'interactivitat de transició². Així mateix, les actuacions comunes i més reiterades en tots dos segments fan referència a les característiques i la disposició espacial dels elements del material. Responen, no obstant, a finalitats diferenciades associades novament al segment de transició que es prengui com a referència. En el primer, són la base per a definir els personatges i les accions implicades en la ficció. En el segon, serveixen de referent per a la construcció d'un nou escenari físic i simbòlic.

Les participants contribueixen de manera diferenciada a la configuració dels segments. Els resultats apunten una presència més elevada de participació de l'Elena respecte a la seva companya. D'igual manera la distribució de la responsabilitat i el control sobre l'activitat conjunta és asimètrica, reposant novament sobre l'Elena.

La modalitat de participació prioritzada per totes dues participants remet a la dimensió iniciativa, seguida d'interconnexió i de participació potenciada sota la forma d'un requeriment en el cas de l'Elena, mentre que en el de la Rocío prevaleix l'ordre invers: la dimensió de participació potenciada en forma de resposta és més habitual que la d'interconnexió. La dimensió interconnexió únicament és significativa per aquesta participant en el segment de transició².

La contribució diferenciada de les participants en el desplegament del segments de transició es clarifica en prendre en consideració les categories subjacents a cada dimensió.

Les iniciatives de l'Elena senyalen un major grau de control sobre:

- la proposta de canvi d'activitat amb que s'enceta el segment de transició². Una proposta que suposa abordar la construcció d'un nou escenari físic i simbòlic prenent en consideració l'escenari inicial i una possible proposta de dramatització posterior que caldria ubicar en el nou escenari;
- les propostes de disposició espacial concretes dels elements del material que selecciona i manipula;
- els comentaris sobre les característiques d'objectes i, essencialment, de personatges que poden contribuir al desplegament d'una proposta per a la representació d'esdeveniments;
- les propostes de distribució i assumpció de rols associades a la proposta de representació d'esdeveniments;
- les accions implicades en la representació d'esdeveniments proposada; i
- la posta en marxa de representacions unilaterals, al marge de les actuacions de l'altra participant com a recurs per a incentivar l'acceptació i participació de l'altra en una nova forma d'actuar conjuntament.

Les iniciatives de la Rocío suposen un major grau de control respecte:

- al seguiment visual de les representacions unilaterals efectuades per l'Elena. No s'hi implica efectivament;
- al seguiment visual de la selecció i disposició espacial d'alguns elements del material dels que s'ocupa la seva companya;
- l'oposició a la disposició espacial d'un element del material que selecciona l'Elena. Exhorta la seva companya per assumir-ne ella mateixa la seva disposició en el nou escenari que sembla tenen intenció d'acabar construir.

Respecte a les actuacions que denoten interconnexió els resultats apunten, en el cas de l'Elena, un major nombre d'ocurrències consistents en:

- contestar els possibles desacords de la Rocío sobre les propostes de distribució de rols efectuades originàriament, per ella mateixa. La contraposició d'interessos permet encetar un procés de discussió que acaba amb l'establiment d'un acord satisfactori per a totes dues participants;
- aportar informació sobre les característiques o la disposició espacial d'alguns dels elements del material que manipula la seva companya: ja sigui per formar part de la representació d'esdeveniments ja sigui per formar part del nou escenari que conjuntament proposen construir. Novament, formen part d'intercanvis més amplis amb la Rocío sobre el mateix tema relacionats amb un comentari inicial de la mateixa participant.

I en el de la Rocío assenyalar que s'usen per a:

- mostrar el seu acord amb la proposta de canvi d'activitat realitzada per la seva companya, l'Elena, per al segon segment de transició.

Cal senyalar que són les categories agrupades sota la dimensió d'interconnexió les que presenten uns resultats més similars entre totes dues participants. Bàsicament s'articulen a l'entorn de:

- les directives d'acció sobre la representació d'esdeveniments o sobre la disposició espacial dels elements del materials. Poden ser i) genèriques, en el sentit en què incentiven l'altra a participar de la nova forma d'activitat que es proposa o a posposar-ne el canvi; o ii) específiques, en el cas de la disposició espacial d'un element del material per tal de sol.licitar-lo;
- les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades prèviament per l'altra participant. Suposa referir-se a les actuacions de representació d'esdeveniments que unilateralment s'han dut a terme.

Respecte a la dimensió participació potenciada les modalitats d'intervenció es tornen novament diferenciades, senyalant graus de control i responsabilitat distinta sobre l'activitat concreta que les ocupa: decidir que faran a continuació.

En el cas de l'Elena la participació potenciada pren la forma de requeriments:

- els utilitza per sol.licitar l'opinió de la seva companya respecte a les propostes de canvi d'activitat que ella mateixa realitza al segment de transició¹;
- requereix la intervenció de l'observador buscant nova informació que les ajudi a prendre decisions sobre la idoneïtat de redirigir l'activitat conjunta vers la delimitació d'un nou escenari físic i simbòlic al segment de transició²;
- demana l'opinió de la Rocío sobre propostes concretes de redistribució espacial d'alguns dels elements del material que ella mateixa manipula.

En el cas de la Rocío són actuacions de resposta a una demanda inicial formulada per l'altra participant:

- contesta, expressant la seva opinió, a les demandes que li adreça l'Elena respecte a encetar una nova forma d'activitat conjunta vinculada a la representació d'esdeveniments;
- aporta nova informació sobre les propostes de redistribució espacial d'elements del material;

Els resultats expressen amb claredat responsabilitats diferenciades en la gestió de l'activitat conjunta. Hi ha interrelació i reciprocitat entre les actuacions de totes dues participants; ara bé, el control sobre la direcció de l'activitat conjunta l'assumeix espontàniament i amb el vist i plau no formular explícitament per la seva companya, l'Elena. L'exercici del control és democràtic en el sentit en que incorpora la seva companya en el procés de presa de decisions (amb propostes concretes, representacions unilaterals, comentaris sobre accions implicades...) i en respecta les pauses que proposa per a fer efectiu el canvi d'activitat. No s'entreu la imposició ni la renúncia en cap de les actuacions de totes dues participants com a estratègies per avançar en la construcció compartida d'una meta que doni continuïtat a l'activitat proposada.

